

Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách

Allan Pease, Barbara Peaseová

Nakladatelství: Alman, 2000

ISBN 80-86135-15-2

Poděkování

Rádi bychom poděkovali následujícím osobám, které přímo, nepřímo či dokonce nevědomky napomohly vzniku této knihy:

Ray a Ruth Peasovi, Bili a Beat Suterovi, Alison a Mike Tilleyovi, Jaci Eliottová, Stella Brocklesbyová, Paula Thomp-sonová, Natasha Thompsonová, Col a Jill Hasteovi, dr. Des-mond Morris, prof. Detlef Linke, Carole Tonkinsonová, prof. Alan Garner, Bronia Szczygielová, John a Sue Macintoshovi, Kevin Austin, dr. John Tickell, dr. Rosie Kingová, dr. Barry Kitchen, Diana Ritchieová, Cadbury Schwepps, Amanda Goreová, Esther Rantzenová, Melissa, Cameron a Jasmíne Peaseovi, John Fenton, Adam Sellars, Gary Skinner, Mike a Carol Peaseovi, Andy Clarke, Len a Sue Smithovi, dr. Dennis Waitley, Fiona a Michael Hedgerovi, Christine Maherová, Ray Martin, dr. Rudi Brasch, Michael Kelly, prof. Stephen Dain, Christine Craigieová, dr. Themí Garagounas, prof. Dennis Burnham, prof. Barbara Gillhamová, Bryan Cockerill, Leanne Wilson, Geoff Arnold, Lisa Tierneyová, Robyn McCormick, Kerri-Anne Kennerleyová, Geoff Birch, Jonathan Norman, Marie Ricotová, Jill Bettová, Glen Harrison, Julie Fenton, Nick Symons, Peter a Hillary West-woodovi, Richard a Linda Dennyovi, Sheila Watson-Challisová, Angela Watson-Challisová, Simon Howard, Simon Timothy Lee, Tom Kenyon-Slaney, Tony a Patrica Earlovi, Darley Anderson, Sue Irvinová, Leanne Christie, Anita a Dave Kiteovi, Barry Toepfer, Bert Newton, Brendan

15

21

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Walsh/ Carrie Siipolová, Debbie Tawseová, Celia Barnesová, Christine Petersová, Hannelore Federspielová, David a Jan Goodwinovi, Eunice a Ken Woxdenovi, Frank a Cavill Boggsovi, Graham a Tracey Dufty'ovi, Graham Shields, Grant Sextori, Kaz Lyon, Barry Markoff, Peter Risetti, Max Hitchins, Debbie Mehrtensová, Jack a Valerie Collisovi, Allison a John AllanSonovi, John Hepworth, Pru Watts, Michael a Sue Rabbitovi, Michael a Sue Burnettovi, Michael a Kaye Gold-ringovi, Mike Schoettler, Peter a Jill Gosperovi, Ráchel Jonescvá, Ros a Simon Townsendovi, Sussan Hawryluková, Sue WiHiamsová, Terry a Tammy Butlerovi, W. Mitchell, Waltef Dickman, Bea Pullarová, Alan Collinson, Luke Causby, Russelll Jeffery, Sandra a Loren Wattsovi, Katrina Flynnová, Luke Causby, Peter Draper, Scott Gilmour, Janet Gilmourová, Lisa Petrichová, Geoff Weatherburn, Dawn Eccles-Simkinsová, David Orchardí, Donn Guthrie.

Obsah

Uvod

Proč vůbec nebylo snadné napsat tuto knihu

1. Stejný druh, jiné světy

Některé rozdíly jsou očividné

Specializace podle typu práce

Tvrzení o stereotypu

Jde o spiknutí mužů?
O názoru autorů
Příroda versus výchova
Průvodce lidmi
Jak jsme se dostali tam, kde jsme nyní
Nečekali jsme, že to bude vypadat takto
Proč rodiče nemohou pomoci
Stále jsme jen jedním z živočišných druhů

2. Dává to smysl
Ženy mají radar
Je to v očích
Oči vzadu?
Proč toho ženy vidí tolik
Ošemetná záležitost se "ztraceným" máslem
Muži a "zírání" na jiné ženy
Uvidět a uvěřit

39

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Proč by v noci měli řídit muži
Proč mají ženy "šestý smysl"
Proč muži neumí lhát ženám
O uších
Ženy i lépe slyší
Ženy čtou mezi řádky
Muži slyší, odkud přicházejí zvuky
Proč chlapi neposlouchají
Muži si nevšímají detailů
Kouzlo doteku
Ženy jsou citlivé na doteky
Proč mají muži hroší kůži
Chuť ženy a muže ?
Něco je ve vzduchu
AktaX

Proč se říká, že muži jsou necitliví

69

3. Vše je v mozku
Proč jsme chytřejší než ostatní živé bytosti
Jak náš mozek brání teritorium
Mozek v pozadí úspěchu
Mozek: kde co je
Počátky výzkumu mozku
Jak se zkoumá mozek
Ženy mají v mozku více spojů
Proč mohou muži dělat vždy jen jednu věc
Vyzkoušejte test čištění zubů
Proč jsme tím, kým jsme
Naprogramování plodu

Test naprogramování mozku
Jak vyhodnotit test
Rozbor výsledků
Pole překrývání
Poslední slovo

4. Mluvení a naslouchání
Strategie "modré či zlaté boty"
Proč muži nevynikají v konverzaci
Chlapci a jejich vzdělávání
Proč ženy mluví skvěle
Proč ženy potřebují mluvit
Hormonální spojitosti
Ženy hovoří rády
Muži v duchu mluví sami k sobě
Odvracená stránka vnitřní samomluvy
Ženy přemýšlejí nahlas
Odvracená strana hlasitého přemýšlení
Ženy mluví, muže to obtěžuje
Proč mají manželské páry problémy
Jak hovoří muži
Ženské zaměření na několik věcí zároveň
Co je zřejmé ze snímkování mozku
Strategie pro rozhovor s muži
Proč muži hovoří co nejpřesněji
Ženy hovoří za odměnu
Ženy hovoří nepřímě
Muži hovoří přímo
Co s tím
Jak motivovat muže k činu
Ženy mluví emotivně, muži přesně
Jak naslouchají ženy
Muži naslouchají jako sochy
Jak užívat souhlasného mručení
Jak přimět muže k naslouchání
Hlas dívky školou povinné
5. Prostorové schopnosti
- mapy, cíle a parkování
Jak kvůli mapě málem došlo k rozvodu Sexistické názory

OBSAH
97
133

I PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ!) A ŽENY NEUMÍ ČIST V MAPÁCH
Lovec v akci
Proč muži vždycky znají správný směr
Proč jsou videoherny neustále obleženy chlapci
Mozek chlapců se vyvíjí odlišně
Diana a její nábytek

Test prostorového vnímání
Jak navigují ženy
Co když nenajdete sever
Létající mapy
Mapa vzhůru nohama
Poslední test
Jak se vyhnout hádkám
Jak se nehádat při řízení
Jak prodávat ženě dům
Trápení s parkováním
Jak byly ženy svedeny na špatnou cestu
Prostorové schopnosti při práci učitele
Povolání, k nimž je třeba prostorových schopností
Kulečnická a jaderná fyzika
Počítačový průmysl
Matematika a účetnictví
Jsou-li prostorové schopnosti stejné...
Chlapci a jejich hračky
Jak se cítí ženy
Můžete zdokonalit své prostorové schopnosti?
Několik užitečných strategií
Závěrem

165

6. Myšlenky, postoje, emoce a jiné katastrofy.

Odlišné vnímání muže a ženy
Chlapci mají rádi věci, dívky lidi
Chlapci spolu soutěží, dívky spolupracují
O čem se bavíme
Co chtějí moderní muži a ženy
Emoce a jejich místo v mozku

OBSAH

Ženy si cení vztahů, muži práce
Proč muži stále "něco dělají"
Proč se muži a ženy opouštějí
Proč se muži neradi mýlí
Proč muži skrývají své city
Proč se muži shlukují do tlup
Proč muži nemají rádi, když jim někdo radí
Proč muži nabízejí řešení
Proč ženy ve stresu hovoří
Proč muži ve stresu nemluví
Muži využívají k řešení problémů svých prostorových schopností
Proč muži přepínají televizní programy
Jak přimět k řeči své syny
Je-li ve stresu muž i žena...
Naprosté uzavření se do sebe
Jak se muži ženám odcizují
Proč si muži nevědí rady se ženou,

kteřá dává najevo své emoce
Hra na pláč
Chování v restauraci
Nakupování - její radost, jeho postrach
Jak upřímně zalichotit ženě
193

7. Náš chemický koktejl
Jak nás řídí hormony
Chemie zamilovanosti
Hormonální chemie
Proč jsou blondýnky plodnější
Premenstruační tenze a sexuální touha
Ženino hormonální temno
Testosteron - výhoda nebo prokletí?
Příběh o létajícím nádobí
Proč jsou muži agresivní
Proč muži pracují tak tvrdě

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Testosteron a prostorová představivost
Proč ženy nenávidí parkování
Matematika a hormony
Lov moderního muže
Proč mají muži "pivní" břicha a ženy široké boky
8. Muži jsou muži... Ale ne vždy 215
Gayové, lesbičky a transsexuálové
Homosexualita je součástí dějin
Genetika nebo volba?
Proč bývají obviňováni otcové
Masopustní úterý homosexuálů v Sydney
Mohou homosexuálové změnit svou "volbu"?
Případ gayů - jednovaječných dvojčat
Mají to v genech
"Gen gayů"
Otisky prstů gayů
Rodiny gayů
Jak se dělá gay ze samce krysy
Jak se rodí gayové
Jak se rodí lesbičky
Mozek transsexuálů
Jsme otroky svého biologického založení?
Proč se zdá, že gayové a lesbičky jsou posedlí sexem
Proč je někdy obtížné zjistit, že muž je gay
Proč je odhalení lesbičky ještě obtížnější
9. Muži, ženy a sex 237
Počátky sexu
Sídlo sexu v mozku
Muži za to nemohou
Proč jsou ženy věrné
Muži jsou jako plynový vařič, ženy jako elektrický

sporák

Proč se muži a ženy hádají kvůli sexu

OBSAH

Touha po sexu a stres

Kolik sexu si dopřáváme?

Sex a mozek

Sex a zdraví

Monogamie a polygamie

Proč jsou muži promiskuitní

Kohoutí efekt

Proč muži chtějí, aby se ženy oblékaly jako prostitutky
(ale ne na veřejnosti)

Proč jsou muži třiminutový zázrak

Testosteron a velikost varlat

Biologické počty

Muži a jejich dívání se po ženách

Co by měli dělat muži

Co vlastně očekáváme od dlouhodobého vztahu

Proč muži chtějí "jen jedno"

Co je třeba k sexu a lásce

Co od sexu očekávají muži

Co od sexu očekávají ženy

Proč muži při sexu nemluví

Cíl: orgasmus

Co nás vzrušuje

Mužům se křivdí

Afrodiziaka - zničení mýtu

Muži a pornografie

Existují sexuální maniačky?

Zhasnuto nebo rozsvíceno?

10. Manželství, láska a romantika 277

Proč ženy potřebují monogamii

Proč se muži vyhýbají závazkům

Kde v mozku sídlí láska?

Láska - proč se muži zamilovávají a ženy rozcházejí

Proč muži neumí říci: "Miluji tě"

Jak muži oddělují lásku a sex

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Muži chtějí sex, ženy milování

Kdy se partneři zdají atraktivní

Protiklady se přitahují?

Fyzické protiklady se přitahují

Důležitý je poměr pasu a boků

Muži a romantika

Několik romantických tipů pro muže

Proč muži přestávají hovořit a dotýkat se ženy

Co je příjemné muži a co ženě

Láska na jaře?

Sexy myšlení
Znovuoživení etapy milostného zaslepení
Jak najít správného partnera

11. Cesta k odlišné budoucnosti
Co muži a ženy skutečně chtějí?
Volba povolání
Feminizace práce
Je to všechno politicky korektní?
Naše biologické vybavení se příliš nezměnilo
Závěrem...

301

Literatura 311

ÚVOD

Úvod

NEDĚLNÍ VÝLET

Bylo slunné odpoledne a Bob a Sue se rozhodli, že si společně se svými třemi dospívajícími dcerami vyjedou na nedělní výlet. Bob usedl za volant, Sue vedle něj. Každou chvíli se otáčela dozadu ke svým dcerám a zapojovala se do jejich živého rozhovoru. Bobovi se zdálo, že mluví všechny čtyři najednou. Jejich hovor mu připadal jako zmatený hluk, který nedává vůbec žádný smysl. Nakonec mu došla trpělivost.

"Nemůžete být chvíli potichu?" utrl se na ně.

Nastalo udivené ticho.

"Proč?" zeptala se konečně Sue.

"Protože se snažím řídit!" odpověděl Bob podrážděně.

Všechny čtyři ženy se na sebe vzájemně udiveně dívaly. "Snaží se řídit?" říkaly jedna druhé.

Nedokázaly vypátrat žádnou spojitost mezi svým rozhovorem a Bobovou snahou o řízení. Bob naopak nemohl pochopit, že všechny čtyři ženy mluví zároveň, občas každá o něčem jiném, a nezdá se, že by některá z nich vůbec poslouchala.

Proč nemohou být potichu a nenechají ho v klidu řídit? Kvůli jejich tlachání zapomněl odbočit z dálnice!

Základní problém je prostý: muži jsou jiní než ženy. Nikoli lepší nebo horší - prostě jiní. Vědci - například antropologové nebo sociobiologové - to vědí již dlouhá léta, ale velmi dobře si uvědomují, že vystoupí-li s tímto poznatkem

™ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

veřejně, stanou se z nich v dnešním politicky korektním světě vyvrhelové a vydědění. V současné společnosti se má za to, že ženy a muži jsou obdařeni stejnými vlohami, schopnostmi a možnostmi. Je paradoxní, že tato víra začala ve společnosti převládat právě v době, kdy věda došla k názoru, že skutečnost je zcela jiná.

Co to pro nás znamená? Především to, že celá současná společnost stojí na velmi tenkém ledě. Přesto je nezbytně nutné porozumět rozdílům mezi muži a ženami - jedině tak můžeme začít stavět na naší společné síle, nikoli na slabých stránkách příslušníků jednoho či druhého pohlaví. Věda o evoluci lidského rodu udělala v poslední době obrovský krok vpřed. Tato kniha staví na jejich

poznacích a ukazuje, jak lze získané vědomosti využít pro pochopení vztahu mezi muži a ženami. Naše závěry budou leckdy kontroverzní, občas i znepokojivé. Poskytnou však nástroj k důkladnému a zevrubnému porozumění mnoha podivným věcem, které se dějí mezi muži a ženami. Kdyby si tak Bob a Sue mohli přečíst tuto knihu, dříve než se vydali na svůj nedělní výlet...

I

Proč vůbec nebylo snadné napsat tuto knihu

Nad knihou, kterou držíte v ruce, jsme strávili tři roky života a najezdili jsme kvůli ní více než čtyři sta tisíc kilometrů. Provedli jsme výzkum, během nějž jsme přečetli nesčetné články, hovořili s mnoha odborníky a pořádali semináře v Austrálii, na Novém Zélandu, v Singapuru, Thajsku, Hongkongu, Malajsii, ve Velké Británii, Skotsku, Irsku, v Itálii, Řecku, Německu, Holandsku, Španělsku, Turecku, ve Spojených státech, v Jihoafrické republice, Botswaně, Zimbabwe, Zambii, Namibii a Angole.

Mezi nejsložitější problémy, s nimiž jsme se při své práci setkali, patřilo přimět mluvčí veřejných i soukromých orga-

ÚVOD

nizací, aby nám řekli svůj názor na dané téma. Ženy například tvoří méně než jedno procento všech pilotů na komerčních leteckých linkách. Když jsme o této skutečnosti chtěli hovořit s vysokými úředníky aerolinií, mnozí byli vyděšení, báli se říci svůj názor ze strachu, aby nebyli považováni za sexisty* či nepřátele žen. Častokrát jsme slyšeli slova "bez komentáře"; některé firmy dokonce neváhaly sáhnout až k výhrůžkám, jež naznačovaly, co se stane, zveřejníme-li v knize jejich jméno. Ženy ve vyšším postavení byly obecně vzato ochotnější, avšak mnohé okamžitě zaujaly obrannou pozici a prováděný výzkum (aniž by věděly, k čemu má vlastně sloužit) považovaly za útok na ženy a feminismus. Některé názory z oficiálních míst - od vedoucích pracovníků firem i univerzitních profesorů - jsme získali jen pod podmínkou, že vyřčené názory nebudeme zaznamenávat. Rozhovory probíhaly za zavřenými dveřmi, ve spoře osvětlených místnostech a se zárukou z naší strany, že v knize nebudou uvedena jména jednotlivců ani názvy organizací. Mnozí zpovídání lidé měli názory dva: "politicky korektní" názor pro veřejnost a skutečný názor, který neměl být citován.

Doufáme, že vás tato kniha občas vyprovokuje k zamyšlení a občas překvapí, ale hlavně že vám bude od začátku do konce připadat zajímavá. Je sice postavena na poznacích vědy, ale psali jsme ji jazykem každodenního života, který se pohybuje v široké škále mezi lehce úsměvným a vysloveně humorným. Naším cílem je pomoci vám, čtenářům, naučit se více o sobě i o příslušnících druhého pohlaví. V důsledku tohoto poznání se vaše komunikace a vzájemný vztah stanou bohatšími, radostnějšími a uspokojivějšími.

Tato kniha je věnována všem ženám a mužům, kteří si někdy v životě ve dvě hodiny ráno rvali vlasy a směrem ke svým partnerům pronesli tuto větu: "Proč to nemůžeš pocho-

* Sexista je člověk, který má sexistické názory nebo chování. Sexismus je pocit nadřazenosti jednoho pohlaví nad druhým a z toho vyplývající jednání (pozn. překl.).

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMÍ CIST V MAPÁCH

pit?" Mnohé vztahy končí špatně, protože muži nechápou, proč se ženy nemohou chovat více jako muži, a ženy očekávají, že jejich muži se budou chovat stejně jako ony. Kniha, kterou držíte v ruce, vám pomůže vyrovnat se s odlišností příslušníků druhého pohlaví a porozumět sami sobě. Pomůže vám i k tomu, abyste vedli šťastnější, zdravější a harmoničtější život.

Barbara a Allan Peaseovi

STEJNÝ DRUH, JINÉ SVĚTY

Oo.

1.

Stejný druh, jiné světy

Muži a ženy jsou odlišné bytosti. Ne lepší anebo horší - prostě jen jiné. Jediná věc, kterou mají společnou, je fakt, že náležejí ke stejnému živočišnému druhu. Žijí však v jiných světech, vyznávají jiné hodnoty a v důsledku toho stanovují jiná pravidla. Všichni to vědí, ale jen velmi málo lidí, zejména mužů, je ochotno něco takového připustit. V tomto případě je však pravda rozhodně někde venku.*

Sledujme důkazy. V zemích západního světa končí rozvodem každé druhé manželství a i ty nejvážnější vztahy se hroubí dříve, než se stanou dlouhodobými. Muži i ženy všech kultur, barev pleti i vyznání obviňují z rozvodů a rozchodů partnerčiny (partnerovy) názory, chování, postoje a myšlenky.

I

Některé rozdíly jsou očividné

Jde-li muž na toaletu, jde tam obvykle za jedním a jediným účelem. Ženy používají toaletu rovněž jako místo odpočinku, konverzace, případně i terapie. Neznámé ženy, které se potkají na toaletě, z ní mohou vyjít jako nejlepší přítelkyně a celoživotní kamarádky. Všichni bychom ovšem okamži-

VÝVOJ VELKOLEPÉ BYTOSTI

Pravda je někde venku (The truth is out there) je známá věta z úvodních titulků amerického seriálu Akta X (pozn. překl.).

tě pojali jistá podezření, kdybychom zaslechli, jak nějaký muž říká: "Hej, Franku, jdu na toaletu - jdeš se mnou?"

Muži se chápou dálkového ovládání televize a přepínají kanály; ženy se zase klidně dívají i na reklamy. Jsou-li muži ve stresové situaci, pijí alkohol a útočí na cizí státy; ženy jedí čokoládu a nakupují.

Ženy kritizují muže, protože jsou necitliví, nepozorní, neposlouchají, nejsou vřelí a soucitíci, nemluví, nedávají dostatečně najevo svou lásku, nezáleží jim tolik na vztazích, spíše než o milování stojí o sex a nechávají zvednuté sedátko na toaletě.

Muži kritizují ženy, protože špatně řídí auto, nevyznají se v silničních ukazatelích, převracejí mapu vzhůru nohama, mají špatný orientační smysl, mluví příliš dlouho, aniž by se dostaly k jádru věci, neprovokují je dostatečně často k sexu a nechávají spuštěné sedátko na toaletě.

Muži nikdy nemohou najít své věci, ale sbírku cédéček mají uspořádanou podle abecedy. Ženy vždycky najdou zapomenuté klíče od auta, ale jen zřídka kdy nejkratší cestu k cíli. Muži se o sobě domnívají, že z obou pohlaví jsou oni tím rozumnějším. Ženy však vědí, že tím rozumnějším pohlavím jsou právě ony.

roličky toaletního papíru?

Muži se diví, když žena vejde do místnosti plné lidí a okamžitě komentuje každého přítomného. Ženy nemohou uvěřit, že muži jsou opravdu tak nevšímaví. Muži nechápou, že žena nevidí červené světýlko na palubní desce auta signalizující, že dochází olej, ale všimne si, že v temném zákoutí vzdáleném padesát metrů leží špinavá ponožka. Ženy přivá-

STEJNÝ DRUH, JINÉ SVĚTY

dík šílenství muž, který spolehlivě s pomocí zpětného zrcátka zaparkuje auto na minimálním prostoru, ale v ledničce nemůže najít máslo.

Pokud žena řídí auto a zabloudí, zastaví a zeptá se na cestu. Pro muže by to bylo ponižující. Muž bude hodiny a hodiny jezdit kolem dokola a bude říkat věci jako: "Objevil jsem novou cestu," anebo "Tuhle benzinovou stanicí poznávám!"

I

Specializace podle typu práce

Muži a ženy se vyvíjeli rozdílně z nutnosti. Muži lovili, ženy sbíraly. Muži ochraňovali, ženy živily. V důsledku této pracovní specializace se jejich tělo i mozek začaly vyvíjet zcela odlišně.

Tělesná schránka se měnila v souladu s požadavky, jež na ni byly kladeny. Totéž platí o mozku. Mužská postava se postupně stávala vyšší a mohutnější než postava většiny žen. Jejich mozek se vyvíjel tak, aby mohli co nejlépe plnit své poslání. Ženy byly většinou spokojeny s tím, že mužům poskytují útočiště po lovu a hlídají v jeskyni oheň. Jejich mozek se rovněž vyvíjel tak, aby pomáhal naplnit toto životní poslání.

Struktura mozku mužů a žen se tedy v průběhu milionů let vyvíjela odlišně. V současné době víme, že příslušníci obou pohlaví zpracovávají informace různým způsobem. Muži i ženy jinak uvažují, věří v odlišné věci, jinak vnímají, mají jiné priority a způsoby chování.

Předstírat, že tomu tak není, znamená říkat si po celý život o bolavé srdce, chaos a ztrátu iluzí.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

STEJNÝ DRUH, JINÉ SVĚTY

Tvrzení o stereotypu

a vliv hormonů určují způsob

Na sklonku osmdesátých let vědci provedli značné množství výzkumů zaměřených na rozdílnosti mezi příslušníky obou pohlaví a na způsob fungování mužského a ženského mozku. Vůbec poprvé jsme díky moderní počítačové technice mohli důkladně prozkoumat, jak pracuje "živý" mozek. Tento pohled do rozlehlých končin lidské mysli nám umožnil formulovat mnohé odpovědi na otázky týkající se rozdílů mezi příslušníky obou pohlaví. Závěry citované v této knize pocházejí z výzkumů přírodovědných, medicínských, psychologických a sociologických; všechny se shodují na jedné věci: muži a ženy jsou rozdílní. Téměř po celé dvacáté století byla tato rozdílnost vysvětlována odlišnými sociálními podmínkami: tím, kým jsme, jsme díky postoji svých rodičů a učitelů, kteří zase svým chováním odráželi postoje svého okolí. Děvčátka se oblékají do růžového a hrají si s panenkami; chlapci mají modré oblečení, hrají si s vojáčky a dostávají fotbalové dresy. S holčičkami se dospělí mazlí a chovají je; kluci dostávají herdu do zad a nesmí se rozplakat. Až donedávna se mělo za to, že dítě se narodí s myslí čistou jako nepopsaný list papíru, který posléze popisují jeho blízcí. Biologie nám však poskytla důkazy svědčící o opaku. Přesvědčují nás o tom, že za naše postoje, reakce, přání a chování vůbec mohou hormony a naprogramování mozku. Znamená to, že i kdyby chlapci a dívky vyrůstali na opuštěném ostrově, bez rodičů a jejich výchovy a bez organizované společnosti, dívky by se přátelily, vzájemně by se dotýkaly a hrály by si s panenkami, kdežto chlapci by spolu fyzicky i mentálně soutěžili a vytvářeli by skupinky s jasnou hierarchií.

Později uvidíte, že způsob naprogramování mozku a vliv hormonů jsou dva faktory, které do značné míry určují, jak budeme myslet a jak se budeme chovat, a to dlouho předtím, než se narodíme. Naše instinkty jsou jednoduše geny, které řídí, jak se za daných podmínek budeme chovat.

I

Jde o spiknutí mužů?

Od šedesátých let dvacátého století existuje ve společnosti mnoho nátlakových skupin, které se nás snaží přimět k odhození našeho biologického dědictví. Tyto nátlakové skupiny prohlašují, že vlády i systémy víry a vzdělávání podporují spiknutí mužů, jehož cílem je přemoci ženy a udržovat

je v podřízeném postavení. Jedním ze způsobů udržování této podřízenosti žen bylo jejich neustálé těhotenství.

Jistě, z ohlédnutí do minulosti se zdá, že je to pravda. Ale je třeba položit si následující otázku: je-li pravda, že mezi muži a ženami nejsou rozdíly, jak tvrdí tyto skupiny, jak je možné, že muži dosáhli své naprosté nadvlády nad světem? Studie o fungování mozku nám nyní poskytly mnohé odpovědi. Příslušníci obou pohlaví jsou rozdílní. Muži a ženy by si měli být rovni ve svých právech a příležitostech k rozvoji veškerých svých možností, ale svými vrozenými a přirozenými schopnostmi se rozhodně liší. Zda jsou si ženy a muži rovni, to je otázka politická či morální; zda jsou stejní, to je otázka vědecká.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁRĚM

STEJNÝ DRUH, JINÉ SVĚTY

Ti, kteří se vzpírají myšlence, že biologické danosti ovlivňují naše chování, tak často činí s nejlepšími úmysly, neboť chtějí oponovat sexistickým názorům. Zaměňují však pojmy rovnost a stejnost, jež označují zcela odlišné skutečnosti. V této knize se dočtete o vědeckých poznacích, které potvrzují, že muži a ženy jsou fyzicky i mentálně hluboce rozdílní - rozhodně nejsou stejní.

Prostudovali jsme výzkumy významných paleontologů, etnologů, psychologů, biologů a neurologů. Rozdíly mezi fungováním ženského a mužského mozku jsou nyní zcela jasné a prokazatelné, prosté všech předsudků a pochybností.

Při četbě knihy se možná pozastavíte nad uvedeným rozdílem mezi muži a ženami a řeknete si: "Ne - to o mně neplatí, tohle já nedělám." Možná že ne. V knize se zabýváme průměrným mužem a průměrnou ženou, tedy chováním většiny žen a většiny mužů po většinu času a ve většině situací. "Průměrný" znamená asi toto: Jste-li v místnosti plné lidí, povšimnete si, že muži jsou vyšší a mohutnější než ženy: průměrně o sedm procent vyšší a o osm procent mohutnější. Nejvyšší či nejmohutnější osobou v místnosti může být žena, ale muži jsou většinou vyšší a mohutnější než ženy. Nejmohutnější a nejvyšší osoby uvedené v Guinnessově knize rekordů jsou bez výjimky muži. Nejvyšším člověkem na světě, o němž existuje záznam, byl Robert Peshing, který měřil dva metry sedmdesát devět centimetrů. Nejvyšším člověkem v roce 1988 byl Alan Channa z Pákistánu, který měřil dva metry a třicet jedna centimetrů. Knihy popisující dějiny jsou plné "Velkých Janů" a "Malých Mařenek". To není sexismus - to je fakt.

I

O názoru autorů

Četba této knihy může v některých čtenářích vzbudit zlost či hněv, v jiných třeba domýšlivé pocity. Je tomu tak proto, že každý člověk byl v menší či větší míře obětí idealistické filosofie tvrdící, že ženy a muži jsou stejní. Vyjasněme si nyní, jaký názor zastávají autoři této knihy.

Psali jsme knihu s cílem pomoci vám zlepšit vztahy k příslušníkům obou pohlaví. Domníváme se, že muži a ženy by měli mít stejnou příležitost věnovat se profesní dráze v jakékoli oblasti, kterou si zvolí, a že stejně kvalifikovaní lidé by za stejné úsilí měli být odměňováni stejně.

Rozdílnost není protikladem rovnosti. Rovnost znamená svobodnou volbu dělat to, co chceme; rozdílnost znamená, že muži a ženy nemusí nutně chtít dělat totéž.

Naším cílem je objektivní pohled na vztahy mužů a žen. Chceme objasnit dějiny, význam a důsledky těchto vztahů a popsat metody a strategie vedoucí ke šťastnějšímu a uspokojivějšímu způsobu života. Nechceme se okolo sebe ohánět domněnkami či politicky korektními frázemi. Vypadá-li však něco jako kachna, vydává to zvuky jako kachna, chodí to jako kachna a máme-li dostatek důkazů svědčících o tom, že to kachna je, nazveme to kachnou a ne jinak.

Shromážděné důkazy svědčí o tom, že obě pohlaví jsou přirozeně náchylná chovat se rozdílným způsobem. Netvrdíme, že muži či ženy jsou omezeni na určité chování anebo že se určitým způsobem chovat mají.

I

Příroda versus výchova

Melisse se narodila dvojčata, holčička a chlapec. Holčička jménem Jasmíne ležela pod růžovou příkrývkou a chlapec

STEJNÝ DRUH, JINÉ SVĚTY

Adam ležel pod modrou. Jasmíne dostala od příbuzných měkké a chlupaté hračky, Adam dostal na hraní malý fotbalový míč a malinký fotbalový dres. Na Jasmíne všichni vrkali, žvatlali a šišlali, říkali jí, že je krásná a úžasná. Z postýlky ji však zvedaly a chovaly ji téměř výhradně ženy. Mužští návštěvníci většinou zaměřovali svou pozornost na Adama. Mluvili na něj znatelně víc nahlas, šťouchali ho do břicha, vyhazovali ho do vzduchu a předpovídali mu budoucnost fotbalového hráče.

Tento scénář je jistě každému dobře známý. Vzbuzuje v nás otázku: je toto chování dospělých lidí podmíněno biologicky, nebo je to naučené chování přenášené z generace na generaci? Je ovlivněno přírodou, nebo výchovou?

Téměř po celé dvacáté století se psychologové a sociologové domnívali, že většina našeho chování a většina našich přání je ovlivněna a podmíněna faktory společenskými a faktory našeho životního prostředí. Víme, že výchova a péče je naučené chování - adoptivní matky, ať už lidské či opičí, se většinou o své potomky starají vynikajícím způsobem. Vědci na druhé straně argumentují, že velký vliv mají hormony a biologické a chemické faktory. Od roku 1990 disponuje věda ohromujícím množstvím důkazů, které svědčí o tom, že náš mozek je již ve chvíli našeho narození do značné míry určitým způsobem "naprogramovaný". Naše chování, názory a priority ještě i dnes "předepisuje" skutečnost, že muži byli obvykle lovci a ženy pečovatelnkami. Významná studie uskutečněná na Harvardské univerzitě ukázala, že k malým holčičkám a chlapcům se nejen chováme jinak, ale že užíváme i jiných slov. Děvčátkům něžně říkáme: "Jsi tak roztomilá," "Ty jsi malý miláček," "Jsi krásná malá holčička." Ke chlapečkům mluvíme hlasitěji a říkáme: "Ty jsi ale velký kluk!" "Ty máš ale sílu!"

Skutečnost, že děvčátkům dáváme na hraní panenky a chlapečkům vojáčky a fotbalisty, však nevytváří jejich chování; pouze ho zvýrazňuje a posiluje. Studie uskutečněná na

Harvardské univerzitě prokázala, že rozdílné chování dospělých k dívkám a chlapcům pouze zdůraznilo již existující rozdíly. Dáte-li kachnu do vody, začne plavat. Podíváte-li se pod hladinu, zjistíte, že má na nohách plovací blány. Budete-li se zabývat mozem kachny, zjistíte, že je od počátku vybaven "programem k plavání". Ponoření kachny do vody nezpůsobí, že začne plavat; je to jen situace, ve které se právě nachází.

Výzkumy dokazují, že jsme spíše výsledkem svých biologických daností než obětí společenských stereotypů. Jsme rozdílní, protože naše mozky jsou naprogramovány rozdílným způsobem. V důsledku tohoto rozdílného naprogramování vnímáme svět různým způsobem a různé jsou i naše hodnoty a priority. Nedá se říci, že jsou lepší či horší - jsou prostě různé.

i

Průvodce lidmi

Tato kniha je jako průvodce, který se používá při návštěvě cizí země či odlišné kultury. Dočtete se v něm o místní hantýrce, způsobu řeči, signálech řeči těla a dozvíte se, proč jsou obyvatelé daného místa právě takoví, jací jsou.

Mnozí turisté cestují do cizích zemí, aniž by si přečetli podobného průvodce. Jsou pak často kritičtí anebo ustrašení, protože místní obyvatelé nemluví česky či anglicky a nejedí knedlíky či hamburgery. Chcete-li mít ze setkání s odlišnou kulturou příjemné zážitky a užitečné zkušenosti, musíte nejprve pochopit její dějiny a vývoj. Poté se musíte naučit nejdůležitější věty místního jazyka a okusit životní styl tamních obyvatel. Jedině tak získáte bezprostřední zkušenost a hlubší porozumění pro danou kulturu. Nebudete vypadat, mluvit a jednat jako turista - tedy jako člověk, pro něhož by

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ!! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH
bylo stejně užitečné, kdyby zůstal doma a o cizích zemích pouze přemýšlel.

Tato kniha vám ukáže, jak se můžete těšit ze znalosti opačného pohlaví a jak vám může být užitečná. Nejprve se však musíte seznámit s jeho dějinami a vývojem.

Americk windson
tavili
"Nádherný zá tak

STEJNÝ DRUH, JINÉ SVĚTY

Trvalo nám téměř sto milionů let, než se naše společnost stala natolik vyspělou, že dokázala vyslat člověka na Měsíc. I současní dobyvatelé vesmíru, stejně jako naši někdejší předchůdci, však musí používat toaletu. V různých kulturách se lidé od sebe trochu liší, ale jejich biologické potřeby jsou totožné. Ukážeme vám, jak se dědí či z generace na generaci přenášejí různé způsoby a zvláštnosti v chování; uvidíte, že mezi kulturami téměř neexistují rozdíly.

Ve stručnosti se nyní podívejme, jak se vyvíjel lidský mozek.

Kniha, kterou držíte v ruce, se zabývá fakty a realitou. Je o skutečných lidech, skutečných výzkumech, současných a reálných událostech a zaznamenaných rozhovorech. Nemusíte se trápit pojmy jako dendrity, neuropeptidy, dopami-ny a podobnými termíny z oblasti výzkumu funkcí mozku. My jsme se s nimi trápili, ale pro vás jsme vše napsali co nejjednodušeji, aby se vám kniha dobře četla. Do značné míry využíváme poznatků poměrně mladé vědy - sociobiologie -, která zkoumá, jak lze lidské chování vysvětlit pomocí genů a evoluce.

Seznámíte se s řadou důležitých pojmů, metod a strategií, které jsou vědecky dokázané a většinou se zdají samozřejmé či obecně známé. Všechny metody, postupy a názory, které nejsou vyzkoušeny a dokázány vědou, jsme nechali stranou.

Zabýváme se moderní nahou opicí - opicí, která řídí svět pomocí superpočítačů a umí přistát na Marsu; opicí, jejíž původ můžeme zpětně vystopovat až k živočichům jako jsou ryby. Jako živočišný druh jsme se vyvíjeli po miliony let, a nyní jsme vrženi do technologií ovládaného, politicky korektního světa, v němž nezůstal téměř žádný či vůbec žádný prostor pro naši biologickou přirozenost.

I

Jak jsme se dostali tam, kde jsme nyní

Kdysi, před dávnými a dávnými lety, žili muži a ženy šťastně pospolu a svou práci se harmonicky doplňovali.

Muž den co den riskoval život v nepřátelském a nebezpečném světě, aby své ženě a dětem zabezpečil potravu a aby je ochránil před divokou zvěří a nepřáteli. V důsledku toho se u něj vyvinula schopnost orientovat se i na velké vzdálenosti, neboť bylo třeba, aby dokázal vypátrat a ulovit zvěř a vrátit se s ní domů; uměl také velmi dobře střílet, protože musel zasáhnout pohybující

se cíl. Náplň jeho práce byla jasná a jednoznačná: muž byl lovec potravy. Nic víc od něho nikdo neočekával.

Žena se cítila oceňována, protože její muž riskoval svůj život kvůli péči o rodinu. Úspěšnost muže byla hodnocena podle jeho schopnosti ulovit kořist a přinést ji domů; jeho sebeúcta stála na ženě ocenění jeho bojového nasazení a úsilí. Rodina závisela na jeho schopnosti lovit potravu a ochraňovat - ničeho víc nebylo třeba. Nikdo po muži nechtěl, aby "rozebíral vztah"; neočekávalo se, že bude vynášet odpadky nebo vyměňovat dítěti pleny.

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMÍ CIST V MAPÁCH

Ženina role byla stejně jasná. Byla nositelkou a dárkyní života a její schopnosti se tedy vyvíjely tak, aby co nejlépe odpovídaly této roli. Žena potřebovala mít přehled o svém bezprostředním okolí: měla si všimnout známek hrozícího nebezpečí, musela mít vynikající schopnost orientovat se na krátké vzdálenosti a používat orientačních bodů, aby mohla najít cestu domů. Musela být také velmi citlivě vyladěna na malé změny ve vzhledu i chování dětí a dospělých. Vše bylo prosté: muž byl lovcem potravy, žena byla ochránkyní sídla.

Žena trávila dny péčí o děti, sběrem ovoce, zeleniny a ořechů a komunikací s ostatními ženami pospolitosti. Nemusela se zabývat sháněním podstatné části potravy a bojem s nepřítelem - její úspěšnost byla hodnocena podle schopnosti udržovat rodinný život. Sebeúcta ženy stála na tom, že muž oceňoval její péči o domov a schopnost starat se o děti a pospolitost.

Ženina schopnost rodit děti byla pokládána za magickou, ne-li dokonce za svatou, protože žena znala tajemství zrodu života. Od ženy se neočekávalo, že bude lovit zvěř, bojovat s nepřítelem či vyměňovat prasklé žárovky.

Boj o přežití byl obtížný, ale vztahy byly jednoduché. A tak tomu bylo po stovky tisíců let. Na sklonku každého dne se lovci vrátili s kořistí, kterou rozdělili a ve společné jeskyni společně snědli. Každý lovec směnil se ženou část své kořisti za ovoce a zeleninu.

Po jídle se muži posadili okolo ohně, hleděli do plamenů, hráli hry, vyprávěli si příběhy a vtipy. Šlo o prehistorickou verzi současné četby novin nebo přepínání televizních programů pomocí dálkového ovládání. Muži byli vyčerpaní celodenním lovem a potřebovali se zotavit před dalším dnem. Ženy dohlížely na děti, pečovaly o ně a staraly se, aby muži měli dostatek jídla a odpočinku. Muži i ženy oceňovali snahu těch druhých - muži nebyli považováni za líné a se ženami se nezacházelo jako s utiskovanými služkami mužů.

STEJNÝ DRUH, JINÉ SVĚTY

Tyto jednoduché rituály a vzorce chování stále ještě přežívají ve starobylých kulturách na Borneu, v některých částech Afriky a Indonésie, mezi australskými domorodci, u Maorů na Novém Zélandě a Inuitů v Kanadě a Grónsku. V těchto kulturách každý člen skupiny zná svou roli a rozumí jí. Muži oceňují ženy a ženy oceňují muže. Každý vnímá, že ten druhý svým jedinečným způsobem přispívá k přežití a spokojenosti rodiny.

Pro muže a ženy žijící v moderních civilizovaných zemích však tato stará pravidla již neplatí - místo nich nyní vládne chaos, zmatek a nespokojenost.

Nečekali jsme, že to bude vypadat takto

Přežití rodiny už nezávisí pouze na mužích a od žen už se neočekává, že zůstanou doma a budou se starat o děti a domácnost. Poprvé v dějinách lidského rodu se stalo, že většina mužů a žen není schopna jednoznačně určit náplň své práce. Vy, čtenáři této knihy, jste první generací lidského rodu, která čelí okolnostem, s nimiž se naši předkové nikdy nesečkali. Vůbec poprvé v dějinách lidstva hledáme u svých partnerů lásku, vášeň a naplnění, protože už se nemusíme snažit o pouhé přežití. Moderní společnost a její instituce obvykle zajišťují základní úroveň živobytí prostřednictvím důchodového zabezpečení, sociálních dávek a zákonů na ochranu spotřebitele.

Jaká jsou tedy nová pravidla a kde se jim naučíme? Tato kniha se vám pokusí odpovědět.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

STEJNÝ DRUH, JINÉ SVĚTY

I

Proč rodiče nemohou pomoci

Pokud jste se narodili před rokem 1960, vnímali jste během dětství a dospívání, že se vaši rodiče k sobě chovali podle starobylých pravidel přežití mužů a žen. Opakovali chování, kterému se naučili od svých rodičů, kteří se mu zase naučili od svých rodičů, kteří napodobovali své rodiče, a tak dále a tak dále, až k jeskynním lidem s jejich jasně definovanými rolemi.

Nyní vládnou naprosto jiná pravidla a vaši rodiče vám nemohou pomoci. V současné době se rozvádí každé druhé manželství, avšak bereme-li v úvahu i nesezdaná soužití a homosexuální vztahy, pohybuje se skutečný poměr rozchodů okolo sedmdesáti procent. Je třeba, abychom se naučili novým pravidlům, abychom zjistili, jak spokojeně žít, a do dvacátého prvního století vstoupili emocionálně vyrovnání.

I

Stále jsme jen jedním z živočišných druhů

Pro většinu lidí není snadné vyrovnat se s tím, že jsme prostě jedním z živočišných druhů. Odmítají připustit si fakt, že devadesát šest procent toho, co se nachází v jejich tělech, je možno najít i v těle prasete či koně. Jediná věc, kterou se lišíme od ostatních zvířat, je naše schopnost myslet a dělat plány do budoucna. Ostatní zvířata reagují na různé situace na základě genetického naprogramování svého mozku a pomocí opakovaného chování. Neumí myslet, umí jen reagovat.

Lidé většinou vědí a jsou srozuměni s tím, že zvířata mají instinkty, které do značné míry předurčují jejich chování. Instinktivní chování vidáme v přírodě často: ptáci zpívají, žáby kvákají, psi zvedají zadní nohu a kočky pronásledují

svou kořist. Tento druh chování není založen na rozumové úvaze. Pro hodně lidí je obtížné připustit, že toto chování má jistou spojitost s naším. Opomíjejí dokonce i skutečnost, že jejich vlastní první projevy byly instinktivní - byl to pláč a sání mateřského mléka.

"Synku, tak si značkuje své území, aby ho chránil před jinými psy. Je to instinktivní chování a je společné zvířatům, která nemyslí."

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Ať už od svých rodičů zdědíme jakékoli chování, pozitivní či negativní, je pravděpodobné, že ho předáme svým dětem, stejně jako se to děje u všech zvířat. Naučíme-li se nové dovednosti, předáme ji geneticky svým dětem. Vědci umějí vypěstovat generace chytrých krys a hloupých krys ze skupiny rozdělené podle schopnosti najít cestu bludištěm, anebo zabloudit a úplně se ztratit. Až my lidé přijmeme sami sebe jako zvířata, jejichž chování je vybroušeno miliony let evoluce, snáze porozumíme svým základním potřebám a pohnutkám a budeme lépe přijímat sebe samé i ostatní. V tom spočívá cesta ke skutečnému štěstí.

DÁVÁ TO SMYSL

jsi přede mnou schovala máslo! V ledničce žádné není!"

V LEDNIČKÁCH A SKŘÍNÍCH MUŽI NIKDY NIC NENAJDOU

2. Dává to smysl

V

ečirek byl v plném proudu, když dorazili John a Sue. Sue se upřeně zadívala na Johna a téměř bez pohybu rtů řekla: "Podívej se na ten pár u okna..." John otočil hlavu a podíval se. "Teď se tam nedívej!" zasyčela Sue. "Jsi tak nápadný!" Sue nemohla pochopit, jak se může John otáčet tak netaktně, a John nemohl uvěřit, že Sue je schopna vidět jiné lidi v místnosti, aniž by se na ně dívala.

Ženy mají radar

Žena pozná na jiné ženě, že se zlobí nebo se cítí dotčena, kdežto o mužích obecně platí, že potřebují vidět slzy či výbuch hněvu anebo musí dostat facku, aby poznali, že se něco děje. Stejně jako většina samiček savců jsou i ženy vybaveny mnohem jemněji vyladěnými smyslovými schopnostmi než muži. Protože pečovaly o děti a staraly se o "hnízdo", potřebovaly schopnost zachytit jemné změny v náladách a reakcích druhých. To, co se obvykle nazývá "ženskou intuicí", je většinou pronikavá schopnost žen všimnout si nepatrných detailů a změn ve vzhledu či chování ostatních. Tato schopnost již způsobila nepříjemnosti mnoha nevěrným mužům, kteří byli neomylně přistiženi při činu.

Jeden z účastníků našich seminářů se svěřil, že nedokáže pochopit, jak vynikající zrak má jeho žena tehdy, když před

I

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

ni potřebuje něco ukrýt, a jak jí její skvělý zrak zcela opouští, když má zajet autem do garáže. Odhad vzdálenosti mezi nárazníkem auta a zdí garáže patří k prostorovým schopnostem, které mají své sídlo v přední části pravé mozkové hemisféry a u většiny žen nejsou příliš vyvinuty. K tomuto tématu se vrátíme později v páté kapitole.

í svět ostíp

ale když zajíždí s vždycky nora

Ochránkyně "hnízda", které chránily bezpečí své rodiny, musely být schopny všimnout si i malých změn v chování dětí, jež mohly signalizovat bolest, hlad, zranění, zlobu či smutek. Muži-lovcí nikdy nepobývali v okolí jeskyně dostatečně dlouho, aby se naučili číst mimoslovní signály nebo chápat způsoby mezilidské komunikace. Neuropsycholog profesor Ruben Gur z pennsylvánské univerzity na základě testů činnosti mozku prokázal, že je-li mozek muže v klidovém stavu, utichá sedmdesát procent jeho elektrické aktivity. Testy činnosti ženského mozku ukázaly, že během klidového stavu pracuje devadesát procent mozku. Dokazuje to, že ženy neustále přijímají a zpracovávají informace ze svého okolí. Ženy vědí vše o svých dětech, jejich snech, nadějích, milostných dobrodružstvích, přátelích, tajných obavách, myšlenkách, pocitech i neplechách. Muži tak nějak mlhavě tuší, že s nimi v domě bydlí nějakí malí lidé.

DÁVÁ TO SMYSL

Je to v očích

Zrak je prodloužením mozku na vnější straně lebky. Sítnice na zadní straně oční bulvy obsahuje asi sto třicet milionů tyčinek - receptorů světla -, které rozeznávají bílou a černou, a sedm milionů čípků, které rozeznávají barvy. Genetická informace pro čípky je uložena v chromozomu X. Ženy mají dva chromozomy X, mají tedy více druhů čípků než muži. Tento rozdíl je patrný ve způsobu, jakým ženy popisují barvy. Muži hovoří o základních barvách, jako červená, modrá či zelená, kdežto ženy hovoří o smetanové, vodové, kaštanové, slézové či jablkově zelené.

Lidský zrak se vyznačuje výrazným bělmem, které u ostatních primátů chybí. Díky existenci bělma jsou patrnější pohyby očí a směr pohledu, což je velmi důležité pro lidskou komunikaci tváří v tvář. Oči žen mají více bělma než oči mužů, neboť osobní komunikace v nevelkém prostoru je

nedílnou součástí jejich života. Více bělma umožňuje větší rozsah zrakových signálů, ať už vysílaných či přijímaných, neboť je možno snáze odhalit, kterým směrem se oči pohybují.

Tento typ zrakové komunikace nemá pro jiné živočišné druhy rozhodující význam. Proto mají jen nepatrné či žádné bělmo a jejich hlavním prostředkem komunikace je řeč těla.

I

Oči vzadu?

Ne tak zcela, ale nejsme příliš daleko od pravdy. Ženy nejenže mají v sítnici více druhů čípků, mají i lepší periferní vidění než muži. Jejich mozek ochránkyně "hnízda" je naprogramován tak, aby mohly přijímat informace z nejméně pěta-

David: Jana:

™ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHARÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

čtyřicetistupňového úhlu vpravo i vlevo, nahore i dole. Periferní vidění mnoha žen pracuje v téměř stoosmdesáti-stupňovém úhlu. Oči mužů jsou větší a jsou zvyklé na "tunelové" vidění na velkou vzdálenost, které zajišťuje, že muži vidí jasně a přesně přímo před sebe na značnou dálku, téměř jako dalekohled.

Muži jako lovci potřebovali zacílit očima na kořist v dálce a sledovat ji. Jejich zrak se tedy vyvíjel tak, aby nebyli ničím rušeni od sledování cíle, zatímco ženy potřebovaly periferní vidění, které jim umožňovalo dávat pozor na dravce slídící okolo sídla. Nyní znáte důvod, proč současný muž bez problémů najde cestu ke vzdálenému cíli, ale není schopen nacházet věci v ledničce, skříní či zásuvce.

ROZSAH MUŽSKÉHO A ŽENSKÉHO ZRAKU

Ženy mají široké periferní vidění,

DÁVÁ TO SMYSL

Ve Velké Británii bylo v roce 1997 při nehodách na silnici zabito nebo zraněno 4 132 dětí-chodců. Z nich bylo 2 460 chlapců a 1 492 dívek. V Austrálii jsou úrazy a smrtelná zranění u chodců-chlapců dvakrát častější než u dívek. Chlapci při přecházení vozovky riskují více než dívky; tato skutečnost ve spojení s horším periferním viděním způsobuje, že jsou častějšími oběťmi nehod.

I

Proč toho ženy vidí tolik

Na sítnici dopadnou každou vteřinu miliardy fotonů světla, což se rovná stu megabytů počítačových dat. Pro mozek je to příliš mnoho, takže si vybírá pouze ty informace, které jsou nezbytné pro přežití. Jakmile například mozek jednou vstřebá všechny barvy oblohy, vybere z nich jedinou, kterou potřebuje vidět - modrou. Mozek omezuje rozsah našeho vidění, abychom se mohli soustředit na konkrétní věci. Hledáme-li jehlu na koberci, soustředíme se na úzké zrakové pole. Mužský mozek, původně naprogramovaný k lovu, vnímá mnohem užší zrakové pole. Ženský mozek zpracovává informace ze širšího pole zahrnujícího i periferní vidění, protože ženy kdysi hlídaly a chránily sídlo pospolitosti.

Ošemetná záležitost se "ztraceným" máslem

Každá žena na světě již pravděpodobně zažila následující rozhovor s mužem stojícím před otevřenou ledničkou:

"Kde je máslo?" "V ledničce."

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHARÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

DÁVÁ TO SMYSL

David: Jana:

David:

"Tam se právě dívám, ale máslo tam není." "Musí tam být - dávala jsem ho tam před deseti minutami."

"Ne, musela jsi ho dát někam jinam. V ledničce určitě žádné máslo není."

V tuto chvíli Jana vejde do kuchyně, přistoupí k ledničce, vnoří do ní ruku a jakoby zázrakem vytáhne máslo. Nezkušený muž to někdy považuje za trik a obviňuje ženu, že mu neustále schovává věci v ledničce a zásuvkách.

"Takhle už se nemůžeme dále scházet, Goldie.. Jednoho dne si Sam ty klapky sundá..."

Ponožky, boty, prádlo, džem, máslo, klíčky od auta, náprsní taška - všechny tyhle věci jsou na svých místech, ale muži je prostě nevidí. Ženy se svým rozsáhlým periferním viděním přehlédnou téměř celý obsah ledničky či skříně, aniž by pohnuly hlavou. Muži hledající "ztracenou" věc kroutí hlavou ze strany na stranu a nahoru a dolů.

Tyto rozdíly ve způsobu vidění významně ovlivňují celý náš život. Ze statistického přehledu automobilových nehod například vyplývá, že ženy-řidičky jsou ve srovnání s muži při srážkách na křižovatce méně často obětmi bočních nárazů. Lepší periferní vidění totiž řidičkám umožňuje sledovat dopravu i po stranách. Řidičky však častěji nabourají auto zepředu či zezadu při parkování, protože k tomu potřebují prostorovou představivost, jež je u nich méně vyvinutá.

Život ženy bude mnohem méně stresující, porozumí-li problémům, které má muž se svým zrakovým vnímáním omezeným na úzké pole. Porozumí-li témuž problému muž, bude pro něj snazší důvěřovat ženě a pokračovat v hledání, uslyší-li například: "Kravatu máš ve skříní!"

I

Muži a "zírání" na jiné ženy

Lepší periferní vidění je rovněž důvodem, proč jsou ženy jen zřídka kdy přistiženy při "zírání" na muže.

Téměř každý muž si čas od času vyslechne výčitku, že "hází očkem" po jiných ženách. Jen málo žen však slyšelo podobnou výtku od mužů. Výzkumy sexuálního chování dokazují, že ženy si muže prohlížejí stejně často jako muži ženy, ne-li častěji. Mají však lepší periferní vidění než muži, a proto jsou jen zřídka kdy přistiženy.

I

Uvidět a uvěřit

Lidé většinou nevěří, dokud nedostanou důkaz. Můžete však věřit svým očím? Miliony lidí věří v existenci UFO bez ohledu na skutečnost, že devadesát dva procent všech setkání s UFO se odehrálo na odlehlých místech, v sobotu večer

DÁVÁ TO SMYSL

OBR. 2

OBR. 3

> PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

okolo jedenácté hodiny, kdy se zavírají hostince. Premiér ani prezident nikdy žádné UFO neviděl; lodě z vesmíru nikdy nepřistávají v areálu univerzity, u vládní instituce zabývající se jejich výzkumem ani v Bílém domě. A nikdy nepřilétají za špatného počasí.

Badatel Edward Boring navrhl ilustraci (obr. 1), pomocí níž dokazuje, že každý z nás může ve stejném obrázku vidět jinou věc. Ženy pravděpodobně spatří stařenu s bradou zabořenou do límce kožichu, zatímco muži asi uvidí levý profil mladé ženy dívající se do dálky.

Druhý obrázek je dalším důkazem toho, že to, co vidíme, nemusí být vždy skutečné. Tato ilustrace se snaží oklamat mozek a přesvědčit jej, že vzdálenější strana stolu je delší než přední strana. Ženy se většinou dobře baví; muži se dožadují důkazu, vytahují pravítka a přeměřují strany stolu.

Co vidíte?

OBR. 1

Při pohledu na třetí obrázek se mozek zaměří na tmavší části, takže ilustrace se jeví jako shluk podivných tvarů. Změníte-li způsob vnímání a zaměříte se na bílé plochy, objevíte na obrázku slovo FLY. Ženy toto slovo postřehnou snáze než muži, protože mužský mozek ulpívá na geometrických tvarech.

Proč by v noci měli řídit muži

Ženy vidí v noci lépe než muži, zejména věci na červené straně barevného spektra, avšak mužský zrak je vybaven

MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

k lepšímu vidění do dálky v užším poli. Proto muži ve srovnání s ženami mnohem lépe (a tedy bezpečněji) vidí v noci na velké vzdálenosti. Přihlédneme-li k lepším prostorovým schopnostem mužů, řízeným pravou mozkovou hemisférou, vyplývá z toho, že muži umí rozeznat pohyb jiných vozidel na silnici před sebou a za sebou a určit jeho směr. Většina žen potvrzuje, že se u nich projevuje jakási noční slepota - v noci nedokážou rozeznat, po které straně vozovky se pohybuje blížící se vůz. Mužský zrak naprogramovaný k lovu se s takovým problémem snadno vyrovná. Je tedy zřejmé, že během dlouhé cesty autem by žena měla řídit ve dne a muž v noci. Ženy sice ve tmě vidí více detailů, ale jen v krátkém a širokém zorném poli.

Při dlouhých by žena měla řídit

Muži pocítují napětí v očích častěji než ženy, neboť jejich zrak je uzpůsoben ke sledování značných vzdáleností a neustále se musí přizpůsobovat pohledu na obrazovku počítače či na stránku novin. Zrak žen se lépe hodí k činnostem, na než se díváme zblízka, takže žena je schopna déle se soustředit na práci s jemnými detaily. Mozek žen je navíc naprogramován k jemným sladěným pohybům na malém prostoru, z čehož vyplývá, že ženy jsou v průměru velmi šikovné na navlékání nití či zaznamenávání nepatrných podrobností na monitoru počítače.

DÁVÁ TO SMYSL

Proč mají ženy "šestý smysl"

Ženy byly po staletí upalovány na hranicích kvůli svým "nadpřirozeným schopnostem". Mezi ně patřila schopnost odhadnout, jak skončí různé vztahy, poznat, kdo lže, hovořit ke zvířatům a odhalovat pravdu.

V roce 1978 jsme pro jeden televizní program provedli výzkum, který ozřejmil schopnost žen orientovat se v signálech řeči těla miminek. V porodnici jsme natočili několik desetivteřinových filmových záznamů plačících dětí a požádali jsme jejich matky, aby se podívaly na snímky se staženým zvukem. Ženy se tedy mohly spoléhat pouze na zrakovou informaci.

Většina matek byla schopna rychle rozpoznat, co dítě svým pláčem vyjadřuje - zda je to hlad, bolest, potíže s trávením či únava. Stejný test byl předložen i otcům a jejich výsledky byly politováníhodné - více než dvě emoce určilo méně než deset procent otců. Navíc se domníváme, že pravděpodobně pouze hádali. Mnozí otcové triumfálně pronesli: "Chce svou matku." Většina mužů prokázala malou či téměř chybějící schopnost rozluštit rozdíly v pláči dětí. Testem prošli i prarodiče dětí, protože jsme chtěli zjistit, jsou-li výsledky ovlivněny věkem. Většina babiček odhadla padesát až sedmdesát procent případů z počtu, který určily matky. Zato mnozí dědečkové ani nepoznali vlastní vnouče.

Naše zkoumání identických dvojčat odhalilo, že většina dědečků od sebe dvojčata nerozezná, kdežto ženy v rodině se s tímto úkolem vyrovnávají dobře. Filmy o identických dvojčatech, která kvůli lásce či penězům klamou své okolí, mohou odpovídat skutečnosti jen tehdy, pokud jde o

dvojčata - ženy. Muži se nechají oklamat snáze. V místnosti, kde je přítomno padesát párů, potřebuje žena v průměru méně než deset minut k odhalení vztahu mezi členy každého páru

DÁVÁ TO SMYSL

íefmiřekl, že musím pracovat přesčas... a... a...

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

v místnosti. Vstoupí-li žena do místnosti, díky svým vynikajícím smyslovým schopnostem rychle určí, kteří partneři si spolu rozumějí, kteří se pohádali, kdo si koho hledí a které z žen jsou přátelské či naopak soupeřivé. Vstoupí-li do místnosti muž, zajímá se o něco zcela jiného. Pečlivě si prohlédne místnost a pátrá po vchodech a východech - jeho pradávne naprogramování hodnotí, odkud by mohl přijít případný útok a kde jsou únikové cesty. Dále hledá tváře přátel či naopak možných nepřátel a poté si pečlivě prohlíží rozvržení a vybavení místnosti. Jeho logické myšlení zaznamená věci, které je třeba opravit či vyměnit, například rozbité okno či prasklou žárovku. Žena si mezitím důkladně prohlíží všechny tváře v místnosti a zjišťuje, co je co, kdo je kdo a jak se všichni cítí.

I

Proč muži neumí lhát ženám

Výzkum řeči těla dokázal, že dojde-li na komunikaci tváří v tvář, šedesát až osmdesát procent vyznění informace ovlivňují mimoslovní signály, tón hlasu ovlivňuje dvacet až třicet procent a zbytek - sedm až deset procent - ovlivňují slova. Díky svým vynikajícím smyslovým schopnostem ženy snadno zachycují a analyzují informace; schopnost ženského mozku rychle přenášet signály mezi hemisférami způsobuje jejich dokonalejší sjednocování a dešifrování verbálních, vizuálních a dalších signálů. Z tohoto důvodu má většina mužů potíže, mají-li lhát tváří v tvář ženě. Většina žen naopak ví, že lhát muži je relativně snadné, protože muž nedisponuje nezbytnou citlivostí k nesrovnalostem mezi verbálními a neverbálními signály. Většina žen předstírajících orgasmus se nemusí obávat prozrazení. Pokud muži hodlají lhát ženě, měli by to raději provést po telefonu, dopisem anebo při zhasnutých světlech a až po uši pod peřinou.

ŽENA-CHODÍCÍ DETEKTOR LŽI

O uších

V dávné minulosti vypadalo naše ucho podobně jako ucho psů, koček a koňů. Psí ucho, které má nyní tvar, jenž

I

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁJÍ) A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

mělo původně i naše ucho, je schopno zachytit pro nás neslyšitelné nadzvukové signály.

Výzkum prokázal, že sluch psů odhalí až padesát tisíc kmitů za vteřinu. Sluch dítěte je schopen slyšet zvuky až třiceti tisíc kmitů za vteřinu; tato schopnost se snižuje až na dvacet tisíc kmitů za vteřinu před dvacátým rokem a na dvanáct tisíc v šedesáti letech. Hi-fi systémy mají v současné době až dvacet pět tisíc kmitů za vteřinu, z čehož vyplývá, že kupovat nové moderní stereofonní vybavení starším lidem je vyhazování peněz oknem.

V lidském uchu se dosud udržují zbytky devíti svalů a asi dvacet procent lidí díky těmto svalům umí stříhat ušima.

Darwinův výběžek

UCHO ČLOVĚKA

Zdá se, že lidské uši se postupně pevně fixovaly k hlavě proto, že jsme otáčeli hlavu po zvuku, a okraje uší se zavinuly dovnitř, aby zredukovaly hlasité deformace zvuků. Charles Darwin objevil uvnitř horního záhybu lidského ucha bouličku, která je pozůstatkem původní špičky našich kdysi špičatých uší, a nazval ji "Darwinovým výběžkem".

DÁVÁ TO SMYSL

Ženy i lépe slyší

Ženy slyší lépe než muži a velmi dobře zachycují zvuky

0 vysoké frekvenci. Mozek žen je naprogramován tak, aby
1 v noci zachytil pláč dítěte; otcové pláč svého potomka čas
to zaspí. Pokud je někde venku slyšet nařikání dítěte, žena
ho uslyší. Muž jí zase díky svým vynikajícím prostorovým
a zaměřovacím schopnostem řekne, odkud zvuk přichází.

Zvuk kapající vody přivádí ženy k šílenství;

Děvčátka již ve věku jednoho týdne dokážou rozlišit hlas své matky či pláč jiného dítěte od ostatních zvuků v místnosti. Chlapečkové to neumí. Mozek žen je schopen oddělovat a třídit zvuky a o každém z nich rozhodnout. Díky této schopnosti ženy dokážou naslouchat partnerovi a zároveň vnímat hovor jiných osob. Tím se také vysvětluje, proč muži jen s obtížemi vnímají rozhovor, když v místnosti hraje televizor nebo cinká nádoba ukládaná do dřezu. Zvoní-li telefon, muži se dožadují ztlumení hudby, vypnutí televize či přestávky v konverzaci. Ženy prostě zvednou sluchátko.

I

Ženy čtou mezi řádky

Ženy jsou vysoce citlivé ke změnám v hlasitosti a výšce hlasu, což jim umožňuje vnímat emocionální změny u dětí i dospělých. Na každého muže, který umí zpívat čistě, připadá osm žen se stejnou schopností. Tato citlivost způsobu-

I

DÁVÁ TO SMYSL

je, že se ženy na muže a chlapce často obracují s požadavkem: "Nemluv se mnou tímto tónem!" Většina mužů v tomto případě nemá ani potuchy, o čem žena vlastně hovoří.

Testy uskutečněné s dětmi potvrdily, že děvčátka reagují na hlasité zvuky dvakrát více než chlapci, což vysvětluje, proč se snáze než chlapci dají ukonejšit a utišit vysoko posazeným hlasem. Matky holčičkám intuitivně zpívají ukolébavky, kdežto na chlapce mluví a hrají si s nimi. Lepší sluch žen do značné míry přispívá k takzvané "ženské intuici" a je jedním z důvodů, proč ženy dovedou číst mezi řádky řečeného. Muži si ale nemusí zoufat. Mají totiž vynikající schopnost rozpoznávat a napodobovat zvuky zvířat, což byla pro někdejší lovce velká výhoda. Dnes tato schopnost už bohužel ztrácí na významu.

Muži slyší, odkud přicházejí zvuky

Ženy lépe rozlišují zvuky, avšak muži dokážou zjistit, odkud přicházejí. Ve spojení se schopností identifikovat a napodobovat zvuky zvířat jde o komplex dovedností, které z mužů dělají vynikající lovce. Jak dochází k tomu, že v mužském mozku se zvuk přemístí na mapu?

Profesor Masakazu Konishi z Kalifornského institutu technologie došel k určitým závěrům prostřednictvím zkoumání sov pálených. Tito ptáci dokážou lépe než člověk stanovit, odkud přichází zvuk. Zaslechnou-li zvuk, otočí hlavu tím směrem, odkud přichází. Konishi objevil v té části jejich mozku, která je odpovědná za sluch, soubor buněk, jenž přesně mapuje místo, odkud zvuk přichází. Z reproduktoru přehrál do ucha sovy určitý zvuk. V jejím mozku vznikla jakási trojrozměrná mapa určující jeho umístění. Sova poté otočila hlavu za zdrojem zvuku. Tato schopnost sovám umožňuje vyhledávat kořist a vyhýbat se nepřítelům. Zdá se, že stej-

nou schopnost používají i muži, když zjišťují, odkud přichází určitý zvuk.

Proč chlapci neposlouchají

Učitelé i rodiče často trestají chlapce za to, že neposlouchají či neslyší. V souvislosti s fyzickým růstem a zejména s nastupující pubertou se však mohou sluchové trubice vyvíjet tak intenzivně, že dojde i k dočasné, chvíli trvající hluchotě. Učitelky kárající žáky za to, že neposlouchají, postupují jinak u chlapců a u dívek a zdá se, že intuitivně chápou rozdíly ve vývoji sluchu u žen a mužů.

Pokud učitelka napomíná dívku, a ta se na ni přitom nedívá, kára ji dál. Pokud se na ni však při napomínání nedívá chlapec, učitelka často intuitivně pochopí, v čem je problém, a řekne: "Dívej se na mě, když s tebou mluvím." Chlapci jsou bohužel lépe vybaveni zrakovými než sluchovými schopnostmi. Chcete-li si toto tvrzení ověřit, spočítejte písmena "v" v následující větě:

vzešly izkumt

iše vynikající \ tenzivního věá

Chlapci si při čtení textu potichu vedou lépe než dívky. Pokud je však text čten nahlas, spočítají písmena lépe div-ky.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁM A ŽENY NEUMÍ C(ST V MAPÁCH

DÁVÁ TO SMYSL

Muži si nevšímají detailů

Lyn a Chris se vracejí domů z večírku - on řídí, ona naviguje. Právě se pohádali, protože Lyn řekla, že Chris má zabočit vlevo, ale vlastně chtěla říci vpravo. Po devíti minutách ticha začal mít Chris podezření, že něco není v pořádku. "Miláčku... je všechno v pořádku?" zeptá se Chris. "Ano - všechno je v pořádku," odpoví Lyn.

Její důraz na slova "v pořádku" potvrzuje, že ve skutečnosti je všechno úplně jinak, jen ne v pořádku. Chris vzpomíná na průběh večírku. "Udělal jsem dnes večer něco špatně?" ptá se. "Nechci o tom mluvit," odsekne Lyn.

Znamená to, že je rozzlobená a chce o tom mluvit. Chris je však naprosto zmaten a nechápe, co Chris tolik rozzlobilo. "Prosím tě, řekni mi, co jsem provedl?" prosí Chris. "Nevím, co jsem udělal."

Při většině takových rozhovorů muž říká pravdu - jednoduše nerozumí problému. "Tak dobře," řekne ona. "Povím ti, v čem je problém, i když na mě hraješ tohle hloupé divadlo." Ale ono to není divadlo. Muž skutečně nemá ani ponětí, o čem je řeč. Lyn se zhluboka nadechne. "Ta coura se okolo tebe celý večer točila, provokovala tě a tys ji nechal - a ještě jsi ji v tom podporoval!"

Teď už je Chris úplně zmatený - jaká coura? Jaká provokace? On si ničeho nevšiml. Když s ním totiž ta "coura" (to je ženské označení, muži by použili výrazu "sexy dívka") hovořila, nevšiml si, že pohupuje boky směrem k němu a vysunuje nohu, hraje si se svými vlasy, hladí si stehno a ušní lalůčky, dívá se na něj dlouhými pohledy, přejíždí po stopce své sklenky a žvatlá jako dívka školou povinná. Muž je lovec. Všimne si, že kdesi v dálce na obzoru se pohybuje jelen, a odhadne, jakou rychlostí běží. Nemá však ženskou schopnost zachytit signály řeči těla ani zrakové či zvukové známky chování, při němž někdo usiluje o svůj vlastní prospěch.

Každá žena na večírku si bez hnutí brvy všimla, co "ta coura" dělá. Mezi všemi ženami v místnosti se rozšířila telepa-tická zpráva "pozor, potvora". Většina mužů si vůbec ničeho nevšimla.

Všiml sis nějaké směny?

MUŽI SI NEVŠÍMAJÍ DETAILŮ

Když tedy muž v odpověď na obvinění tohoto typu tvrdí, že o ničem neví, pravděpodobně mluví pravdu. Mozek mužů není zařízen na zachycování detailů, ať už zrakových či sluchových.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ!)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Kouzlo doteku

I

Ženy jsou citlivé na doteky

DÁVÁ TO SMYSL

Dotek může být životodárný. Testy uskutečněné kdysi Harlowem a Zimmermanem na opicích dokázaly, že nedostatek doteků může u opic mláďat vést k depresím, nemocím a předčasně smrti. Podobné výsledky byly zjištěny u zanedbávaných dětí. Působivá studie zkoumající malé děti ve věku od jednoho týdne do šesti měsíců dokázala, že miminka matek, které své děti hladily, významně méně často trpěla nachlazením, zvracením či průjmem. Další výzkumy prokázaly, že ženy s neurózou či depresí se uzdravily tím rychleji, čím častěji byly objímány a čím déle tato objetí trvala.

Antropolog James Prescott, jeden z prvních průkopníků zkoumání vztahu výchovy dětí a násilí, zjistil, že ve společnostech, v nichž se dospělí jen zřídka láskyplně dotýkají dětí, existuje největší míra výskytu násilí u dospělých. Děti vychovávané s dostatkem láskyplných doteků většinou vyrostou v kvalitní, šťastné a zdravé dospělé jedince. Dospělí, kteří se dopouštějí sexuálních útoku či obtěžování dětí, byli často v dětství odmítáni, vystaveni násilí a nedostatku fyzického kontaktu. Častokrát také prožili dětství v dětských domovech či jiných institucích. V mnoha kulturách, které si nepotrpí na doteky, lidé milují kočky a psy. Hlazení domácích zvířat je v takových společnostech způsobem dotýkání se. Osvědčilo se rovněž jako přínosná terapie u pacientů s depresí a jinými duševními problémy. Všimněte si, jak Angličané - typická kultura vyhýbající se dotekům -, milují svá domácí zvířata. Němec Greer o Angličanech řekl: "I když jsou namačkáni jeden na druhého v metru, usilovně předstírají, že jsou tam zcela sami."

Kůže je tělesným orgánem s největší plochou, měří totiž okolo dvou čtverečních metrů. Na kůži jsou nerovnoměrně rozmístěny dva miliony osm set tisíc receptorů bolesti, dvě stě tisíc receptorů chladu a pět set tisíc receptorů doteku a tlaku. Již od narození jsou dívky výrazně citlivější k dotekům; v dospělosti mají ženy ve srovnání s muži kůži nejméně desetkrát citlivější k dotekům a tlaku. Jedna významná studie dokázala, že i ti nejcitlivější muži cítí méně než nejméně citlivé ženy. Ženská kůže je tenčí než mužská; navíc je pod ní tuková vrstva, která v zimě zahřívá a je odolnější než u mužů.

Hormon podněcující potřebu doteků a uvádějící do pohotovosti receptory doteku se nazývá oxytocin. Není divu, že ženy, které mají receptory doteku desetkrát citlivější než muži, přikládají takový význam objímání a hlazení partnerů, dětí a přátel. Náš výzkum řeči těla prokázal, že ženy západní civilizace se při společenském rozhovoru s jinou ženou navzájem dotknou čtyřikrát až šestkrát častěji než muži ve stejné situaci. Ženy i v řeči užívají větší množství "dotkových" výrazů než muži: říkají, že někdo má "hroší kůži", že spolu "zůstanou v kontaktu", nemají rády ty, kteří se "dostávají pod kůži". Mluví o "pocitech", o tom, že je někdo "dotčen", a říkají, že něco je někomu "proti srsti".

ru s jinou ženou desetkrát častěji

Výzkum pacientů psychiatrie prokázal, že muži vystavení určitému stresu se vyhýbají doteku a stahují se do svého

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ!)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

vlastního světa. Více než polovina žen ve stejném testu naopak iniciovala kontakt s mužem, nikoli za účelem sexu, ale kvůli intimitě dotyku. Je-li žena emocionálně odtažitá nebo se na muže zlobí, pravděpodobně bude používat výrok: "Nesahej se mě!", který muži nedává smysl.

Jak zní poučení? Chcete-li v rozhovoru se ženou prosadit svou, používejte mnoho přiměřených a vhodných doteků, ale dejte si pozor, abyste nebyli příliš důvěrní. Chcete-li vychovat duševně zdravé potomky, hodně je hlad'te a objímejte.

I

Proč mají muži hroší kůži

Muži mají silnější kůži než ženy, což vysvětluje, proč ženy mívají více vrásek. Kůže na mužských zádech je čtyřikrát silnější než kůže na břiše, což je pozůstatek čtyřnohé zvířecí minulosti, kdy silná kůže na zádech chránila proti útoku zezadu. Chlapci ztrácejí většinu své citlivosti v pubertě -jejich tělo se připravuje na tvrdou budoucnost lovce. Muži potřebovali silnou a nepříliš citlivou kůži, aby se mohli prodírat trnitými křovisky, zápasit se zvířaty a bojovat s nepřáteli, aniž by jim v tom bránila bolest. Soustředí-li se muž na určitý fyzický úkol nebo sportovní výkon, častokrát si ani nepovšimne svého zranění.

Chlapci v pubertě ve
neztrácejí citlivos
jen se jim všechna
do jednoho n

DÁVÁ TO SMYSL

"Uvař mi kuřecí vývar, vymačkej mi čerstvou pomerančovou šťávu, dej mi do postele ohřívadlo s horkou vodou, zavolej lékaře a podívej se, zda je moje závěť v pořádku!", obvykle to znamená, že se trochu nachladil.

Muži jsou rovněž méně citliví k ženě, kterou něco bolí. Vidí-li muž ženu, která se svíjí bolestí, má horečku čtyřicet stupňů a třese se pod peřinou, zeptá se: "Miláčku, je všechno v pořádku?" a myslí si: "Když to budu ignorovat, třeba ji přemluví k sexu - stejně už je v posteli."

Muži jsou však citliví, když sledují fotbal nebo agresivní sporty. Dívá-li se muž v televizi na box a jeden z boxerů utrhne ránu pod pás, žena řekne: "... to ale muselo bolet...", kdežto muž začne sténat, svíjet se bolestí a bude nefalšovaně trpět.

Chuť ženy a muže

Ženy mají rozvinutější schopnost vnímat čichem a chutí. Lidé mají až deset tisíc chuťových receptorů, díky nimž rozeznávají nejméně čtyři hlavní chutě: sladké a slané pomocí receptorů na špičce jazyka, kyselé po stranách jazyka a hořké vzadu na jazyku. Japonští badatelé v současné době testují pátou chuť - mastnou. Muži lépe rozeznávají sladkou a hořkou chuť - proto pijí pivo. Ženy mnohem lépe rozeznávají sladkou a cukrovou chuť, což vysvětluje, proč jsou ženy závislé na čokoládě častěji než muži. V minulosti, když ženy chránily "hnízdo" a sbíraly ovoce, musely ochutnávat plody a zjišťovat, zda jsou dostatečně zralé a sladké, aby je mohly předložit svým potomkům. Značně vytříbená schopnost rozeznávat sladké byla tedy výhodou. Zde máte vysvětlení, proč ženy milují sladké a proč ochutnavači jídla jsou většinou ženy.

Nesoustředí-li se muž právě na určitý výkon, jeho práh vnímání bolesti je mnohem nižší než ženin. Zamumlá-li muž:

PROČ MUŽI NEPOSLOUČAJÍ A ŽENY NEUMÍ" ČÍST V MAPÁCH

I

Něco je ve vzduchu

Ženy vnímají čichem lépe než průměrní muži; kromě toho jsou na pachy a vůně mnohem citlivější uprostřed svého měsíčního cyklu, tedy okolo ovulace. Jejich čich zachycuje feromony a pižmu

podobné vůně charakteristické pro muže - tyto pachy nelze zachytit vědomě. Čich ženy je schopen analyzovat stav imunitního systému muže. Slučuje-li se s jejím nebo je-li silnější, může žena vnímat tohoto muže jako atraktivního či neodolatelně přitažlivého. Je-li ženin imunitní systém silnější, pravděpodobně jí muž nepřipadá příliš atraktivní.

Silný imunitní systém muže snadno způsobí, že dotyčný ženě připadá "podivně neodolatelný"

DÁVÁ TO SMYSL

tých let dvacátého století jsou vědecky zkoumány a měřeny schopnosti, které jsou často nazývány čarodějnictvím, nadpřirozenými schopnostmi či ženskou intuící. Zdá se, že většinu těchto jevů lze přičíst na vrub mimořádně vyvinutým smyslům a vnímání žen. Čarodějnice byly většinou ženy odsouzené k smrti muži, kteří nedokázali porozumět biologickým rozdílům mezi příslušníky obou pohlaví. Ženy prostě lépe odhalují jemné odstíny v řeči těla, v narážkách rozhovoru, v tónu hlasu a jiných smyslových podnětech. Moderní ženy bývají rovněž obětí svých vynikajících smyslových schopností, neboť je lákají astrologové, média, vykladači taro-tu, numerologové a podobní znalci, u nichž ženy výměnou za těžce vydělané peníze hledají vysvětlení své ženské intuíce. Vysoce vytříbené a rozvinuté smysly žen přispívají významnou měrou k časné dospělosti adolescentních dívek. Ve věku sedmnácti let je většina dívek schopna chovat se dospěle, kdežto hoši tohoto věku jsou stále ještě v nezralé pubertě.

Badatelé odhalili, že ženin mozek dokáže odhalit tyto rozdíly v imunitních systémech během prvních tří vteřin setkání. Slučitelné imunitní systémy jsou výhodou pro potenciální potomky, kteří tak mají větší šanci na přežití. V důsledku tohoto výzkumu bylo na trh vrženo množství olejů a elixírů pro muže, které v sobě hypoteticky obsahují tajemství mužské přitažlivosti na základě feromonů, díky nimž ženy šíří touhou.

AktaX

Evoluční vývoj lidstva nás obdařil biologickými dovednostmi a smysly, jež potřebujeme pro přežití. Od osmdesá-

Proč se říká, že muži jsou necitliví

Tvrzení, že ženy mají dokonale vyvinuté smysly, není zcela pravdivé - mohli bychom spíše prohlásit, že smysly mužů byly otupeny. Žena ve svém světě rozvinuté vnímavosti očekává, že muž rozluští její zrakové a hlasové signály i informace řeči těla a bude předvídat její potřeby, stejně jako to dělají jiné ženy. Vzhledem k odlišnému evolučnímu vývoji mužů a žen, popsanému výše, se toto očekávání prostě nemůže naplnit. Žena tiše předpokládá, že muž ví, co ona chce či potřebuje, a když muž nereaguje na její signály, obviní ho z necitlivosti. Muži všude na světě odporují: "Mám ti snad číst myšlenky?" Výzkumy dokazují, že muži jsou špatnými čtenáři myšlenek. Dobrou zprávou však je, že většina z nich

™ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH
dokáže zdokonalovat svou vnímavost k neverbálním a hlasovým signálům.

V následující kapitole najdete jedinečný test, díky němuž se seznámíte se sexuální orientací svého mozku a dozvíte se, proč jste takoví, jací jste.

schopnost nacházet věci v ledničkách a zásuvkách

nerv neustálého sklápění sedátka na toaletě

žláza na odhalování lží

neuron naslouchání

schopnost telefonovat a konverzovat

mikron manželského sexu

mikron schopnosti zeptat se' na cestu
centrum pro čokoládu
hemisféra potřeby svěřovat se
centrum
nervů
žárlivosti
centrum pro lži a přehá-
nění<^>
') (^neuron
J na zaslechnutí
(nočního pláče dětí
\\ buňka zacílení
na toaletu
centrum návyku aTVadálkov ovládání
buňka ^ prostorové J) orientace
buňka
horečného
nakupování
neuron
na parkování
vozu
vypínač
pikantních
historek
oblast schopností k domácím pracím
tice vnímánízápachu^^g]
úsek vyhýbání se osobním otázkám
nerv škrabání se v rozkroku
spoi
pro žehlení**
MOZEK MUŽE
MOZEK ŽENY
JE TO SKUTEČNOST NEBO SMYŠLENKA?

VSEJE V MOZKU

3. Vše je v mozku

H

umorné ilustrace na předchozích stránkách jsou k smíchu proto, že obsahují příchut' pravdy. Kolik? Více, než si asi myslíte. V této kapitole se budeme zabývat překvapivými závěry moderních výzkumů mozku. Snad vám následující stránky otevřou oči. Na konci kapitoly najdete jednoduchý, ale pozoruhodný test, díky němuž zjistíte, proč váš mozek pracuje právě tak, jak pracuje.

I

Proč jsme chytřejší než ostatní živé bytosti

Na následujícím obrázku si povšimněte dvou nápadných rozdílů mezi gorilou, neandrtálským člověkem a současným člověkem. Za prvé, náš mozek je více než třikrát větší než mozek gorily a o třetinu větší než mozek našeho pravěkého předka. Díky fosilním nálezům můžeme soudit, že lidský mozek si udržuje stejnou velikost již padesát tisíc let a že za tuto dobu se jeho funkce změnily jen velmi málo. Za druhé, máme vystupující čelo, které u našich prapředků a opicích příbuzných chybělo a chybí. V této vystupující části jsou umístěny pravý a levý přední mozkový lalok, v nichž

sídlí naše jedinečné schopnosti, například schopnost myslet, orientovat se v mapách a mluvit. Díky těmto schopnostem vynikáme nad ostatními zvířaty.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁJÍ! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

VŠE JE V MOZKU

gorila

člověk neandrtálský   současný člověk

V průběhu svého vývoje vytvářel mozek muže a ženy různé silné stránky, odlišná nadání a jiné schopnosti. Muž, na jehož bedrech spočíval lov zvěře, potřeboval rozvíjet ty oblasti mozku, díky nimž byl schopen orientovat se na značné vzdálenosti. Tato schopnost mu pomáhala vyvinout taktiku potřebnou k ulovení zvěře a vytříbit schopnost zasáhnout cíl. Muž nepotřeboval zdatně konverzovat či být vnímavý k citovým potřebám ostatních, proto se u něj nikdy naplno nevyvinuly oblasti mozku odpovědné za dovednosti potřebné pro mezilidské vztahy.

Žena naopak potřebovala účinné komunikační dovednosti, nadání k orientaci na krátké vzdálenosti, schopnost dělat několik věcí současně a rozsáhlé periferní vidění, aby mohla mít pod kontrolou své okolí. V důsledku těchto různých potřeb se mozek muže a mozek ženy vyvíjel odlišně a vytvářely se v nich oblasti odpovědné za zvládnutí potřebných dovedností.

Řečeno současným jazykem, pravěká společnost byla velmi sexistická; tímto problémem se však budeme zabývat později.

Jak náš mozek brání teritorium

"Zvyk je železná košile," říkají staří lidé. "Genetická paměť žije a pracuje," tvrdí vědci. Genetická paměť je součástí našeho instinktivního chování. Přirozeně lze očekávat, že desítky tisíc let strávených v jeskyni hlídáním okolí, obranou teritoria a řešením nesčetných problémů spojených s přežitím zanechají na člověku stopy.

Jen se kolem sebe rozhlédnete třeba v restauraci. Většina lidí sedí raději zády ke stěně, čelem ke vchodu do restaurace. Cítí se tak příjemně, bezpečně a ve střehu. Nikdo se k nim nemůže nepozorovaně přikrást, i když v dnešní době je ohrožuje snad jen mimořádně vysoký účet. Ženám naopak nevádí, sedí-li zády do otevřeného prostoru. Pokud jsou však samy s malými dětmi, vyberou si místo u stěny.

I doma se muži chovají instinktivně a v ložnici si vybírají lůžko či místo blíže ke dveřím. Je to symbolický akt obrany vchodu do jeskyně. Přestěhuje-li se manželský pár do nového domova nebo bydlí-li v hotelu, kde jsou dveře místnosti blíže lůžku ženy, může muž cítit neklid a mít potíže se spánkem, aniž zná důvod. Řešení problému spočívá ve výměně místa tak, aby spal blíže ke dveřím. Muži spí I

Není-li muž doma, žena většinou převezme úlohu ochránce a spí na jeho straně postele. I uprostřed noci se okamžitě probouzí z hlubokého spánku, zaslechne-li zvuk o vysoké frekvenci, jako je například dětský pláč. K ženě

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

velké mrzutosti muž tyto zvuky s hlasitým chrápáním zaspí. Jeho mozek je však naprogramován tak, aby zachytil zvuky spojené s pohybem. Dokonce i hluk způsobený tenkou větvičkou narážející zvenčí na okno ho v jediné vteřině zcela probudí. Je připraven bránit se proti možnému útoku. Tentokrát zase spí žena. Pouze tehdy, je-li muž mimo domov a její mozek je naprogramován k převzetí jeho role, slyší každý zvuk spojený s pohybem, který by mohl ohrožovat "hnízdlo". I

I

Mozek v pozadí úspěchu

Řecký filosof Aristoteles se domníval, že centrum myšlení se nachází v srdci a že mozek slouží k ochlazení těla. Proto se rčení o citech tak často týkají srdce. V současné době se nám to asi zdá zvláštní, ale ještě na konci devatenáctého století mnozí odborníci souhlasili s Aristotelem.

V roce 1962 získal Roger Sperry Nobelovu cenu za poznatek, že dvě hemisféry mozkové kůry řídí různé myšlenkové funkce. Vyspělá technologie současné doby umožňuje pozorovat práci mozku, ale naše skutečné porozumění jeho funkcím je stále ještě v plenkách. Víme, že pravá hemisféra, tvůrčí strana, řídí levou stranu těla, kdežto levá hemisféra řídí logické uvažování, řeč a pravou stranu těla. Levá hemisféra je zejména u mužů sídlem jazykových a řečových schopností, kdežto pravá hemisféra uchovává a řídí zrkové informace.

VSE

V MO7KIJ

Testyj

Do roku 1960 pocházela většina informací o lidském mozku z výzkumu těl vojáků zabitých na bitevních polích - a že bylo z čeho vybírat. Byli to však v naprosté většině muži a přetrvávala tedy tichá domněnka, že mozek žen funguje stejným způsobem.

Nejnovější výzkumy odhalují, že mozek žen funguje podstatně jinak než mozek mužů. V této skutečnosti pramení většina problémů ve vztazích mezi příslušníky obou pohlaví. Mozek žen je nepatrně menší než mozek mužů, ale výzkumy prokázaly, že tento fakt nemá žádný vliv na jeho výkon. Dánský badatel Berte Pakkenberg z neurologického oddělení Kodaňské městské nemocnice v roce 1997 prokázal, že muž má v průměru o miliardu mozkových buněk více než žena, avšak v testech všeobecné inteligence dosahují ženy o tři procenta lepších výsledků než muži.

Leváci mají sklon dávat přednost pravé hemisféře, která je tvůrčí stranou mozku. Právě proto je mezi leváky mimořádné množství geniálních lidí a umělců - leváci byli a jsou například Albert Einstein, Leonardo da Vinci, Picasso, Lewis Carroll, Greta Garbo, Robert De Niro či Paul McCartney. Na světě je více levorukých žen než mužů. Devadesát procent lidí jsou praváci.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPA

CH

VSEJE V MOZKU

I

Mozek: kde co je

Podle současných poznatků řídí levá a pravá hemisféra tyto činnosti:

LEVÁ HEMISFÉRA

pravá strana

těla

matematika

verbální

schopnosti

logika

fakta

dedukce

analýza

praktické

činnosti
řád
texty písní
přímé linie
jemné detaily
PRAVÁ HEMISFÉRA
levá strana těla
tvořivost
umělecké nadání
vizuální vnímání
intuice
nápady
představivost
celostní pohled
melodie písní
komplexní
chápání
prostorové
vnímání
vnímání několika procesů současně

Výzkum lidského mozku dělá pokroky každým dnem, jeho výsledky však bývají interpretovány různě. Existuje ale několik skutečností, na nichž se badatelé shodují. Prostřednictvím metody, která měří elektrickou aktivitu mozku, je v současné době možné určit a změřit přesné umístění mnoha konkrétních funkcí. Díky zařízením snímajícím činnost mozku lze pozorovat, která jeho část řeší daný problém. Je-li v mozku patrné konkrétní umístění určité dovednosti či funkce, znamená to, že zkoumaná osoba má pro tuto činnost předpoklady, dělá jí ráda a přitahují ji povolání, v nichž by se mohla uplatnit právě tato dovednost.

Většina mužů má například v mozku specifické místo, jež řídí vnímání směru, takže jim tato činnost nedělá potíže.

Muži rádi plánují trasy cest a přitahují je činnosti a zábavy, při nichž mohou používat schopnost navigovat a orientovat se. Ženy mají v mozku konkrétní oblast pro řeč - rády mluví, nedělá jim to potíže a přitahují je povolání, v nichž mohou tuto svou silnou stránku využít; jsou například rády terapeutkami, poradkyněmi či učitelkami. Není-li v mozku zřetelné umístění určité schopnosti, obvykle to znamená, že zkoumaný člověk k této činnosti nemá přirozené předpoklady anebo nemá nijak zvlášť v oblibě činnost, které je k realizaci schopnosti třeba. Z tohoto důvodu je obtížné nalézt navigátorky, hledat útěchu u poradců či se dokonale naučit cizímu jazyku od učitele-muže.

I

Počátky výzkumu mozku

První zaznamenaný vědecký test rozdílů mezi příslušníky obou pohlaví provedl Francis Galton v Londýnském muzeu v roce 1882. Zjistil, že muži jsou citlivější na ostré, pronikavé a vysoké zvuky, mají silnější stisk ruky a k bolesti jsou méně citliví než ženy. V Americe ve stejné době podobný výzkum prokázal, že muži dávají přednost červené barvě před modrou, mají lepší slovní zásobu a raději řeší problémy technického rázu než problémy spojené s chodem domácnosti. Ženy bystřeji slyší, užívají více slov než muži a dávají přednost řešení samostatných úkolů a problémů.

Rané výzkumy konkrétního umístění různých funkcí mozku se prováděly na pacientech s poškozeným mozkem. Vědci zjistili, že muži, kteří byli zraněni na levé straně hlavy, přestali částečně nebo úplně mluvit, kdežto ženy se stejným umístěným zraněním nevykazovaly ztrátu řeči v takovém rozsahu. Vyvodili z toho, že ženy mají více než jen jedno centrum řeči.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY

ÍEUMf

VŠE JE V MOZKU

U mužů docházelo ke ztrátě či vadám řeči třikrát až čtyřikrát častěji než u žen, poškozené funkce se u mužů obnovovaly s mnohem menší pravděpodobností. Je-li muž zraněn na levé straně hlavy, je pravděpodobné, že zůstane němý. Jeli na stejném místě zraněna žena, bude pravděpodobně ihned mluvit.

Muži zranění na pravé straně hlavy ztratí všechny své prostorové dovednosti nebo jejich většinu. (Jedná se o schopnost trojrozměrného vnímání a imaginárního otáčení předmětů, je-li třeba zjistit, jak vypadají z odvrácené strany. Žena vnímá stavební plán domu dvojrozměrně; mozek muže je schopen představit si ho ve třech dimenzích. Většina mužů si umí představit, jak bude dokončená budova vypadat.) U žen zraněných na tomtéž místě pravé strany hlavy došlo jen k malé či žádné změně prostorových schopností.

Profesorka psychologie na univerzitě v Ontariu Doreen Kimurová zjistila, že poruchy řeči se u mužů objevují pouze tehdy, je-li poraněna levá strana mozku, kdežto u žen tehdy, je-li poškozen přední lalok kterékoli hemisféry. Zajíkáni jako vada řeči se vyskytuje téměř výhradně u mužů; ve třídách, kde se doučuje čtení, je třikrát až čtyřikrát více chlapců než dívek. Jednoduše řečeno, schopnosti mužů v oblasti mluvy a konverzace jsou omezené. Většinu žen tento závěr nepřekvapí. I z historických knih je patrné, že mužská mlčenlivost dohání ženy k slzám již po tisíciletí.

I

Jak se zkoumá mozek

Přístroje snímající činnost mozku se zdokonalovaly od počátku devadesátých let až do dnešní podoby, kdy pomocí pozitronové emisní tomografie (PET) a magnetické rezonance (MRI) dokážeme zobrazit práci mozku na televizní obrazovce. Marcus Raichle z washingtonské lékařské univerzity

měřil některé oblasti mozku se zvýšeným metabolismem; chtěl totiž přesně stanovit oblasti odpovědné za určité aktivity. Výsledek vidíte na následujícím obrázku:

sluchové

zachycení

slov

vytváření slov

vyslovování slov

zrakové

zachycení

slov

ROZMÍSTĚNÍ NĚKTERÝCH KLÍČOVÝCH OBLASTÍ V MOZKU ZACHYCENÉ METODOU MRI

Vědecký tým vedený doktorem Bennettem a doktorkou Sally Shaywitzovou na univerzitě v Yale vytvořil v roce 1995 testy určené mužům i ženám, pomocí nichž zjišťoval, která část mozku zachycuje rýmující se slova. Metodou magnetické rezonance vědci zachycovali nepatrné změny v průtoku krve různými částmi mozku. Výsledky potvrdily, že k úkolům, k nimž je zapotřebí řeč, užívají muži zejména levou polovinu mozku, kdežto ženy užívají levou i pravou. Tyto a mnohé další pokusy uskutečněné v devadesátých letech jasně dokázaly následující: mozek muže a mozek ženy funguje rozdílným způsobem.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY

Y NEUMÍ

VŠE JE V MOZKU

Zet

jej'

Mui

že o tom

Z výzkumu je rovněž patrné, že levá hemisféra mozku dívek se rozvíjí rychleji než levá hemisféra mozku chlapců. Z toho vyplývá, že dívky mluví dříve a lépe než chlapci dříve čtou a rychleji se učí cizím jazykům. Tento fakt rovněž vysvětluje, proč jsou ordinace logopedů plné chlapců.

Pravá hemisféra se však vyvíjí rychleji u chlapců než u dívek, takže se u nich lépe rozvíjí prostorové a logické vnímání. Chlapci jsou lepší v matematice, stavění kostek, skládání puzzle a řešení problémů; tyto dovednosti si osvojují mnohem dříve než dívky.

Možná je módní předstírat, že rozdíly mezi pohlavími jsou minimální či nepodstatné, ale fakta tento názor nepotvrzují. V současné době naneštěstí žijeme v sociálním prostředí, které trvá na tom, že obě pohlaví jsou stejná, a nebere v úvahu vršící se důkazy svědčící o tom, že jsme rozdílně naprogramováni a vyvíjeli jsme se s výrazně odlišnými vrozenými schopnostmi a sklony.

I

Ženy mají v mozku více spojů

Levá a pravá hemisféra jsou spojeny svazkem nervových vláken, který se nazývá corpus callosum (vazník). Tento svazek nervů umožňuje vzájemnou komunikaci levé a pravé poloviny mozku a výměnu informací mezi nimi.

Představte si, že na každém rameni máte jeden počítač a mezi nimi vede kabel. Tímto kabelem je corpus callosum.

Neurolog Roger Gorski z Kalifornské univerzity v Los Angeles zjistil, že svazek nervů zvaný corpus callosum je v mozku žen silnější než v mozku muže. Ženy mají až o tři-pet procent více spojů mezi levou a pravou hemisférou. I Gorski rovněž dokázal, že ženy a muži řešící stejný úkol používají různé části mozku. Tato zjištění byla od té doby potvrzena rovněž dalšími vědci.

corpus callosum

Výzkumy také odhalily, že ženský hormon estrogen podněcuje nervové buňky k vytváření většího počtu spojů v mozku i mezi oběma hemisférami. Z výzkumů je zřejmé, že čím více spojů existuje, tím je řeč plynulejší a dokonalejší. Větší počet spojů vysvětluje i schopnost žen dělat zároveň různé věci a vrhá světlo na ženskou intuici. Již jsme se zmínili o tom, že ženy mají bystřejší smysly. Uvážíme-li, že mají i větší počet spojů pro výměnu informací mezi hemisférami, není divu, že dokážou na intuitivní úrovni často, rychle a přesně posuzovat lidi a situace.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST

VŠE JE V MOZKU

I

Proč mohou muži dělat vždy jen jednu věc

Veškeré dostupné výzkumy se shodují v jedné věci: mozek mužů je specializovaný, "rozškátkovaný". Je naprogramovaný tak, aby se vždy soustředil na jeden určitý úkol. Většina mužů vám řekne, že mohou dělat ve stejnou dobu jen jednu věc. Zastaví-li muž jedoucí autem, aby si přečetl silniční ukazatel, co udělá s rádiem? Ztiší ho! Většina žen nechápe, proč to dělá. Žena

může zároveň číst a poslouchat a mluvit. Proč to nedokáže i muž? Proč trvá na tom, že je třeba ztišit televizi, zvoní-li telefon? "Proč neslyší, co mu říkám když si čte noviny nebo se dívá na televizi?" - tento povzdech pronesla pravděpodobně každá žena na světě. Odpověď zní-mužský mozek je naprogramován tak, aby dělal vždy jen

-takže jsem se rozhodla, (ie od tebe odejdu s obchodnicí s rybami. Páchne sice jako

\kanál a je ošklivá jako hřích...

ale myslím, těsní

To je dobře, miláčku!

MUŽ SI BUĎ ČTE, NEBO POSLOUCHÁ -NEMŮŽE DĚLAT OBOJÍ ZÁROVEŇ
buduifáštnáU

jednu věc, protože je specializovaný a má méně nervových I l.i ken spojujících levou a pravou hemisféru. Kdybyste snímkovali mozek muže ve chvíli, kdy si čte, zjistili byste, že je i V tu dobu vlastně hluchý.

Mozek ženy je připraven k současnému zvládnání několi-

V ,i úkolů. Žena dokáže dělat ve stejnou chvíli několik různých věcí, její mozek je stále vytížený, stále aktivní. Může tele ti movat, vařit jídlo podle úplně nového receptu a sledovat při tom televizi. Anebo řídit auto, líčit se, poslouchat rádio a hovořit do telefonu v autě. Vaří-li muž podle receptu a vy na něj promluvíte, pravděpodobně se rozzuří, protože nedokáže číst recept a zároveň vás poslouchat. Pokud se muž holí a někdo na něj promluví, řízne se. Téměř každá žena musela někdy čelit obvinění, že muž kvůli ní minul odbočku ze silnice, protože na něj právě mluvila. Jedna žena nám prozradila, že když má vztek na svého manžela, mluví na něj, když on zatlouká hřebík.

Ženy užívají obě hemisféry, proto je pro mnohé z nich obtížné odlišit svou pravou a levou ruku.

Přibližně padesát procent žen nedokáže ihned říci, která ruka je která, pokud se nepodívají na prstýnek či znamínko na některé ruce. Muži naopak používají buď pravou, nebo levou hemisféru, a proto je pro ně mnohem snazší rozeznat pravou a levou ruku.

V důsledku této skutečnosti jsou ženy po celém světě kritizovány svými muži, protože jim řekly: "Odboč vpravo," ale vlastně myslely vlevo.

Vyzkoušejte test čištění zubů

Vyzkoušejte následující test s čištěním zubů. Většina žen si dokáže čistit zuby za chůze a během hovoru na nejrůznější témata. Nečiní jim potíže dělat kartáčkem pohyby nahoru a dolů a současně druhou rukou krouživým pohybem utírat

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEI

VŠE JE V MOZKU

stůl. Pro většinu mužů je to velmi obtížné, ba dokonce nemožné.

Čistí-li si zuby muž, díky svému mozku zaměřenému na jediný úkol se zcela soustředí. Všichni muži stojí při čištění zubů asi třicet centimetrů od umyvadla, tělo mají ohnuté kupředu a v rytmu tekoucí vody pohybují hlavou vpřed a vzad proti pohybu kartáčku.

stovaly žádné uživatelské příručky. Znamená to, že naše budoucí volby a preference v sexuálním chování jsou dány již ve chvíli zrození. Příroda, nebo výchova? Karty jsou rozdány. Od samého začátku má navrch příroda. V současné době již víme, že výchova a péče jsou naučeným chováním -adoptivní matky pečují o své děti a vychovávají je stejně úspěšně jako matky biologické.

I

Proč jsme tím, kým jsme

V současné době, kdy vychováváme chlapce a dívky, jako by byli stejní, máme dostatek vědeckých důkazů o tom, že se svým myšlením výrazně liší. Neurologové a vědci zabývající se výzkumem mozku došli k závěru, že jsme tím, kým jsme, v důsledku činnosti hormonů.

Jsme tím, kým jsme, v 100% Jsme pouhými chlapci

Na sklonku dvacátého století převažovala domněnka, že lidé se rodí s čistou myslí a že rodiče, učitelé a okolí předepisují dítěti jeho postoje a volby. Nedávné výzkumy mozku a jeho vývoje však odhalily, že již šest až osm týdnů po početí je mysl naprogramována jako počítač. V té době je již na svém místě základní "operační systém" a rovněž několik "programů", takže dítě je určitým způsobem vybaveno již v okamžiku svého narození.

Vědecké výzkumy rovněž prokázaly, že základní operační systém a jeho uspořádání ponechávají jen málo prostoru pro změny. Okolí a učitelé mohou pouze dodávat další data a spouštět slučitelné programy. Až dosud prakticky neexistují

Naprogramování plodu

Téměř všichni máme čtyřicet šest chromozomů, které si můžeme představit jako genetické stavební kameny či genetický plán. Dvacet tři chromozomů pochází od matky a dvacet tři od otce. Je-li dvacátým třetím matčím chromozomem chromozom X (má tvar písmene X) a dvacátým třetím chromozomem otce rovněž X, výsledkem je dítě s genotypem XX, tedy dítě ženského pohlaví. Je-li dvacátým třetím otcovým chromozomem Y, vznikne dítě s genotypem XY, tedy chlapec. Základní šablona pro lidské tělo a mozek je ženská; všichni jsme na počátku bytostmi ženského pohlaví. Proto mají muži některé charakteristické ženské znaky, například bradavky a prsní žlázy.

Věda dokazuje, že Eva byla první!

Šest až osm týdnů po početí je plod více či méně bezpohlavní a má možnost vyvíjet se dále jako bytost ženského i mužského pohlaví.

Německý vědec doktor Gunther Dornier, významný průkopník v oboru sociálních věd, jako jeden z prvních prosa-

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUŠAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

zval teorii, že naše sexuální identita se utváří šest až osm týdnů po početí. Dornierův výzkum prokázal, že je-li plod geneticky chlapec (XY), vyvíjejí se v něm zvláštní buňky, jež v těle usměrňují velké množství mužského hormonu (zejména testosteronu) tak, aby se vyvinuly genitálie, a v mozku způsobují naprogramování mužských vlastností a způsobů chování (například dobrou schopnost vidět na dálku a prostorové schopnosti potřebné pro lov a hod).

Řekněme, že mužský plod (XY) potřebuje nejméně jednu jednotku mužského hormonu, aby mohl vytvořit mužské genitálie, a další tři jednotky, aby vybavil mozek mužským operačním systémem. Z důvodů, o kterých se zmíníme později, však nemá k dispozici potřebné množství hormonu. Potřebuje například čtyři jednotky, ale má k dispozici pouze tři. První jednotku použije k vývoji mužských genitálií, mozek však obdrží pouze dvě jednotky hormonu; to znamená, že mozek je ze dvou třetin mužský a z jedné třetiny zůstane ženský. V důsledku tohoto vývoje se narodí chlapec, který se bude vyvíjet jako osobnost s převážně mužským mozkem, ale s některými ženskými schopnostmi a vzorci myšlení. Pokud má plod mužského pohlaví k dispozici například pouze dvě

jednotky mužského hormonu, jednu použije na vývoj genitálií a pro mozek zůstane místo tří jednotek pouze jedna. Narodí se chlapec, jehož mozek je svým uspořádáním a myšlením stále z velké části ženský, ale z genetického hlediska se nachází v mužském těle. V době puberty se z takového chlapce pravděpodobně stane homosexuál. V osmé kapitole se tomuto tématu budeme věnovat obšírněji.

Je-li plod ženského pohlaví (XX), má k dispozici jen malé množství mužského hormonu (anebo nemá žádný), tělo tedy vytvoří ženské genitálie a šablona mozku zůstane ženská. Mozek se dále utváří pod vlivem ženského hormonu a rozvíjí vlastnosti potřebné pro ochranu "hnízda", včetně center odpovědných za schopnost rozpoznávat verbální i neverbální signály. Narodené děvčátko vypadá jako žena a jako žena

VŠE JE V MOZKU

Je-li bude i chovat, neboť její mozek je tak naprogramován, i) během se v důsledku nějaké poruchy stane, že plod ženského pohlaví obdrží jistou dávku mužského hormonu. V tom i) li i) padě se narodí dívka, jejíž mozek je více či méně mužský. I i) (imuto tématu se budeme věnovat v osmé kapitole.

Odhaduje se, že přibližně osmdesát až pětadesát procent mužů má jednoznačně mužsky naprogramovaný mozek, i) přibližně patnáct až dvacet procent mužů má mozek v men-n či větší míře ženský. Z mnoha takových mužů se stanou homosexuálové.

Jakékoli zmínky o ženách, obsažené v této knize, se týkají přibližně devadesáti procent dívek a žen, jejichž mozek je naprogramován k převážně ženskému chování. Asi deset procent žen má mozek více či méně naprogramován k některým mužským schopnostem, neboť plod šest až osm týdnů po početí obdržel jistou dávku mužského hormonu.

Nyní vám předložíme jednoduchý, avšak velmi zajímavý test, díky kterému zjistíte, do jaké míry je váš mozek naprogramován k ženskému či mužskému myšlení. Otázky pocházejí z významných studií týkajících se sexuality lidského mozku; hodnocení vyvinula britská genetická Anně Moirová. V tomto testu neexistují správné či špatné odpovědi. Uděláte si však obrázek o tom, proč jsou vaše volby takové, jaké jsou, a proč přemýšlíte právě tak, jak přemýšlíte.

Jakmile odpovíte na otázky, vypočtete svůj výsledek podle návodu na straně 92. Test můžete okopírovat a předložit ho lidem, s nimiž žijete a pracujete. Všem zúčastněným se pravděpodobně "otevrou oči".

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMI ČÍST V MAPÁCH

VŠE JE V MOZKU

I

Test naprogramování mozku

Pomocí následujícího testu určíte maskulinitu ("muž-skost") či femininitu ("ženskost") svého mozku. Odpovědi na otázky obsažené v testu nemohou být dobré či špatné. Výsledek, k němuž dojdete, prostě naznačuje pravděpodobné množství mužského hormonu, které váš mozek obdržel či neobdržel šest až osm týdnů po početí. Tato maskulinita či femininita mozku se odráží ve vašem chování, stylu, sklonech, volbách a v hodnotách, jimž dáváte přednost.

Zakroužkujte tvrzení, které by ve většině případů odpovídalo vašemu chování:

1. Je-li třeba, abyste se orientovali podle mapy:
  - a) dělá vám to potíže a často někoho žádáte o pomoc
  - b) držíte mapu shodně se směrem, jímž jdete
  - c) nemáte s orientací podle mapy potíže
2. Vaříte složité jídlo, hraje rádio a do toho telefonuje váš

přítel (přítelkyně). Co uděláte?

- a) necháte rádio hrát, dál vaříte a přitom telefonujete
- b) ztlumíte rádio, vaříte a hovoříte
- c) řeknete svému příteli (přítelkyni), že zatelefonujete, jakmile skončíte s vařením

1. Přátelé vás chtějí navštívit ve vašem novém domě. Co uděláte:

- i) nakreslíte mapku s přesnými instrukcemi, kterou jim pošlete, anebo seženete někoho, kdo jim vysvětlí, jak se k vám dostanou
- b) zeptáte se přátel, která místa ve vašem okolí znají, a zkusíte jim vysvětlit, jak se k vám dostanou
>) verbálně vysvětlíte, jak se k vám dostanou: Jeďte okolo divadla, pak zahrňte doleva, jeďte rovně, druhou odbočkou doprava, okolo semaforu, potom doleva..."

1 Vysvětlujete-li někomu svou myšlenku nebo představu, pravděpodobně:

• i) použijete papír, tužku a gestikulaci

lo vysvětlujete verbálně s pomocí gestikulace

i) vysvětlujete jasně a stručně verbálně

?V Vracíte se z kina, kde jste shlédli vynikající film. Čemu dáváte přednost?

i) v duchu si představujete scény z filmu! hovoříte o shlédnutém filmu i přesně citujete, co kdo ve filmu řekl

h. Na které straně v kině či v divadle raději sedíte?

- a) na pravé straně
- b) kdekoli, je vám to jedno
- c) na levé straně

7. Vašemu příteli (přítelkyni) se něco porouchalo. Co uděláte?

- .i) projevíte porozumění a mluvíte o tom, jak se asi cítí
- b) doporučíte spolehlivého opraváře
- i) zjistíte, jak přístroj funguje, a zkusíte ho opravit

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEVÍČÍ ČÍST V MAPÁrn

8. Jste na neznámém místě a někdo se vás zeptá kde je sever. Co uděláte?

- a) přiznáte, že nevíte
- b) po chvílce přemýšlení odhadnete, kde by mohl být
- c) bez problémů ukážete na severní stranu

9. Našli jste místo na parkovišti, ale pro vaše auto je dost úzké a museli byste tam zacouvat. Co uděláte?

- a) raději zkusíte najít jiné místo
- b) opatrně se tam pokusíte zacouvat
- c) zacouváte bez sebemenších potíží

10. Díváte se na televizi a zazvoní telefon. Co uděláte?

- a) zvednete sluchátko, aniž ztlumíte televizi
- b) ztlumíte televizi a potom zvednete sluchátko
- c) vypnete televizi, řeknete ostatním, aby byli potichu a potom zvednete sluchátko

11. Právě jste slyšeli novou píseň svého oblíbeného zpěváka. Většinou: F

- a) jste schopni bez potíží zazpívat kousek písně
- b) jste schopni zazpívat kousek písně, pokud je jednoduchá
- c) s obtížemi si pamatujete melodii, ale vybavujete si někte-
rá slova

12. Průběh nějaké situace předvídáte pomocí:
- a) intuice
  - b) dostupných informací i intuice
  - c) faktů, statistiky a přesných údajů
13. Někam jste založili klíče. Co uděláte?
- a) budete se zabývat něčím jiným, dokud vás nenapadne kde jste je nechali
  - b) budete se zabývat něčím jiným, ale stále se budete snažit vzpomenout si, kde jste je nechali

VSE JE V MOZKU

- <) v duchu znovu projdete místa, kudy jste chodili, až si vzpomenete, kde jste je nechali
14. Jste v hotelovém pokoji a uslyšíte vzdálený zvuk sirén:
- a) dokážete přesně určit, odkud zvuk přichází li) soustředíte-li se, dokážete přibližně určit, odkud zvuk přichází i*) nedokážete stanovit, odkud přichází
15. Na večírku jste představeni sedmi či osmi dosud neznámým lidem. Druhého dne si:
- .i) snadno vybavíte jejich podobu
  - 11) vybavíte některé tváře
  - i) spíše si budete pamatovat jejich jména
16. Chcete strávit dovolenou na venkově, ale váš partner (partnerka) chce jet k moři. Chcete-li ho anebo ji přešvědčit, že váš plán je lepší:
- i) vlídně a mile mu (jí) povíte o svých pocitech: o tom, že milujete venkov a že si tam děti i celá rodina vždycky užijí spoustu legrace
  - 11) řeknete, že pojedete-li na venkov, budete na oplátku ochotni jet příště k moři
  - i) necháte mluvit fakta: venkov je blíž, je to levnější, dá se tam výborně sportovat a trávit volný čas
17. Plánujete-li si program dne, většinou:
- a) napíšete si seznam, abyste viděli, co je třeba udělat
  - b) myslíte na věci, které musíte udělat
  - I c) představujete si lidi, se kterými se setkáte, místa, na kterých se budete pohybovat, a věci, kterými se budete zabývat
18. Váš přítel (přítekně) má osobní problém a přišel (přišla) ho s vámi prodiskutovat:
- | a) jste soucitní a chápaví

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

8. Jste na neznámém místě a někdo se vás zeptá, kde je sever. Co uděláte?
na severní stranu
- a) přiznáte, že nevíte
  - b) po chvílce přemýšlení odhadnete, kde by mohl být
  - c) bez problémů ukážete
9. Našli jste místo na parkovišti, ale pro vaše auto je dost úzké a museli byste tam zacouvat. Co uděláte?
- a) raději zkusíte najít jiné místo
  - b) opatrně se tam pokusíte zacouvat
  - c) zacouváte bez sebemenších potíží
10. Díváte se na televizi a zazvoní telefon. Co uděláte?
- a) zvednete sluchátko, aniž ztlumíte televizi
  - b) ztlumíte televizi a potom zvednete sluchátko

c) vypnete televizi, řeknete ostatním, aby byli potichu,
a potom zvednete sluchátko

11. Právě jste slyšeli novou píseň svého oblíbeného zpěváka. Většinou:

- a) jste schopni bez potíží zazpívat kousek písně
- b) jste schopni zazpívat kousek písně, pokud je jednoduchá
- c) s obtížemi si pamatujete melodii, ale vybavujete si některá slova

12. Průběh nějaké situace předvídáte pomocí:

- a) intuice
- b) dostupných informací i intuice
- c) faktů, statistiky a přesných údajů

13. Někam jste založili klíče. Co uděláte?

- a) budete se zabývat něčím jiným, dokud vás nenapadne, kde jste je nechali
- b) budete se zabývat něčím jiným, ale stále se budete snažit vzpomenout si, kde jste je nechali

VSEJE V MOZKU

>) v duchu znovu projdete místa, kudy jste chodili, až si vzpomenete, kde jste je nechali

14. Jste v hotelovém pokoji a uslyšíte vzdálený zvuk sirén:

- i) dokážete přesně určit, odkud zvuk přichází
- b) soustředíte-li se, dokážete přibližně určit, odkud zvuk přichází
- c) nedokážete stanovit, odkud přichází

15. Na večírku jste představeni sedmi či osmi dosud neznámým lidem. Druhého dne si:

- i) snadno vybavíte jejich podobu
- b) vybavíte některé tváře
- 1) spíše si budete pamatovat jejich jména

16. Chcete strávit dovolenou na venkově, ale váš partner (partnerka) chce jet k moři. Chcete-li ho anebo ji přesvědčit, že váš plán je lepší:

- a) vlídně a mile mu (jí) povíte o svých pocitech: o tom, že milujete venkov a že si tam děti i celá rodina vždycky užijí spoustu legrace
- 1)) řeknete, že pojedete-li na venkov, budete na oplátku ochotni jet příště k moři
- c) necháte mluvit fakta: venkov je blíž, je to levnější, dá se tam výborně sportovat a trávit volný čas

17. Plánujete-li si program dne, většinou:

- a) napíšete si seznam, abyste viděli, co je třeba udělat
- b) myslíte na věci, které musíte udělat
- c) představujete si lidi, se kterými se setkáte, místa, na kterých se budete pohybovat, a věci, kterými se budete zabývat

18. Váš přítel (příteľkyně) má osobní problém a přišel (přišla) ho s vámi prodiskutovat:

- a) jste soucitní a chápeví

* PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁJÍ! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

- b) řeknete, že problémy nejsou nikdy tak zlé, jak vypadají, a vysvětlíte proč
- c) navrhnete řešení anebo poskytnete racionální rady týka

jící se řešení problému

19. Dva vaši známí z různých manželství spolu mají utajovaný vztah. Je pravděpodobné, že na to přijдете?

- a) přijдете na to velmi brzy
- b) časem na to přijдете
- c) pravděpodobně na to nepřijдете

20. Na čem podle vašeho názoru v životě záleží: ostat-

- a) na přátelských vztazích a harmonii s blízkými lidmi
- b) na přátelském chování k ostatním a osobní nezávislosti
- c) na cestě k hodnotným cílům, na získávání respektu nich, na prestiži a úspěchu

21. Pokud byste si mohli vybrat, raději byste pracovali:

- a) v týmu doplňujících se lidí
- b) mezi lidmi, ale dělali byste si svou vlastní práci
- c) sami

22. Co nejraději čtete?

- a) romány a povídky
- b) časopisy a noviny
- c) autobiografie a literaturu faktu

23. Při nakupování spíše:

- a) postupujete impulzivně, zejména pokud jde o mimořádné nákupy
- b) máte všeobecný plán, ale nedržíte se ho zcela striktně
- c) čtete popisy zboží a porovnáváte ceny

24. Uléháte, vstáváte a jíte raději:

- a) kdykoli se vám chce

VŠE JE V MOZKU

: přibližně každý den ve stejnou dobu, ale jste přizpůsobiví

- c) každý den ve stejnou dobu

25. Nastoupili jste do nového zaměstnání a setkali jste se se spoustou nových spolupracovníků.

Jeden z nich vám zatelefonuje domů. Poznáte ho podle hlasu:

- a) snadno
- b) poznáte ho asi v polovině rozhovoru
- I i máte potíže, nemůžete ho poznat

26. Co vás rozčiluje nejvíce, když se s někým přete?

- a) jeho nebo její mlčení a nedostatečná odezva
- b) to, že neuznává vaše stanovisko
- c) jeho anebo její zkoumavé či provokativní otázky a poznámky

27. Jaký jste měli v době své školní docházky názor na testy pravopisu a psaní slohových úkolů?

- a) obojí pro vás bylo docela snadné
- b) jedno vám šlo, ale druhé nikoli
- c) nešlo vám ani jedno, ani druhé

28. Když dojde na tanec či cvičení:

- a) jakmile se naučíte kroky, "cítíte" hudbu
- b) na některé tance či cvičení jste šikovní, na jiné ne

- I) máte potíže s tempem či rytmem
29. Jste schopni určovat a napodobovat zvuky zvířat?
- a) ne moc dobře
  - b) trochu
  - c) velmi dobře
30. Po dlouhém dni si raději:
- .i) vyprávíte s rodinou či přáteli o tom, co jste prožili

VSEJE V MOZKU

- b) nasloucháte ostatním, kteří hovoří o tom, co prožili
- c) čtete si noviny, díváte se na televizi a jste potichu

Test naprogramování mozku

I

Jak vyhodnotit test

Nejprve sečtete odpovědi A, B a C. Konečný výsledek spočítejte podle následujících tabulek.
Počet odpovědí A x 15 bodů Počet odpovědí B \ 5 bodu Počet odpovědí C x (-5) bodů

Počet odpovědí A x 10 bo Počet od poved ř B x 5 bod

Celkové skóre

Zajakoukoliotázku, u núpředbženéoápovědí

530 -320-310-i

;íOO -

290-

280-

270-

260-

250-

240-

230-

220-

210-

200-

190-

180-

170-

160-

150-

140-

130-

120-

110 -

100-

90 -

80-

70-

60-

60-
40-
30-
20-
10-
0-
- 10--20--30--40-

VYSOKÁ FEMININTTA ("ŽENSKOST") MOZKU
POLE PŘEKRÝVÁNÍ
VYSOKÁ MASKULINITA ("MUŽSKOST") MOZKU

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

I

Rozbor výsledků

Většina mužů dosáhne výsledku 0-180 a většina žen 150-300. Mozek, jenž je naprogramován převážně k maskulinnímu (mužskému) uvažování, obvykle dosáhne výsledku nižšího než 150. Čím blíže k nule, tím větší míra maskulinity, a pravděpodobně vyšší množství testosteronu. Pro takové lidi jsou charakteristické velmi rozvinuté logické, analytické a verbální dovednosti; mají sklony k disciplíně a organizovanosti. Čím více se skóre blíží nule, tím mají vyšší schopnosti k plánování finančních nákladů a exaktních výsledků, neboť se nenechávají ovlivňovat emocemi. Skóre jdoucí do záporných čísel je skóre vysoké maskulinity, které svědčí o velkých dávkách testosteronu přítomných v organismu plodu v raných stádiích vývoje. Čím nižší je skóre u ženy, tím je pravděpodobnější, že bude mít lesbické sklony.

Mozek naprogramovaný převážně k ženskému uvažování dosáhne výsledku vyššího než 180. Čím vyšší je skóre, tím "ženštější" je mozek a tím je pravděpodobnější, že dotyčná osoba bude mít tvůrčí schopnosti a umělecké a hudební nadání. Člověk s těmito vlastnostmi přijímá většinu svých rozhodnutí na základě intuice či instinktů; problémy dokáže řešit s minimem dostupných informací. Snadno řeší problémy prostřednictvím tvořivosti a vhledu. Čím vyšší skóre má muž (nad 180 bodů), tím je pravděpodobnější, že bude mít homosexuální sklony.

Mozek mužů, jejichž skóre je méně než nula, a mozek žen, jejichž skóre je vyšší než 300, je naprogramován zcela protichůdně. Jediná věc, která spojuje tyto dvě bytosti, je život na stejné planetě.

VŠE JE V MOZKU

Pole překrývání

Skóre v rozmezí 150-180 svědčí o slučitelnosti a zaměnitelnosti myšlení obou pohlaví, anebo jinými slovy, svědčí o tom, že člověk stojí každou nohou v táboře jiného pohlaví. Lidé s takovým skóre nemají sklon k ženskému či mužskému uvažování a obvykle jsou ve svých úvahách přizpůsobiví. Tato vlastnost je velmi výhodná ve skupinách, v nichž je třeba řešit problémy. Lidé s tímto skóre mají předpoklady k přátelským vztahům jak s muži, tak se ženami.

Poslední slovo

Od počátku osmdesátých let dvacátého století předčilo množství našich vědomostí o mozku i ty nejdůležitější sny. Někdejší prezident Spojených států George Bush prohlásil devadesátá léta za "desetiletí mozku". Nyní vstupujeme do "tisíciletí myslí". V kapitole, kterou jste právě dočetli, jsme zjednodušili závěry neurologie, abychom vás ušetřili odborných detailů. Dávali jsme si však pozor i na přílišné zjednodušení, neboť mozek je tvořen strukturou neuronů, která připomíná síť a vytváří komplexní seskupení buněk, z nichž se skládají jednotlivé oblasti mozku.

Patrně netoužíte stát se neurology. Chcete jen porozumět základním funkcím mozku a procesům, jež vstupují do hry, když komunikujete s příslušníky opačného pohlaví. Je snadné určit, která oblast

mozku odpovídá za prostorové schopnosti mužů, a vyvodit příslušné závěry. Mnohem obtížněji lze pochopit působení emocí v mozku; dokážeme však vyvinout fungující strategii i pro tuto oblast.

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

4. Mluvení a naslouchání

Bilte,

veani Róma v šest hodin ha jeho pravidelnou prohá*-ku, potom oprav porouchané tvéilo v obývacím pokoji, potom cprav Roverovi boudu a potom...

B

arbara a Allan se chystali na večírek. Barbara si koupila nové šaty a úzkostlivě se snažila vypadat co nejlépe. Připravila si dva páry bot, jedny modré, druhé zlaté. Poté položila Allanovi otázku, které se všichni muži bojí: "Miláčku, které boty si mám vzít k těmhle šatům?"

Allana zamrazilo. Věděl, že nastanou potíže. "Ah... hmm... ty, které se líbí tobě, miláčku,"

zakoktal. "No tak, Allane," řekla Barbara netrpělivě, "které jsou lepší... modré, nebo zlaté?"

"Zlaté!" odpověděl nervózně. "A co je špatného ha těch modrých?" zeptala se. "Nikdy se ti nelíbily! Dala jsem /a ně spoustu peněz a ty je nemáš rád, že?"

Allan svěsil ramena. "Když nestojíš o můj názor, Barbaro, tak se neptej!" řekl. Domníval se, že mu byl předložen problém, ale když ho vyřešil, nesetkal se ani s trochou vděku. Barbara se však chovala způsobem charakteristickým pro ženy: mluvila si nahlas pro sebe. Už byla vlastně rozhodnutá, které boty si vezme, a nechtěla znát jiný názor; chtěla být ubezpečena, že vypadá dobře. V následující kapitole se budeme věnovat problémům, s nimiž se setkávají muži a ženy ve vzájemné komunikaci, a nabídneme některá nová řešení.

CO ŘÍKAJÍ ŽENY

CO SLYŠÍ MUŽI

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ CIST V MAPÁCH

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

I

Strategie "modré či zlaté boty"

Vybírá-li si žena boty a zeptá se "modré, nebo zlaté?", je důležité, aby muž neodpovídal. Měl by se raději zeptat: "Už sis některé vybrala?" Téměř všechny ženy budou tímto přístupem překvapeny, protože většina mužů, které znají, okamžitě navrhne řešení. "No... myslela jsem si, že bych si možná měla vzít ty zlaté..." odpoví nejistě. Ve skutečnosti si už zlaté boty vybrala. "Proč zlaté?" zeptá se muž. "Protože mám zlaté doplňky a šaty se zlatým vzorkem," odpoví žena. Poučený muž na to odpoví: "Skvělé! Báječná volba! Budeš vypadat úžasně! Rozhodla ses dobře. Líbí se mi to." Můžeme se vsadit, že stráví skvělý večer.

často hovoří za mužské členy rodiny.

111, i

Řeč u mužů není specifickou dovedností mozku. Je produkována pouze levou hemisférou, v níž navíc pro řeč není konkrétní místo. Výzkumy zabývající se lidmi s poškozenou levou hemisférou

prokázaly, že většina poruch řeči u mužů i lokalizována v zadní části levé hemisféry a u žen převážně v přední straně levé hemisféry. Metodou magnetické rezo-uce (MRI) lze zjistit, že hovoří-li muž, aktivuje se celá jeho levá hemisféra a snaží se najít centrum řeči. Žádné však nenašli a v důsledku toho muži v konverzaci příliš nevyčníkají.

I

Proč muži nevyčníkají v konverzaci

Tisíce let již víme, že muži nejsou nijak vynikajícími společníky při konverzaci, zejména ve srovnání se ženami. Malé holčičky nejen začínají mluvit dříve, ale ve třech letech mají ve srovnání se stejně starými chlapci téměř dvakrát větší slovní zásobu a jejich řeč je téměř zcela srozumitelná. Logopedové mají plné ordinace rodičů, kteří přivádějí své chlapce s tímto problémem: "Neumí správně vyslovovat." Má-li chlapec starší sestru, je zmíněný rozdíl v řeči ještě výraznější, zejména proto, že matky a starší sestry často odpovídají za chlapce. Zeptáte-li se pětiletého kluka: "Jak se máš?", jeho matka či sestra odpoví: "Má se dobře, díky za optání."

UMÍSTĚNÍ FUNKCE ŘEČI V MOZKU MUŽE

Chlapci mají sklony k mumlání a vyslovují méně srozumitelně než dívky. V řeči užívají slovní "vycpávky" - "um" i "uh" a "jako"; častěji než dívky "polykají" konce slov a používají pouze tři tóny hlasu, kdežto dívky pět. Když se muži společně dívají na fotbalový zápas v televizi, jejich konverzace se omezuje na: "Podejte mi chipsy" a "Je tu ještě nějaké

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

pivo?". Sledují-li televizi společně ženy, je to spíše jen záminka k rozhovoru. Proto se rády shromažďují například ke sledování nenáročných seriálů, v nichž je jasná zápletka a jsou zřetelné i povahové vlastnosti jednotlivých postav. Ženy dávají těmto pořadům přednost před složitými detektivními a záhadnými příběhy.

Rozdíly ve vyjadřování žen a mužů jsou pravděpodobně nejzřetelnější ve sportu. Všimněte si, jak například basketbalistky přesně, krátce a zcela srozumitelně popisují zápas. Jeli však tázán basketbalista, je jednak obtížné porozumět smyslu těch několika slov, která řekl, jednak je obtížné vůbec mu porozumět, protože stěží pohybuje rty. Stejný rozdíl lze pozorovat i u dospívající mládeže. Zeptáme-li se své dospívající dcery na večírek, na němž byla včera večer, srozumitelně odrecituje veškeré podrobnosti - co kdo řekl, jaký z toho měl kdo pocit a co měl kdo na sobě. Náš dospívající syn na stejnou otázku odpoví "uhh... dobrý".

Před svatým Valentýnem, svátkem všech zamilovaných, nabádají výlohy květinářství muže: "Řekněte to květinou...", neboť je jasné, že pro muže je obtížné vyznávat lásku slovy. Není problém koupit pohlednici, avšak najít slova, která by se na ni dala napsat, to uvádí muže do rozpaků.

Muži často vybírají blahopřejný pohled

•edtištěn* Nemusí na ně tolik psát.

Muži se v pradávných dobách zabývali lovem, nikoli komunikací. Lovci se řídili řadou neverbálních signálů. Často proseděli mlčky celé hodiny a čekali na kořist. Nemluvili a nevyhledávali jeden druhého. Když spolu dnes jdou dva muži na ryby, také prosedí celé hodiny mlčky a nemluví. Užívají si společnosti druhého, ale nemají potřebu vyjadřovat

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

Konečné

-fojeon!Ta«aii...

mní mých tni. Mdlili,
aby mě učinil mu iniou!

Jane,

jtí pro mě tou jedinou! Řekni, itMrtane mou královnou džungle!

Poj*

budeme «t>ol« trávit koutelné noci v tiché džungli., jen my dva a příroda naplněná klidem a mírem!

MUŽI NIKDY PŘÍLIŠ NEVYNIKALI V KONVERZACI

i toto potěšení slovy. Pokud by ženy trávily nějaký čas »polu a nemluvily, svědčilo by to o nemalém problému. B je sdílnější v jediné situaci - když se v důsledku hojné mzumace alkoholu oslabí bariéra, střežící v jeho přísně spe-1 li/ováném mozku oblast komunikace.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST

MLUVENÍ A NASLOUCHANÍ

I

Chlapci a jejich vzdělávání

Na počátku školní docházky se chlapcům příliš nedaří; jejich verbální schopnosti jsou ve srovnání s dívkami slabší, takže mají horší prospěch v jazycích i jiných předmětech. Před mnohem výmluvnějšími dívkami se cítí hloupě, začínají divočit, zlobit a chovat se destruktivně. V tomto kontextu se zdá být smysluplná myšlenka, aby chlapci nastupovali do školy o rok později, kdy jsou jejich jazykové schopnosti na stejné úrovni jako jazykové schopnosti o rok mladších dívek. Chlapci by se cítili mnohem lépe a nebyli by tolik znevýhodněni plynulou mluvou dívek stejného věku.

V pozdějších školních letech mívají dívky potíže ve fyzice a v přírodních vědách, kde je zapotřebí prostorové představivosti. Avšak zatímco nápravné jazykové třídy jsou plné chlapců, jejichž ustaraní rodiče se modlí, aby se jejich synové konečně naučili správně číst, psát a mluvit, na dívky není kvůli jejich špatnému prostorovému uvažování vykonáván žádný podobný tlak. Jejich problémy končí se změnou předmětů.

V některých anglických školách se na výuku předmětů jako je angličtina, matematika a přírodní vědy rozdělují třídy na hochy a dívky. Například v shenfielské střední škole v Essexu se chlapci a dívky učí v prostředí, kde necítí tlak soutěžení s příslušníky opačného pohlaví. V testech z matematiky dívky dostávají příklady týkající se zahradničení, kdežto příklady chlapců jsou zaměřeny na nákup počítačů. Tento typ odděleného způsobu výuky využívá přirozených preferencí mužského a ženského mozku a jeho výsledky jsou zajímavé. Chlapci dosahují v anglickém jazyce čtyřikrát lepších výsledků než je celostátní průměr a výsledky dívek v matematice a přírodních vědách jsou téměř dvakrát lepší než v jiných školách.

Proč ženy mluví skvěle

Ženy mají ve svém mozku specifickou oblast pro řeč. Je umístěna zejména v přední části levé polokoule; v pravé polokouli mají ještě jednu menší oblast odpovědnou za řeč. Ženy mají značně rozvinutou schopnost řeči právě díky skutečnosti, že mají její centrum umístěno v obou hemisférách. Užívají si to a mluví hodně. Vzhledem k tomu, že na řeč jsou zaměřeny konkrétní části mozku, mohou se jeho ostatní části soustředit na jiné úkoly, díky čemuž jsou ženy schopny dělat mnoho různých věcí zároveň.

UMÍSTĚNÍ FUNKCE ŘEČI V MOZKU ŽENY

Nedávno uskutečněný výzkum prokázal, že dítě se učí rozpoznávat hlas své matky už během prenatálního vývoje, pravděpodobně prostřednictvím hlasové rezonance procházející tělem matky. Čtyřdenní novorozenec dokáže rozpoznat strukturu řeči rodného jazyka a odlišit ji od jazyka cizího.

Ve čtyřech měsících děti rozeznávají pohyby rtů při vyslovování samohlásek. Před dovršením prvního roku začínají spojovat slova a významy; v osmnácti měsících ovládají základní

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁJÍ! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

slovní zásobu, která u dvouletých dívek obsahuje až dva tisíce slov. Ve srovnání se schopnostmi učení u dospělého jde o neuvěřitelný pokrok, a to jak po stránce fyzické, tak intelektuální.

Existence specifické mozkové oblasti odpovědné za řeč způsobuje, že dívky se učí cizím jazykům rychleji a snáze než chlapci. Vysvětluje rovněž, proč dívky lépe zvládají mluvnici, interpunkci a pravopis. Již dvacet pět let pořádáme semináře v zahraničí a málokdy nám bývá přidělen tlumočnicko-muž. Tuto práci obvykle zastávají ženy.

% žen % m

22

25 25 33

Předmět počet učitelů

španělština 2 700

Ih UH) K 100 8 900

1 300

francouzština němčina

??,?: ;

70

výchova jiné jazyky

MLUVENÍ A NASLOUCHANÍ

V předmětech vyžadujících řečové schopnosti výrazně převládají ženy.

Levá polovina mozku řídí fyzické funkce pravé strany těla; pravděpodobně z tohoto důvodu píše většina lidí pravou rukou. Tato skutečnost patrně vysvětluje i to, že písmo většiny žen je ve srovnání s rukopisem mužů čitelnější - ženina specifická jazyková centra jsou naprogramována k obratnějšímu používání jazyka mluveného i psaného.

I

Proč ženy potřebují mluvit

Mozek mužů je vysoce specializovaný a dokáže oddělovat a ukládat informace. Muž díky uspořádání svého mozku umí na konci náročného dne odložit problémy stranou. Žena nedokáže nakládat s informacemi podobným způsobem - problémy vyvstávají znovu a znovu a stále jí probíhají hlavou.

PŘEDMĚTY, PŘI JEJICHŽ VÝUCE JSOU ZAPOTŘEBÍ VERBÁLNÍ SCHOPNOSTI

(Učitelé jazyků ve Spojeném království v roce 1998)

Z výše uvedené tabulky je jasné patrné, že v předmětech, k jejichž výuce je třeba verbálních schopností levé hemisféry, převládají ženy. Díky specifickému řečovému centru jsou lépe vybaveny jazykovými schopnostmi a verbální obratností.

Čísla v tabulce dokazují, že dokonce i v těch politicky nej-korektnějších sférách - ve vzdělávání a státní správě - rozdílná orientace mužského a ženského mozku výrazně ovlivňuje, které předměty si k výuce volí muži a které ženy. Zájmové skupiny prosazující "rovnost příležitostí" mají pocit, že odvedly dobrou práci, protože polovina všech učitelů jsou muži a polovina ženy, ale z uvedených čísel je zřejmé, že

Muži dokážou v duchu zaznamenat své problémy a odložit je stranou. tmám problémy neustále běží hlavou.

Žena se dokáže zbavit svých problémů jediným způsobem: když o nich mluví. Jestliže tedy žena večer po náročném dni hovoří, nehledá řešení problémů, ale chce se od nich osvobodit.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

I

Hormonální spojitosti

Elizabeth Hansonová z univerzity v Ontariu zkoumala spojitost mezi výkony žen a ženským hormonem estrogenem. Zjistila, že nízká hladina testosteronu snižuje prostorové schopnosti žen, kdežto vysoká hladina estrogenu zlepšuje jejich výslovnost a jemné motorické dovednosti. Toto zjištění vysvětluje, proč žena podává odlišné výkony v různých dnech menstruačního cyklu: ve dnech, kdy je v organismu vysoká hladina estrogenu, je žena klidná a hovoří s téměř dokonalou výslovností. Naopak ve dnech, kdy je v organismu zvýšená hladina testosteronu, je její řeč proměnlivější, ale prostorové schopnosti jsou lepší. Nejsou sice tak dobré, aby pokořila muže v hořké oštěpě, ale postačí, aby ho ze vzdálenosti dvaceti metrů dokázala zasáhnout hrozenou pánví.

I

Ženy hovoří rády

Když si ženy sednou společně k televiznímu programu, většinou mluví všechny zároveň o spoustě věcí: o dětech, mužích, zaměstnáních a svých životech. Sledují-li film společně muži a ženy, dojde obvykle k tomu, že muži řeknou ženám, aby si přestaly vykládat. Muži buď mluví, anebo sledují film. Nemohou dělat obojí a nechápou, že ženy mohou. Ženy se nadto domnívají, že když jsou všichni pěkně pohromadě, měli by se pobavit a utužovat své vzájemné vztahy, a nikoli sedět jako omráčení a zírat na obrazovku.

Během přestávek na reklamu muž po ženě často chce, aby mu vysvětlila, o co ve filmu vlastně jde a jaké jsou vztahy mezi jednotlivými postavami. Muž nedokáže ve stejné míře jako žena rozpoznat jemné signály řeči těla, z nichž se dá vyvodit, jak se která postava cítí. Ženy, které kdysi dávno trávily celé

dny pohromadě s ostatními ženami a dětmi, mají rozvinutou schopnost úspěšně komunikovat, jež je zapotřebí pro udržování vztahů. Ženy hovoří s jasným cílem: udržovat vztahy, navazovat přátelství. Muži mluví proto, aby sdělili fakta.

Muži využívají telefon jako komunikačního prostředku vhodného pro předávání faktů a informací ostatním; ženy chápou telefon jako prostředek udržování vztahů. Žena dokáže strávit se svou přítelkyní dva týdny dovolené a po návratu jí zatelefonuje a mluví s ní dvě hodiny.

Neexistuje přesvědčivý důkaz, že sociální podmíněnost, tedy skutečnost, že matky na své dcery mluví více než na syny, je důvodem, proč dívky hovoří více než chlapci. Psychiatr dr. Michael Lewis, autor knihy *Sociál Behaviour and Language Accquisition* (Sociální chování a přínos pro jazyk), při svých experimentech zjistil, že matky mluví a dívají se na své malé dcery častěji než na syny. Výsledky vědeckého výzkumu svědčí o tom, že rodiče reagují na naprogramování mozku svého dítěte. Mozek dívek je lépe připraven zpracovávat řeč, proto rodiče na dívky mluví více. Matky, které se snaží mluvit na své syny, jsou obvykle zklamány, neboť se jim místo odpovědi dostane pouhého zamumlání.

"... a Jasmine řekla Katie, co udělal Alex, ale nevěděla, že Maree už to ví, protože Linda slyšela tuhleto fámou od Melissy a řekla to Adamovi, takže Sam si myslel..."

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

Muži v duchu mluví sami k sobě

Muži v dávných dobách válčili, chránili své blízké a řešili problémy. Naprogramování jejich mozku a sociální podmíněnost jim brání, aby ukázali strach či nejistotu. Proto je-li muž požádán, aby vyřešil nějaký problém, často říká: "Můžeš mě s tím nechat o samotě?" anebo "Já si to promyslím." A přesně to také udělá - mlčky a s nepohnutou tváří přemýšlí. Promluví anebo změní výraz teprve ve chvíli, kdy zná řešení, aby dal najevo, že už může sdělit výsledek. Muži mluví sami k sobě zejména proto, že nevládnou stejnou schopností vyjadřovat se slovně navenek jako ženy. Sedí-li muž u okna a zírá ven, snímání činnosti jeho mozku by v tu chvíli ukázalo, že v duchu mluví sám k sobě. (Když žena vidí muže zírajícího z okna, myslí si, že se asi nudí nebo zahálí, a pokouší se na něj mluvit anebo ho něčím zaměstnat. Je-li muž takto vyrušen, často se rozzlobí. Víme přece, že nemůže ve stejnou dobu dělat více než jednu věc.)

I

Odvracená stránka vnitřní samomluvy

Je-li muž ve společnosti jiných mužů, nečiní vnitřní samomluva nikomu žádné problémy. Muži dokážou po dlouhou dobu sedět vedle sebe a promluvit jen občas; žádný z nich se kvůli tomu necítí nesvůj - je to jako při rybaření. Muži rádi zajdou po práci na "tichý drink", a skutečně jsou při něm potichu. Je-li muž se ženou nebo se skupinou žen, budou si ženy pravděpodobně myslet, že je odměřený, rozmrzelý nebo se mu prostě v této společnosti nelíbí. Chce-li mít muž ve společnosti žen úspěch, musí mluvit více než v přítomnosti mužů.

Ženy přemýšlejí nahlas

"Když má moje žena nějaký problém nebo když mluví o tom, co bude celý den dělat, přivádí mě k šílenství," svěřil se nám jeden muž na semináři. "Nahlas mluví o všech možnostech, o tom, kterou zvolí, o lidech, se kterými se setká, o tom, co musí udělat a kam půjde. Mě to tak ruší! Nemůžu se na nic soustředit!"

Ženy hovoří nahlas o nejrůznějších věcech

v libovolném pořadí a vyjmenovávají

Mozek žen je naprogramován k tomu, aby používal řeč jako hlavní formu vyjádření. Je to jedna ze silných stránek žen. Má-li muž vyřídit pět či sedm záležitostí, prostě řekne: "Mám teď nějakou práci. Uvidíme se později." Žena bude v libovolném pořadí nahlas probírat veškeré úkoly, které má před sebou, a u každého z nich prohovoří veškeré možnosti a svá přání: "Podívejme se - musím vyzvednout věci z čistírny a dát umýt auto - mimochodem, volal Ray a chce, abys mu zavolal. Potom musím vyzvednout na poště balík - a možná, že bych mohla i..." A toto je jeden z důvodů, proč muži obviňují ženy, že moc mluví.

Odvracená strana hlasitého přemýšlení

Ženy své hlasité přemýšlení považují za přátelské a účastné, muži to však vidí úplně jinak. V osobním životě vnímají toto hlasité přemýšlení tak, že jim žena předkládá výčet pro-

I PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ CIST

1AP/

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

blemrn, které mají vyřešit. Jsou tím znepokojeni, rozzlobeni anebo se snaží ženě poradit, co má dělat. V pracovní sféře se muži domnívají, že ženy, které přemýšlejí nahlas, jsou roztržité, nedisciplinované a málo inteligentní. Chce-li žena udělat diobry dojem na muže v oblasti práce, musí přemýšlet potichu a hovořit pouze o závěrech a výsledcích. V osobním vztahu by partneri

měli probrat své rozdílné způsoby zpracovávání problémů. Je třeba, aby muž pochopil, že hovořící žena od něj neočekává návrhy řešení. Žena by měla pochopit, že mlčení muže neznamená, že něco není v pořádku

Tento rozdíl v denní produkci slov se stává zjevným večer, když muž a žena společně usednou k večeři. Muž již "vyslovil" svých sedm tisíc "slov" a nemá potřebu dále komunikovat. Nyní by se rád díval do ohně. U ženy záleží na tom, jak proběhl její den. Pokud celý den hovořila s různými lidmi, pravděpodobně už si také vyřkla svých dvacet tisíc "slov" a rovněž nemá potřebu dále komunikovat. Pokud však byla doma s dětmi, použila stěží dva až tři tisíce "slov". Ještě jí zbývá patnáct tisíc! Všichni asi dobře známe napětí panující u večeře:

I

Ženy mluví, muže to obtěžuje

Ženský mozek je v první řadě naprogramován na udržování vztahu prostřednictvím řeči. Žena dokáže za den hravě a bez námahy pronést v průměru šest až osm tisíc slov. Ke komunikaci navíc použije ještě další dva až tři tisíce zvuků osm až deset tisíc gest, mimických výrazů, pohybů hlavy a dalších signálů řeči těla. Denně tedy použije průměrně více než dvacet tisíc "slov". Tato skutečnost vrhá světlo na nedávné konstatování Britské asociace lékařů, že ženy mají problémy s čelistmi čtyřikrát častěji než muži.

"Jednou jsem na svou ženu nepromluvil šest městců,"

Srovnajte denní dávku ženiny komunikace s mužovou. Muž použije pouhé dva až čtyři tisíce slov, tisíc až dva tisíce zvuků a jen dva až tři tisíce signálů řeči těla. Jeho denní průměr je tedy přibližně sedm tisíc "slov" - pouhá třetina ve srovnání se ženou.

Fiona:

"Ahoj, miláčku... to jsem ráda, že jsi doma

Jak ses měl celý den?"

Mike:

"Dobře."

Fiona:

"Brian mi říkal, že jsi dnes měl jednání

s Peterem Gosperem. Jak to dopadlo?"

Mike:

"Dobře."

Fiona:

"To je vynikající. Ten určitě umí být

nepříjemný! Myslíš, že dá na tvé rady?"

Mike:

"Hmm."

A tak dále...

Mike má pocit, že je u výslechu, a začíná se zlobit. Touží po klidu a tichu. Ve snaze vyhnout se hádce na téma proč s ním není žádná řeč se zeptá Fiony: "A jak jsi se měla ty?"

A Fiona začne vyprávět. A mluví. Pováží mu o každé maličkosti, která se toho dne přihodila.

"No... já jsem ale měla den! Rozhodla jsem se, že dnes nepojedu do města autobusem, protože nejlepší přítel mé sestřenice pracuje na autobusovém nádraží a říkal, že dnes budou stávkovat, tak jsem šla pěšky. V předpovědi počasí říkali, že bude jasno, tak jsem si vzala ty modré šaty - víš které, ty, co jsem si koupila loni - a jak jsem tak šla, potkala jsem Susan a..."

EKE

M PRŮČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Mluví a mluví, aby dohonila vše, co dnes nestihla říci. Mike nechápe, proč nezmlkne a nenechá ho v klidu odpočívat. Má pocit, že ho slova utlučou k smrti. "Chci jen trochu ticha a klidu!" - to je zoufalý výkřik mužů na celém světě. Muž je lovec. Celý den sháněl potravu. Večer chce zírat do ohně. Problém nastává v okamžiku, kdy se žena cítí zanedbávaná a začne tuto situaci nelibě snášet.

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

Musím za ni řešit všechny její problémy? Proč to nezvládne sama?" Ona ignoruje jeho přerušování a mluví dál.

Hovořili jsme s tisíci žen po celém světě a jedna věc je zcela jasná:
???: .v. - • . ? ?? ., ??• ?;????>? : /;??? ?• ?•?•. : : ???.:, . ?????:??
co nestihla říci přes den, nechce být přerušována
? . . ?". ??? ?? .? r ? v::' ? ! ?-??:

On si myslí: Ona si myslí:

Fiona: Mike:

On si myslí: Ona si myslí: On si myslí:

Smyslem ženina mluvení je mluvení. Muž však chápe neustálý hovor o problémech jako žádost o jejich řešení. Jeho mozek je naprogramován k analytickému myšlení, proto ji neustále přerušuje.

Fiona: Mike:

"...a uklouzla jsem na chodníku a ulomila jsem si podpatek na té nové botě a potom..."
(přerušuje ji): "Počkej... přece sis nemohla vzít vysoké podpatky do nákupního centra! Viděl jsem, jak to tam vypadá... Je to nebezpečné, příště si raději vezmi tenisky, to bude lepší!"
"Problém vyřešen!"

"Proč nemlčí a prostě neposlouchá?"

A pokračuje dál:

"...a když jsem se vrátila k autu, zadní pneumatika byla měkká a tak..."
(přerušuje ji): "Podívej, když tankuješ benzín, musíš zkontrolovat tlak v pneumatikách. Potom se nedostaneš do takových nesnází!"
"Zase jsem za ni vyřešil jeden problém."
"Proč nemlčí a prostě neposlouchá?"
"Proč už není potichu a nenechá mě být?"

To je dobrá zpráva pro muže - žena od vás neočekává, že budete mluvit. Očekává, že budete jen poslouchat. Když žena domluví, je šťastná a opět plná energie. Navíc si pomyslí, že jste skvělý posluchač, takže pravděpodobně prožijete krásnou noc.

"Doufám, že jsem nemluvila příliš dlouho!"
nro

M

Mluvením o každodenních problémech se moderní ženy vyrovnávají se stresem. Své mluvení chápou jako vytváření vazby a podpory mezi lidmi. Proto se na poradenské instituce většinou obracejí ženy a poradci jsou také většinou ženy vyškolené k naslouchání.

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

nely pochopit, že chtějí-li muže o něčem přesvědčit, měly by lovořit pouze o jednom jasně vymezeném tématu.

tt žitějšť pravidlo hovoru s mužem:
inoduše. Předložte mu k přemýšlení

Proč mají manželské páry problémy

Sedmdesát čtyři procent pracujících žen a devadesát osm procent žen v domácnosti označuje za největší nedostatek svých partnerů neochotu povídat si, zejména večer. Dřívější generace tento problém neznaly, protože ženy tehdy mívaly hodně dětí a v jejich okolí se vyskytovaly jiné ženy, které byly zdrojem podpory a rozhovorů. Současné matky, které zůstávají v domácnosti, se pravděpodobně cítí osamělé a izolované, protože jejich sousedky většinou chodí do práce. Pracující ženy si na nemluvné partnery stěžují méně, protože během dne mohou hovořit s jinými lidmi. Z této situace nelze vinit nikoho - jsme první generací, která postrádá vhodný model rolí pro úspěšný partnerský vztah. Naši rodiče tyto problémy neznali. Ale máme pro vás dobrou zprávu: novým dovednostem nezbytným pro přežití se lze naučit.

I

Jak hovoří muži

Muž ve srovnání se ženou hovoří v kratších a strukturovanějších větách. Jeho projev se vyznačuje jednoduchým začátkem, jasným sdělením a závěrem. Je snadné zjistit, co má na mysli nebo co chce. Zahltí-li žena muže několika tématy najednou, muž ztratí přehled. Ženy by ve svém zájmu

Objasňujete-li nějaký svůj nápad či myšlenku smíšené skupině mužů a žen, je výhodnější použít takového způsobu Ijfeči, jako byste mluvili pouze k mužům. Příslušníci obou pohlaví rozumí "mužskému" způsobu řeči, avšak muži mohou mít potíže, musí-li luštit "ženský" hovor o několika h'matech najednou, a rychle ztrácejí zájem účastnit se rozhovoru.

Ženské zaměření na několik věcí zároveň

Již jsme se zmínili o tom, že v mozku ženy dochází k intenzivnější výměně informací mezi levou a pravou hemi-s I érou a existuje v něm specifická oblast odpovědná za řeč. Tyto skutečnosti vysvětlují, proč je většina žen schopna hovořit o několika věcech zároveň - dokonce i v jedné jediné větě. re to něco podobného jako žonglování třemi či čtyřmi míčky zároveň a většina žen s tím nemá sebemenší potíže. A nejen to, žena si dokáže pinkat několika náměty s jinými ženami, které činí totéž - a žádná z nich neupustí míček.

Po skončení rozhovoru každá z jeho účastnic ví něco nového o záležitostech, o nichž mluvily, o nových událostech a jejich významu. Tato schopnost zachytit několik témat najednou je pro muže frustrující. Mužský mozek dokáže vnímat v určité době pouze jednu věc. Zabývá-li se skupina

m PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH
žen v jednu chvíli různými záležitostmi, muž je z toho zcela zmatený.

Žena dokáže začít mluvit o určitém tématu, uprostřed věty přejde k jinému námětu a poté se bez varování vrátí opět k prvnímu tématu, pro zpestření poněkud pozměněnému. Muž je z toho popletený a otupělý.

Pokochejte se následujícím rozhovorem, který proběhl v domácnosti manželů Peaseových:

Allan: Barbara:

Allan: Barbara:

Fiona:

(sestra)

Jasmíne:

(dcera):

Allan:

Cameron:

(syn)

"Počkej - kdo co komu řekl v kanceláři?"

"Ale já jsem nemluvila o kanceláři, mluvila jsem o svém švagrovi."

"O svém švagrovi? Neřekla jsi mi, žes změnila téma!"

"Budeš muset dávat lepší pozor."

Všem ostatním je to jasné."

"Ano - já vím, o čem mluvila. Je mi to úplně jasné."

"Mně taky. Tátu, ty jsi tak omezený! Ty nikdy nic nechápeš!"

"S vámi ženskými já končím!"

"Já taky. A to jsem ještě dítě!"

???,! •?•' ;. ?,???? bludištěm odlehlý doprostřed skupink o několika věci

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

nezbytností. Stěží nás překvapí, že v roce 1998 bylo ve Spojeném království z celkového počtu 716 148 sekretářských míst 99,1 % obsazeno ženami a pouhých 5 913 muži. Podle některých názorů je tato skutečnost způsobena tím, že dívky jsou pro zaměstnání tohoto typu připravovány na školách. Tato tvrzení však neberou v úvahu převahu žen ve verbálních a organizačních dovednostech a ve schopnosti zvládat několik věcí najednou. Dokonce i v těch pracovních oblastech, které podléhají politice stejných příležitostí, jako jsou veřejně prospěšná činnost, poradenství či sociální zabezpečení, pracuje více žen. Ve Velké Británii v roce 1998 bylo v těchto oblastech zaměstnáno 144 266 lidí. Mužů bylo 43 816 a žen bylo 100 450. Je-li v některém oboru zapotřebí komunikačních schopností a verbální neohroženosti, jsou v něm v naprosté převaze ženy.

I

Co je zřejmé ze snímkování mozku

Snímujeme-li mozek ženy při hovoru, je zřejmé, že jsou v činnosti obě centra řídicí řeč - levé i pravé centrum v přední části mozku. Současně pracuje i centrum sluchu. Tato mocná kombinace umožňuje ženám zároveň mluvit i naslouchat a při obojím se zabývat několika různými tématy. Když muži poprvé slyší o této schopnosti, jíž ženy disponují, jsou ohromeni - až doposud si totiž mysleli, že ženy jen nadělávají příliš mnoho hluku.

Lehkost, s níž zvládají několik věcí najednou, je společná všem ženám. Představte si například práci sekretářky. Zvládání několika různých věcí najednou je pro ni naprostou

leny jsou schopny
, ? •?..?: ?? ?????•;

at

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Ženy jsou kvůli své mnohmluvnosti již po celá tisíciletí terčem mužských vtípků. Na konferencích ve všech koutech světa slyšíme od mužů totéž: "Poslouchejte, co všechny ty ženské pořád vykládají - bia, bia, bia... kdo to má poslouchat!" Totéž říkají Číňané, Němci, Norové, Afričané i Eskymáci. Říkají to ovšem až ve chvíli, kdy přestanou poslouchat. Protože už víme, že muži mohou buď mluvit, nebo poslouchat - nemohou dělat obojí zároveň.

I

Strategie pro rozhovor s muži

U mužů je vzájemné přerušování a skákání si do řeči známkou agresivity nebo soupeření. Jednoduchá strategie při komunikaci s mužem spočívá v jeho nepřerušování. Pro ženu to bývá obtížné, protože simultánním rozhovorem upevňuje vztah a prokazuje účast. Má potřebu hovořit s mužem, aby ho zaujala a ubezpečila o jeho významu. Když to však udělá, muž se vlastně stane hluchým. Navíc považuje ženino chování za nezdvořilé a hrubé.

"Přestaňte mi skákat do řeči," volají muži po celém světě, ve všech jazycích. Mužovy výroky jsou orientovány na řešení, proto se potřebuje dostat až na samý konec svého sdělení. V opačném případě se mu rozhovor zdá bezúčelný. Muž nedokáže v průběhu rozhovoru zpracovávat různá témata a žena, která mu skáče do řeči, mu připadá roztržitá či nezdvořilá. Ženě zní toto tvrzení cize, protože je zvyklá simultánním hovorem upevňovat vztah a dodávat muži pocit

MLUVENÍ A NASLOUCHANÍ

důležitosti. Musíme nicméně dodat, že v typickém rozhovoru muže se ženou pochází sedmdesát šest procent přerušování ze strany muže!

Proč muži hovoří co nejpřesněji

UMÍSTĚNÍ FUNKCE SLOVNÍ ZÁSObY V MOZKU MUŽE

Muž - lovec - potřeboval schopnost sdělit co největší množství informací co nejmenším počtem slov, protože v mužském mozku neexistuje specifická oblast odpovědná za řízení řeči. Proto se v přední a zadní části levé hemisféry muže vytvořila specifická oblast řídicí slovní zásobu. V mozku žen není schopnost řídit slovní zásobu příliš silná a sídlí v přední a zadní straně obou hemisfér. V důsledku této skutečnosti není pro ženy význam slov a jejich definice příliš důležitá; co se týče významu, žena spoléhá na intonaci hlasu, a chce-li zdůraznit emocionální obsah, bere si na pomoc řeč těla.

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Pro muže je však význam slov velmi důležitý. Chce-li muž získat převahu nad jiným mužem či ženou, používá vysvětlení a zpřesňování. Jazyk je pro něj prostředek soutěžení s jiným mužem a zpřesňování a stanovování významu mu v této hře slouží jako důležitý nástroj. Když se jeden z mužů snaží pronést působivou pointu a řekne například: "...nebyl schopen říci jasně, o co mu jde, a dostat se k podstatě věci tak, aby všichni pochopili, co má na mysli," jiný muž ho přeruší a řekne třeba: "On nebyl schopen mluvit jasně a zřetelně?" Definiuje tak lépe smysl výroku svého protivníka a stane se tak tím, kdo končí rozhovor; anebo použije slov "mluvit jasně a zřetelně" proto, aby shrnul celý výrok svého protivníka.

I

Ženy hovoří za odměnu

Ženy používají slova k tomu, aby prokázaly účast a prohlubovaly vztahy. Slova jsou pro ně tedy jakousi odměnou. Pokud se ženě někdo líbí, pokud souhlasí s něčím, co určitá osoba říká, anebo chce-li se s někým spřátelit, bude s ním hodně hovořit. Platí to i naopak - chce-li žena někoho potrestat či dát mu najevo, že s ním není v přátelském vztahu, nemluví. Muži toto chování často nazývají "tiché zpracovávání". Pokud žena pohrozí: "Už s tebou nikdy nebudu mluvit," neměla by se tato výhrůžka brát na lehkou váhu.

mi nemluví, máte problém.

Průměrnému muži trvá asi devět minut, než si ženino mlčení vysvětlí jako trest vůči sobě. V době do devíti minut

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

si její mlčení vysvětluje jako odměnu, jako ono vytoužené "ticho a klid". Všichni muži si stěžují, že ženy příliš mnoho mluví. Ano, jistě - ve srovnání s muži mluví hodně.

I

Ženy hovoří nepřímou

Začalo to jako příjemný odpočinkový víkendový výlet překrásným údolím nedaleko od domova. Silnice se klikatila a zatáčela okolo horských úbočí a John vypnul rádio, aby se mohl lépe soustředit na řízení. Nedokázal řídit ve spleťtých zatáčkách a zároveň poslouchat hudbu.

"Johne, nechceš šálek kávy?" zeptala se jeho přítelkyně Alison.

John se usmál. "Ne, díky." Pomyslel si, jak je od ní hezké, že na něj myslí. O chvíli později si povšiml, že Alison přestala mluvit, a jalo ho podezření, že něco zkazil. "Je všechno v pořádku, miláčku?" zapátral. "Naprosto!" odsekla Alison. John se celý zmatený zeptal: "Tak v čem je problém?" Alison podrážděně zafuněla: "Tys nezastavil!" John použil svůj analytický rozum a snažil se rozpomenout, kdy Alison použila slova "zastavit". Byl si jist, že takové slovo nezaznělo, a také jí to řekl. Alison mu odvětila, že by měl být citlivější - když se ho ptala, zda chce kávu, myslela tím, že ona by si kávu dala. "A to ti mám číst myšlenky?" zeptal se John sarkasticky.

"Drž se věci!" - to je další pokyn, který muži celého světa adresují ženám. Mluví-li žena, vyjadřuje se nepřímou, což znamená, že dělá narážky na to, co by chtěla, anebo chodí okolo horké kaše. Nepřímá řeč je ženskou specialitou, která slouží určitému cíli - utváří vztahy a vazby k ostatním lidem, neboť není agresivní a vyhýbá se konfrontaci a neshodám. Skvěle se hodí pro ochránce "hnízda", neboť pomáhá udržovat harmonii.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

mezi ženami,

Nepřímá řeč pomáhá utvářet

při hovoru s muži však velí

Možek žen je orientován na proces komunikace; ženy si hovor užívají. Mužům připadá nedostatek strukturovanosti a cílevědomosti velmi znepokojivý a vyčítají ženám, že nevědí, o čem vlastně hovoří.

V zaměstnání může mít zvyk mluvit nepřímou pro ženy neblahé následky, neboť muži nedokážou sledovat nepřímou řeč o několika tématech najednou. Mohou proto odmítnout návrhy, žádosti o povýšení nebo jiné požadavky, které žena předložila. Nepřímá řeč je vynikajícím nástrojem pro upevnění vztahů, ale tato výhoda ztrácí na významu, srazí-li se letadla či auta proto, že pilot či řidič nevěděl přesně, o čem je řeč.

V nepřímé řeči se často objevují slova jako "takový, jaksi, tak nějak, víceméně, poněkud". Představte si, že by se někdejší britský premiér Winston Churchill snažil motivovat spojence za druhé světové války nepřímou řečí. Znělo by to asi takto: "Porazíme je na březích - abych tak řekl - porazíme je jaksi na bitevních polích - a nikdy se tak nějak nevzdáme."

Taková řeč by mohla vést až k prohrané válce.

Mluví-li žena nepřímo s jinou ženou, nedochází k nedorozuměním. Ženy jsou citlivé a dokážou vycítit, o co vlastně jde. Mluví-li však žena nepřímo s mužem, může to mít nedozírné následky. Muži hovoří přímo a vyřčené chápou doslovně. S trochou trpělivosti a zkušenosti se však muži a ženy naučí, jak rozumět jeden druhému.

Muži hovoří přímo

Muži hovoří v krátkých větách přímo k věci. Své výroky orientují na řešení problémů, prokládají je fakty a využívají rozsáhlejší slovní zásobu. V jejich řeči se objevují slova jako "žádný, nikdy, absolutně". Tento způsob vyjadřování napomáhá rychle a účinně uzavírat obchodní a pracovní jednání a uplatňovat autoritu vůči jiným osobám. Používá-li muž tento způsob přímého vyjadřování v osobním životě, často lidem ve svém okolí připadá hrubý a úsečný.

Přečtěte si následující výroky:

1. Jdi a udělej mi ke snídani omeletu!
2. Udělej mi ke snídani omeletu, prosím.
3. Udělala bys mi prosím ke snídani omeletu?
4. Myslíš, že bychom mohli mít ke snídani omeletu?
5. Nebylo by báječné mít k snídani omeletu?
6. Což takhle dát si k snídani omeletu?

Tyto žádosti jsou seřazeny od naprosto přímé ke zcela nepřímé. První tři výroky by pravděpodobně použil muž, poslední tři žena. Všechny obsahují tutéž žádost pronesenou různým způsobem. Je docela snadné představit si, jak v některých případech chuť na omeletu vede k pláči a zvolání: "Udělej si ji sám, ty ignorante!" a v jiných situacích k rezignovanému: "Vůbec nejsi schopna se rozhodnout. Jdu k McDo-naldovi!"

Co s tím

Muži by měli pochopit, že nepřímá řeč je součástí naprogramování ženského mozku, a neměli by se kvůli ní rozčílo-

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁM' A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

vat. V osobním vztahu se ženou by muž měl pozorně poslouchat, používat řeč těla a zvuky a slova, která dokazují, že poslouchá. Tímto tématem se budeme zabývat na dalších stránkách. Žena nepotřebuje, aby muž přicházel s řešením či zpochybňoval její motivy. Pokud se muž zdá, že žena má nějaký problém, nejlépe udělá, když položí tuto otázku: "Mám tě poslouchat jako muž, nebo jako žena?" Touží-li žena po posluchači "ženě", měl by ji muž jen poslouchat a podporovat. Dá-li žena přednost posluchači "muži", pak může nabízet řešení.

' ? • ' -1 ??????•?- ? ?..••? ? ,,: ' , ' •; .

Na muže nejlépe zapůsobí, řekne-li mu žena, kdy a o čem chce mluvit. Například takto: "Chtěla bych si s tebou promluvit o problémech, které mám se svým šéfem — hodilo by se ti, kdybys to se mnou probral dnes v sedm večer?" Mužův logicky uspořádaný mozek takovou zprávu snadno přijme; navíc se mu dostane uznání a přesné definice problému, o němž bude řeč. Nepřímá žádost by zněla takto: "Nikdo mě neocení!" Ihned by vznikl problém, neboť muž by se domníval, že obviněným je on, a okamžitě by se začal hájit.

Přímý způsob rozhovoru je obvyklý při projednávání obchodních a pracovních záležitostí mezi muži na Západě, nikoli však na Východě. V Japonsku se například nepřímá řeč všeobecně používá i při pracovních jednáních. Lidé, kteří mluví přímo, jsou pokládáni za dětinské či naivní. Cizinci hovořící tímto způsobem jsou považováni za nezralé a nedospělé.

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

Jak motivovat muže k činu

Ženy jsou mistry nepřímé řeči. Kladou otázky typu: "Můžeš vynést odpadky?" "Chtělo by se ti zavolat mi dnes večer?" "Můžeš vyzvednout děti?" Muži si tyto otázky vykládají po svém - doslova. Zeptá-li se žena "Můžeš vyměnit žárovku?", slyší muž: "Jsi schopen vyměnit žárovku?" Muži chápou otázky se slovy "můžeš" nebo "mohl bys" jako prověrku svých schopností a jejich logická odpověď zní: "Ano, umím vynést odpadky či vyměnit žárovku." Tato slova však neznamenají, že to skutečně udělají. Navíc je chápou jako manipulaci a nátlak, aby odpověděli kladně.

Pokud chcete muže motivovat, použijte otázky typu "uděláš to?", které vyžadují zpětnou vazbu. Položí-li žena například otázku "Zavoláš mi dnes večer?", muž si musí vytvořit zpětnou vazbu ke slově "dnes večer" a odpovědět "ano" nebo "ne". Je lepší dostat zápornou odpověď na otázku typu "uděláš?" a vědět, na čem jste, než dostat kladnou odpověď na každou otázku typu "můžeš". Muž, jenž žádá ženu o ruku, vždycky řekne "Vezmeš si mě?" Nikdy se nezeptá: "Mohla by sis mě vzít?"

I

Ženy mluví emotivně, muži přesně

V mozku ženy neexistuje žádné přesné místo odpovědné za používanou slovní zásobu, takže ženě často připadá, že přesné vymezení slov není podstatné. Zachází se slovy s poetickou licencí a kvůli účinku svého projevu necouvne ani před přeháněním. Muž však každé vyřčené slovo interpretuje doslova, jako skutečnost, a podle toho reaguje.

Muž ve snaze zvítězit v hádce definuje slova, jež použila žena. Je vám následující výměna názorů povědomá?

EB3

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Robyn: John:

Robyn: John:

"Nikdy nesouhlasíš s ničím, co řeknu."

"Co myslíš tím nikdy? Aspoň ve dvou případech jsem s tebou souhlasil, ne?"

"Vždycky se mnou nesouhlasíš a vždycky musíš mít pravdu!"

"To není pravda! Není pravda, že s tebou vždycky nesouhlasím. Dnes ráno jsem s tebou souhlasil, včera v noci jsem s tebou také souhlasil a minulou sobotu také, tak neříkej, že vždycky nesouhlasím!"

Robyn:

John:

Robyn:

John:

"Tohle říkáš pokaždé, když ti řeknu, že musíš mít vždycky pravdu!"

"To je lež. Neříkám to pokaždé!"

"A dotkneš se mě, jenom když chceš sex!"

"Přestaň přehánět! Není pravda, že jenom..."

Ona pokračuje v hádce a ve snaze zvítězit používá emoce. On stále definuje a vymezuje její slova. Hádky se stupňují až do bodu, kdy ona odmítne dál mluvit, anebo on práskne dveřmi a odejde.

Chce-li však muž úspěšně diskutovat, měl by pochopit, že žena užívá slov, která tak vlastně nemyslí, takže není vhodné brát je doslova a definovat jejich význam. Řekne-li například ona:

"Jestli potkám ženu, která bude mít na sobě stejné šaty, umřu. Na světě není nic horšího!", nemyslí ve skutečnosti, že opravdu není nic horšího anebo že skutečně zemře, ale muž výrok pochopí doslova a může reagovat takto: "Ale neumřeš - na světě se dějí i horší věci!", což ona chápe jako sarkasmus. Ze stejného důvodu by se však žena měla naučit diskutovat s mužem logicky a předkládat mu vždy jen jednu myšlenku. V hádce by ženy nikdy neměly probírat více než jednu věc - pokud to dělají, jejich šípy nemohou zasáhnout cíl.

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

jak naslouchají ženy

Pro ženy je příznačné, že během naslouchání dokážou v průběhu deseti vteřin vystřídat v průměru šest různých výrazů obličeje, které odrážejí emoce hovořící osoby a zpětně na ně působí. Tvář posluchačky zrcadlí emoce, o nichž druhá žena vypráví. Náhodnému přihlížejícímu by se mohlo zdát, že události, o nichž se vypráví, se přihodily oběma ženám.

Na následujícím obrázku vidíte typickou desetivteřinovou posloupnost výrazů obličeje naslouchající ženy:

radost

strach

touha

smutek překvapení hněv

Ženy zjišťují význam řečeného z intonace hlasu a řeči těla hovořící osoby. Tímto poznatkem by se měl řídit každý muž, který chce zaujmout ženu a dosáhnout toho, aby mu naslouchala. Muži většinou nejsou nadšeni vyhlídkou, že by měli výrazem svého obličeje zpětně odrážet to, o čem je řeč, avšak pokud se naučí tomuto umění, nebudou litovat.

Muži naslouchají jako sochy

Naši předkové - válečníci - měli při naslouchání biologicky daný cíl: museli zůstat neteční a klidní, aby neprozradili své emoce.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Na tomto obrázku vidíte škálu výrazů obličeje, které během deseti vteřin vystřídá naslouchající muž:

radost

strach

touha

smutek překvapení hněv

Toto znázornění mužského způsobu naslouchání je sice poněkud přehnané, avšak v humoru se skrývá pravda. Bezvýrazná maska, za kterou se muž ukrývá během naslouchání, mu umožňuje mít situaci pod kontrolou. Není však pravda, že muž neprožívá emoce. Metoda snímkování mozku prozrazuje, že muži prožívají emoce stejně silně jako ženy, ale není to na nich vidět.

I

Jak užívat souhlasného mručení

Ženy při rozhovoru používají řadu "naslouchacích" zvuků o vysokých i nízkých tónech (celkem je jich pět), včetně "ooch" a "aach", opakují slova mluvčího nebo obsah jeho vět a přeskakují na různá témata. Muži používají pouze tři tóny a dělá jim potíže vysledovat význam ukrytý za změnami tónu, takže hovoří jednotvárnějším hlasem než ženy.

Muži, kteří chtějí dokázat, že naslouchají, používají "souhlasné mručení" - řadu krátkých "hmm" s občasným krátkým přikývnutím hlavou. Ženy muže za tento způsob naslouchání kritizují, což částečně vysvětluje, proč jsou muži obviňováni z neposlouchání. Muž často poslouchá, ale nevypadá na to. Pro ženy, které v zaměstnání často jednají s muži, je tato odlišnost mužského a ženského způsobu naslouchání velmi důležitá. Vysvětluje-li žena muži anebo mužům svůj

MLUVENÍ A NASLOUCHÁNÍ

nápad nebo návrh a muž na toto vysvětlení reaguje, žena by neměla zpětně odrážet jeho emoce, i když v rozhovoru se ženou by to udělala. Měla by si zachovat bezvýraznou tvář, přikyvovat, "mručet" a nepřerušovat ho. Zjistili jsme, že muži považují ženy naslouchající tímto způsobem za důvěryhodnější. Ty, které zpětně odrážejí mužovy emoce (anebo svou představu o jeho emocích), v očích mužů klesají a jsou považovány za méně důvěryhodné a spolehlivé. Občas je muži dokonce považují za "pomatené" či "praštěné"!

Jak přimět muže k naslouchání

Domluvte se s ním na vyhovujícím čase, řekněte mu, o čem chcete mluvit, jak dlouho to bude trvat a sdělte mu, že nepotřebujete slyšet řešení či plán činnosti. Řekněte mu třeba toto: "Ráda bych si s tebou promluvila o tom, jak jsem strávila den. Vyhovovalo by ti to po večeři? Nepotřebuji, abys řešil nějaké problémy, jen chci, abys mě poslouchal." Většina mužů bude na tuto žádost reagovat kladně, protože obsahuje určení času, stanovení obsahu řeči a cíle - to vše jsou věci, na něž mužský mozek slyší. A navíc se od muže nechce žádná práce.

Hlas dívky školou povinné

Ženy většinou nepotřebují mít doktorát z evoluční biologie, aby znaly význam vysoce posazeného, téměř zpěvavého hlasu. Vysoký hlas má spojitost s vysokou hladinou estroge-nu a zní dětsky, což ve většině mužů probouzí vrozené ochranné sklony. Ženám se na mužích líbí hluboký basový hlas, který svědčí o vysoké hladině testosteronu a tedy o znač-

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

ně mužné síle. Chlapcům se mění hlas v pubertě. V souvislosti s přívalem testosteronu začínají mutovat a posléze se jim hlas změní v hlubší, basovější. Pokud při rozhovoru s mužem žena zvyšuje hlas a muž ho snižuje, jde o neklamně znamení, že spolu flirtují. V žádném případě netvrdíme, že muži a ženy by se takto měli chovat, pouze vysvětlujeme, co se v takových situacích děje.

Máte pocit, že k vám někdo vysílá vstřícné signály? Zaměřte se na výšku jeho hlasu.

Z výzkumů se opakovaně dozvídáme důležitý poznatek: v pracovní sféře je žena s hlubším hlasem pokládána za inteligentnější, důvěryhodnější a spolehlivější. Hlas je možno posadit do větší hloubky snížením brady a pomalejším, jednotvárnějším způsobem řeči. Mnohé ženy ve snaze získat autoritu mylně zvyšují hlas, což však vzbuzuje dojem agresivity. Z výzkumů vyplývají ještě dvě zajímavá zjištění: některé ženy s nadváhou užívají " holčičkovský" hlas k vyvážení svých tělesných proporcí; jiné ho užívají proto, aby ve vyhlédnutých mužích vzbudily ochranné sklony.

PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ

"Ach ne, děvčata, to snad není pravda... Podívejte se na tuhle mapu!... Asi jsme měly u té velké zelené hory zahrnout doprava..."

5.

Prostorové schopnosti - mapy, cíle a parkování

Jak kvůli mapě málem došlo k rozvodu

Ray a Ruth jeli do města na návštěvu. Ray řídil, Ruth seděla vedle něj. Ray vždycky řídil - nikdy nemluvili o tom, proč, prostě tomu tak vždycky bylo. A stejně jako většina mužů, i on se za volantem stával někým jiným.

Ray požádal Ruth, aby našla adresu hostitelů v plánu města. Ruth rozložila plán a poté ho otočila hlavou dolů. Pak ho otočila zase správně a potom znovu hlavou dolů. Mlčky seděla a upřeně hleděla na plán. Bylo jí jasné, jak v něm hledat, ale když měla informace v něm vyčtené přenést na místo, kterým právě jeli, připadal jí prapodivně nenáležitý. Jako při zeměpisu ve škole - ony zelené a hnědé útvary v atlasu také nepřipomínaly skutečný svět. Občas, když jeli na sever, dokázala se podle mapy řídit, ale pokud jeli na jih, byla to katastrofa. A teď jeli na jih. Obrátila plán ještě jednou. Po několika dalších vteřinách mlčení Ray promluvil.

"Přestaň ten plán pořád otáčet hlavou dolů!" obořil se na ni.

"Musím si ho ale natočit směrem, kterým jedeme..." vysvětlovala Ruth mírně.

"Ano, ale hlavou dolů to nepřečteš!" vyštěkl Ray.

I A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

"Podívej, Rayi, je logické otáčet si plán ve směru, kterým jedeme. Jak jinak mám srovnat názvy ulic s plánem?" odpověděla Ruth s rozhořčením v hlase.

"Kdyby se mapy měly číst hlavou dolů, natiskli by i písmena hlavou dolů, ne? Přestaň si ze mě dělat blázný a řekni mi, kudy mám jet!"

"Já ti řeknu, kam máš jet!" odpověděla Ruth zuřivě. Hodila po Rayovi mapu a zařvala: "Najdi si to sám!"

Zní vám to povědomě? Jde o jednu z nejobvyklejších hádek mezi mužem a ženou všech dob a každé barvy pletí. V jedenáctém století v Coventry vjela nahá lady Godiva na koni napoprvé do nesprávné ulice. Julie se ztratila při návratu domů ze schůzky s Romeem, Kleopatra vyhrožovala Markovi Antoniovovi kastrací, bude-li po ní chtít, aby pochopila plány jeho bitev a Zlá čarodějnice ze západu si to často namířila na jih, východ nebo na sever.

I

Sexistické názory

Čtení v mapách a orientace v prostoru jsou záležitostmi prostorového vnímání. Snímání činnosti mozku ukázalo, že muži a chlapi mají centrum prostorového vnímání umístěno v přední části pravé hemisféry. Jedná se o jednu z nejsilnějších stránek mužského mozku. Rozvíjela se již od pradávná a pomáhala muži-lovcům vypočítat rychlost, směr pohybu a vzdálenost kořisti, zjistit, jak rychle musí běžet, aby ji dohonil, a odhadnout sílu, kterou bude potřebovat k zabití kořisti kamenem nebo oštěpem. U žen je prostorové vnímání umístěno v obou hemisférách, ale na rozdíl od muže nemá své specifické centrum. Pouze deset procent žen vládne dobrým či vynikajícím prostorovým vnímáním.

PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ

Přibližně devadesát procent má ontii

Někomu se toto zjištění může zdát sexistické, protože hovoříme o schopnosti, v níž vynikají muži, a činnostech a zaměstnáních, pro něž je příroda velmi dobře vybavila. Později se však budeme věnovat oblastem, v nichž mají navrch ženy.

Lovec v akci

Člověk s dobrým prostorovým vnímáním si dokáže v duchu představit tvar věcí, jejich rozměry, souřadnice, vzájemný poměr, pohyb a zeměpisné umístění. Dokáže si představit otáčení předmětu v prostoru, umí navigovat i na obtížných cestách a vidí věci v trojrozměrné perspektivě. Dobré

prostorové vnímání v minulosti sloužilo k odhadu směru pohybu kořisti a k úspěšné akci potřebné k jejímu zasažení.

Profesorka Camilla Benbowová, doktorka psychologie z Iowa State University, provedla výzkum, v němž snímkovala mozek více než milionu chlapců a dívek. Zaměřila se na prostorové vnímání a zjistila, že tato schopnost se u chlapců a dívek liší už ve věku čtyř let. Dívky výborně viděly dva rozměry, ale chlapci dokázali spatřit i třetí rozměr, který věcem dodává hloubku. V trojrozměrných testech na videu chlapci předčili dívky v poměru 4:1 a i ti nejhorší chlapci dosáhli lepších výsledků nežli nejlepší dívky.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAP

UMÍSTĚNÍ VIZUÁLNĚ-PROSTOROVÉ OBLASTI V MOZKU MUŽE

V mozku muže je tato specifická funkce umístěna nejméně na čtyřech místech přední strany pravé hemisféry.

Ženy ve svém mozku žádnou takovou oblast pro prostorové vnímání nemají, což způsobuje, že většinou nedosahují dobrých výsledků v úlohách vyžadujících prostorové vnímání. Ženy obvykle nemají rády činnosti vyžadující prostorovou představivost a nevybírají si povolání či záliby, k nimž jí je zapotřebí.

Muži specifickou oblast pro prostorové vnímání mají, a tak většina mužů i chlapců vyniká v každé činnosti, k níž je ho zapotřebí, a často si vybírají povolání či záliby, v nichž tuto svou schopnost mohou uplatnit. Prostřednictvím této oblasti v mozku jsou muži rovněž schopni řešit problémy. Ženy a dívky nemají příliš vyvinuté prostorové vnímání, protože nikdy nebyly nuceny štvát a lovit zvěř a poté najít cestu

[PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ 1
zpět domů. Proto má tolik žen potíže s orientací v mapách a plánech.

Existují tisíce vědeckých studií, které potvrzují mužskou převahu v oblasti prostorových schopností. Vezmeme-li v úvahu historickou minulost muže-lovce, nemůže nás tento závěr překvapit. Současní muži však už potravu lovit nemusí. Své prostorové schopnosti tedy využívají při činnostech jako je golf, počítačové hry, kopaná, šipky a ve všech sportech a činnostech, v nichž se něco honí nebo se zasahuje cíl. Většina žen si myslí, že šipky jsou nudná hra. Kdyby však měly k této činnosti potřebnou oblast v pravé polokouli mozku, nejenže by si myslely, že tato hra je zábavná, ale dokonce by v ní i vyhrávaly.

Muži jsou natolik posedlí sledováním jiných lidí vrhajících nějaký typ míče na cíl, že mezi nejlépe placené lidi na světě v současné době patří hráči golfu, kopané, basketbalu a tenisu. V současné době nepotřebujete k úspěchu doktorát; musíte jen výborně odhadovat rychlost, vzdálenost, úhly a směry.

I

Proč muži vždycky znají správný směr

Díky prostorové představivosti dokážou muži v mysli otáčet mapou. Proto vědí, kterým směrem se vydat. Má-li se muž později vrátit na stejné místo, již mapu nepotřebuje, neboť informace zůstala uložena v jeho prostorovém archívu. Většina mužů dokáže stát čelem k severu, zorientovat se

M pRQC MUŽI NEPOSLOUCHÁ!) A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

v mapě a zjistit, že musí vyrazit k jihu. Umí také prostudovat mapu a potom úspěšně navigovat z paměti. Z výzkumů vyplývá, že mozek muže dokáže změřit rychlost a vzdálenost a ví, kde je třeba

změnit směr. Muži v neznámé místnosti bez oken obvykle dokážou určit sever. Jako lovci museli umět najít cestu zpět do jeskyně, jinak by nepřežili.
sever.

Většina mužů dokáže vždycky i když vůbec netuší, kde

Na sportovních stadionech si všimněte, že muži opouštějí svá místa, jdou si koupit něco k pití a poté bez problémů najdou cestu zpět. V každém městě po celém světě jsou k vidění turistky stojící na křižovatkách se ztraceným výrazem ve tváři, urputně otáčející mapy vzhůru nohama. Navštivte kterékoli velké parkoviště u nákupního centra a sledujte, jak ženy s nákupem zadumaně bloudí po parkovišti a hledají své auto.

I

Proč jsou videoherny neustále obleženy chlapci

Herny s videohrami či hracími automaty jsou neustále obleženy dospívajícími chlapci, kteří tam trénují své prostorové dovednosti. Některé vědecké výzkumy prostorového vnímání využily trojrozměrných videoher.

Z výzkumu uskutečněného na univerzitě v Yale vyplývá, že pouhých dvacet dva procent žen hraje stejně úspěšně jako muži. Rovněž bylo zjištěno, že zatímco šedesát osm procent mužů dokáže na první pokus postupovat podle psaných pokynů, totéž dokáže pouhých šestnáct procent žen. Chlapci dosahovali vynikajících výsledků i tehdy, když měli zakryté

i PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ WĚ

oko; levé oko přijalo informace, které byly předány do hemisféry, kde se nachází sídlo prostorového vnímání Ilužů. U dívek nehrálo roli, které oko používaly, protože jejich mozek se snažil úkoly řešit v obou hemisférách. Z tohoto důvodu si ženy málokdy vybírají povolání jako automechanik, technik či pilot letadla.

Doktorka Camilla Benbowová a její spolupracovník dok-m Julian Stanley testovali skupinu talentovaných dětí a zjistili, že chlapci dosahující výborných výsledků v matematice převažovali nad děvčaty v poměru třináct ku jedné. Chlapci dokážou budovat stavby z kostek podle dvojrozměrného plánu snáze a rychleji než dívky; přesně odhadují úhly a stanovují, zda rovná plocha je či není vodorovná. Tyto pradávné lovecké dovednosti způsobují, že v odvětvích jako architektura, chemie, stavebnictví a statistika převládají muži. Chlapci dosahují lepších výsledků v testech koordinace oka a ruky; proto jsou lepší v míčových hrách. Vysvětluje je tak mužská posedlost kriketem, fotbalem, basketbalem a dalšími hrami, v nichž je třeba odhadovat souřadnice a házet, pronásledovat nebo střílet na cíl. Nacházíme zde i vysvětlení, proč jsou videoherny, hrací automaty a skate-boardové plochy po celém světě obleženy chlapci, kdežto dívky se tu vyskytují jen poskrovnu. Dívky se tu obvykle pohybují jen proto, aby udělaly dojem na chlapce. Většina z nich však brzy pochopí, že chlapce zajímají hry více, než je zajímavá sledování chlapců.

I

Mozek chlapců se vyvíjí odlišně

Rodiče, kteří mají doma chlapce i dívku, brzy pochopí, že sourozenci se od sebe značně liší rychlostí vývoje. Pravá hemisféra mozku chlapců se vyvíjí a roste rychleji než levá. Uvnitř pravé hemisféry se rovněž vytváří více spojení na úkor

M PRŮČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

spojení s levou hemisférou. U dívek se obě hemisféry vyvíjejí rovnoměrněji, díky čemuž jsou dívky všestranněji zaměřené. Mají také silnější svazek nervů zvaný corpus callosum (vazník), prostřednictvím něhož dochází ke spojení levé a pravé hemisféry. Dívky mají proto obě ruce stejně šikovné častěji než chlapci. Ve srovnání s muži existuje také mnohem více žen, kterým dělá potíže rozeznat pravou a levou ruku.

Hormon testosteron u chlapců brání vývoji levé hemisféry ve prospěch rozvoje pravé hemisféry. Tím se u chlapců rozvíjejí lepší prostorové schopnosti, kdysi potřebné pro lov. Výzkumy provedené s dětmi ve věku mezi pátým a osmnáctým rokem prokázaly, že chlapci předčí dívky ve schopnosti zasáhnout cíl světelným paprskem, ve schopnosti reprodukovat určitý obrazec jeho vyšlapáním na podlahu, ve stavění trojrozměrných objektů a v řešení problémů matematickou úvahou. Všechny tyto schopnosti mají své sídlo v pravé hemisféře u více než osmdesáti procent mužů a chlapců.

I

Diana a její nábytek

Když ze stěhovacího vozu vykládali nábytek, který si Diana přivezla s sebou do nového bytu, čile pobíhala s metrem a každý kousek nábytku měřila, aby zjistila, zda se vejde na určité místo v novém bytě. Měřila právě příborník patřící do jídelny, když její čtrnáctiletý syn Cliff řekl: "Zapomeň na to, mami, ten se tam nevejde. Je moc velký." Diana změřila místo, kam chtěla postavit příborník, a zjistila, že Cliff má pravdu. Nedokázala pochopit, jak se její syn může podívat na kus nábytku a představit si, jestli se na určité místo vejde anebo ne. Jak to udělal? Pomocí svého prostorového vnímání.

PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ

I

Test prostorového vnímání

Americký badatel doktor D. Wechsler vytvořil řadu testů inteligenčního kvocientu, v nichž je při zkoumání prostorových schopností vyloučena předpojatost vůči mužům či ženám. Wechsler testoval příslušníky primitivních kultur i vzdělané obyvatele měst, a stejně jako jiní badatelé i on došel k závěru, že ženy mají přibližně o tři procenta vyšší všeobecnou inteligenci než muži, přestože mají o něco menší mozek. Muži však měli zdrcující převahu v řešení úkolů, při nichž se hledá cesta bludištěm. Bez ohledu na příslušnost ke kultuře vyřešili muži úspěšně devadesát dva procent případů, kdežto ženy jen osm. Kritické hlasy by mohly namítnout, že ženy jsou prostě příliš inteligentní na to, aby se zabývaly nějakými hloupými bludišti, ale výsledky studie názorně dokazují lepší prostorové schopnosti mužů.

Následující test prostorové představivosti vznikl na univerzitě v Plymouthu. Testy tohoto typu se používají při výběru pilotů, navigátorů a dopravních dispečerů. Měří schopnost převádět v duchu dvourozměrné informace v trojrozměrnou představu.

Představte si, že skládačka v prvním testu je zhotovena z papíru. Pokud ho přehnete podél spojovacích čar, získáte kostku se symboly na vnějších stranách. Předpokládejme, že křížek je vpravo a kolečko vlevo. Která z předložených čtyř možností je správná?

V V

TEST1

B C D
MOŽNÉ ODPOVĚDI

?

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Při řešení tohoto testu si musíte v duchu představit trojrozměrný objekt a otáčet jím. Tutéž schopnost potřebujete k orientaci v mapě či plánu, k přistávání letadlem či skolení býka.

Správná odpověď je A. Nyní se podívejte na složitější obměnu téhož testu; nyní musíte při řešení otočit v duchu kostkou vícekrát.

PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ I

I mřebují trojrozměrnou perspektivu. Já navrhuji trojrozměrné turistické mapy - jsou v nich zobrazeny stromy, hory a jiné orientační body. V takové mapě se ženy orientují mnohem lépe. Podle našich zkušeností muži dokážou v duchu převést ilvourozměrnou mapu na trojrozměrný model, ale většina řen to neumí."

X

A B c D

TEST 2

MOŽNÉ ODPOVĚDI

Zoologové testovali prostorové schopnosti savců a zjistili, že samci dosahují lepších výsledků - samci krysy nacházejí cestu z bludiště snáze než samice a samci slonů dokážou lépe než samice najít zpáteční cestu ke zdroji vody. (Mimochodem, správná odpověď v testu 2 je C.)

I

Jak navigují ženy

"Kdyby muži vymýšleli mapy jinak, nemusely bychom je otáčet hlavou dolů," stěžuje si mnoho žen. Padesát procent clenu Britské kartografické společnosti jsou však ženy a padesát procent těch, kteří navrhují a sestavují mapy, jsou rovněž ženy. "Při navrhování map se pracuje se dvěma rozměry a v této činnosti jsou ženy na stejné úrovni jako muži" říká přední britský kartograf Alan Collinson. "Většina žen má pohze s orientací v mapě a s navigováním, protože k tomu

enina,

most tii ie-li tn

ívzroste, tu.

Dalším zajímavým poznatkem je, že muži velmi úspěšně řídí i tehdy, jsou-li na každé odbočce či křižovatce navigování pouze verbálně. Ženy naopak na podobné verbální instrukce reagují s obtížemi. Opět tedy vidíme, že muži umí převést sluchové signály v trojrozměrnou mentální mapu a představit si správný směr cesty; ženám se daří lépe s trojrozměrnou mapou.

Co když nenajdete sever

Australanka Kay Cotteeová je první ženou, která na lodi sama a bez zastávky obeplula svět. Tahle žena tedy pravděpodobně umí najít správný směr!

Nedávno jsme se setkali a Kay nám vyprávěla, že má potíže s orientací v plánech měst. Ohromeně jsme se jí zeptali: "Jak jste tedy mohla plout sama kolem světa?" "Nechala jsem to na navigačním systému. Naprogramovala jsem počítač, a ten pak řídil směr plavby. Nebylo to tak, že bych vyšla na palubu a řekla si: 'Aha, asi bych měla zabočit doleva...!' V plánech ulic se musíte orientovat intuitivně - musíte prostě 'cítit', kudy jet. Když přijedu do cizího města, beru si taxi.

[ES

* PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Dříve jsem si půjčovala auto z půjčovny, ale vždycky jsem zabloudila."

Těžko uvěřit, že Kay Cotteeová bloudila, když si jela vyzvednout loď, se kterou obeplula svět. Z tohoto příkladu však jasně vyplývá, že s odvahou, rozhodností a trochou plánování můžete klidně obeplout svět, i když se nevyznáte v plánu města. Musíte si zajistit vhodné lidi a vybavení, které vám pomůže dosáhnout vašeho cíle.

I

Létající mapy

My, autoři této knihy, trávíme devět měsíců v roce na cestách po celém světě, a mnoho společného času tedy prožijeme v pronajatých autech. Allan Pease většinou řídí, protože má lepší prostorovou představivost než Barbara; ona tedy musí navigovat. Skoro vůbec to však neumí, a tak se ona a Allan již po mnoho let na svých cestách světem hádají. Probojovali se mnoha městy a mnoha zeměmi. Allanovi přistály na hlavě mapy a plány měst psané téměř ve všech jazycích světa. Několikrát se dokonce stalo, že Barbara od Allana a jeho plánů a map utekla na tramvaj či autobus, křičíc: "Najdi si to sám!"

Barbara Peaseová nemá vůbec žádný orientační smysl, ale Allan Pease si v zásuvce nenajde ponožky.

Díky svému zkoumání prostorových schopností žen a mužů se však Barbara a Allan naučili, co dělat, když jeden z partnerů má špatnou orientační schopnost a druhý to nechápe. Dnes řeší situaci tak, že Allan si prostuduje mapu před začátkem cesty a Barbara hovoří a upozorňuje na zají-

PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ

mává místa, kolem nichž projíždějí a kterých by si Allan dříve nevšiml. Žijí ve spokojeném manželství a kolemjedoucí motoristy již neohrožují létající mapy.

I

Mapa vzhůru nohama

John a Ashley Simsovi z Velké Británie vytvořili v roce 1998 dvojitou mapu, která obsahovala obvyklou mapu pro cesty směrem na sever a druhou, převrácenou mapu s jihem nahoře pro cesty směrem na jih. Ve víkendové příloze britských novin nabídli tuto mapu zdarma první stovce lidí, kteří si o ni napíší. Obdrželi objednávky od více než patnácti tisíc žen a pouhých několika mužů. Řekli nám, že muži nechápali smysl převrácené mapy a mysleli si, že jde o žert. Ženy však tato mapa zaujala, protože ji nemusely otáčet.

JS

Sil

.v'?'-?'!-.-?'-'"•-?'!-!-r'iyi^ý- ?-?T*^

Jíl

Vozy BMW byly první, do nichž bylo nainstalováno vizuální navigační zařízení GPS (Global Positioning System), které umožňuje obrátit zobrazení na plánu či mapě tak, aby odpovídalo směru jízdy auta. Jak se předpokládalo, o auta s tímto zařízením byl velký zájem mezi ženami.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCI

I

Poslední test

Vyzkoušejte test, který vytvořila společnost Saville and Holdworth (UK) Ltd, zabývající se lidskými zdroji. Tento test předkládají například uchazečům o místa dopravních dispečerů, aby ověřili jejich prostorové uvažování. Pokud uchazeči nezvládnou test do tří minut, neprojdou přijímacím řízením. Tento test je obtížnější než oba dva předchozí. Pokud nad ním uvažuje muž, měla by se zvýšit teplota přední strany jeho pravé hemisféry.

PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ ?

Na obrázku vidíte vzorec, ze kterého byste po vystřížení složili trojrozměrnou kostku. Rozhodněte, zda ze vzorku na prvním obrázku může vzniknout některá z kostek v každé řadě. Pokud ano, zakroužkujte ji. Pokud se domníváte, že ze vzorku nevznikne žádná z kostek v řadě, neoznačujte žádnou.

Lidé, kteří tento test úspěšně vyřeší v době kratší než tři minuty, jsou většinou muži; úspěšní jsou zejména architekti a matematici. Nyní je vám už jasné, proč jsou dispečeri letecké dopravy z devadesáti čtyř procent muži. Většina žen považuje tento typ testů za ztrátu času, avšak známe jednu ženu, která poslední uvedený test úspěšně vyřešila za devět vteřin. Je pojistnou matematickou.

(Správné odpovědi - 1B, 2D, 3C, žádná)

Jak se vyhnout hádkám

Muži milují rychlou jízdu autem točitými a členitými silnicemi. Mohou při ní uplatnit své prostorové schopnosti -řadí rychlosti, kombinují práci spojkou a brzdou, odhadují rychlost vhodnou pro nejrůznější zatáčky a vzdálenosti.

Moderní řidič usedne za volant, dá své manželce do ruky mapu a požádá ji, aby navigovala. Prostorové schopnosti žen však nejsou příliš dokonalé, a tak žena oněmí, začne otáčet mapou kolem dokola a má pocit, že je neschopná. Muž většinou nechápe, že chybí-li v mozku příslušná oblast pro mentální otáčení předměty, je třeba nahradit ji otáčením rukou. Pro ženy je naprosto smysluplné otáčet mapu ve směru jízdy. Chce-li se muž vyhnout hádce, neměl by po ženě chtít, aby navigovala podle mapy.

1 PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ!! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

ženě, aby se orientovala v mapě nebo plánu města.

Prostorové schopnosti ženy jsou umístěny v obou hemi-sférách a ruší se tak vzájemně s její schopností řeči. Dáte-li tedy ženě do ruky plán města, ztichne až do doby, než si ho otočí správným směrem. Vložíte-li plán města do rukou muži, bude klidně dál mluvit - ovšem vypne rádio, protože nemůže zároveň poslouchat a orientovat se v mapě. Ze stejného důvodu se doma při zazvonění telefonu dožaduje všeobecného ticha.

Ženy řeší matematické úkoly převážně levou hemisférou. Proto jsou při počítání pomalejší než muži. Často také počítají nahlas. Muži celého světa říkají: "Proč prosím tě nepočítáš v duchu? Nemůžu se soustředit!" a snaží se přečíst si noviny.

I

Jak se nehádat při řízení

Manžel, který se snaží naučit svou ženu řídit, si říká o rozvodové stání. Muži na celém světě dávají svým ženám stejné povely: "Zahni doleva - zpomal! - zařad' - dávej pozor, tam někdo přechází - soustřed' se! - přestaň brečet!" Pro muže je řízení testem jeho prostorových schopností v určitém prostředí. Žena řídí proto, aby se bezpečně přemístila z bodu A do bodu B. Sedí-li muž na místě spolucestujícího, nejlépe udělá, když zavře oči, zesílí rádio a přestane komentovat ženino řidičské umění, protože všeobecně vzato jezdí ženy bezpečněji než muži. Žena svého muže doveze do cíle - jen to možná bude trvat trochu déle, to je vše. Ale muž si zatím může odpočinout a do cíle dorazí živý a zdravý.

[PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ]

A-ny kritizují mužův způsob řízení, protože jeho prostoro-?Vé schopnosti mu umožňují dělat rozhodnutí, která ženě Hpadají nebezpečná. Pokud za sebou muž nemá několik jím •viněných nehod, měla by žena rovněž zavřít oči, odpočít-?ct, nekritizovat a nechat muže řídit.

Když na čelní sklo vozu dopadnou první kapky deště, |tny okamžitě zapínají stěrače. Muži to nedokážou pocho-MI Cekají až do chvíle, kdy na čelní sklo dopadne určitý počet kapek v poměru k rychlosti stěračů. Jinými slovy, uží-|ji své prostorové představivosti.

Jak prodávat ženě dům

Nikdy nedávejte ženě pokyny typu "Jeď na sever," ane-u > "Jeď pět kilometrů na západ," protože ke splnění takových i istrukcí je třeba mít v hlavě kompas. Raději ženu navigujte I 'omočí orientačních bodů, například: "Jeď okolo McDonalda i směřuj k budově s nápisem Národní banka."

Žena vyhledává orientační body pomocí periferního vidění. Stavitelé architekti celého světa utrácejí zbytečně miliony při obchodních jednáních, na nichž předkládají ženám odpovědným za rozhodování o koupi budov a domů dvojrozměrné plány. Muži si dokážou dvojrozměrný plán představit ve třech > I imenzích, ale pro ženu je to jen změř nedůležitých čar. /enám by se měly prodávat domy pomocí trojrozměrných modelů či počítačových zobrazení.

Žena, které se dostalo výše uvedených informací, se už nikdy nemusí při čtení v mapě cítit jako idiot. Mapy dávejte mužům, je to jejich práce.

Pro muže je také mnohem příjemnější v klidu navigovat i řídit, zatímco žena hovoří o zajímavých orientačních bodech, i pěkných místech v okolí. Jak jsme se již zmínili, muži mají ve srovnání s ženami horší verbální schopnosti. Jejich pro-

Q3D

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST '

MAPÁCH

PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ

storové a navigační schopnosti jsou tedy spravedlivým vyrovnáním nedostatků ve verbální oblasti. Je to asi tak, že muž dokáže najít místo, kde bydlí jeho nová přítelkyně, ale neví, co má říci, když tam přijede.

Kdyby ženy šéfovaly mís bylo by zakázáno a rovnoběžné parkor

I

Trápení s parkováním

Prohlédnete-li si auta zaparkovaná vedle sebe na kraji silnice, dokážete určit, se kterým vozem parkovala žena a se kterým muž? Výzkum provedený na žádost jedné anglické autoškoly dokázal, že muži ve Spojeném království parkují své vozy těsně k obrubníku s 82 % přesností; 71 % z nich úspěšně zaparkuje na první pokus. Ženy zaparkovaly přesně v pouhých 22 % případů a pouhých 23 % z nich uspělo na první pokus. Podobný výzkum provedený v Singapuru ukázal, že muži jsou přesní v 66 % a 68 % zaparkovalo napoprvé. 19 % singapurských žen zaparkovalo přesně a pouhých 12 % na první pokus. Z výzkumů vyplývá tento závěr: pot-káte-li se se singapurskou řidičkou, uhněte jí z cesty! Nejlépe dokážou parkovat Němci: v 88 % případů parkují úspěšně napoprvé. Testy parkování v autoškolách dokazují, že během výuky jsou ženy obvykle schopny s autem zacouvat a zaparkovat lépe než muži. Ze statistiky však vyplývá, že v běžném provozu po ukončení autoškoly se při parkování ženám daří hůř než mužům. Je tomu tak proto, že ženy úspěšněji než muži zvládají daný úkol a jeho opakování ve stejných a neměnných podmínkách a prostředí. Při řízení v běžném životě se však podmínky a prostředí mění a v každé situaci je třeba vyhodnocovat nové informace. Pro tento úkol je lépe vybaven mozek muže s jeho prostorovou představivostí.

Většina žen raději zaparkuje auto na dostatečně velkém prostoru a kus cesty k cíli dojdou pěšky, než aby couvaly do úzkého prostoru.

Není tomu tak dávno, kdy úřady v mnoha oblastních městech zavedly parkování v pětáctyřicetistupňovém úhlu zády k obrubníku. Ukázalo se totiž, že při této poloze vozu se vyjíždí nejbezpečněji. Toto nařízení však naneštěstí příliš nepomohlo ženám, protože musely couvat a ještě odhadovat vzdálenost a úhel postavení vozu. Ptali jsme se na dvaceti místních úřadech, které zavedly tento typ parkování, a zjistili jsme, že při rozhodování nebyly téměř žádné ženy. Toto

rozhodnutí bylo téměř výhradně mužskou záležitostí. Pokud by v místních úřadech pracovaly samé ženy, couvání a rovnoběžné parkování by nebylo povoleno. Prosadily by vznik parkovišť, kterými se projíždí a na nichž není třeba ani couvat, ani odhadovat vzdálenosti a úhly. Taková parkoviště by sice zabrala dost prostoru, ale zase by docházelo k menšímu množství dopravních nehod.

I

lak byly ženy svedeny na špatnou cestu

Co vyplývá ze všech předložených důkazů o prostorových schopnostech? Mnohé zájmové skupiny byly v dobrém úmyslu přesvědčeny, že když se ženy zbaví předsudků a předpokládaných pout útlaku ze strany mužů, rychle se vyšplhají na nejvyšší pozice většiny mužských povolání a zálib. Je však zřejmé, že muži si stále udržují téměř naprostý monopol v profesích a zálibách, k nimž je zapotřebí prostorových schopností. Miliony žen ignorovaly své přirozené

W PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

sklony k povoláním a zálibám, k nimž mají vrozené vlohy díky uspořádání svého mozku.

I

Prostorové schopnosti při práci učitele

Přesvědčili jsme se, že příroda nás vede k povoláním a zálibám, které jsou v souladu s naprogramováním našeho mozku. Podívejme se nyní na jednu z oblastí, v nichž se prosazují stejné příležitosti pro muže a ženy - na školství. Hovořili jsme s vysokými úředníky oblasti školství na Novém Zélandě, v Austrálii a ve Velké Británii. Všichni zdůrazňovali, že se snaží, aby poměr učitelů a učitelek byl vyrovnaný, neboť je třeba poskytovat příslušníkům obou pohlaví stejné příležitosti. Ve Velké Británii bylo v roce 1998 čtyřicet osm procent učitelů a padesát dva procent učitelek. Mozek žen je pro vyučování vybaven lépe než mozek mužů, protože ženy mají mnohem lépe vyvinutou schopnost mezilidské komunikace a interakce. V následující tabulce vidíme, jaké předměty raději vyučují muži a jaké ženy.

počet učitelů %

5 100

6 400

13 800

14 200

11 000

5 600 20 J00 13 400

í ; "???: '

Předmět

biologie

obchod dějepis zeměpis

občanská výchova hudební výchova tělesná výchova náboženství výtvarná výchova

44

PROCENTO UČITELŮ A UČITELEK VE SPOJENÉM KRÁLOVSTVÍ V ROCE 1998

PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ I

Z této tabulky vyplývají dvě skutečnosti. Předměty v ní uvedené nevyžadují vysokou míru dominance levé či pravé hemisféry. K jejich výuce není zapotřebí vysoce rozvinutých prostorových schopností ani rozsáhlé verbální kapacity levé hemisféry. Jak vidíte, těmto předmětům vyučují muži a ženy přibližně ve stejném poměru.

:en

počet

Předmět

fyzika

65 62

?? . •?? ?????,??..?: přírodověda

?;?>? •;-?•.-?. :

PŘEDMĚTY, K JEJICHŽ VÝUCE JE TŘEBA PROSTOROVÝCH SCHOPNOSTÍ

Z této tabulky je jasné patrné, že ve výuce předmětů, k nimž jsou zapotřebí prostorové schopnosti, převládají muži.

Povolání, k nimž je třeba prostorových schopností

V následující tabulce najdete seznam povolání, pro něž jsou velmi důležité prostorové schopnosti. V některých případech by při jejich selhání mohlo dojít i k ohrožení životů. Nemusíte být špičkovými vědci, abyste pochopili, jak je tato tabulka důležitá a jaký je vztah uvedených povolání k mužskému "loveckému" schopnostem, naprogramovaným v pravé hemisféře.

Lidé, kteří se domnívají, že neexistují vrozené rozdíly mezi příslušníky obou pohlaví, stále prohlašují, že ženy se v povoláních uvedených v tabulce neuplatňují ve stejné míře

™_ PROČ MUŽI NFPQSLOUCHAÍÍ A ŽENY NFUMf ČÍST V MAPÁCH

jako muži kvůli tomu, že je muži mezi sebe nechtějí pustit Ze zprávy Královského institutu britských architektů však vyplývá, že padesát procent studentů hlásících se ke studiu architektury jsou ženy. Mezi činnými architektky najdeme však jen devět procent žen. Některé z žen samozřejmě dají přednost mateřství, ale kde jsou ty zbývající? V účetnictví jsou čísla následující: mezi britskými studenty oboru účetnictví bylo třicet osm procent žen, v praxi jich však pracuje pouhých sedmnáct procent.

"Proč u vás nepracuje více pilotek?" ptali jsme se v aeroliniích. Odpověď zněla: "Nehlásí se ke studiu. Pilotování letadel ženy nezajímá." Většina vedoucích pracovníků v leteckých společnostech nevěděla mnoho o významu prostorových schopností pro pilotování letadel, a proto se mnohdy obávali komentovat rozdíly mezi zastoupením příslušníků obou pohlaví, i přes do očí bijící fakt, že devadesát osm procent posádek pilotních kabin jsou muži. Jedna věc je zřejmá ve vět-sine těchto profesí se ženy nevyskytují proto, že se nehlásí ke studiu. Mozek žen není naprogramován pro tyto oblasti práce, a proto nejsou tato povolání pro ženy přitažlivá.

Aání

??

lelecke dopravy závodník 250

? V:...' ?-?.?????:?

ation

soc

PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ

18 ! 'nsi. Archtte

9 <

či závodník

architekt

letecký

důstoj""

pojistt

materr

hráč

kulečr.

účetní 113 221

19 224

Inst. Acco.unt

PROCENTUÁLNÍ ZASTOUPENÍ MUŽŮ A ŽEN V POVOLÁNÍCH, K NIMŽ JE ZAPOTŘEBÍ PROSTOROVÝCH SCHOPNOSTÍ

(Údaje pocházejí z roku 1998 z Austrálie, Nového Zélandu a Spojeného království.)

Kulečnická a jaderná fyzika

Během našeho výzkumu jsme hovořili s mnoha profesionálními hráči kulečnicku. "Ženy, které hrají profesionálně kulečnicku, přemýšlejí a jednají jako muži," řekl nám jeden bývalý světový šampión. "Mluví jako my a oblékají se jako my - nosí oblek a motýlka." Hráčky kulečnicku věří, že budou-li trénovat stejně jako muži, budou dosahovat stejných výkonů. Mnohé se domnívají, že postoj mužů k nim je významnou příčinou jejich menších úspěchů. "Ale co prostorové schopnosti? Odhadování vhodné rychlosti a úhlů koulí, vzdálenosti od otvoru a konečné umístění bílé koule?", ptali jsme se. "O tom jsme nikdy neslyšely," zněla odpovědi. I zde byl postoj mužů pokládán za důvod menších úspěchů

žen.

"Nabízíme stejné příležitosti příslušníkům obou pohlaví," řekli nám v Institutu jaderné fyziky. "Zaměstnanec ale přijímáme podle schopností, nikoli podle rovnosti." 98,3 % jaderných fyziků jsou muži. Je zajímavé, že výsledky výzkumu-

MAP/

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ!" A ŽENY NEUMÍ ČÍS

mu provedeného v Institutu dokázaly, že ženy jsou lepší než muži, pracují-li s písmeny, kdežto muži jsou lepší, pracují-li s čísly. Toto zjištění dává smysl - písmena jsou spjata s lidmi, vztahy a verbální aktivitou, kdežto čísla jsou spojena s prostorovými vztahy mezi předměty.

Pohledem do dějin zjistíme, že v oblastech, v nichž je zapotřebí matematického uvažování a prostorových schopností, jako je hra v šachy, komponování hudby či konstruování raket, nikdy nevynikly téměř žádné ženy. Někdo by snad mohl tvrdit, že jim bránila sexistická mužská tyranie, ale porozhlédnete-li se současným světem stejných příležitostí, zjistíte, že je stále velmi málo žen, které v povoláních spjatých s prostorovými schopnostmi vynikají nad muži. Hlavním důvodem je, že díky naprogramování mozku zajímá ženy spíše ochrana jejich vlastního "hnízdka" než útok na hnízdo někoho jiného.

Ženy vynikají v tvůrčích činnostech jako je hudba, divadlo, vyučování, práce s lidmi, literatura a veškeré oblasti, kde není třeba vysoce rozvinutého abstraktního uvažování. Muži hrají šachy a ženy tančí a zdobí.

I

Počítačový průmysl

Věda o počítačích stojí ponejvíce na matematice, k níž jsou zapotřebí prostorové schopnosti. To znamená, že počítače jsou doménou mužů. Některé oblasti vědy o počítačích jsou ženám přístupnější, například programování nebo design uživatelského rozhraní. Je k nim totiž zapotřebí více psychologických znalostí než matematiky, a proto právě v těchto odvětvích počítačového průmyslu pracuje nejvíce žen.

Výsledky výzkumu uskutečněného časopisem US Business Women In Computing (Ženy v počítačovém průmyslu ve Spojených státech) ukázaly, že mezi lety 1993 a 1998 se výraz-

PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ ?

ně snížil počet žen vstupujících na trh práce v oblasti informačních technologií. Jako důvod je uveden nedostatečný zájem žen o vzdělání v tomto oboru. Výzkum rovněž zjistil, že ženy používají při práci počítač dvakrát častěji než muži. Osmdesát procent žen vnímalo počítač pouze jako prostředek sloužící určitému účelu či jako nástroj, jenž je zdrojem tvůrčí svobody. Tento názor sdílelo pouhých třicet tři procent mužů. Šedesát sedm procent mužů se domnívalo, že technologie

či hraní si s programy a příslušenstvím jsou v oblasti práce s počítači důležité. Téhož názoru bylo pouhých šestnáct procent žen.

I

Matematika a účetnictví

Muži, kteří si zvolí povolání spojené s prostorovými schopnostmi, mu většinou zůstanou věrní a vyniknou v něm. Většinu vyučujících matematiky stále ještě tvoří muži, přestože právě v tomto předmětu se nejvíce uzavírá propast mezi příslušníky obou pohlaví. V roce 1998 bylo ve Spojeném království padesát šest procent učitelů matematiky a čtyřicet čtyři procent učitelek.

Jak vysvětlíme zvyšující se procento učitelek matematiky? Pravděpodobně tím, že ženy se lépe hodí k vyučování, komunikaci a organizování práce ve skupině. Mohou odvádět vynikající práci ve většině předmětů včetně matematiky, protože znovu a znovu vyučují stejné látce.

Zvyšuje se rovněž počet žen, které pracují v účetních firmách. Účetnictví se změnilo v činnost, při níž je nutné přátelské jednání se zákazníky, k čemuž se ženy hodí lépe. Samotná účetnická práce se stává druhotnou. Ve velkých účetnických firmách bývá v současné době zvykem, že účetní-ženy úspěšně získávají klienty a matematickou účetnickou práci přenechávají mladým mužům v pozadí. Vyžaduje-li

™ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

však některé povolání pouze prostorové schopnosti a matematické uvažování, stále v něm převládají muži. Proto máme devadesát jedna procent pojistných matematiků a devadesát devět procent strojívdců.

I

Jsou-li prostorové schopnosti stejné...

V Austrálii pracuje v inženýrských profesích pouhých pět procent žen, ale v průměru vydělávají o čtrnáct procent více než muži ve stejných profesích. Tato skutečnost dokazuje, že ženy, které mají rozvinuté prostorové schopnosti, mohou podávat lepší výkony než muži. V oblasti automobilových závodů od doby vynálezu automobilu prakticky neexistují úspěšné závodnice, ale v závodech dragsterů tvoří okolo deseti procent účastníků a vítězů ženy. Proč? K závodům dragsterů není třeba prostorových schopností, není třeba zabývat se rychlostmi, úhly, rohy, předjížděním a řazením. Při závodech dragsterů se jezdí rovně a vítězem je ten, kdo nejrychleji reaguje na zelené světlo - a v tom mají ženy nad muži převahu.

Mají-li ž moha

Většina účastnic závodů dragsterů, kterým jsme předložili test naprogramování mozku, vykazovala vyšší mužské naprogramování mozku než jiné ženy, ale přesto se o závodění vyjadřovaly především v pojmech mezilidských vztahů. "S klukama se dobře vychází," "Jsme dobří kamarádi." Závodníci-muži vidí výhody závodění spíše ve vítězení,

PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI

- MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ

cenách, skvělých technických vlastnostech aut a vychloubání se, kolik nehod přežili.

Chlapci a jejich hračky

Chlapci milují své hračky - proto také devadesát devět procent všech vynálezů zaregistrovali muži. Dívky si také rády hrají s hračkami, ale většinou je to přejde okolo dvanáctého roku, kdy se začnou měnit v mladé dámy. Muži nikdy neztratí svou posedlost nepraktickými hračkami, spojenými s využíváním prostorových schopností - jen za ně utrácejí mnohem větší sumy peněz. Milují miniaturní kapesní televizní přijímače, mobilní telefony ve tvaru aut, počítačové hry a videohry, digitální kamery, světla reagující na hlas a vše, co má motor. Pokud nějaká věc pípá, bliká a má nejméně šest baterií, většina mužů ji touží mít.

jak se cítí ženy

schopností, ale až do svých pěti let nemluvil a neměl téměř žádné organizační či komunikační dovednosti, což ostatně dokazuje i jeho účes.

Jste-li muž a pracujete v zaměstnání, kde využíváte prostorových schopností, pamatujte, že většina žen potřebuje trojrozměrnou perspektivu.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

PROSTOROVĚ SCHOPNOSTI - MAPY, CÍLE A PARKOVÁNÍ M

jejich způsob řízení, budou se mnohem méně hádat. Každý z nás je zručný v jiné oblasti, takže pokud se vám něco nedaří nic si z toho nedělejte. S trochou cviku se jistě zdokonalíte. Rozhodně nedopusťte, aby tento nedostatek ničil váš život nebo život vašeho partnera.

Chcete-li získat ženu do zaměstnání, k němuž jsou potřeba prostorové schopnosti (pokud například potřebujete pojistnou matematicku), mějte na paměti, že pro toto povolání se hodí jen deset procent žen. Vybírejte tedy z tohoto nevelkého množství. Snažte-li se vybírat ze všech žen jen proto, že tvoří padesát procent populace, snažte se zbytečně.

I

Závěrem

Ray a Ruth spolu nyní při svých cestách vycházejí dobře. Ray se rozhodne, kterou cestou pojede, a sám naviguje. Ruth hovoří a ukazuje pamětihodnosti, Ray bez přerušování naslouchá. Ruth již nekritizuje jeho způsob řízení, protože ví, že Ray díky svým prostorovým schopnostem zvládne i ty situace, které jí připadají riskantní.

Ray si koupil fotografický aparát za tři tisíce dolarů se všemi možnými vynálezy a hejblátky. Ruth už ví, proč je to pro něj tak důležité. Když chce fotografovat Ruth, Ray jí vše nastaví a ukáže a nesměje se jí, že neví, jak se s aparátem zachází.

Rety a Ruth - moderní příběh lásky

Když muž přestane chtít po ženě, aby navigovala, oba budou spokojenější. Přestanou-li ženy kritizovat muže za

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY

6.

Myšlenky, postoje, emoce a jiné katastrofy

tnail ani neví, že vůbec existuje... mé asi nebude milovat "ot dlouho... asi ti všiml, že mám h0"Y l>o své matce... on si tady prostě leží, přemýšlí o své budoucnosti... ía*he, plánuje, dělá si starosti...

To je zajímavé,
mouchy přistávají
hlavou dolů!

Colin a Jill jeli autem na večírek, který se konal na místě, kde ještě nikdy nebyli. Cesta měla trvat dvacet minut, ale jezdili už dobrou hodinu a cíl nikde. Colin začínal být nevrlý a Jill skleslá, protože už potřetí projížděli okolo stejné garáže.

Jill:

"Miláčku, myslím, že u té garáže jsme měli
zahnout doprava - pojd'me zastavit a zeptat
se někoho na cestu!"

Colin: Jill:

"Ani nápad - tady někde to musí být..."

"Ale už teď máme půl hodiny zpoždění

Colin:

Jill:

Colin:

a večírek už začal - zastavme a zeptejme se někoho!"

"Poslyš, já vím, co dělám! Chceš řídit sama nebo mě už konečně necháš na pokoji?"

"Ne, nechci řídit - ale taky nechci celou noc jezdit kolem dokola!"

"No, asi bude nejlepší, když to otočím a vrátíme se domů!"

Většině mužů a žen je tento rozhovor povědomý. Žena nechápe, proč se ten skvělý muž, kterého tolik miluje, najednou změní v šilence jen proto, že zabloudil. Když zabloudí

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

žena, zeptá se na cestu, v čem je tedy problém? Proč muž nemůže přiznat, že prostě neví, kudy jet? Proč strávil Mojžíš čtyřicet let putováním po poušti?

Protože se nechtěl ptát na cestu.

Ženám nedělá potíže přiznat svůj omyl nebo neznalost, protože v jejich světě je takové přiznání jednou z forem vzájemných vztahů a vytváření důvěry. Avšak posledním mužem, který připustil, že se mýlil, byl generál Custer.*

I

Odlišné vnímání muže a ženy

Muži a ženy vnímají svět jinými očima. Muži vidí věci, objekty a jejich vzájemné vztahy prostorově, jako by skládali skládačku puzzle. Ženy vidí vše v širším kontextu a zároveň vnímají i drobné detaily. Jednotlivé dílky skládačky a jejich vztahy k ostatním dílkům jsou pro ně důležitější než jejich umístění v prostoru.

Muže zajímají výsledky, cíle, postavení, moc a boj s konkurencí; baví je úspěšně se dostávat věcem na kloub. Ženy se zaměřují na komunikaci, spolupráci, lásku, účast a vzájemné vztahy. Tento protiklad je obrovský - je proto s podivem, že muži a ženy vůbec někdy uvažují o společném životě.

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY

Chlapci mají rádi věci, dívky lidi

Mozek dívek je naprogramován k reakcím na lidi a tváře. Mozek chlapců reaguje na věci a jejich tvary. Výzkumy dětí ve věku od několika hodin do několika měsíců zcela jasně dokazují, že chlapci mají rádi věci, kdežto dívky lidi. Vědecky změřené rozdíly mezi příslušníky obou pohlaví svědčí o tom, že muži i ženy vnímají svět na základě svého odlišně naprogramovaného mozku. Holčičky jsou přitahovány lidmi a obličeji; zrakový kontakt udržují dvakrát až třikrát déle než chlapci. Chlapečky více zajímá pohyb závěsné hračky nepravidelných tvarů.

Dvanáctidenní holčičky dokážou rozeznat fotografie rodinných příslušníků od fotografií cizích lidí. Chlapci to neumí, ale zato dokážou lépe najít pohozenou hračku. Tyto rozdíly v chování jsou zřejmě dlouho předtím, než do hry vstoupí sociální faktory. Badatelé předložili předškolním dětem kukátko, v němž bylo jedním okem vidět lidské tváře a druhým věci. Test zkoumal, co si děti zapamatovaly. Dívky si pamatovaly lidské tváře a emoce, jež se v nich zračily, kdežto chlapci si vybavovali více podrobností o věcech a jejich tvarech. Dívky ve škole spolu sedávají v kroužcích, povídají si a každá z nich svým chováním odráží a zrcadlí skupinovou gestikulaci a signály řeči těla. Není poznat, která z dívek je velitelkou.

Dívky touží po vztazích a spolu, chlapci po moci a postavení

Generál George Armstrong Custer bojoval v americké občanské válce a účastnil se vyhlazovacích bojů proti Indiánům (pozn. překl.).

Pokud dívky staví nějaké stavby z kostek, jsou to většinou dlouhé, nízké budovy, stavěné s ohledem na jejich imaginární obyvatele; chlapci mezi sebou soutěží, kdo postaví

MI PROČ MUŽI NEPOSLOUCHARÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

vyšší a větší stavbu. Chlapci běhají, skáčou, perou se a hrají si na letadla či tanky. Dívky si povídají, kteří chlapci se jim líbí a kteří naopak vypadají hloupě. Přejde-li do skupiny předškolních dívek nová tvář, ostatní ji rychle přijmou mezi sebe. Navzájem hned znají svá jména. Chlapci se k novému členu skupiny většinou chovají neutrálně a vezmou ho mezi sebe tehdy, mají-li pocit, že jim může být nějak užitečný. Na konci prvního dne nebude většina chlapců vědět, jak se nový člen skupiny jmenuje, a nebudou znát ani žádné podrobnosti -budou však vědět, jestli se s ním hrálo dobře nebo špatně. Dívky mezi sebe rády přijímají jiné a mnohem více soucítí s postiženými nebo s těmi, kteří se nějak liší od ostatních. Skupina chlapců pravděpodobně ze svého středu postižené dítě vyloučí nebo je dokonce bude pronásledovat.

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY

Rozdíly v naprogramování mozku chlapců a dívek povedou k odlišným preferencím a chování, i když se rodiče budou s nejlepšími úmysly snažit vychovávat chlapce i dívky stejně. Dáte-li čtyřleté dívence medvídku nebo hračku, ihned se stanou jejími nejlepšími kamarády; dáte-li je čtyřletému chlapci, rozebere je na kousky, aby zjistil, co je uvnitř, a potom je odhodí a nebude o ně dále jevit zájem.

Chlapce zajímají věci a jejich fungování, dívky zajímají lidé a vztahy. Když dospělí lidé vzpomínají na svou svatbu, ženy mluví o obřadu a svatebních hostech, muži vzpomínají na "pánskou jízdu".

I

Chlapci spolu soutěží, dívky spolupracují

Dívky ve skupině vzájemně spolupracují a nelze rozeznat, která z nich skupinu vede. Dívky spolu mluví, čímž dávají najevo vzájemné vztahy a vazby. Každá dívka má obvykle svou nejlepší přítelkyni, s níž sdílí tajemství. Dívky ze své skupiny vylučují tu, která prosazuje sama sebe a svou autoritu, a říkají o ní: "Ona si myslí, že je něco zvláštního," a označují ji za pánovitou. Ve skupině chlapců vládne hierarchie a jsou v ní vůdci, kteří se poznají podle tónu hlasu a řeči těla, jež svědčí o autoritě a sebeprosazování. Každý chlapec ve skupině usiluje o určité postavení a moc, protože jsou pro ně velmi významné. Lze jich dosáhnout prostřednictvím jistých dovedností, schopností či znalostí, prostřednictvím neurvalého slovníku či odvahy poprat se s provokátorem. Dívky rády vytvářejí dobré vztahy s učiteli a přáteli, kdežto chlapci učitele neberou vážně a nejraději sami zkoumají svět a prostorové vztahy v něm.

"Já vím, Isobel, že je to mentálně postižený sadistický vrah... ale třeba je to mentálně postižený sadistický vrah, který potřebuje pomoc!"

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHARÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

O čem se bavíme

Zaposlouchejte se do rozhovoru mužů, žen, chlapců či dívek v kterékoli zemi a přesvědčíte se, že příslušníci obou pohlaví mluví o stejné věci zcela odlišným způsobem.

Děvčátka mluví o tom, kdo se komu líbí a kdo s kým nemluví, hrají si v malých skupinkách a sdílejí společná tajemství, což je způsob, jak dokázat vzájemné vztahy a vazby. Dospívající dívky mluví o chlapcích, hubnutích, šatech a svých přátelích. Dospělé ženy hovoří o dietách, osobních vztazích, manželství, dětech, milencích, známých lidech, oblečení, o tom, co dělají ostatní, o pracovních vztazích a o všem, co má něco společného s lidmi a osobními záležitostmi. Malí chlapci mluví o věcech a činnostech - kdo co udělal, kdo je v něčem dobrý a jak fungují různá zařízení. Dospívající chlapci se baví o sportu, strojích a fungování různých zařízení. Muži mluví o sportu, práci, politice, o tom, co dělali anebo kde byli, o technologických vymoženostech, autech a mechanických "hračkách".

I

Co chtějí moderní muži a ženy

V západních zemích byl v nedávné době proveden výzkum, v němž byli muži a ženy požádáni, aby popsali, jací by chtěli být v ideálním případě. Muži v drtivé většině volili přídavná jména jako odvážný, soutěživý, schopný, dominantní, prosazující se, obdivovaný a praktický. Ze stejné nabídky vlastností si ženy vybraly adjektiva vřelá, milující, velkodušná, sympatická, přitažlivá, přátelská a štedrá. V žebříčku hodnot žen se vysoko umísťovaly hodnoty jako služba ostatním a vztahy se zajímavými lidmi. Muži dávali přednost

I

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY
věhlasu, moci a vlastnění majetku. Muži si cenili věcí, ženy vztahů. Tyto preference jim diktuje struktura jejich mozku.

Emoce a jejich místo v mozku

EMOCE U ŽENY

EMOCE U MUŽE

Kanadská badatelka Sandra Witlesonová je autorkou testu, který určuje sídlo emocí v mozku muže a ženy. V testu použila emocionálně zbarvených podnětů, které předložila nejprve prostřednictvím levého oka a ucha pravé hemisféry a potom prostřednictvím pravého oka a ucha levé hemisféry. Witlesonová zjistila, že emoce mužů mají své sídlo na místech znázorněných na obr. 1 a emoce žen sídlí na místech znázorněných na obr. 2. Sídlo emocí v mozku nelze určit tak přesně jako sídlo řeči nebo prostorových schopností. Na obrázcích vidíte přibližné umístění sídla emocí v mozku, které bylo odhaleno pomocí metody magnetické rezonance.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Emoce u mužů mají své sídlo v pravé mozkové hemisféře, což znamená, že se neprolínají s jinými funkcemi mozku.

Muž může v hádce nejprve použít slovních a logických argumentů (levá polovina mozku) a potom zapojit své prostorové schopnosti, aniž by do hádky přimíchal emoce. Můžeme použít přirovnání: emoce v mozku muže mají svou vlastní malou místnost a vzhledem k tomu, že muži mají menší svazek nervů zvaný corpus callosum, který spojuje obě hemisféry, je málo pravděpodobné, že se emoce budou prolínat s jinými funkcemi mozku.

Sídlo emocí u žen není prostorově ohraničeno a zasahuje do obou hemisfér; žena tedy může projevat emoce a zároveň pracovat jinou částí mozku. Žena při hovoru o emocionální záležitosti pravděpodobně podlehe přivalu citů, muži se to asi nestane. Je také možné, že muž odmítne o takové záležitosti mluvit, a tak se vyhne projevu emocí či podezření, že své emoce nemá pod kontrolou. Žena může prožívat emoce a zároveň používat jiné části mozku - může například vyměňovat prasklou pneumatiku a plakat u toho. Muž vnímá vyměňování pneumatiky jako test své

schopnosti řešit problémy a nerozpláče se ani tehdy, zjistí-li, že je půlnoc, že stojí uprostřed zcela opuštěné silnice, prší, rezerva je prázdná a minulý týden si vyndal z kufru auta hever.

ru.

žena ve

I

Ženy si cení vztahů, muži práce

Současná společnost je pouhou tečkou na obrazu dějin vývoje lidského rodu. Stovky tisíců let života v tradičních rolích naprogramovaly mozek mužů a žen. Právě z tohoto

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY M

původního naprogramování pochází většina současných problémů a nedorozumění v partnerských vztazích. Muži si vždy zakládali na své práci a úspěších a vymezovali se jejich prostřednictvím. Ženy si zakládaly na kvalitě vztahů a na nich stavěly svou sebeúctu. Muž byl lovcem a tím, kdo řeší problémy - to byl jeho prvořadý úkol. Žena byla ochránkyní "hnízda" a zajišťovala přežití dalších generací. Veškeré výzkumy hodnotových preferencí uskutečněné v devadesátých letech dvacátého století dokazují, že sedmdesát až osmdesát procent mužů všude na světě stále považuje za nejdůležitější součást svého života práci a sedmdesát až osmdesát procent žen pokládá za nejdůležitější rodinu. Důsledek těchto hodnotových preferencí je následující:

tá ve svúí

Je-li žata nesp

esous

v práci, t

Je-li ve stresu žena, pomůže jí posedět a popovídat si s manželem. Muž ve stresu by toto chování chápal jako vměšování se do procesu rozhodování a řešení problému. Žena si chce povídat a mazlit se, muž touží sedět na skále nebo upřeně hledět do ohně. Ženě připadá, že muž se málo stará a zajímá, žena muži připadá obtížná a pedantická. Toto odlišné vnímání je odrazem rozdílného uspořádání a odlišných priorit mozku muže a ženy. Ženy často říkávají, že partnerský vztah je mnohem důležitější pro ně než pro jejich partnery. Je tomu skutečně tak. Porozumíte-li podstatě tohoto rozdílu, budete oba spokojenější a nebudete chování partnera chápat jako nevlídnost či obtěžování.

I

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ CIST V MAPÁCH

I

Proč muži stále "něco dělají"

Mozek muže je naprogramován k hodnocení a posuzování objektů, jejich vzájemných prostorových vztahů, fungování věcí a řešení problémů. Mozek muže reaguje na různé životní situace podle vzorce "co s tím mohu udělat". Muži takto přistupují téměř ke všemu, co dělají. Jedna žena nám kdysi vyprávěla, že po svém manželovi chtěla, aby udělal něco láskyplného. Manžel pokosil trávník. Byl to pro něj důkaz lásky. Když mu jeho žena řekla, že jí to nestačí, vymaloval kuchyň. Když ani to nepomohlo, navrhl jí, že spolu půjdou na fotbal. Rozčilená žena vzrušeně hovoří se svými přáteli; rozčilený muž jde a začne něco opravovat.

Aby

ph

pí

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY W

postarat. Muž si často stěžuje svým přátelům: "Nikdy nedokážu, aby byla spokojená." To je pro muže dostatečný důvod, aby opustil vztah kvůli jiné ženě, která je spokojená s tím, jak se o ni dokáže postarat.

Ženy neopouštějí muže kouli nes s tím, jak je dokáže zabezpečit, že se cítí emocionálně neuspo*

Žena chce lásku, romantiku a rozhovory. Muž potřebuje od ženy slyšet, že je úspěšný a že se o ni dobře stará. Je však třeba, aby se muž snažil o trochu romantiky, a především, aby naslouchal a nesnažil se nabízet řešení.

Proč se muži neradi mýlí

Ženy sní o lásce a romantice, muži o rychlých autech, výkonnějších počítačích, lodích a motocyklech. To jsou věci, se kterými muži umí zacházet a které mají spojitost s mužskou prostorovou schopností a s jejich sklonem stále "něco dělat".

I

Proč se muži a ženy opouštějí

Mužova biologická potřeba je postarat se o svou ženu. Její uznanost a ocenění tohoto úsilí potvrzuje jeho úspěch. Je-li žena šťastná, cítí se muž spokojený. Není-li šťastná, má muž pocit, že selhává, protože se o ni nedokáže dostatečně dobře

Chceme-li pochopit, proč se muži neradi mýlí, měli bychom si připomenout, jak tento postoj vznikl. Představte si následující scénu:

Pravěká rodina se tísní okolo ohně. Muž sedí u vchodu do jeskyně, dívá se po okolí a sleduje, zda na obzoru nespátří nějaké známky pohybu. Jeho žena a děti už několik dní nejedly. Muž ví, že jakmile se změní počasí, musí vyrazit na lov a vrátit se až tehdy, když uloví nějakou potravu. To je jeho úloha - rodina je na něm závislá. Mají hlad, ale věří, že jim sežene potravu stejně jako dříve. Muži kručí v žaludku a má strach. Bude úspěšný? Nebude muset jeho rodina hladovět? Nezabijí ho jiní muži, když bude zesláblý hladem? Sedí u jeskyně s bezvýraznou nehybnou tváří a sleduje oko-

EEC

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČIST V MAPÁCH

lí. Nesmí dát před svou rodinou najevo žádné známky strachu, aby je nepřipravil o odvahu. Musí být silný.

ššného,

Muži usilují již miliony let o to, aby nebyli přistiženi při selhání. To samozřejmě zanechalo stopy na mozku současných mužů. Většina žen neví, že jede-li muž v autě sám a zabloudí, obvykle se zeptá na cestu. Pokud by to však udělal v přítomnosti ženy, měl by pocit, že selhal, protože ženu nedokázal dovést do cíle.

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY M

Řekne-li žena: "Zeptáme se na cestu," muž slyší: "Jsi neschopný - nedokážeš se orientovat."

Řekne-li: "Kohoutek v kuchyni kape - zavoláme opraváře," muž slyší: "Jsi k ničemu. Musím zavolat jiného muže." Ze stejného důvodu muži jen málokdy a neradi říkají "promiň". Mají pocit, že tím přiznávají svůj omyl a mýlit se znamená selhat.

Chce-li žena v takových situacích postupovat správně, měla by muže ujistit, že to nemyslí špatně, když s ním probírá problémy tohoto typu. Jestliže žena daruje manželovi k narozeninám knihu typu "Drobné opravy v domácnosti", může to muž vnímat jako sdělení "nejsi dost dobrý".

Muži nemají rádi kritiku,

proto se nejraději žení s pannami.

"Už popáté ti říkám... zastav a zeptej se na cestu!"

Muž by měl pochopit, že žena se nesnaží dokázat mu, že se mýlí. Chce mu pomoci a on by si to neměl brát osobně. Žena touží, aby její muž byl co nejdokonalejší, avšak on si to vysvětluje jako

"nejsem dost dobrý". Muži nepřiznávají své omyly, protože se domnívají, že by je pak ženy nemilovaly. Pravdou však je, že ženy milují muže mnohem více tehdy, když své omyly přiznávají.

I

Proč muži skrývají své city

Moderní muži si s sebou stále ještě nosí genetické dědictví, které jim přikazuje, aby byli stateční a nedávali najevo žádnou slabost. Ženy na celém světě si kladou otázku: "Proč musí být neustále tak silný - proč prostě nedá najevo, jak mu je?" anebo říkají: "Když má vztek nebo se zlobí, drž to v sobě a začne být úsečný a odtažitý." "Když po něm chci, aby se

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

mnou mluvil o svých problémech, tváří se, jako bych mu chtěla trhat zuby."

Muž je od přírody podezřivý, soutěživý, ovládá se, brání se a drží své city na uzdě. Dát najevo své city znamená přestat se ovládat. Společenské prostředí jen posiluje toto naprogramování, neboť už malým chlapcům se říká: "Buď chlap!" "Vzmuž se!" a "Chlapi nebrečí."

Žena je jako ochránce "hnízda" naprogramována k otevřenosti, důvěře, spolupráci, neskrývá zranitelnost, dává najevo své city a ví, že není třeba stále se ovládat. Když proto muž a žena čelí společnému problému, jsou oba zmateni reakcemi partnera.

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY

I

Proč muži nemají rádi, když jim někdo radí

Muži potřebují mít pocit, že své problémy dokážou vyřešit. Když o nich hovoří s jiným člověkem, domnívají se, že ho tím zatěžují. Muž se většinou se svými problémy nesvěřuje ani nejlepšímu příteli, pokud se ovšem nedomnívá, že přítel zná lepší řešení.

řekni

I

Proč se muži shlukují do tlup

Když náš jeskynní muž ulovil pořádně velkou kořist, neunesl ji sám. Musel se domluvit s ostatními lovci a vytvořit tlupu. Díky svému rozvinutému mozku dokázali pravěcí lovci vytvořit jakousi obdobu dnešních fotbalových utkání, sloužící k lovu potravy. Lovci používali systém signálů řeči těla, kterými si vzájemně oznamovali svou loveckou strategii.

Lovecké tlupy byly složeny takřka výhradně z mužů, kteří se zabývali "mužskou prací", tedy vrháním oštěpů na kořist. Ženy, téměř neustále těhotné, dělaly "ženskou práci": dohlížely na děti, sbíraly ovoce, staraly se o jeskyni a chránily "hnízdo". Potřeba sdružovat se v lovecké tlupy se během milionů let pevně usadila v mužském mozku a těžko ji lze během krátké doby odstranit. A tak se moderní muži setkávají v hospodách a klubech a vyprávějí si vtipy a historky o svých loveckých aktivitách. Když přijdou z hospody domů, nejraději by si sedli a hleděli do ohně.

Naléhá-li žena na muže, aby hovořil o svých problémech či pocitech, setká se s nechtív, neboť muž to chápe jako kritiku - domnívá se, že žena si myslí, že je neschopný, a nabízí mu lepší řešení. Žena se ve skutečnosti snaží, aby se muž cítil lépe. Nabídnout radu je pro ni znamením vztahu plného důvěry a nikoli příznakem slabosti druhého.

Proč muži nabízejí řešení

Muž uvažuje logicky a je zaměřen na řešení problémů. Když poprvé vstoupí do neznámého bytu či restaurace, nejprve si všimne, co je třeba opravit, že obrázky na stěnách by potřebovaly narovnat a místnost by se měla rozvrhnout úplně jinak. Jeho mysl je stroj na řešení problémů, který se nikdy nezastaví. Dokonce i v nemocnici a na smrtelné posteli muž přemýšlí, jak nejlépe uspořádat místnost, aby se v ní co nejlépe využilo denního světla a krásného výhledu z okna.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁM' A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Mluvením o problémech se žena zbavuje stresu.

Hovoří-li žena o svých problémech, muž ji neustále přerušuje a nabízí jí řešení. Nemůže si pomoci - jeho mozek je tak naprogramován. Muž se domnívá, že ženě pomůže, bude-li znát řešení. Ale ona touží jen po tom, aby mohla mluvit, a jeho řešení ji nezajímají. Muž si proto začne připadat neschopný a neúspěšný anebo se ho zmocní pocit, že ho žena ze svých problémů obviňuje. Ona však nechce slyšet řešení, chce jen mluvit a touží po někom, kdo by poslouchal.

I

Proč ženy ve stresu hovoří

Při stresu se v mozku může aktivuje centrum prostorové schopnosti a logického uvažování. V mozku ženy se aktivuje centrum řeči, žena začne mluvit a mluví často bez přestávky ke komukoli, kdo je ochoten naslouchat. Je schopna mluvit s přítelkyněmi dlouhé hodiny o svých problémech. Proberou veškeré podrobnosti a všechny společně problém rozeberou. Ženy ve stresu hovoří o současných problémech, minulých problémech, možných problémech a o problémech, které nemají žádné řešení. Nesnaží se dojít k nějakému závěru; v procesu mluvení nacházejí útěchu a uklidnění. Hovoří nestrukturovaně a často o několika věcech najednou, aniž by došly k nějakému výsledku.

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY M

Pro muže je naslouchání ženiným problémům tvrdou prací. Muž má totiž pocit, že musí vyřešit každý problém, o kterém se žena zmíní. Muž nechce o problémech jen hovořit, chce s nimi rovněž něco udělat! Přerušuje ženu dotazy typu "o co tady vlastně jde". Jde tu však o to, že vlastně ani o nic jít nemusí. Nejužitečnější věc, kterou se muž může naučit, je poslouchat, dávat najevo zájem prostřednictvím gest a zvuků a nenabízet žádná řešení. Tento přístup však mužům není blízký, protože muž hovoří pouze tehdy, může-li nabídnout nějaké řešení.

Máte-li co do činění s nebo rozrušenou ženou, ner, a nezpochybňujte její pocity že ji poslouch

Odmítne-li žena přijmout mužovo nabízené řešení, muž zkusí další strategii: pokusí se problém zredukovat slovy: "Vždyť vlastně o nic nejde," "Přeháníš," "Zapomeň na to," "To nevádí." Tyto výroky ženu rozzuří. Začne mít pocit, že muž vlastně nezajímá, protože ji vůbec neposlouchá.

I

Proč muži ve stresu nemluví

Ženy jsou zvyklé hovořit vně své hlavy, tedy nahlas, kdežto muži hovoří v duchu sami k sobě. Ve svém mozku totiž nemají žádné specifické centrum řeči. Má-li muž problém, hovoří mlčky sám k sobě; žena mluví s ostatními lidmi.

Je-li tedy muž pod tlakem problémů či stresu, přestane mluvit. Pracuje pravou polovinou mozku, snaží se najít řeše-

ČÍST V MAP/

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEU

ní a přestává používat levou polovinu mozku k naslouchání či mluvení. Jeho mozek totiž zvládne ve stejnou dobu jen jednu činnost. Nemůže zároveň hledat řešení a poslouchat nebo mluvit. Žena často vnímá mužovo mlčení jako tísnivé, bojí se ho. Ženy říkávají svým manželům, synům a bratrům: "Pojďme si o tom promluvit. Udělá ti to dobře!" Navrhují to proto, že jim to pomáhá. Muž však chce být sám, aby mohl upřeně hledět do ohně, dokud nevymyslí řešení a nenajde odpovědi na svůj problém. Nechce mluvit s nikým, zejména ne s terapeutem - to by byl nejpádnější důkaz jeho slabosti.

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY

Známá Rodinova socha "Myslitel" znázorňuje muže přemýšlejícího o svých problémech. Muž chce sedět na skále a dumat nad možným řešením problému. A potřebuje u toho být sám. Klíčové

slovo předcházejících vět je sám. Na jeho skálu za ním nikdo nesmí, ani jeho nejlepší přátelé. Jeho nejlepší přátele z řad mužů by však ani nenapadlo chodit za ním. Žena pocítuje naléhavou touhu vyšplhat na skálu a muže utěšovat. Utrpí však těžký šok, když ji muž shodí dolů!

Muži

jlémy.

MUŽ SEDÍCÍ NA SKÁLE

Kdyby Rodin modeloval ženu v podobné situaci, socha by pravděpodobně nesla název "Řečnice". Ženy by se měly naučit, že odejde-li muž na svou skálu, musí ho tam nechat o samotě přemýšlet. Častokrát mívají pocit, že mužovo mlčení znamená, že je nemá rád nebo že se na ně zlobí. Je tomu tak proto, že žena, která nemluví, se skutečně zlobí. Pokud však žena muže nechá sedět na jeho skále s šálkem čaje a sušenkami a nenutí ho k hovoru, bude mu dobře. Až vyřeší svůj problém, sleze ze skály, bude opět spokojený a začne hovořit.

I

Muži využívají k řešení problémů svých prostorových schopností

Mezi různé způsoby "sezení na skále" patří čtení novin či časopisů, squash, rybaření, tenis, golf, opravování porouchaných předmětů či sledování televize. Muž vystavený nějakému stresu často pozve jiného muže a půjdou hrát golf.

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Během hry spolu budou hovořit jen velmi málo. Muž, který řeší problém, zapojuje přední část pravé mozkové hemisféry, kde je sídlo jeho prostorových schopností. Ty potřebuje ke hraní golfu a zároveň k přemýšlení nad problémem. Zdá se, že stimulace prostorových schopností muže zrychluje proces řešení problému.

I

Proč muži přepínají televizní programy

Muž přepínající televizní programy dálkovým ovladačem je jednou z nejstrašnějších ženiných nočních můr. Sedí před obrazovkou jako zombie, přepíná kanály a žádnému z nich nevěnuje pozornost. Tato činnost je jedním ze způsobů "sezení na skále"; muž ani nevnímá, co se vlastně v jednotlivých pořadech děje. Zajímá ho pouze podstata každého příběhu. Prostřednictvím přepínání programů může snáze zapomenout na své problémy a zabývat se řešením situace jiných lidí. Ženy nepřepínají programy. Sledují pořad - děj příběhu, pocity a vztahy lidí v něm.

Se stejným cílem čtou muži noviny. Ženy by si měly uvědomit, že při přepínání televizních programů či čtení novin muži příliš nevnímají a nic si nepamatují, takže s nimi téměř nelze hovořit. Raději si s nimi sjednejte "schůzku" a dopředu jim řekněte, o čem budete mluvit. Uvědomte si, že prapředkové současných mužů nehybně proseděli na svých skalách miliony let, proto to dnešním mužům připadá přirozené a dělají to velmi rádi.

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY

I

lak přimět k řeči své syny

Matky celého světa si stěžují, že jejich synové s nimi nemluví. Dcery přijdou ze školy a začnou si vylévat srdce. Hovoří o všem, o věcech podstatných i nepodstatných. Muži jsou naprogramováni k tomu, aby "něco dělali", a to je i způsob, jak je přimět k řeči. Matka, která si chce se svým synem

více povídat, by se měla zabývat nějakou činností, kterou má její syn rád. Může to být malování, cvičení nebo počítačové hry. Při této činnosti si spolu mohou povídat.

Ch zrát

Tímto způsobem se syn může vyhnout příliš intenzivnímu zrakovému kontaktu. Rozhovor je sice trochu útržkovitý, protože chlapci a muži nemohou dělat dvě věci najednou a musí ustát v činnosti, odpovídají-li na otázku. Hlavním cílem celé této akce však je přimět ho k rozhovoru. Stejná strategie funguje i u mužů. Nemluvte na ně však během kritické doby - například při výměně žárovky.

I

Je-li ve stresu muž i žena...

Přetažení muži ve stresu pijí alkohol a útočí na cizí státy. Přetažené ženy ve stresu jedí čokoládu a útočí na obchody a nákupní centra. Stresované ženy mluví, aniž by přemýšlely, a muži ve stresu jednájí, aniž by přemýšleli. Devadesát procent trestanců ve vězeních jsou proto muži a devadesát procent klientů psychoterapie jsou ženy. Je-li ve stresu záro-

SED

veň žena i muž, situace se podobá minovému poli. Muž přestane mluvit, žena si kvůli tomu dělá starosti. Žena začne mluvit, muž se s tím nedokáže vyrovnat. Žena chce muži pomoci a nabádá ho, aby o svém problému hovořil. Nic horšího už nemůže udělat. Muž jí řekne, aby ho nechala na pokoji, sebere se a odejde.

???? '????' v.. ••, :-?,,, ./ . ., ..

hal,

Žena je rovněž ve stresu, a chce si proto povídat o svých problémech, což muže ještě více otráví. Když odejde na svou skálu, žena se cítí odmítnutá a nemilovaná a telefonuje své matce, sestře nebo přítelkyni.

I

Naprosté uzavření se do sebe

Následující řádky popisují jeden z nejméně pochopených rozdílů mezi stresovou reakcí muže a ženy. Muž zažívající velký stres nebo řešící vážný problém se zcela uzavírá před všemi lidmi. Vypne ty části mozku, které ovládají emoce, ponoří se do řešení problému a přestane mluvit. Takové naprosté uzavření bývá pro ženu zdrojem obav a strachu, protože ona by takto jednala pouze tehdy, pokud by byla zraněná, obelhaná nebo týraná. Předpokládá, že stejně je tomu i u muže - určitě ho zranila natolik, že ji už nemiluje. Snaží se ho přemluvit k hovoru, muž však odmítá a myslí si, že žena nemá dostatečnou důvěru v jeho schopnost řešit problémové situace. Cítí-li se žena zraněná a nemilovaná, zmlkne. Muž se domnívá, že potřebuje klid a čas pro sebe, a tak se

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY ?

sebere a odejde s přáteli do hospody nebo jde čistit karburátor u auta. Pokud se muž úplně uzavře do sebe, nechte ho být, bude zase v pořádku. Uzavře-li se do sebe žena, je to problém, a nastal čas na velkou diskusi.

I

lak se muži ženám odcizují

Má-li muž podezření, že jeho žena je ve stresu anebo má nějaký problém, dělá to, co dělají všichni muži - odejde a nechá ji o samotě, aby si své věci mohla v klidu vyřešit. Zeptá se: "Je všechno v pořádku?", ona odpoví: "Ano - je...", což je nepřímý způsob, jak říci "Pokud mě máš rád, budeš se dál vyptávat." Muž však odpoví: "Tak dobře," a odejde zapnout si počítač. Žena si pomyslí: "Je sobecký a bezcitný," a zavolá své přítelkyni. Hovoří spolu o tom, jak se cítí a jak jsou manželé necitliví.

Za starých časů muži nikdy nemuseli čelit podobným problémům. Chtěl-li muž dokázat svou lásku k ženě a rodině, "šel do práce a donesl domů kus slaniny". Tak tomu bylo po tisíce let a většině mužů to připadá přirozené. V dnešní době však ve většině států tvoří ženy padesát procent veškeré pracovní síly a od mužů se neočekává, že budou bezezbytku zabezpečovat svou rodinu. Očekává se od nich komunikace: činnost, která jim vůbec není vlastní. Máme však pro vás dobrou zprávu: komunikaci se lze naučit.

I

Proč si muži nevědí rady se ženou, která dává najevo své emoce

Žena, která je rozzlobená či jinak emocionálně rozrušená, často pláče, křičí, vzrušeně gestikuluje a používá emocionál-

Mi PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

ně zbarvená přídavná jména, kterými vyjadřuje, jak se cítí. Žena v takovém stavu chce být láskyplně utěšována. Chce, aby se o ni muž staral a poslouchal ji. Muž si však její chování vysvětluje podle svého a slyší tuto prosbu: "Zachraň mě -vyřeš mé problémy."

Místo aby ženu utěšoval a uklidňoval, nabízí rady, klade zkoumavé otázky a nabádá ji, aby se tolik nerozčilovala. "Přestaň brečet!" říká muž s vyděšeným výrazem ve tváři. "Přeháníš! Situace není tak zlá, jak se ti zdá!" Žena touží být mateřsky utěšována, ale muž se chová spíše jako její otec. Viděl svého otce a dědečka dělat totéž - muži se tak chovají od doby, kdy slezli ze stromů. Pro ženu jsou její okázalé projevy emocí jistou formou komunikace, na niž rychle zapomene. Muž má pocit, že musí najít řešení ženina problému, a pokud se mu to nedaří, domnívá se, že selhává. Proto se zlobí a rozčiluje ve chvíli, kdy se žena chová emocionálně, a přikazuje jí, aby přestala. Muži se bojí ještě jedné věci - že žena, která začala plakat, už nikdy nepřestane.

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY

důvod, proč se žena rozpláče či rozlítostní téměř při každé příležitosti.

I ski ale pí

Muži pláčou, ale jen tehdy, je-li v činnosti oblast emocí v pravé hemisféře - a to muž na veřejnosti zřídka kdy připustí. Buďte tedy nedůvěřiví vůči mužům, kteří pravidelně pláčou na veřejnosti. Ženy mají ve srovnání s muži rozvinutější smysly a dostává se jim podrobnějších informací. Jsou rovněž lépe vybaveny k emocionálnímu a verbálnímu vyjadřování svých pocitů. Žena, která byla uražena, pláče, protože urážka je obvykle spojena s emocemi; muž si třeba ani neuvědomí, že byl uražen. Nic to pro něj neznamena.

I

Hra na pláč

Ženy pláčou více než muži. Muži vzhledem ke své roli v evolučním vývoji lidstva nepláčou mnoho, zejména ne na veřejnosti, a sociální prostředí to podporuje. Je-li chlapec hrající fotbal bolestivě zraněn a svíjí se na zemi, trenér na něj křičí: "Vstávej! Neukazuj protihráčům, že tě dostali! Buď chlap!"

Citlivý muž "nového věku" však může plakat kdykoli a kdekoli. Je podporován, aby plakal u terapeutů, poradců, při čtení časopisů a při chlapském objetí u táborového ohně v hlubokém lese. Moderní muž je nařčen z necitlivosti, pokud se při každé vhodné příležitosti nerozpláče. Mozek ženy dokáže spojit emoce s jakoukoli jinou funkcí mozku, což je

I

Chování v restauraci

Ženy vnímají obědy či večeře v restauraci jako příležitost k vytváření a utužování vztahů, k hovoru o problémech či setkání s přáteli. Muži je vnímají z hlediska logiky - žádné vaření, nakupování či mytí nádobí. Ženy obědvající společně v restauraci se nazývají křestními jmény, protože utužují vztahy, kdežto muži se vyhýbají jakékoli "důvěrnosti" s jinými muži. Jdou-li Barbara, Robyn, Lisa a Fiona na oběd, říkají si vzájemně Barbaro, Robyn, Liso a Fiono. Zajdou-li Ray, Allan, Mike a Bili na drink, mluví o sobě jako o Dickheadovi, Wankerovi, NumbskuUovi a Parkerovi. Používání příjmení vylučuje sebemenší náznak důvěrnosti.

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Při předložení účtu ženy vytáhnou kalkulačky a začnou počítat, která co snědla. Muži ve stejné situaci všichni položí na stůl padesátidolarovku na znamení, že chtějí platit, aby se stali středem pozornosti, a předstírají, že nechtějí vrátit drobné.
Nakupování - její radost, jeho postrach

MYŠLENKY, POSTOJE, EMOCE A JINÉ KATASTROFY M

nějaká žena, anebo je to gay. Každý osmý muž je barvoslepý a nerozezná modrou, červenou nebo zelenou; většina mužů nedokáže vkusně kombinovat vzorky a střihy. Tímto způsobem lze snadno vystopovat, který muž žije sám.

Chcete-li motivovat muže k nákupu, poskytněte mu jasné údaje o barvě, velikosti, stylu a značce oblečení; řekněte mu, kde budete nakupovat a jak dlouho. Dáte-li muži jasný cíl (byť vymyšlený), budete překvapena, s jakým nadšením bude nakupovat.

Pro ženu je nakupování něco jako rozhovor - nemusí mít žádné zvláštní téma či cíl a může po několik hodin probíhat neurčitým a neuspořádaným způsobem. Ženy nakupování těší a odpočívají při něm, ať už něco koupí či ne. Z takového nákupu by muže během dvaceti minut ranila mrtvice. Muž potřebuje mít cíl, terč, který může zasáhnout, a časový rozvrh. To mu dodává energii. Koneckonců, je přece lovcem, je to jeho práce. Chce rychle skolit kořist a odtáhnout ji domů.

I

Jak upřímně zalichotit ženě

Zkouší-li si žena nové šaty a zeptá se muže "Jak v tom vypadám?", pravděpodobně se jí dostane odpovědi "Dobře," která ji příliš neuspokojí. Muž by měl odpovědět tak, jak by na jeho místě odpověděla žena, tedy s co největším počtem detailů.

•'. 'A: . ? ..;??' ?; •• v'? V ??'?? . ? :?;? ! ' : ? :• ? • ;,

Některé ale

tlí,

Je-li muž u toho, když si žena vybírá oblečení, když zkouší jedny šaty za druhými, dožaduje se komentáře a nakonec si nic nekoupí, je znechucený a nervózní. Žena si ráda zkouší nejrůznější oblečení, protože to odpovídá struktuře jejího mozku. Ten je plný různých pocitů a emocí a každé oblečení zdůrazňuje některou z jejích nálad. Způsob oblékání mužů rovněž odráží naprogramování jejich mozku - je předpověditelné, konzervativní a jde k podstatě věci. Je proto snadné odhalit, pro

kterého muže nakupuje oblečení jeho žena. Spatříte-li skvěle oblečeného muže, buď mu vybírá oblečení

Řekne-li například muž: "Skvělé! Dobře sis vybrala! Otoč se, ať tě vidím zezadu! Ta barva ti ale sluší! A v tomhle střihu vynikne tvá krásná postava! Tyhle náušnice se k tomu hodí. Vypadáš výborně!", udělá na většinu žen zcela mimořádný dojem.

NÁŠ CHEMICKÝ KOKTEJL

"Vyjasněme si to, paní Goodwinová. Říkáte, že trpíte premenstruačním syndromem a varovala jste svého manžela ze když nepřestane přepínat televizní programy dálkovým ovladačem, ustřelíte mu hlavu... Co vám odpověděl?"

7. Náš chemický koktejl

P

eter pozval Paulu na večeři a bylo jim spolu dobře. Tak dobře, že se rozhodli spolu chodit. O rok později se vraceli domů z kina a Paula se zeptala Petera, jak by chtěl oslavit jejich první výročí. Peter odpověděl: "Mohli bychom si objednat pizzu a dívat se v televizi na golf!" Paula oněměla. Petera napadlo, že možná řekl něco špatně, a dodal: "Nemusí to být pizza, můžeme objednat nějakou činu." Paula odpověděla: "Dobře!" a zmlkla.

Petrovi se honilo hlavou: "To už je rok! Takže jsme spolu začali chodit v lednu - to jsem si koupil tohle auto. Už je načase dát ho do servisu na prohlídku. Automechanik říkal, že opraví tu blikající kontrolku na přístrojové desce... a ta převodovka pořád zlobí!"

Paula mezitím uvažovala: "Moc mu na našem vztahu asi nezáleží, když se chce na naše výročí dívat na televizi a jíst pizzu... příště pozve i své kamarády... Mně by se líbila večeře při svíčkách, tanec a hovor o naší budoucnosti. Náš vztah je očividně důležitější pro mě než pro něj. Možná se cítí jako svázaný. Já bych chtěla užší vztah, ale jeho to možná ohrožuje... ale když o tom tak přemýšlím, někdy si přeju, abych taky měla víc prostoru pro sebe a víc času na své přátele. Potřebovala bych se pořádně zamyslet nad tímhle vztahem a jeho budoucností. Kam to vlastně spěje? Budeme spolu pořád jen chodit nebo se vezmeme? Budeme mít děti, nebo jak to vlastně bude? A jsem vůbec na takový vztah připrave-

M PRQC MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH
ná? Chci s tímto člověkem skutečně strávit celý zbytek svého života?"

Peter si všiml, že kontrolka na přístrojové desce zase bliká. Zamračil se a pomyslel si: "Ti hlupáci v servisu slíbili, že ho opraví, a teď už je skoro po záruční době!"

Paula ho pozorovala a říkala si: "Mračí se... nevypadá spokojeně... určitě si říká, že jsem moc tlustá a že bych se měla lépe oblékat. Asi bych se měla méně líčit a víc cvičit. Pořád mluví o mé kamarádce Carrii, v jaké je kondici a že bych s ní měla chodit cvičit. Ale mluvila jsem o tom se svými přítelkyněmi a ty si myslíš, že by mě Peter měl brát takovou, jaká jsem, a nesnažit se mě změnit... Možná mají pravdu!"

Peterovy myšlenky byly na míle daleko: "Já těm automechanikům řeknu, co si o nich myslím! Řeknu jim, že mají jít a..."

Paula stále hleděla na Peterovu tvář a uvažovala: "Teď se ale opravdu zlobí... Vidím to na něm. Přímou cítím, jaké z něj jde napětí. Možná se v něm mýlím. Možná touží po závaznějším vztahu a cítí mou nejistotu... To bude ono! Proto na mě nemluví... Nechce otevřeně mluvit o svých pocitech, protože se bojí odmítnutí. Přímou mu to vidím na očích."

Peter uvažuje: "Radil bych jim, aby to tentokrát dali do pořádku! Říkal jsem přece, že s tím mám problémy! Tvrdili, že za to může výrobce. Bylo by lepší, kdyby mi hned řekli, že na tohle se záruka nevztahuje... Zaplatil jsem za tohle auto takové peníze a oni..."

"Petře?" řekla Paula.

"Co?" odsekl Peter, vyrušen ze svých myšlenek.

"Prosím tě netrap se takhle... možná uvažuji špatně... mám ze sebe tak hrozný pocit... třeba potřebuju jen trochu času... tím myslím, že život není vždycky jednoduchý..."

"To není," zabrblal Peter.

"Asi si myslíš, že jsem hloupá, že?"

"Ne," odpověděl Peter, celý zmatený.

NÁŠ CHEMICKÝ KOKTEJL

"Je to prostě tak... já vlastně už ani nevím... mám v hlavě zmatek... potřebuju nějaký čas, abych o všem mohla přemýšlet," řekla Paula.

Peter si v duchu říkal: "O čem to proboha mluví? Řekl jsem jenom ‚dobře‘ a ona to bude rozebírat až do zítřka? Asi bude mít svoje dny."

"Děkuji ti, Petře... Ani nevíš, co to pro mě znamená," řekla. Podívala se mu do očí a uvědomila si, že Peter je velmi zvláštní muž a že o tomhle vztahu bude muset velmi vážně přemýšlet.

Paula se celou noc převracela v posteli a hned ráno telefonovala své přítelkyni Carrii, aby to společně probraly. Rozhodly se, že spolu půjdou na oběd a promluví si o Pe-terovi a jejich vztahu.

Peter přišel večer domů, otevřel si pivo a díval se na televizi. Řekl si, že Paula má nějaký problém, pravděpodobně premenstruační syndrom.

Paula a Carrie protáhly oběd až do večera. O několik dní později Peter potkal Carrieina přítele Marka. Mark řekl: "Ty a Paula máte nějaké problémy, že?" Peter byl naprosto zmaten. "Vůbec nevím, o čem mluvila!" smál se. "Víš co, podívej se tady na tu blikající kontrolku a řekni mi, co si o tom myslíš..."

I

Jak nás řídí hormony

Dříve se vědci domnívali, že hormony ovlivňují pouze tělesné pochody, nikoli mozek. V současné době však už víme, že hormony programují mozek již před narozením, a řídí tak naše chování a způsob uvažování.

Dospívající chlápci mají hladinu testosteronu patnáctkrát až dvacetkrát vyšší než dospívající dívky a mozek reguluje jeho produkci podle potřeb organismu. Příliv testosteronu

QjJJ

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

v pubertě způsobuje rychlý fyzický růst. Ovlivňuje i složení chlapeckého těla: patnáct procent tuku a čtyřicet pět procent bílkovin. Během dospívání se tělo budoucího muže přizpůsobuje biologicky zakódovanému popisu práce a z chlapce se stává vytáhlý a hubený lovec. Chlapci vynikají ve sportu, protože jejich organismus je hormonálně vybaven k vysoce účinnému dýchání a vynikající distribuci kyslíku červenými krvinkami. Proto chlápci skvěle běhají, skáčou a zápasí. Mužské hormony steroidy ovlivňují růst svalstva. Například u atletů způsobují nárůst jejich "loveckých" schopností a poskytují jim výhodu před "nesteroidovými" atlety.

Ženské hormony ovlivňují organismus dospívajících dívek jiným způsobem. Na rozdíl od mužských hormonů se jejich množství v organismu mění v osmadvacetidenním cyklu. Pro mnoho dívek a žen jsou tyto hormonální změny spojeny s nepříjemnými změnami nálady. Ženské hormony ovlivňují složení dívčího těla: dvacet šest procent tuku a dvacet procent bílkovin. Tento poměr je pro mnohé ženy zdrojem frustrace. Zvýšené procento tuku v dívčím a ženském těle je zdrojem zásoby energie pro dobu kojení a pojistkou pro časy hladovění. Ženské hormony se přidávají do

potravy hospodářských zvířat, neboť způsobují přibírání na váze. Mužské hormony zmenšují množství tuku a způsobují nárůst svalové hmoty, takže jsou pro vykrmování zvířat nevhodné.

I

Chemie zamilovanosti

Právě jste potkali tu pravou ženu či toho pravého muže. Srdce vám bije jako o závod, potí se vám dlaně, žaludek je jako na vodě a celí se chvějete. Jdete spolu na večeři a přímo se vznášíte. Na konci schůzky se políbíte a žár onoho polibku vás téměř rozpustí. Během následujících dnů nepozřete

NÁŠ CHEMICKÝ KOKTEJL

ani sousto, ale navzdory tomu se cítíte báječně a dokonce zjistíte, že vás přešla rýma.

Neurologické výzkumy dokazují, že "zamilování se" je vlastně řadou chemických procesů v mozku, jež vyvolávají mentální a fyzické reakce. Vědci odhadují, že mozková komunikační síť se skládá přibližně ze sta miliard neuronů. Candice Pertová z American National Institute of Health (Americký národní ústav zdraví) vedla výzkum, při němž byly objeveny neuropeptidy - vlákna aminokyselin, která kolují organismem a připojují se k hostitelským receptorům. Dosud bylo objeveno šedesát různých neuropeptidů. Když se neuropeptidy připojí ke svým příjemcům, nastartují emocionální reakce. Jinými slovy, podstata našich emocí - lásky, zármutku, štěstí - je biochemická. Když anglický vědec Francis Crick se svými kolegy získal Nobelovu cenu za medicínu, neboť rozluštil kód DNA, který určuje charakter genů, ohromil vědecký svět svým prohlášením: "Vaše radosti, smutky, vzpomínky, ambice, váš pocit identity, svobodná vůle a láska nejsou ničím jiným než reakcí obrovského množství nervových buněk."

Hlavní chemikálie, díky níž zažíváme povznesené a radostné pocity ze zamilování, se nazývá fenyletylamin. Je příbuzný s amfetaminy a obsahuje ho i čokoláda. Patří k chemickým látkám, díky nimž se nám rozbuší srdce, zpotí dlaně, rozbouří žaludek a rozšíří zorničky. Další z těchto chemických látek je adrenalin, díky němuž srdce tluče rychleji, cítíme se čilí a je nám skvěle. Patří k nim i endorfiny, které jsou ve spojení s imunitním systémem a způsobily vyléčení vaší rýmy. Při polibku s vytuženým partnerem provedl mozek vás obou bleskovou analýzou slin a rozhodl o vaší genetické slučitelnosti. Mozek ženy rovněž provedl chemický rozbor stavu mužova imunitního systému.

Všechny tyto pozitivní chemické reakce vysvětlují, proč jsou zamilovaní lidé zdravější a neonemocní tak často jako ostatní. Zamilovanost je skvělá pro zdraví.

NÁŠ CHEMICKÝ KOKTEJL

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Hormonální chemie

Estrogen je ženský hormon, díky němuž je žena celkově spokojená a daří se jí dobře. Hraje hlavní úlohu při ženině péči o rodinu a domov. Má utišující a zklidňující efekt, proto se podává agresivním zločincům ve vězení, je-li třeba mít pod kontrolou jejich násilnické chování. Estrogen rovněž zlepšuje paměť, což vysvětluje, proč mají mnohé ženy po meno-pauze problémy s pamětí. Souvisí to s poklesem hladiny est-ro genu v organismu. Ženy užívající hormonální substituční terapii zhoršováním paměti tolik netrpí.

Progesteron je hormon, který vyvolává pečovatelské pocity. Je zde proto, aby žena úspěšně vykonávala svou mateřskou roli. Progesteron se uvolňuje, spatří-li žena dítě. Z výzkumů vyplývá, že vylučování tohoto hormonu se spustí při pohledu na tvar dětského těla. Děti mají krátké, zavalité nohy a paže, oblý a baculatý trup a v poměru k tělu hodně velkou hlavu a velké oči. Pohled na takový tvar spouští vylučování progesteronu. Reakce je tak silná, že se hormon začíná vylučovat i tehdy, spatří-li žena například vycpanou hračku podobného tvaru. Proto ženy hodně kupují plyšové

medvídky a plyšová zvířecí mláďata, a nekupují hračky protáhlých tvarů. Žena či dívka spatří plyšového medvěda, povzdechne si: "Ten je krásný," a do krevního oběhu se začne vylučovat progesteron.

Muži progesteron nemají, a tak jim ženina reakce na předražené plyšové hračky většinou připadá přehnaná. V ženské reakci na "dětský" tvar těla můžeme najít vysvětlení i pro skutečnost, že mateřské typy žen se často vdávají za zavalité muže malého vzrůstu a baculatých tváří.

I

dítě

plyšový medvídek

hračka protáhlého tvaru

Podívejte se na obrázek. Spatří-li žena dítě, začne se jí do krevního oběhu vylučovat progesteron. Stejně na ni působí i hračka podobného tvaru, například plyšový medvídek. Na třetím obrázku je hračka protáhlého tvaru, která na vylučování progesteronu nepůsobí. Hračky, které se prodávají nejlépe, mají vždy tvar baculatého dítěte nebo zvířecího mláďete.

I

Proč jsou blondýnky plodnější

Světlé vlasy jsou znakem vysoké hladiny estrogenu, což vysvětluje, proč muže tolik přitahují blondýnky. Světlé vlasy jsou ukazatelem plodnosti, což pravděpodobně osvětluje slovní spojení "hloupá blondýnka". Podle rozšířených vtípů jsou "hloupé blondýnky" plodné a nedokážou uvažovat

MI PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

logicky. Výzkumy prokázaly, že dospívající dívky, jejichž matky během těhotenství užívaly mužské hormony, si na školách vedou lépe než ostatní dívky a pravděpodobně úspěšně složí přijímací zkoušky na vysokou školu. Odvrácenou stranou mince je skutečnost, že tyto dívky jsou vnímány jako méně ženské a mají více ochlupení.

Po porodu prvního dítěte světlovláskám ztmavnou vlasy, protože poklesne hladina estrogenu. Po druhém dítěti ztmavnou ještě více. Pokles hladiny estrogenu je viníkem toho, že na světě existuje jen velmi málo přirozených blondýnek starších třiceti let.

I

Premenstruační tenze a sexuální touha

Premenstruační tenze (PMT) představuje pro současné ženy významný problém, který naše předchůdkyně téměř neznaly. Až donedávna byly ženy takřka neustále těhotné a s problémy souvisejícími s menstruací se setkaly v průměru desetkrát až dvacetkrát za život. Současná žena jim čelí dvanáctkrát do roka. Má-li v průměru 2,4 dětí, setkává se mezi dvanáctým až padesátým rokem života 350-400krát s premenstruační tenzí. U ženy, která děti nemá, toto číslo vzrůstá na 500.

tolik žen v období premenstruační tenze? Protože se bily jako lvice a čtyři dny zadržovaly vodu

Až do padesátých let, kdy byla na trh uvedena antikoncepční pilulka, nikdo netušil, že ženy střídavě prožívají emocionální pohodu a krizi. Během prvních jedenadvaceti dnů

NÁŠ CHEMICKÝ KOKTEJL

po menstruaci převládá hormon estrogen, který u většiny žen před menopauzou vede k pocitu spokojenosti, štěstí a k pozitivním životním postojům. Chut' na sex se postupně zvyšuje; žena nejpravděpodobněji otěhotní přibližně mezi osmnáctým a jedenadvacátým dnem po menstruaci. V této době je v jejím organismu také nejvíce testosteronu.

Příroda je moudrá - samičky většiny druhů zvířat v sobě mají zabudováno jakési načasování, díky němuž jsou nejsmyslnější v čase nejvhodnějším pro početí. Například u koňů je tomu tak, že klisna škádlí a provokuje hřebce, ale k páření svolí až ve chvíli, kdy je vajíčko v nejvhodnější poloze k oplodnění. Ženy si nejsou vědomy ani tohoto načasování, ani reakcí s ním spojených.

Toto nevědomé načasování může vysvětlovat situace, kdy se žena z nepochopitelných důvodů najednou ocitne v posteli s mužem, s nímž se těsně předtím seznámila na večírku. Následujícího dne už nedokáže pochopit, jak a proč se to stalo. "Nevím, co se přihodilo," vyprávěla jedna žena, "potkala jsem ho na večírku a dříve než jsem si uvědomila, co dělám, byli jsme spolu v posteli. Nikdy dříve se mi to nestalo!" Přihodilo se pravděpodobně to, že onoho muže potkala ve správný čas: ve chvíli, kdy byl nejvhodnější moment pro početí. Ženin mozek podvědomě dekodoval stav mužova imunitního systému, jeho genetickou výbavu a další znaky. Pokud shledal, že tento muž je vhodným potenciálním otcem, příroda se chopila příležitosti. Ženy, které něco podobného zažily, často neznají vysvětlení; říkají, že to byl osud anebo zvláštní neodolatelná přitažlivost. Nevědí, že v těchto situacích prostě převzaly vládu hormony. V důsledku těchto okamžiků spolu častokrát zůstávají partneři, kteří se k sobě vlastně nehodí. Muži by většinou dali nevím co za to, aby věděli, kdy se v ženě odehrávají takové okamžiky hormonální bouře!

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

I

Ženino hormonální temno

Mezi dvacátým prvním a dvacátým osmým dnem po menstruaci výrazně poklesne hladina ženských hormonů a tento pokles způsobí soubor příznaků, známých jako pre-menstruační tenze (PMT) nebo premenstruační syndrom. Pro mnoho žen to znamená pocity sklíčenosti, nespokojenosti, deprese, někdy i sebevražedné sklony. U jedné z dvaceti pěti žen jsou tyto stavy hormonální nerovnováhy natolik hluboké, že způsobují změny osobnosti.

Jaký je rozdíl mezi ženou s teroristou lze vyjednávat.

Z různých výzkumů vyplývá, že většina zločinů a přestupků spáchaných ženami, například přepadení či drobné krádeže v obchodech, je provedena mezi dvacátým prvním a dvacátým osmým dnem před menstruací. V ženských věznicích bylo zjištěno, že nejméně padesát procent vražd či přepadení spáchaly ženy trpící premenstruační tenzí. Ženy během tohoto období rovněž výrazně častěji navštěvují psychiatry, poradce a astrology; mnohé mají pocit, že nad sebou ztrácejí kontrolu nebo se zblázní. Z dobře doložených výzkumů také vyplývá, že ženy trpící premenstruační tenzí čtyřikrát až pětkrát pravděpodobněji havarují, řídí-li auto či pilo- tují-li letadlo. Plánujete-li tedy let letadlem a pilotuje špatně naložená žena, jeďte raději vlakem.

Ženské hormony se používají ke zklidňování lidí s vrozenou agresivitou. V některých státech je PMT polehčující okolností pro ženy obžalované z násilných činů.

NÁŠ CHEMICKÝ KOKTEJL

V menopauze (probíhající většinou mezi čtyřicátým a padesátým rokem ženy nebo krátce po padesátém roce) ženy prožívají mnoho psychologických, emocionálních a hormonálních změn, které mají u každé jinou podobu.

Cirk

Menopauza u mužů je naopak jednotná a předvídatelná - muži si kupují letecké sluneční brýle, kožené rukavice na řízení, podstupují transplantace vlasů, kupují si motorčky anebo červená sportovní auta a oblékají si velmi mladistvé oblečení.

I

Testosteron - výhoda nebo prokletí?

Mužské hormony, zejména testosteron, vyvolávají agresivitu, čehož muži dříve využívali k lovu a zabíjení kořisti. Lidstvo přežívá díky testosteronu, neboť pod jeho vlivem muži shánějí potravu a bojují s nepřáteli. Testosteron rovněž způsobuje, že muži mívají vousy, pleš, vynikající schopnost prostorové orientace a hlubší hlas než ženy. Muži s basovým či barytonovým hlasem mají dvakrát vyšší počet ejakulací za týden než muži tenorového hlasu. Muži se značným množstvím

testosteronu nemívají problémy s orientací v mapách, plánech a ukazatelích. S množstvím testosteronu je kupodivu spojena rovněž levorukost a astma. Dnes již také víme, že muži, kteří nadměrně kouří či pijí alkohol, si snižují hladinu testosteronu v krvi.

M PRŮC MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Testosteron má i své odvrácené strany: nemůže-li muž přijatelným způsobem ventilovat agresivitu vyvolanou tes-tosteronem, někdy ji odreaguje kriminálním či protispole-čenským jednáním. Dospívající chlapci mezi dvanáctým a sedmnáctým rokem pod vlivem velkého množství testost-steronu páchají značný počet trestných činů.

Dostane-li pasivní muž dávku testosteronu, stane se agresivnějším, asertivnějším a sebejistějším. Stejná dávka podaná ženě rovněž zvýší její agresivitu, avšak nikoli ve stejné míře jako u muže. Mozek muže je totiž k reakci na testosteron naprogramován, kdežto ženin ne. Zatím neznáme důvod, proč tomu tak je, ale nepochybně zde existuje určitá spojitost s prostorovými schopnostmi. levoruké účetní s bary tónovým hlasem,

NÁŠ CHEMICKÝ KOKTEJL

I

Příběh o létajícím nádobí

Barbara Peasová nevěděla, že nová antikoncepční pilulka, kterou jí lékař předepsal, obsahuje velké množství testosteronu. Její manžel Allan se velmi rychle zdokonalil v umění uhýbat létajícímu nádobí a jiným vzduchem se přemísťujícími předměty a znovu si oživil své schopnosti z doby, kdy byl juniorským sprintérem na krátké vzdálenosti. Zajímavé bylo, že Barbařina schopnost (či neschopnost) zaparkovat auto přestala být důvodem k hádkám, neboť se díky testosteronu výrazně zlepšila.

Krevní testy odhalily u Barbary zvýšenou hladinu testosteronu a lékař jí předepsal jinou pilulku. Prudké změny nálady během měsíce skutečně vymizely, ale teď měl zase Allan pocit, že žije s knihovnicí připravující se na dráhu jeptišky. Teprve další změna antikoncepce zvedla Barbařinu hladinu testosteronu na uspokojivou míru, což vedlo k většímu bezpečí lidí i nádobí v jejich domácnosti.

Kolem padesátého či šedesátého roku se hladina testosteronu v organismu muže sníží a ztlumí se i jeho agresivita. U žen dochází k opačnému procesu - po menopauze se snižuje hladina estrogenu a zvyšuje poměrná hladina testosteronu. Z tohoto důvodu se ženy mezi čtyřicátým pátým a padesátým rokem náhle stanou asertivnějšími a sebejistějšími. Nepříjemnou stránkou snížení hladiny estrogenu je výraznější ochlupení na tváři, zvýšení hladiny stresu a větší pravděpodobnost výskytu infarktů a mozkových mrtvic.

Proč jsou muži agresivní

Testosteron je hormon úspěchu, výsledků a soupeření, avšak v nesprávných rukou (či pohlavních orgánech) dělá z mužů a zvířecích samců potenciálně nebezpečné tvory. Většina rodičů zná téměř nenasytnou touhu svých synů po filmech zobrazujících násilí. Dospívající chlapci si umí přesně vybavit a podrobně popsat agresivní scény. Dívky obecně tento typ filmů nezajímá. Výzkum provedený na univerzitě v Sydney prokázal, že chlapci vystavení potenciálně agresivnímu konfliktu, například rvačce na školním dvoře, v sedmdesáti čtyřech procentech užili verbální či fyzické agrese, kdežto dívky v sedmdesáti osmi procentech buď odešly, nebo

NÁŠ CHEMICKÝ KOKTEJL

TM PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

se snažily situaci vyřešit vyjednáváním. Řidiči troubící na křižovatkách jsou z devadesáti dvou procent muži. Muži jsou rovněž z devadesáti šesti procent pachateli vloupání a z osmdesáti osmi procent pachateli vražd. Téměř všichni sexuální devianti jsou muži; testy deviantních žen prokázaly vysokou hladinu mužských hormonů.

Mužská agresivita je hlavním důvodem, proč lidstvu dominují muži. Agresivita je chlapcům vrozená, není naučená. Sociální vlivy se jí snaží spíše tlumit. Agresivita je jedním z rysů povahy, který nelze vysvětlit sociální podmíněností.

Výzkum sportovců prokázal, že hladina testosteronu v jejich organismu je podstatně vyšší po závodě než před ním. Tato skutečnost jasně dokazuje, že soupeření zvedá hladinu agresivity. Sportovní týmy Nového Zélandu těsně před závodem či utkáním často tančí maorský válečný tanec boka. Dělají to ze dvou důvodů: chtějí za prvé vzbudit strach ve svých soupeřích a za druhé zvýšit svou hladinu testosteronu. Ze stejných důvodů při sportovních utkáních na celém světě zaznívá organizované povzbuzování, jímž se zvyšuje hladina testosteronu u hráčů i fanoušků. Z výzkumů vyplývá, že k davovým výtržnostem a násilí při sportovních utkáních dochází častěji právě tehdy, je-li použito organizované povzbuzování.

I

Proč muži pracují tak tvrdě

Profesor James Dabbs z georgijské univerzity odebral ke zkoumání hladiny testosteronu vzorky slin od mužů široké sociální škály: od vedoucích manažerů a obchodníků přes politiky a sportovce až po kněze a trestance. Zjistil, že v každém "oboru" činnosti mají ti nejlepší a nejvýkonnější vyšší hladinu testosteronu než ti, kterým se nedaří tak dobře. Nejnížší hladinu testosteronu mají duchovní, což dokazuje

jejich nízkou dominanci a nízkou sexuální aktivitu. Dabbs rovněž zjistil, že velmi úspěšné ženy, například právnický nebo obchodnice, mají vyšší hladinu testosteronu, než bývá u žen obvyklé. Zjistil také, že vysoká hladina testosteronu vyvolává výraznou úspěšnost, ale platí to i naopak - úspěchy zvyšují hladinu testosteronu v organismu.

Pozorovali jsme chování zvířat v Africe, v džunglích Bornea a na mnoha jiných místech. Na vlastní oči jsme viděli to, co vědci zkoumají již dlouhá léta - totiž že samci s vysokou hladinou testosteronu jsou obvykle vládci stáda či hejna. U některých zvířat - například u hyen skvrnitých - je hladina testosteronu tak vysoká, že se tato zvířata rodí s úplným chrupem a jsou tak agresivní, že se jejich mláďata navzájem požírají. s nejvyšší hladinou testosteronu.

Nejsilnější psi, kočky, koně, kozy a opice mají nejvyšší možnou hladinu samčích hormonů. Muži s velkým množstvím testosteronu v organismu hráli důležitou úlohu v dějinách lidstva a lze předpokládat, že významné ženy, například Boadicea, Margaret Thatcherová, Jana z Arku či Golda Meirová byly během šestého až osmého týdne prenatálního vývoje vystaveny zvýšené dávce mužského hormonu.

Neustále zvýšená hladina testosteronu má však i svou odvrácenou stránku. Deprimující svědectví o této skutečnosti pochází z Ameriky: po dobu třiceti let bylo z výzkumných důvodů sledováno 118 studentů práv. Ti, kteří vykazovali vysokou úroveň nepřátelství a agresivity, umírali během zkoumaného období čtyřikrát častěji než neagresivní právníci. Z tohoto důvodu by si chlapci měli už od dětství zvykat na pravidelnou pohybovou aktivitu.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ CIST V MAPÁCH

NÁS.CHEMICKÝ KOKTEJL

Testosteron a prostorová představivost

Z předchozích kapitol již pravděpodobně vyplynulo, že prostorová představivost jako jedna z nejrozvinutějších mužských schopností je spojena s hladinou testosteronu v organismu. Ve třetí kapitole jsme viděli, jak testosteron ovlivňuje naprogramování mozku plodu mužského pohlaví (XY) a jak do mozku včleňuje program pro rozvoj prostorových schopností potřebných k lovu. Z toho vyplývá, že čím více testosteronu organismus vytváří, tím maskulinněji bude mozek naprogramován. Samci krys, jimž je aplikováno určité množství samčího hormonu navíc, nacházejí cestu z bludiště snáze než samci krys s obvyklou hladinou samčích hormonů. Samice krys mají po aplikaci samčích hormonů rovněž lepší orientační schopnosti, ale zlepšení není tak výrazné jako u samců. Míra agresivity vzrůstá jak u samců, tak u samic.

Muži s vysokou hladinou testosteronu dosahují v testu naprogramování mozku výsledku mezi -50 a +50 body. Tito muži nemívají potíže s orientací v mapách, orientací v prostoru, hraním videoher či zasahováním cíle. Rychle jim rostou vousy, mají rádi "lovecké" sporty jako je fotbal, kulečnický či automobilové závody a nedělá jim potíže parkování. Testosteron rovněž napomáhá soustředění na jednu jedinou věc a zvyšuje odolnost vůči únavě. Dobrovolníci, kterým byla pokusně aplikována dávka testosteronu, měli větší výdrž při fyzických aktivitách, například při chůzi či běhu na dlouhé vzdálenosti, a byli schopni soustředit se delší dobu. Nepřekvapí nás proto, že tyto charakteristické znaky najdeme i u lesbiček. Susan Resnicková z Institutu stárnutí ve Spojených státech zjistila, že dívky, které byly během prenatálního vývoje vystaveny nadprůměrné dávce mužského hormonu, mají mnohem lepší schopnosti prostorové orientace než jejich sestry, které během prenatálního vývoje nebyly vystaveny účinku mužského hormonu.

I

Proč ženy nenávidí parkování

Testosteron prostorové schopnosti zdokonaluje, ženský hormon estrogen je naopak potlačuje. Ženy mají výrazně méně testosteronu než muži a čím je jejich mozek naprogramován "ženstěji", tím horší mají prostorové schopnosti. Velmi "ženské" ženy tedy mívají potíže s parkováním vozu a orientací v mapách. V málo obvyklém případě známém jako Turnérův syndrom nemá žena (XX) jeden z chromozomů X. Genotyp těchto žen je označován "XO". Veškerým svým chováním jsou to velice výrazně "ženské" ženy, které nemají vůbec žádné nebo jen velmi nepatrné prostorové schopnosti. Nikdy jim nepůjčujte klíče od svého auta.

Číňané mají výrazně nižší hladinu testosteronu než běloši, což je patrné i z jejich slabšího ochlupení a téměř se nevyskytujícího plešatění. V asijských státech je relativně nižší počet mužů obviněných z násilných činů či agresivního chování než ve státech s převahou bělochů či černochů. Z násilnění je mezi Asiaty méně časté než mezi bělochy, pravděpodobně právě kvůli nižší hladině testosteronu. Ze stejného důvodu jsou asijscí muži méně obratní při parkování.

i

Matematika a hormony

Chlapci užívají k řešení matematických úloh přední stranu pravé mozkové hemisféry. Centrum prostorových schopností u dívek je umístěno v obou hemisférách. Testy prokázaly, že mnoho žen se snaží řešit matematické úlohy přední stranou levé hemisféry, tedy "verbální" oblastí mozku. Z tohoto důvodu pravděpodobně mnoho žen počítá nahlas. Tato skutečnost také vysvětluje, proč jsou dívky všeobecně lepší než chlapci v základních početních úkonech. Díky lep-

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

ššímu vztahu k učení často získávají nad hochy převahu i při zkouškách z aritmetiky a matematiky.

Mozek dívek se vyvíjí mnohem rychleji než mozek chlapců, čímž se částečně vysvětluje, proč se schopnosti dívek vyvíjejí rychleji. Po pubertě však chlapci dívky dohoní a díky testosteronu, který rozvíjí jejich prostorové schopnosti, začnou vynikat v matematice a matematických způsobech uvažování. John Hopkins z bostonské univerzity provedl výzkum matematických schopností

nadaných dětí ve věku od jedenácti do třinácti let. Zjistil, že čím obtížnější byly předložené úlohy, tím úspěšnější byli chlapci ve srovnání s dívkami. Při jednodušších úlohách byli chlapci lepší než dívky v poměru 2:1, na střední úrovni obtížnosti byl poměr 4:1 a na nejobtížnějších úrovních dosáhl poměr úspěšnosti 13:1.

Významná kanadská odbornice v oboru výzkumu mozku doktorka Doreen Kimurová v roce 1998 zjistila, že dvojnásobné či trojnásobné množství testosteronu v organismu muže neznamená, že se musí dvakrát až třikrát zlepšit jeho matematické schopnosti. Pravděpodobně existuje jakási optimální hladina účinnosti testosteronu někde mezi nižší a střední úrovní. Jinými slovy řečeno, King Kong nemusí nutně disponovat lepšími matematickými schopnostmi než muž, kterému vousy rostou pomalu. Zajímavé je, že testosteron zlepšuje matematické schopnosti žen výrazněji než schopnosti mužů. Žena s knírkem bude pravděpodobně lepší inženýrkou než ta, která vypadá jako panenka Barbie. Muži dosahují lepších výsledků v orientaci v mapách na podzim, kdy mají nejvyšší hladinu testosteronu.

Vzdělávací systém znevýhodňuje při zkouškách z matematiky dívky a podporuje chlapce, neboť výzkumy dokázaly, že dívky trpící PMT mají během této doby výrazně nižší hladinu testosteronu. Jedna studie dospěla k závěru, že dívky s PMT v této době dosáhly v matematickém testu o čtrnáct procent horších výsledků než dívky, které právě neměly PMT. Spravedlivější systém by dívkám umožnil skládat zkoušky

NÁŠ CHEMICKÝ KOKTEJL

z matematiky v době, která je k tomu biologicky nejvhodnější. Chlapci mohou skládat zkoušky z matematiky kdykoli.

I

Lov moderního muže

Moderní náhražkou lovu je sport. Mnohá sportovní odvětví se začala rozvíjet po roce 1800. Do té doby většina světové populace lovila zvěř, buď pro obživu, nebo pro zábavu. Průmyslová revoluce konce 18. století a dokonalejší zemědělská technika způsobily, že již nebylo zapotřebí lovit kvůli obživě. Naprogramování mužů k lovu, existující po tisíciletí, se náhle nemělo kde uplatnit.

Řešením se stal sport. Více než devadesát procent moderních sportovních odvětví vzniklo mezi lety 1800 a 1900 našeho letopočtu; několik nových sportů se objevilo během dvacátého století. Ve většině sportů se běhá, pronásleduje či zasahuje cíl a tyto aktivity umožňují "spálit" přebytečné množství testosteronu. Výzkumy dokázaly, že fyzicky aktivní chlapci se nejméně pravděpodobně dopouštějí násilných činů a naopak, nejméně se sportem zabývali mladí muži se záznamem v trestním rejstříku. Jednoduše řečeno, není-li testosteron spálen při sportu, může se projevit protispolečenským chováním. Výbuchy hněvu a zuřivého předjízdní na dálnicích jsou výhradně mužskou záležitostí. Muži spolu na silnicích závodí a soupeří. Ženy se do takových situací dostávají jen náhodou.

Chcete-li se přihlásit do sportovního klubu, zajímejte se nejprve o to, kdo klub vede, o jaký cíl v něm jde, jaké hodnoty jeho členové vyznávají a jaké role zastávají. Točí-li se veškerá činnost klubu jen okolo utkání a jejich výsledků, začněte raději s rybařením. Členové takového klubu jsou totiž otroky svého biologického naprogramování. V mnoha sportovních klubech, například takových, které se věnují józe či

1 PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

bojovým uměním, se zároveň zabývají i zdravým životním stylem a relaxací. Vyhybejte se sportovním klubům, v nichž se klade důraz na finanční zisky členů.

I

Proč mají muži "pivní" břicha a ženy široké boky

Příroda ukládá přebytečné zásoby tuku na těle tak, aby nenarušila činnost životně důležitých orgánů. Proto okolo srdce, mozku či genitálií nebývá uložen téměř žádný tuk. Ženy mají ještě jeden životně důležitý orgán - vaječníky.

Proto se ženám neukládá tuk v oblasti břicha. Muži naopak mívají takzvané "pivní břicho" a tuk se jim usazuje i na zádech. Zřídka je však k vidění muž s tlustýma nohama. Ženám se přebytečný tuk ukládá na stehnech, bocích, zadku a nadloktí. Slouží jako zdroj energie pro dobu kojení. Kdyby měli muži vaječníky, měli by rovněž silnější stehna a plošší břicho. Jsou-li ženám operativním způsobem odstraněny vaječníky, začne se jim ukládat tuk v oblasti břicha.

MUŽI JSOU MUŽI... ALE NE VŽDY

8.

••Jednoho dne po hodině biologie si Eliott konečně uvědomil to, co jeho spolužáci věděli již dlouho - množství testosteronu v jeho organismu není zcela obvyklé...

Muži jsou muži... Ale ne vždy

C

o dělá z ženy ženu a z muže muže? Je možné, aby se muž rozhodl, že bude gay? Proč lesbičky preferují ženy? Jak to, že transsexuálové stojí každou nohou v jiném táboře? Jsme takoví, jací jsme, protože jsme měli agresivní matku, protože náš otec pracoval na směny a byl odtahovaný a chladný, anebo proto, že jsme byli ve třetí třídě zamilovaní do své třídní učitelky? Protože jsme druhorozeným sourozencem, dítětem z chudých poměrů, sirotkem, dítětem z rozvrácené rodiny, Lvem s ascendentem ve Štírovi nebo snad reinkarnovanou kočkou?

V této kapitole se dozvíte, co se stane, když lidský plod během svého nitroděložního vývoje dostane příliš velkou či příliš malou dávku mužského hormonu.

Gayové, lesbičky a transsexuálové

Výzkumy dokázaly, že základní struktura těla i mozku lidského plodu je ženská. V důsledku této skutečnosti mají muži některé nadbytečné ženské charakteristické znaky, například prsní bradavky. Mají i nefunkční prsní žlázy, které si však stále uchovávají potenciální schopnost vytvářet mléko. Existují tisíce zaznamenaných případů laktace u válečných zajatců, u nichž hladovění vedlo k onemocnění jater,

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

v jehož důsledku organismus nebyl schopen kontrolovat hormony potřebné k tvorbě mléka.

Z předchozích kapitol již víme, že během šestého až osmého týdne po početí obdrží plod, z něhož se má vyvinout chlapec, značnou dávku mužských hormonů zvaných androgeny, díky nimž se utvoří mužské genitálie, a druhou dávku androgenů, která změní naprogramování mozku z ženského na mužské. Nedostane-li plod ve vhodnou dobu dostatečnou dávku hormonů, mohou nastat dvě možnosti. V jednom případě se chlapec narodí s mozkem, jenž je naprogramován více žensky než mužsky; z tohoto chlapce se po pubertě pravděpodobně stane gay. V druhém případě se chlapec (z genetického hlediska) narodí se zcela "ženským" mozkem a mužskými genitáliemi. Z tohoto muže bude transsexuál, to jest člověk, jenž je biologicky příslušníkem jednoho pohlaví, avšak ví, že patří k pohlaví opačnému. Stává se dokonce, že se chlapec (z genetického hlediska) narodí s mužskými i ženskými genitáliemi. Genetická Ann Moirová ve své revoluční knize Brainsex uvádí mnoho případů genetických chlapců, kteří po narození vypadali jako dívky a byli tak vychováváni. V pubertě se u nich "náhle" zformovaly mužské genitálie.

Tato genetická zvláštnost byla objevena v Dominikánské republice. Studie prokázaly, že rodiče tyto "dívky" vedli k dívčímu způsobu chování, oblékání i k hraní s panenkami. Mnozí z nich byli v šoku, když po pubertě svého dítěte zjistili, že mají co dělat s mladíkem s mužskými genitáliemi,

mužským vzhledem a typicky mužskými způsoby chování. Tato změna proběhla bez ohledu na sociální podmínky a tlak okolí, který tyto děti směřoval k ženskému chování.

Sociální prostředí a výchova jen minimálně ovlivnily jejich život v dospělosti. Důkazem toho je skutečnost, že většina těchto "dívek" prožila zbytek svého života jako úspěšní muži. Z těchto případů je jasné, že při utváření vzorců chování hrají hlavní roli biologické faktory.

MUŽI JSOU MUŽI... ALE NE VŽDY

I

Homosexualita je součástí dějin

U starých Řeků byla homosexualita nejen povolena, ale dokonce i značně respektována. Ideálem krásy byla útlá, mladistvá postava chlapeckého vzhledu, již byla vzdávána čest prostřednictvím obrazů a soch. O lásce významných starších mužů a mladíků se skládaly básně. Staří Řekové věřili, že mužská homosexualita slouží vznešeným vyšším účelům, což mladíky vedlo k tomu, aby se stávali členy homosexuální komunity. Řekové rovněž zjistili, že mladí gayové patří mezi nejodvážnější a nejuspěšnější bojovníky a válečníky, protože mohou "bojovat bok po boku, zamilováni jeden do druhého".

jako o "muži každé ženy a ženě každého muže".

Křesťanství pohlíželo na lásku mezi příslušníky stejného pohlaví s nelibostí a když podle Bible Bůh seslal zkázu na město Sodomu, stáhli se homosexuálové do ústraní a na očích veřejnosti se opět začali objevovat až v nedávné době.

Viktoriánská doba odmítala vůbec připustit existenci homosexuality; pokud by existovala, byla by bezpochyby ďáblovým dílem a musela by být přísně trestána a potlačována. Nyní vstupujeme do dvacátého prvního století a mnozí příslušníci starších generací se stále ještě domnívají, že homosexualita je jev moderní doby jdoucí proti přírodě. Faktem však je, že homosexualita se vyskytovala a vyskytuje vždy, když se plodu mužského pohlaví nedostane dostatečně velké dávky mužského hormonu. Mezi primáty je homosexuální chování způsobem, jak vytvářet vztahy mezi členy skupiny, a rovněž způsobem projevení podřízenosti

MUŽI JSOU MUŽI... ALE NE VŽDY

nadřazenému samci. Totéž chování se vyskytuje i u dobytka, kohoutů a psů.

Lesbismus dostal své jméno v roce 612 před našim letopočtem podle řeckého ostrova Lesbos. Lesbické vztahy nikdy nebyly vystaveny takovému pohrdání jako mužské homosexuální vztahy, pravděpodobně proto, že jsou intimnější a nejsou považovány za tak zkažené a zvrácené.

I

Genetika nebo volba?

V roce 1991 vysílala britská televize pořad, jehož se zúčastnil autor této knihy a knihy Body Language Allan Pease a genetická Anně Moirová. Pořad se vysílal při příležitosti uvedení knihy Anně Moirové Brainsex a knihy Allana Peaseho Talk Language na trh. Anně Moirová hovořila o výsledcích svého výzkumu, který potvrdil vědě již dlouhá léta známý fakt: homosexualita je záležitostí genetických faktorů, nikoli volby.

Ve většině případů je vrozená, a nejen to - výchova a okolní prostředí má na lidské chování menší vliv, než jsme si dříve mysleli. Badatelé došli k názoru, že veškeré snahy rodičů potlačit homosexuální sklony svých potomků, ať už dospívajících či dospělých, se téměř zcela míjejí účinkem. Hlavním viníkem homosexuality je mužský hormon (anebo jeho nedostatek), homosexualita je tedy častější mezi muži.

Neexistuje žádný,

moosexuál

Na každou lesbičku (ženské tělo a "mužský" mozek) připadá osm až deset gayů. Kdyby hnutí gayů a lesbiček znalo výsledky tohoto výzkumu a kdyby tyto výsledky byly součástí vzdělávacího procesu, homosexuálům a transsexuálům by se žilo snáze. Většina lidí toleruje a přijímá vrozené odchylky lépe než lidi, kteří podle jejich názoru zvolili nepřijatelný způsob chování. Veřejné mínění například mnohem lépe přijímá lidi s Parkinsonovou chorobou, autisty nebo osoby s mozkovou obrnou. Tato postižení jsou většinou vrozená, kdežto homosexuálové si podle názoru mnohých své chování volí.

Dovedete si představit nepřátelské chování vůči levákům či dyslektikům? Vůči lidem s modrými očima a ryšavými vlasy? Vůči lidem s ženským mozkem v mužském těle? Homosexuálové se dosti často mylně domnívají, že jejich zaměření je záležitostí volby, a stejně jako jiné menšiny proklamují svou "volbu" na veřejnosti. Takové veřejné vystoupení v nich vyvolává úzkost a je pro ně bolestné; navíc vyvolává negativní reakce mnoha lidí.

, ???.. ..! ? ? ? :. " ?.. "

Ze statistiky vyplývá smutná skutečnost, že třicet procent sebevražd dospívajících páchají gayové a lesbičky a že sebevraždu spáchá jeden ze tří transsexuálů. Zdá se, že je pro ně nepřijatelné vědomí, že by měli zbytek svého života strávit ve "špatném těle". Výzkum výchovy těchto homosexuálních dospívajících prokázal, že většina z nich vyrůstala v rodinách či prostředí, kde homosexuály nenáviděli a odmítali, nebo pod vlivem náboženství, které se snažilo "spasit" tyto "oběti" modlitbou či terapií.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHARÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MUŽI JSOU MUŽI... ALE NE VŽDY

Proč bývají obviňováni otcové

Ukáže-li se, že chlapec je gay, bývá často obviňován jeho otec. Členové rodiny se domnívají, že se ke svému synovi choval nepřátelsky a kritizoval ho, když se chlapec nezajímal o obvyklé mužské záliby anebo v nich nevynikal. Podle této teorie se chlapec bouří proti otci a jemu navzdory se stane homosexuálem. Žádný vědecký důkaz však tuto teorii nepotvrzuje. Pravděpodobněji zní, že chlapec dává přednost ženským zálibám a činnostem před fotbalem, automobilovými závody či boxerskými zápasy, což je zdrojem rozčarování jeho otce, jenž by rád u svého syna viděl zálibu v mužských záležitostech. Jinými slovy, synovy ženské sklony jsou zdrojem otcovy kritiky či agresivity, nikoli naopak.

I

Masopustní úterý homosexuálů v Sydney

Největším světovým svátkem homosexuálů je Mardi Gras - masopustní úterý gayů a lesbiček - v Sydney, na němž se shromáždí více než milion lidí k takzvané oslavě homosexuality. Další miliony lidí z celého světa tuto událost sledují v televizi. Komunita gayů a lesbiček se pyšní domnělým úspěchem celé akce. Skutečnost je však taková, že mnozí z oněch milionů heterosexuálů, kteří sledují sydneyjské masopustní úterý, se jen dobře baví u něčeho, co považují za pouťovou atrakci. Výzkum televizních diváků odhalil, že pro většinu z nich je festival zdrojem pobavení, který jen potvrzuje zažitý názor mnoha heterosexuálů, že gayové a lesbičky jsou opravdu divní a úchylní lidé. Kdyby homosexuálové jedoucí na barevných alegorických vozech byli od hlavy k patě zahalení jako muslimové, účastnilo by se masopustního úte-

rý mnohem méně lidí a stejně málo diváků by ho sledovalo v televizi.

Kdyby stejný průvod ulicemi Sydney pořádali heterosexuálové oblečení jen ve spodním prádle, nejenže by se jich zúčastnilo velmi málo, ale byli by pravděpodobně stíháni pro vzbuzování veřejného pohoršení.

xualita.

Kdyby veřejnost pochopila, že podle vědeckých důkazů je homosexualita vrozená, měla by o shromáždění gayů a lesbiček asi stejný zájem jako o manifestaci lidí s ryšavými vlasy a pihami, což je genetická kombinace, která se v populaci vyskytuje stejně často jako homosexualita. Veřejné mínění by homosexuály tolerovalo a akceptovalo mnohem snáze a gayové a lesbičky by neměli tolik problémů se sebeúctou. Setkávali by se s důstojnějším chováním a mnohem menším odmítáním a posměchem. Ignorování faktu o genetické podmíněnosti homosexuality staví zeď mezi tábor homosexuálů a heterosexuálů.

I

Mohou homosexuálové změnit svou "volbu"?

Gayové a lesbičky si svou sexuální orientaci nevybírají o nic více než heterosexuálové. Vědci a většina odborníků na lidskou sexualitu se shodují v tom, že homosexualita je nezměnitelná. Většinu případů homosexuality vyvolávají faktory objevující se během prenatálního vývoje; okolo pěti let věku dítěte je homosexualita již jasně daná a dotyčná osoba ji nemůže ovlivnit. Pro potlačení homosexuálních sklonnů

IIH PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

u "trpících" se po celá staletí používaly nejrůznější metody, například amputace prsů, kastrace, terapie léky, odstranění dělohy, lobotomie mozku, psychoterapie, elektrické šoky, modlitební shromáždění, duchovní poradenství či vymítání. Žádná terapie nikdy nebyla úspěšná. Bylo dosaženo pouze toho, že někteří bisexuálové začali být sexuálně aktivní pouze s příslušníky opačného pohlaví a někteří homosexuálové začali dodržovat z pocitu strachu či viny celibát. Mnoho dalších bylo dohnáno k sebevraždě.

Badatelé dokázali, že h je nezměnitelná orientac

Existuje devadesátiprocentní pravděpodobnost, že vy, čtenář této knihy, jste heterosexuál. Zkuste si představit, že vás fyzicky přitahuje nějaký člověk stejného pohlaví. Nesnadnost připustit něco takového byt' jen v myšlenkách vám pomůže lépe pochopit, že je nemožné vyvolat v sobě pocity, které neexistují. Kdyby byla homosexualita záležitostí volby, jak mnozí tvrdí, proč by si jakýkoli inteligentní člověk zvolil způsob života, kvůli němuž je vystaven nenávisti, předsudkům a diskriminaci? Za homosexualitu mohou hormony, není to záležitost rozhodnutí.

Případ gayů - jednovaječných dvojčat

Častým objektem výzkumů jsou jednovaječná dvojčata, která byla po narození oddělena a vychovávána v různých rodinách a v odlišném sociálním prostředí. Existují testy, které spolehlivě určují, zda jsou konkrétní povahové vlastnosti ovlivněny dědičností anebo sociálními podmínkami.

MUŽI JSOU MUŽI... ALE NE VŽDY

Z výzkumů vyplynulo, že mnoho povahových rysů je vrozených, například neuroticismus, deprese, introverze a extro-verze, dominance, sportovní nadání a věk první sexuální zkušenosti.

Předpokládejme, že gayové tvoří přibližně pět procent mužské populace. Chceme-li potvrdit domněnku, že homosexualita je záležitostí volby, vycházíme z tohoto předpokladu: pokud bychom zkoumali sto gayů, kteří pocházejí z jednovaječných dvojčat a od svého dvojčete byli po porodu odděleni, měli bychom zjistit, že přibližně pět procent z celkového počtu druhých dvojčat budou rovněž gayové. Touto otázkou se zabývalo několik skupin badatelů a všichni došli k témuž závěru. Sexuální orientaci společně vychovávaných sourozeneckých dvojic chlapců zkoumali američtí badatelé dr. Richard Pillard z bostonské univerzity a psycholog Michael Bailey z North Western University. Dospěli k těmto závěrům:

Pravděpodobnost výskytu homosexuality u sourozenců je:

- 22 % u dvoj vaječných dvojčat

- 10 % u sourozenců a adoptivních sourozenců
- 52 % u jednovaječných dvojčat, která mají stejnou genovou výbavu

Výzkum gayů z jednovaječných dvojčat, která od sebe byla po porodu oddělena, zjistil, že přibližně padesát procent druhých dvojčat z párů bylo rovněž homosexuálních. Badatelé se navíc shodují, že deset až dvacet procent dvojčat, která se hlásila k heterosexuality, buď nechtělo homosexualitu přiznat, anebo to byli bisexuálové, kteří sami sebe raději uváděli jako heterosexuály. Skutečné procento gayů, jednovaječných dvojčat se stejnou genetickou výbavou, tak vzrůstá na šedesát až sedmdesát procent, či na dva ze tří, což přesvědčivě dokazuje, že většina případů homosexuality je dána již prenatálním vývojem. Rovněž se tak potvrzuje, že výchova má na sexuální orientaci buď malý, anebo vůbec žádný vliv.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MUŽI JSOU MUŽI... ALE NE VŽDY

I

Mají to v genech

Podle teorie tvrdící, že homosexualita je dána prenatálním vývojem, bychom mohli soudit, že u jednovaječných dvojčat budou ve všech případech oba sourozenci gayové. Kde se tedy bere oněch třicet až čtyřicet procent, v nichž jeden ze sourozenců není gay?

Geny mají vlastnost nazývanou penetrance (pronikavost). Je to míra síly genu, podle níž gen je či není efektivní. Na ní záleží, zda se gen stane dominantním. Například gen, který způsobuje Huntingtonovu nemoc, má penetranci sto procent, kdežto gen způsobující cukrovku typu jedna má penetranci pouze třicet procent. Znamená to, že mají-li obě jednovaječná dvojčata gen způsobující Huntingtonovu nemoc a gen způsobující cukrovku, oba budou mít naprosto jistě Huntingtonovu nemoc, ale jen s třicetiprocentní pravděpodobností onemocní oba současně cukrovkou.

"Gen gayů", jak bývá v současné době označován, má penetranci padesát až sedmdesát procent. Tím se vysvětluje, proč u jednovaječných dvojčat nejsou ve všech případech homosexuální oba sourozenci. Vědci odhadují, že "gen gayů" se vyskytuje u deseti procent mužů; asi polovina z nich se gayi skutečně stane, protože tento gen má faktor penetrance padesát až sedmdesát procent. Laboratorní experimenty s krysami a opicemi dokázaly, že tato čísla platí i u jiných živočišných druhů. Pokusy se změnou sexuální orientace u lidí jsou nelegální a jsou pokládány za neetické; je však známo, že v Rusku se tyto pokusy dělaly a že při nich došli ke stejným přesvědčivým závěrům.

I

"Gen gayů"

Dean Hamer z National Cancer Institute (Národního ústa
vu pro výzkum rakoviny) ve Spojených státech srovnával

DNA čtyřiceti párů homosexuálních bratrů a zjistil, že třicet
tří párů má stejný genetický buněčný znak v oblasti X928 chromozomu X. Do této oblasti byl
přibližně situován "gen gayů". Hamer rovněž porovnával DNA třiceti šesti párů lesbických sester,
avšak nenalezl žádný podobný znak. I tato studie dokazuje, že homosexualita se týká především
mužů a že je to záležitost téměř jistě genetická. Pravděpodobnost, že se gen stane penetrantním,
závisí do značné míry na přítomnosti testosteronu v organismu plodu v období šesti až osmi týdnů
po početí. Navíc existuje jen malá pravděpodobnost, že by jiné faktory, například sociální
podmínky, mohly aktivovat gen před pátým rokem života.

I

Otisky prstů gayů

Kanadská průkopnice v oblasti výzkumu mozku doktorka Doreen Kimurová v roce 1998 zveřejnila výsledky svého výzkumu otisků prstů. Zkoumala množství rýh mezi dvěma určitými body na otiscích prstů a zjistila, že lidé s velkým počtem rýh na levé ruce jsou lepší a dovednější v "ženských" činnostech.

MNOŽSTVÍ RÝH NA OTISKU PRSTU

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Kimurová zjistila, že většina lidí má více rýh na pravé ruce, avšak ženy a homosexuální muži mají v průměru více rýh na levé ruce.

I

Rodiny gayů

Národní ústav pro výzkum rakoviny uskutečnil ještě jeden výzkum gayů, díky němuž se zjistilo, že homosexualita bývá záležitostí celých rodin. Shromážděná data o rodinných příslušnících sto čtrnácti gayů dokazují, že bratři, strýcové, bratrance či otcové dotyčné osoby byli rovněž homosexuály třikrát častěji než by odpovídalo průměru. Většina těchto homosexuálních osob pocházela z matčiny strany rodiny. Tato situace může být způsobena jedině geneticky a svědčí o tom, že v chromozomu X existuje zvláštní gen. Tento chromozom pochází od matky (která má dva chromozomy X). Výsledky tohoto výzkumu jsou dalším dokladem dědičnosti mužské homosexuality.

I

Jak se dělá gay ze samce krysy

Vědci a badatelé mají mimořádně rádi krysy. Za prvé proto, že mají hormony, geny a centrální nervovou soustavu stejně jako lidé, a za druhé proto, že jejich mozek se nevyvíjí už v děloze jako lidský, ale až po narození, takže je možno sledovat probíhající změny. Je-li krysí samec vykastrován, považuje se za samici a začne se chovat jako samice. Podají-li vědci čerstvě narozené krysí samici dávku testosteronu, považuje se za samce, chová se agresivně a snaží se oplodnit ostatní krysí samice. Některé samičky ptáků, například kanárů, neumějí zpívat; je-li jim však v raném věku podán testo-

MUŽI JSOU MUŽI... ALE NE VŽDY

steron, zpívají jako samci. Testosteron totiž ovlivňuje naprogramování jejich mozku a tím i jejich schopnosti.

Chtějí-li vědci dosáhnout těchto výsledků měnicích naprogramování mozku v závislosti na pohlaví, musí zasáhnout v embryonálním stavu vývoje mozku. Stejně testy uskutečněné na dospělých krysách, ptácích a opicích nevedly k tak výrazným výsledkům, protože naprogramování mozku se odehrává během embryonálního vývoje. Lidský mozek je naprogramován šest až osm týdnů po početí. To tedy znamená, že starší krysy se příliš nezmění a stejně tak se nezmění ani starší lidé.

Během naší pracovní cesty po Rusku jsme se setkali s mozkovým chirurgem z místní univerzity, jenž nám prozradil, že v Rusku se v jisté době prováděly tajné experimenty se změnami lidského mozku. Výsledky těchto experimentů byly stejné jako výsledky pokusů s krysami: chlapci byli měněni v dívky a dívky v chlapce prostřednictvím mužského hormonu podaného během prenatalního vývoje. Experimentálně se tak vytvářeli gayové, lesbičky a transsexuálové. Profesor nám rovněž svědčil, že došlo k případům, kdy bylo podaného mužského hormonu příliš málo anebo byl podán v nesprávnou dobu. Jedním z důsledků tohoto omylu bylo dítě - chlapec -, které se narodilo s mužskými i ženskými genitáliemi. Tato genetická nehoda se čas od času objevuje i bez lidského přičinění (například v případě z Dominikánské republiky, o němž jsme psali na straně 216) - dítě, které se narodí s dívčím vzhledem, se v pubertě náhle změnil v chlapce.

Tyto experimenty potvrzují skutečnost, o níž badatelé vědí, ale o které nejsou ochotni hovořit: totiž že sexuální preference člověka lze ovlivnit prostřednictvím hormonální kontroly naprogramování mozku plodu v odpovídající době jeho vývoje. Tato skutečnost zcela pochopitelně vyvolává velké množství etických i obecně lidských otázek.

I

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MUŽI JSOU MUŽI... ALE NE VŽDY

"*ralala, musím být- A^ (^" sama sebou, tratala" .... Jí

I

Jak se rodí gayové

Je-li v raných stadiích těhotenství v organismu ženy snížené množství testosteronu a vyvíjející se plod je mužského pohlaví, výrazně se zvyšuje pravděpodobnost, že se narodí gay či chlapec s některými ženskými vlastnostmi. Mozek plodu je totiž naprogramován pod vlivem ženského hormonu. Výzkum uskutečněný v sedmdesátých letech v Německu dokázal, že matky trpící v raných stadiích těhotenství těžkým stresem šestkrát pravděpodobněji porodily chlapce, z něhož se stal gay. Výzkum, jenž provedl profesor Lee Ellis z katedry sociologie na Minot State University v Severní Dakotě, rovněž dokázal, že těhotenství prožitá pod vlivem stresu vedou k narození chlapců - budoucích gayů. Je-li ve stejném přípa-

dě plod ženského pohlaví, narodí se velmi ženská holčička s velmi špatnými prostorovými schopnostmi. Bude velmi mateřská a pečující, ale nebude umět zaparkovat auto ani určit sever. Brian Gladue ze State University v Severní Dakotě došel k závěru, že heterosexuální muži mají lepší prostorové schopnosti než homosexuálové a lesbičky mají lepší prostorové schopnosti než heterosexuální ženy. Proč? Jejich mozek byl naprogramován pod vlivem vyšší dávky mužského hormonu. Co však potlačuje produkci testosteronu? Hlavními viníky jsou stres, nemoc a užívání některých léků.

Stres se může vystupňovat nad únosnou míru, je-li člověk ve finančních nesnázích, hrozí-li ztráta zaměstnání, hádali se s partnerem či se sousedy anebo mu zemře někdo blízký. Je-li žena zažívající vysokou míru stresu v raných stadiích těhotenství, je velmi pravděpodobné, že se jí narodí syn gay nebo dívka s přemírou ženských vlastností.

Stejnému riziku je žena vystavena, onemocní-li během těhotenství například těžkou chřipkou nebo užívá-li léky potlačující produkci testosteronu. Když císařovna ve staré Číně otěhotněla, nesměla vidět ani slyšet nic nepříjemného. Nesměla používat hanlivých či hrubých výrazů, nesměla přemýšlet o negativních věcech a stýkat se s nemocnými či depresivními lidmi. Všechny tyto zákazy existovaly proto, aby nenarozené císařské dítě nezažívalo žádný stres. Moderní výzkumy potvrzují, že tyto zákazy byly velmi vhodné a moudré.

Již dlouho víme, že vyvíjející se plod může být poškozen alkoholem či nikotinem a že mu naopak prospívá zdravá strava a život prostý stresu. Nové výzkumy provedené doktorkou Vivette Gloverovou z londýnské nemocnice Chelsea dokazují, že ženám prožívajícím v těhotenství velký stres se rodí děti neschopné vyrovnat se se stresujícími situacemi. Podobným způsobem zaměřil své výzkumy i dr. Glenn Wilson z londýnského Psychiatrického ústavu. Došel k závěru, že některé chemické léky mohou ovlivňovat hladinu tes-

ť

m PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

tosteronu a tedy i sexuální orientaci plodu, z něhož se po narození stane homosexuál.

Další žei

MUŽI ISOU MUŽI... ALE NE VŽDY
oupi

Má-li tedy žena v úmyslu otěhotnět, měla by začít uvažovat o klidnějším způsobu života a prozkoumat, zda se v jejím životním prostředí nevyskytují zdroje nepřiměřeného stresu. Je rovněž vhodné poradit se s lékařem, zda léky, které užívá, nemohou ovlivňovat hladinu hormonů v organismu.

I

Jak se rodí lesbičky

Jestliže na mozek plodu ženského pohlaví (XX) působí mužský hormon, narodí se dívka s "mužsky" naprogramovaným mozkiem. V dětství se tyto dívky často chovají jako divočky a větroplášky; hrají si divočeji a tvrdším způsobem než jejich spolužačky. V pubertě jim častokrát naroste výraznější ochlupení obličeje i těla, jsou šikovní při míčových hrách a všech činnostech, k nimž je zapotřebí spojení oko -ruka. V dospělosti se jim často říká "mužatky". Ze značného procenta těchto žen se stávají lesbičky.

K takovému nešťastnému zvýšení hladiny mužského hormonu u plodu může dojít tehdy, když těhotná žena užívá léky s vysokým obsahem mužských hormonů, například některé druhy antikoncepce, léky užívané k léčbě cukrovky a podobně.

Prostřednictvím výzkumu žen léčících se s cukrovkou, které byly těhotné v padesátých a šedesátých letech, bylo objeveno nadprůměrné množství dívek, jež se v dospělosti staly lesbičkami. V kritickém období prenatalního vývoje totiž na jejich mozek působila vysoká dávka mužského hormonu obsažená v lécích proti cukrovce.

Další výzkum došel k podobným závěrům: ženy, které ve stejné době užívaly estrogen v dobré víře, že tak snáze otěhotní, s pětkrát až desetkrát větší pravděpodobností porodily chlapce, z něhož se později stal gay. Pravá sexuální orientace dítěte se projeví až v období dospívání, kdy se v důsledku masivního vzednutí hladiny hormonů v organismu projeví skutečné naprogramování mozku.

Badatelé v americkém Kinseyho ústavu zjistili, že ženám, které během těhotenství užívaly mužské hormony, se narodily dcery, jež byly později popisovány jako sebejisté a prosazující se a které se věnovaly agresivním sportům jako je například kickbox či fotbal. Jako děti byly často označovány za divoké a nezkrotné. Ženy, které během těhotenství užívaly ženské hormony, měly dcery, z nichž vyrůstala velmi "ženská" stvoření, a syny, kteří byli ve srovnání se svými vrstevníky mírnější a jemnější, byli více než jiní závislí na ostatních a nezabývali se sportem.

I

Mozek transsexuálů

Transsexuálové si jsou již od dětství vědomi, že se na n i dili v těle "špatného", opačného pohlaví. Sexuální chování

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

řídí část mozku zvaná hypothalamus. Ženy mají hypothalamus zjevně menší než muži. Badatel Dick Swaab se svým týmem z Holandského ústavu pro výzkum mozku v roce 1995 jako první zjistil, že hypothalamus u transsexuálů-mužů má rozměry ženského hypothalamu anebo je ještě menší. Tento závěr dále potvrzuje výsledky výzkumů, které zjistily, že identita s mužským či ženským pohlavím pramení z interakce mezi vyvíjejícím se mozkiem a pohlavními hormony. Tato teorie byla poprvé formulována německým vědcem dr. Guntherem Dörnerem, který zjistil, že

hypothalamus mu-že-homosexuála reaguje na podání ženského hormonu naprosto stejným způsobem jako hypothalamus ženy. Dr. Swaab tvrdí: "Náš výzkum jako první dokázal, že genetičtí transsexuálové-muži mají ženskou strukturu mozku." Jinými slovy, mají ženský mozek uvězněný v pasti mužského těla.

Psychiatrická diagnóza pro transsexuály zní: "porucha pohlavní identity". Okolo dvaceti procent těchto osob podstupuje operativní změnu pohlaví. Provádí se tak, že se odejmou varlata a asi polovina délky penisu a odstraní se vnitřní tkáň. Vytvaruje se močová trubice a kůže penisu se zahne dovnitř. Chirurgicky se tak vytvoří jakási vagina. V některých případech lze vrchní část penisu změnit v klitoris schopný orgasmu. Tragickou skutečností je, že počet sebevražd u transsexuálů je pětikrát vyšší než je průměr - jeden z pěti transsexuálů se pokusí o sebevraždu. Jsme otroky svého biologického založení?

Badatelé umí změnit pohlaví krys a opic během jejich prenatalního vývoje. Některé skupiny lidí prohlašují, že my lidé bychom měli umět ovládat své touhy a nelibosti vůlí, a trvají na tom, že všichni lidé bez rozdílu by měli stejně dobře umět parkovat s auty a vyznat se v mapách. Vědci však vědí, že toto očekávání je nerealistické. Nemusíme být univerzit-

MUŽI JSOU MUŽI... ALE NE VŽDY

nimi profesory, aby nám bylo jasné, že králíci neumí lézat, kachny nedokážou sprintovat, většina žen má potíže s orientací v mapě a muži čtoucí noviny jsou dočasně hluchí. Porozumíme-li rozdílností ve struktuře mozku muže a ženy, budeme k sobě navzájem tolerantnější, budeme mít pevněji v rukou svou budoucnost a budeme pozitivněji smýšlet o svých záměrech a rozhodnutích.

Intelligence nás lidí se rozvinula natolik, že více než jiní živi tvorové přemýšlíme o svých rozhodnutích a volbách a více ovládáme své emoce. Ostatní zvířata nemyslí, jen reagují na okolnosti, a tím se stávají otroky svého biologického založení. Biologické faktory stojí v pozadí mnohých našich rozhodnutí, která si vědomě nedokážeme vysvětlit. Dokážeme sice mít sami sebe pod kontrolou lépe než jiní tvorové, ale celý biologický systém "vypnout" neumíme. Většina z nás nedovede čelit skutečnosti, že lidé jsou prostě živočišným druhem s vyvinutým chytrým mozkem. Odmítání tohoto faktu dělá z lidí otroky jejich biologického založení.

I

Proč se zdá, že gayové a lesbičky jsou posedlí sexem

Centrem sexu v mozku je hypothalamus, který reaguje na testosteron. Muži mají nejen větší hypothalamus, ale mají také desetkrát až dvacetkrát vyšší hladinu testosteronu než průměrná žena. Tím se vysvětluje, proč muži mají chuť na sex vždy, kdežto o ženách to všeobecně konstatovat nelze.

Vysoká hladina testosteronu u homosexuálů způsobuje neustálou touhu po sexu.

* PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Většina gayů se svou touhou po sexu podobá heterosexuálním mužům; navzdory obecnému přesvědčení se pouze malé část z nich chová "ženským" způsobem. Sečtete si dvě mužské touhy po sexu a dostanete odpověď, proč jsou gayové tak fascinováni sexem. Oba dva jsou ovládáni mužskými hormony a žádný z nich proti sexu nic nenamítá. Není neobvyklé, že gayové vystřídají během svého života stovky či tisíce partnerů.

Lesbičky mají rovněž vyšší hladinu testosteronu než heterosexuální ženy, a tudíž více touží po sexu.

I

Proč je někdy obtížné zjistit, že muž je gay

Zjednodušeně lze říci, že na homosexualitu a její projevy mají vliv dvě centra v mozku:

"partnerské" centrum a centrum chování.

"Partnerské" centrum má své sídlo v hypothalamu a rozhoduje, ke kterému pohlaví bude člověk přitahován. Toto centrum v mozku muže musí obdržet jistou dávku mužského hormonu, aby bylo

naprogramováno jako mužské a muž byl přitahován ženami. Nedostane-li se mu dostatečné dávky mužských hormonů, zůstane mu v menší či větší míře ženské naprogramování, a dotyčného muže budou přitahovat jiní muži.

"Centrum chování" v mozku potřebuje dostat dostatečnou dávku mužského hormonu k rozvoji mužského způsobu chování, řeči a gestikulace. Není-li mužského hormonu dostatek, muž se bude chovat zženštile.

Může se stát, že "partnerské centrum" a "centrum chování" obdrží různě silnou dávku mužského hormonu. Vědcům stále není jasné, jak k tomu může dojít, avšak vysvětluje se tím, proč všichni zženštilí muži nejsou gayové a ne všichni "machové" jsou heterosexuální.

MUŽI JSOU MUŽI... ALE NE VŽDY

I

Proč je odhalení lesbičky ještě obtížnější

Obdrží-li mozek plodu ženského pohlaví neočekávaně velkou dávku mužského hormonu, "partnerské centrum" se může naprogramovat "mužským" způsobem. Dotyčnou ženu tedy budou přitahovat jiné ženy. Je-li její centrum chování rovněž naprogramováno mužsky, bude se i chovat, mluvit a gestikulovat jako muž, či "mužatka".

Není-li její centrum chování zasaženo nadměrnou dávkou mužského hormonu, zůstane jí ženské chování, ale budou ji přitahovat jiné ženy. Ke stejným výsledkům dospěly i pokusy se samičkami krys a opic.

Lesbičky "mužatky" jsou jasně rozpoznatelné podle svých biologických znaků, mnoho lidí však odmítá myšlenku, že žensky vyhlížející lesbičky jsou rovněž zajatkyněmi svého vzhledu. Tvrdí, že tyto ženy si svou homosexualitu jistě zvolily, protože přece vůbec nevypadají jako mužatky. Existuje mnoho mužů, kteří při pohledu na tyto "ženské" lesbičky říkají: "Jen počkej, však ty se mnou změníš názor!"

Tyto ženy však mají nad svým osudem stejně malou kontrolu jako jejich kolegyně "mužatky", zženštilí gayové či homosexuální "machové". Sexualitou lesbiček se na rozdíl od mužské homosexuality nezabývalo příliš mnoho seriózních výzkumů, většina vědců se však domnívá, že oba typy lesbiček jsou bez rozdílu přitahovány ženami.

Mim, zeny a sex

"... toužím po otevřenosti, upřímnosti

a monogamním vztahu, i, kterým jde jen o zábavu, mě nezajímají!"

Stella a Norman se seznámili na večírku pořádaném jejich společným známým. Od prvního okamžiku byli silně přitahováni jeden druhým. Okamžitě se vrhli do rychlého a divokého vztahu. Byli sebou naprosto okouzleni a fyzicky se jeden druhého nemohli nabažít. Jejich specialitou byl sex v celém domě - v obývacím pokoji, ložnici, kuchyni, koupelně, na schodišti i v garáži. Norman byl jejich sexuálním životem nadšen, a tak usoudil, že Stella je pro něj tou pravou. I Stella byla velmi spokojená a zamilovaná. Chystali se žít spolu navěky.

O dva roky později byl jejich sexuální život stále ještě rychlý a šílený. Norman byl rychlý a Stella byla šílená. Jí stačil sex dvakrát týdně, on ho vyžadoval denně. Konec konců, vzdal se přece kvůli tomuto vztahu svobodného života! Čím více vyžadoval sex, tím méně o něj ona stála. Brzy skončili pouze u sexu v ložnici. Začali se spolu hádat kvůli maličkostem, z jejich každodenního života vymizely polibky a něžnosti a jeden na druhém brzy viděli jen špatné stránky. Chodili spát v různou dobu a jeden druhému se vyhýbali. Norman se cítil odmítán - chtěl sex, ale Stella o něj nestála. Jedné osamělé noci šel jeden z nich na večírek jejich společného známého a kohosi tam potkal. Od prvního okamžiku byli silně přitahováni jeden druhým. Okamžitě se vrhli do rychlého a divokého vztahu. Byli sebou naprosto okouzleni a fyzicky se jeden druhého nemohli nabažít...

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ!)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MUŽI, ŽENY A SEX

I

Počátky sexu

sexem a rozením dětí; v současnosti stále ještě existují "primitivní" kmeny, které o ní nevědí.

Život vznikl před třemi a půl miliardami let jednobuněčným živočichem. Aby živočich přežil, dělal se ve své přesné kopie. Miliony let tedy zůstával stejný. Měnil se pouze tehdy, když náhodou došlo k mutaci, která změnila jeho strukturu, anebo tehdy, když se zkušenostmi naučil něco nového. Život se tehdy odehrával pomalu.

Později, asi před osmi sty miliony let, se buňka naučila úžasnému triku, i tentokrát pravděpodobně náhodou: zjistila, jak si vyměňovat geny s jinými buňkami. Díky této výměně byly pokroky, jichž při svém vývoji dosáhla druhá buňka, ihned předány nově vznikající buňce, která tak byla silnější a odolnější než její rodiče. Už nebylo třeba čekat miliony let na náhodu, která buňku pozmění a zvýší tak její naděje na přežití.

Tento směr vývoje se ukázal výjimečně úspěšným: nové buňky se ohromující rychlostí zvětšovaly a zdokonalovaly. Na počátku byli živočichové s měkkým tělem, jako červi a medúzy. Před šesti sty miliony let se objevili živočichové s kostmi, skořápkami a ulitami a o tři sta milionů let později se první ryba naučila dýchat a přemístila se na pevnou zem. Celý tento vývoj byl výsledkem výměny genů.

Nyní nastal velký rozmach sexu. Rodičovské buňky zanikaly, jakmile se vytvořila nová buňka se silnějšími geny. K zániku docházelo ze dvou důvodů: za prvé byla nová buňka dokonalejší než rodičovská, která tak přestala být nezbytná, a za druhé bylo třeba odstranit rodičovské buňky proto, aby se nemnožily spolu s novými a tím je neoslabovaly. Smrt znamenala přežití nového, silnějšího genu a jeho výměnu s jinými přeživšími geny. Původním účelem sexu tedy byla výměna genů s jiným organismem, jejímž smyslem byla tvorba nových a silnějších genů v příští generaci. Během velké části své minulosti si však lidé neuvědomovali spojitost mezi

Sídlo sexu v mozku

hypothalamus

Centrum sexu je uloženo v hypothalamu, který rovněž řídí emoce, srdeční puls a krevní tlak. Je velký asi jako třešeň, váží okolo 4,5 gramu a muži ho mají větší než ženy, homosexuálové a transsexuálové.

CENTRUM SEXU V MOZKU - HYPOTHALAMUS

Hormony, zejména testosteron, podněcují v této části mozku touhu po sexu. Vezmeme-li v úvahu, že muži mají desetkrát až dvacetkrát více testosteronu než ženy a větší hypothalamus, jsou nám jasné příčiny jejich mocné sexuality. Z tohoto důvodu mohou mít muži sexuální styk téměř kdykoli a kdekoli. Přidejme k těmto biologickým faktorům i sociální souhlas, s nímž se po generace setkávali "muži-roa

I

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHALI A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

sévači", a nelibost, s níž společnost hodnotí sexuálně aktivní, "promiskuitní" ženy, a přestaneme se divit, že rozdílný postoj k sexu byl odedávna jablkem sváru mezi muži a ženami (což není pokus o slovní hříčku).

I

Muži za to nemohou

Mužská fanatická a pudová touha po sexu má jasný cíl: zabezpečit přežití lidského rodu. Stejně jako u ostatních savčích samců má sexuální touha mužů některé charakteristické vlastnosti, které zajišťují přežití rodu. Za prvé, touha po sexu je u muže intenzivní, soustředěná a nelze ji snadno rozptýlit, což mu umožňuje mít pohlavní styk téměř v jakýchkoli podmínkách - například v přítomnosti nepřátel, kteří představují potenciální hrozbu, či na jakémkoli místě, kde se naskytá příležitost.

Muž kdysi musel být schopen mít co nejvíce orgasmů během co nejkratší doby,

Za druhé, muž pociťuje potřebu rozsévat své semeno co nejčastěji a co nejdál. Podle světové autority ve výzkumu sexu, Kinseyho ústavu ve Spojených státech, by bez omezujících sociálních podmínek byli téměř všichni muži promiskuitní. Tak tomu ostatně bylo v osmdesáti procentech společností po téměř celou dobu existence lidského rodu. Když se ve většině kultur začaly prosazovat monogamní vztahy, mužská biologická potřeba se stala neustálou hrozbou pro páry snažící se o monogamní vztah a i v současné době je partnerským problémem číslo jedna.

MUŽI, ŽENY A SEX

Proč jsou ženy věrné

Hypothalamus žen je mnohem menší než hypothalamus mužů. Organismus ženy navíc obsahuje pouze malé množství testosteronu, kterým je hypothalamus aktivován. Z tohoto důvodu ženy obecně pociťují výrazně nižší touhu po sexu než muži a jsou rovněž méně agresivní. Proč příroda ve snaze zajistit přežití druhu neudělala z žen divoké nymfomanky? Odpověď hledejme v délce těhotenství u lidí a v dlouhé době, která je třeba, aby se z lidského mláděte stal soběstačný jedinec.

U některých živočišných druhů, například u králíků, trvá březost jen šest týdnů. Mláďata jsou během dvou týdnů schopna sama se živit, utíkat a skrývat se. Nepotřebují otce, který by je bránil či živil. Novorozený slon či daněk je schopen krátce po narození utíkat společně s ostatními členy stáda. Dokonce i naši nejbližší příbuzní, šimpanzové, přežijí, i když osiří již ve věku šesti měsíců. Během podstatné části devítiměsíčního těhotenství je většina žen po fyzické stránce znevýhodněna. Minimálně dalších pět let pak trvá, než se lidské mládě může samo živit a bránit. Z těchto důvodů ženy zevrubně zkoumají, zda budoucí otec bude schopen shánět potravu, obstarat jí úkryt a zvítězit nad nepřáteli.

Někteří muži se domnívají, že otcovská role končí početím.

Mozek ženy je naprogramován tak, aby vyhledal muže, jenž setrvá v trvalém svazku po dobu nutnou k osamostatnění potomků. Ženy tedy vyhledávají stálé partnery.

FTTI

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MUŽI, ŽENY A SEX

I

Muži jsou jako plynový vaříč, ženy jako elektrický sporák

Sexuální touha muže je jako plynový vaříč - rychle vzplane, během několika vteřin dosáhne plného výkonu a stejně rychle uhasíná. Ženina sexuální touha je jako elektrický sporák - rozežhívá se pomalu, trvá jí déle, než dosáhne maxima, a dlouho chladne.

Na obrázku vidíte vývoj křivky sexuální touhy během života průměrného muže a průměrné ženy. Zobrazená křivka nezohledňuje kolísání, k němuž může dojít kvůli nejrůznějším vlivům prostředí, například porodům, úmrtím v rodině, známostem, odchodu do důchodu a podobně. Chtěli jsme přehledně zobrazit rozdíly v sexuální touze mužů a žen, proto jsme graf co možná nejvíce zjednodušili.

vysoká

sexuální touha muže

sexuální

touha

nízká

sexuální

13

20

touha

30

50

40

SEXUÁLNÍ TOUHA MUŽE A ŽENY

(Zdroj: Pease International Research, UK)

Hladina testosteronu v organismu muže se v průběhu dospělosti pomalu snižuje a odpovídajícím způsobem se snižuje i míra jeho sexuální touhy. Sexuální touha ženy naopak v průběhu let pomalu roste a vrcholu dosahuje mezi třicátým šestým až třicátým osmým rokem. Tento rozdíl vysvětluje častý výskyt vztahů starší žena - mladší muž ("chlapec na hraní")- Mladí muži jsou schopni výkonů, po nichž starší ženy dychtí. Mužova sexuální výkonnost ve věku devatenácti let je v souladu s ženinou sexuální touhou mezi jejím třicátým a čtyřicátým rokem. Na grafu rovněž vidíte, že sexuální touha čtyřicetiletého muže odpovídá touze ženy okolo dvaceti let, což naopak vysvětluje vztahy starší muž - mladá žena. Mezi partnery v těchto věkově nerovnoměrných vztazích většinou bývá asi dvacetiletý rozdíl.

Tvrdíme-li, že mužova sexuální touha dosahuje vrcholu v devatenácti letech a později klesá, máme na mysli její fyzickou stránku. Mužský zájem o sex je po téměř celý jeho život stejně vysoký - má o něj stejný zájem v sedmdesáti letech jako ve třiceti, ale úroveň fyzického výkonu je jiná. Dívka se během dospívání může o sex zajímat hodně, protože je zamilovaná, ale touží po něm jen do jisté míry. Stejně tak se o sex zajímá ve svých třiceti letech, ale v té době po něm i mnohem více touží.

I

Proč se muži a ženy hádají kvůli sexu

Nezapomínejte, že v této knize hovoříme všeobecně o sexuální touze mužů jako jedné skupiny a žen jako druhé skupiny. Individuální případy se samozřejmě mohou lišit, v této kapitole se však zabýváme typickým sexuálním chováním většiny lidí.

Některé ženy nepochybně pociťují značnou touhu | x i sexu a někteří muži naopak nízkou, to jsou však spíše vyj

MUŽI, ŽENY A SEX

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

mečné případy, kdežto my se zabýváme většinou mužů a většinou žen. Všeobecně platí, že většina mužů pociťuje vysokou touhu po sexu a většina žen touží po sexu méně. Výzkum uskutečněný Kinseyho ústavem prokázal, že třicet sedm procent mužů myslí na sex každých třicet minut. Stejně

často na něj pomýšlí pouhých jedenáct procent žen. Neustálá vysoká úroveň testosteronu v organismu muže ovlivňuje jeho velkou touhu po sexu a způsobuje, že muž je "vždy připraven".

Ma potřebuje d s místo

Šrafovaná oblast v grafu označuje životní období, kdy se muži a ženy kvůli sexu nejvíce hádají. Až do druhé poloviny svých třicátých let si ženy stěžují, že muži na ně neustále naléhají a nutí je k sexu, což je na obou stranách kvitováno s nelibostí. V této době ženy mužům vyčítají, že je "používají". Až v druhé polovině a koncem svých třicátých let ženy dohánějí muže v oblasti touhy po sexu; často je dokonce i předhánějí. Touha po sexu u žen v tomto věku je odrazem biologického instinktu, jenž jim velí v poslední chvíli před meno-pauzou počít a donosit dítě. Čerství čtyřicátníci jsou touto výměnou rolí často překvapeni. Jejich sexuální touha v tomto věku může být nižší než touha stejně staré ženy; ženy na muže často naléhají a ti se pak cítí, jako by měli "podávat výkon na přání". Situace se obrátila. Přečtete si knihu dr. Johna Graye Mars a Venuše v ložnici (nakladatelství Práh a Knižní klub v roce 1996 - pozn. red.). Dočtete se v ní, jak se vyrovnat se zmíněnými rozdíly v sexuální touze. Většina partnerských párů se těmto rozdílnostem nevěnuje; každý z partnerů však očekává, že ten druhý pochopí jeho (její) potřeby. Rozdílná touha po sexu je však odrazem plánů přírody.

Muži a ženy netouží po sexu stejně; u většiny párů se sexuální touha střídavě snižuje a zvyšuje v průběhu týdnů, měsíců i roků. Možná je módní tvrdit, že moderní muž a moderní žena mají o sex stejný zájem a že partneri jsou spolu obvykle skvěle sexuálně sešraní, avšak ve skutečném životě tomu tak nebývá.

Ať už básníci píší cokoli a romantikové smýšlejí jakkoli, touha po sexu je ovlivňována hormony produkovanými mozky. Testosteron je hlavním zdrojem pocitu, kterému říkáme sexuální touha, a láska (jak jste se mohli dočíst v kapitole sedmé) je směsicí chemických a elektrických reakcí. Ti lidé, kteří se domnívají, že láska je záležitost mysli, mají do jisté míry pravdu. U žen je tomu tak, že se smísí psychologické faktory jako je důvěra, pocit blízkosti a celková spokojenost, a vytvoří podmínky, díky nimž se z mozku uvolní potřebné hormony. Mužský mozek potřebné hormony uvolňuje kdykoli a kdekoli.

I

Touha po sexu a stres

Ženina touha po sexu je výrazně ovlivněna právě probíhajícími událostmi. Pokud jí hrozí propuštění z práce, pracuje na náročném projektu, splátky za dům se právě zdvojnásobily, děti jsou nemocné, v dešti promokla skrz naskrz anebo se jí zaběhl pes, nebude mít na sex ani pomyšlení. Bude toužit jen po tom, aby si mohla lehnout a spát.

Když se stejné události přihodí muži, bude toužit po sexu jako po prášku na spaní, jako po prostředku, který uvolní napětí nashromážděné za celý den. Večer se tedy pravděpodobně pohádají: žena muže nazve necitlivým hrubcem, on ji osočí, že je frigidní a odejde spát na pohovku. Zní vám to povědomě? Je zajímavé, že zeptáte-li se muže na kvalitu jeho partnerského vztahu, bude většinou přemýšlet o událostech

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

právě uplynulého dne, které mají povahu služby ze strany partnerky, například o tom, zda mu manželka uvařila snídani, vyžehlila košili či namasírovala záda. Žena na stejnou otázku odpovídá s ohledem na delší časové období - například jak pozorný k ní byl její muž během uplynulých několika měsíců, jak jí pomáhal s domácími pracemi a nakolik s ní komunikoval. Muži většinou toto rozdílné pojetí vztahu nechápu. Muž se může chovat celý den jako nejskvělejší gentleman, ale jeho partnerka ho večer stejně odmítne, protože nemůže zapomenout, jak před dvěma týdny urazil její matku.

I

Kolik sexu si dopřáváme?

Z výzkumu partnerských párů uskutečněného v Austrálii v letech 1997-98 vyplývá průměrná frekvence sexuálních styků partnerských dvojic v závislosti na věku. Respondenti výzkumu byli vybráni náhodným výběrem a odpovědi byly anonymní, takže je pravděpodobné, že jsou pravdivé.

Věk
21) 30 41) 50

Frekvence sexuálních stí

144 kr. iř ZA rok

63 krát za rok 61 krát za rok

Nezapomínejme, že se jedná o průměrná čísla. Někteří pětadesátníci mohou mít sexuální styk šestkrát do týdne, zatímco někteří dvacetiletí ho třeba neměli ještě nikdy, avšak to jsou výjimky potvrzující pravidlo. Je zajímavé, že osmde-

MUŽI, ŽENY A SEX

sát jedna procent párů uvedlo, že je se svým sexuálním životem spokojeno, což znamená (za předpokladu, že mluvili pravdu), že za sebou pravděpodobně mají velké množství vyjednávání, díky kterému úspěšně omezili "nadbytečnou" sexuální touhu muže. Procento párů, které tvrdí, že žijí spokojeným sexuálním životem, se v západních zemích pohybuje obvykle okolo šedesáti procent.

Jeden americký výzkum objevil, že všichni bílí muži udávají přibližně stejný počet sexuálních styků. Latinské (ibero-americké) ženy mají sexuální styk častěji než černošky či bílé ženy (které udávají přibližně stejný počet sexuálních styků); černošky dosáhnou orgasmu při každém sexuálním styku o padesát procent pravděpodobněji než bělošky. Asijští muži udávají nejmenší počet sexuálních styků, což je v souladu s jejich nižší hladinou testosteronu.

Sex a mozek

Americký demografický časopis zveřejnil výsledky výzkumu uskutečněného v roce 1997, kdy tým badatelů zkoumal deset tisíc dospělých respondentů. Výzkum potvrdil spojitost mezi sexuální touhou a inteligencí. Čím inteligentnější respondenti, tím méně sexuální touhy i sexuálních styků. Lidé s postgraduálním vzděláním měli sexuální styk 52 krát za rok, vysokoškoláci 61 krát za rok a respondenti, kteří školu nedokončili, 59 krát za rok. Muži s pevnou osmihodinovou pracovní dobou měli sexuální styk 48 krát ročně, kdežto muži, kteří pracovali více než šedesát hodin týdně, jej měli 82 krát - velké pracovní nasazení i značnou sexuální touhu pravděpodobně způsobuje vyšší hladina testosteronu. Milovníci jazzu mívají sexuální styk o 34 procent častěji než milovníci populární hudby. Nejméně častý je sexuální styk u milovníků klasické hudby.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MUŽI, ŽENY A SEX

?ta je v ti

isickou hudbu a pracuje

na zkrácený úvazek. Měla by se naopak vyvarovat tvrdě pracujícího jazzového pianisty.

Množství testosteronu v organismu mužů během dne stoupá a klesá v pěti až sedmi vlnách. Nejvyšší hladinu testosteronu mívají muži při východu slunce (až dvakrát vyšší než v jiných denních dobách) - to je doba, kdy se kdysi vydávali na lov. Večer, kdy muž "hledí do ohně", je hladina testosteronu v jeho organismu v průměru o třicet procent nižší.

"Probudil jsem se v šest ráno, protože moje žena do mě rýpala násadou koštěte," řekl nám po skončení přednášky jeden z návštěvníků. "Když jsem se jí zeptal, co to dělá, odpověděla mi: „Abys taky jednou zažil, jaké to je!"

Sex a zdraví

Existuje nespočet důkazů, že sex výrazně zlepšuje zdravotní stav člověka. Během milostného objetí třikrát týdně se spálí až třicet pět tisíc kilojoulů, což je totéž, jako byste za rok uběhli sto třicet kilometrů. Sex zvyšuje hladinu testosteronu v organismu, díky čemuž se kosti stávají silnějšími a sílí i svaly. Rovněž se zvedá hladina "dobrého" cholesterolu. Sexuo-ložka dr. Beverley Whippleová říká: "Během sexu se vyplavují endorfíny, které přirozeným způsobem potlačují bolest a pomáhají proti bolestem hlavy a artritidě."

Těsně před orgasmem se uvolňuje hormon DHEA (de-hydroepiandrosteron), který zlepšuje rozpoznávací schopnosti, zlepšuje stav imunitního systému, brání růstu nádorů a posiluje kosti. U žen se během sexuálního styku uvolňuje

hormon oxytocin, který vyvolává touhu po doteku, a rovněž se zvyšuje hladina estrogenu. Dr. Harold Bloomfield, autor knihy *The Power of Five* (Moc pěti), uvádí, že vyšší hladina estrogenu u žen má spojitost s lepší kvalitou kostí a výkonnějším kardiovaskulárním systémem. Všechny tyto hormony chrání srdce a ovlivňují délku života. Více sexu se tedy rovná delšímu životu a menší míře stresu. Seznam výhod, které přináší spokojený sexuální život, by se mohl prodlužovat do nekonečna...

Monogamie a polygamie

Polygamie je soužití, v němž má muž či žena více než jen jednoho partnera současně. Lidé nejsou od přírody monogamní. Před rozšířením židovsko-křesťanské ideologie žilo více než osmdesát procent veškerých lidských společností polygamií způsobem života, zejména kvůli svému přežití.

Žáci se domnívají, že monogamie "d, z něhož se vyrábí nábytek.

Monogamie znamená, že jeden muž žije trvale v páru s jednou ženou. Tento stav je přirozený u mnoha zvířat, například u lišek, hus či orlů. U živočišných druhů, které žijí celoživotně v páru, mají samec a samička přibližně stejnou velikost a o rodičovské povinnosti se dělí napůl. U polygamií druhů jsou samci obvykle větší, barevnější, agresivnější a rodičovskou roli plní minimálně. Samci polygamií druhů živočichů sexuálně dospívají mnohem později než samice, aby se tak zabránili soupeření mezi staršími a mladšími, nezkušenými samci, kteří by pravděpodobně soubor nepře-

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

žili. Muži mají charakteristické znaky polygamií druhů: není tedy divu, že musí vynakládat velké úsilí, aby zůstali monogamní.

MUŽI, ŽENY A SEX

kuitní chování ani nehájíme mužskou nevěru. Současný svět se nesmírně liší od světa naší minulosti a lidské biologické vybavení je často zcela v rozporu s dnešním očekáváním a požadavky doby.

I

Proč jsou muži promiskuitní

Jak zapadá manželství do životního stylu živočišného druhu, jehož samci jsou od přírody promiskuitní?

Promiskuita je zabudována do mozku muže a je dědictvím jeho evolučního vývoje. Během celých dějin lidského rodu docházelo k válkám, které redukovaly počet mužů. Mělo tedy smysl co nejvíce přispívat ke zvyšování počtu členů kmene. Počet mužů vracejících se z válek a bitev byl většinou nižší než počet těch, kteří do nich odešli. Zůstávalo po nich značné množství vdov a pro přežití kmene tedy mělo smysl vytvářet pro vracející se muže "harém".

Narození chlapce bylo vítáno s radostí, protože muži byli neustále zapotřebí k obraně komunity. Narození dívky bylo zklamáním, protože v komunitě byl tak jako tak nadbytek žen. Tak tomu bylo

po stovky a tisíce let. Současný muž má k tomu všemu ještě větší hypothalamus než ženy a v jeho organismu koluje značné množství testosteronu, které v něm podporuje jeho prastarou touhu po rozmnožování. Skutečností je, že muži, stejně jako samci většiny primátů i ostatních savců, nejsou biologicky uzpůsobeni k monogamnímu vztahu.

Důkaz předchozího tvrzení nacházíme i v existenci rozvinutého "sexuálního průmyslu" zaměřeného na muže. Téměř veškerá pornografie, erotické videokazety, prostitute a erotické internetové stránky jsou určeny mužům. Většina mužů totiž dokáže žít v monogamním vztahu, ale potřebují alespoň polygamní duševní stimulaci. Mělo by být jasné, že hovoříme-li o mužských sklonech k promiskuitě, máme na mysli jejich biologické zaměření. Nepodporujeme promis-

. ??,?. ?.??? ? ??

biologické vybaí

Je-li některý druh chování instinktivní nebo přirozený, neznamena to automaticky, že je vhodný. Například mûry mají ve struktuře mozku zakódováno, že létají směrem ke světlu. Díky tomuto naprogramování mohou létat v noci a orientovat se podle světla měsíce a hvězd. Současné mûry však naneštěstí žijí ve světě, který se výrazně liší od toho, v němž se vyvíjely. Na mûry a komáry dnes máme lapače. Mûra dnešního světa věrná své přirozenosti letí za světlem, vletí do lapače a okamžitě shoří. Porozumí-li současní muži svým biologickým sklonům, mohou se vyhnout "sebeupále-ní" v důsledku kdysi přirozeného chování.

"Teď se tam nedívej, ale právě přišel dar z nebes pro všechny pávice!"

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MUŽI, ŽENY A SEX

Existuje malé procento žen, které jsou stejně promiskuitní jako muži, ale jejich motivace je obvykle jiná. Mozek ženy, jež je odpradáвна ochránkyní rodiny, potřebuje k probuzení sexuální touhy jiné podněty než pouhý příslib sexu. Většina žen pocítí touhu po vztahu anebo alespoň po nějakém druhu emocionálního spojení dříve než chuť k sexu. Muži si obvykle neuvědomují, že vzniklé emocionální pouto u žen přetrvá následující tři až šest měsíců. Ženy (s výjimkou zanedbatelného procenta nymfomanek) pocítují největší touhu po sexu během ovulace, která trvá několik dní anebo několik hodin.

Kdyby muži nebyli žádným způsobem omezeni, většinou by se ocitli v bezedné jámě bezmyšlenkovitých sexuálních styků sloužících k "přežití kmene". Vědci z American Health Institute (Americký ústav zdraví) zjistili, že 82 procent budoucích mužů ve věku 16-19 let shledává přitažlivou myšlenku účasti na sexuálních hrátkách s cizími lidmi. Pouhá dvě procenta dívek si myslela totéž; ostatní tento nápad považovaly za strašlivý.

Žena touží po množství sexu s mužem, kterého miluje. Muž touží po množství sexu.

I

Kohoutí efekt

Kohout je velmi požívačný pták, který dokáže se s lepici kopulovat téměř nepřetržitě, více než šedesátkrát během páření. Nedokáže však kopulovat více než pětkrát s jednou slepicí během jednoho dne. Při šestém pokusu naprosto ztrácí zájem i schopnost. S jinou slepicí je však ihned schopen pářit se dál se stejným nadšením jako s první. To je takzvaný "kohoutí efekt".

Býk po sedmé kopulaci se stejnou krávou ztrácí zájem, dostane-li se však k další samici, ihned se opět rozvášní. I s desátou novou krávou je stále schopen pozoruhodných výkonů.

Beran se s toutéž samicí nespáří více než pětkrát, ale s dalšími ovcemi je schopen kopulovat s ohromným úsilím. S předešlou partnerkou však už není schopen ničeho, a to ani tehdy, je-li

"zamaskována" cizím pachem anebo má-li přes hlavu pytel. Beran se nedá oklamat. Příroda se tímto způsobem snaží zabezpečit přežití daného živočišného druhu - co největším rozproštěním samčího semene zajišťuje co největší množství počtů.

Muži nechtějí, aby devadesát devět procent

rozhodnutí za ně dělal někdo cizí - proto dávají svému penisu jméno.

U zdravého mladého muže se počet možných sexuálních styků pohybuje rovněž okolo pěti. Za příznivých okolností je schopen souložit s jednou partnerkou až pětkrát během jediného dne; po šesté již většinou neuspěje. S další partnerkou jeho zájem (spolu s příslušnou částí anatomie) většinou znovu ožije, stejně jako je tomu u býků a kohoutů.

Mužská touha po sexu je tak silná, že podle názoru dr. Patricka Carnese ze Sexual Recovery Institute (Ústavu sexuální regenerace) je přibližně osm procent mužů závislých na sexu. Totéž lze tvrdit jen o méně než třech procentech žen.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁM" A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MUŽI, ŽENY A SEX

I

Proč muži chtějí, aby se ženy oblékaly jako prostitutky (ale ne na veřejnosti)

Struktura mužova mozku potřebuje rozmanitost. Muž je stejně jako většina savců naprogramován k vyhledávání a oplodňování co největšího počtu zdravých samic. Z tohoto důvodu mají muži rádi novoty a změny - v mono-gamním vztahu například sexy prádlo. Na rozdíl od jiných savců dokáže muž klamat sám sebe a předstírat, že má celý harém žen, když se jeho partnerka obléká celou řadou odlišných způsobů. Je to svým způsobem jakási varianta "pytle přes hlavu", uskutečňovaná pomocí různých převleků. Většina žen ví, jaký účinek má na muže sexy prádlo, i když jen málokterá tuší, proč tomu tak je.

Před každými Vánoce jsou oddělení s dámským prádlem v obchodních domech obležena muži, kteří se nesměle rozhlížíjí a snaží se vybrat sexy dárek pro své partnerky. V lednu jsou stejná oddělení obležena ženami, které přicházejí dárek vrátit a říkají: "V tomhle se necítím dobře. Partner po mně chce, abych se oblékala jako lehká holka!" Prostitutka je však profesionální prodávka sexu, která zná potřeby trhu a vychází jim vstříc vhodným oblečením. Jeden americký výzkum prokázal, že ženy, které nosí různé druhy erotického prádla, obecně mají mnohem věrnější partnery než ženy, které dávají přednost "bombardákům". A to je pouze jeden ze způsobů, jak lze v monogamním vztahu uspokojit mužskou touhu po rozmanitosti.

Proč jsou muži třímínutový zázrak

Doba mezi "startem" a orgasmem činí u zdravého muže v průměru dvě a půl minuty. Zdravá žena potřebuje průměrně třináct minut. U většiny savců je kopulace rychlou akcí, neboť během svého spojení jsou snadnou a zranitelnou kořistí dravců. "Rychlovky" jsou způsob, kterým příroda zajišťuje ochranu živočišných druhů.

I

JaJ

V závislosti na věku, zdravotním stavu a náladě mohou mít mnozí muži sexuální styk několikrát za den a dokážou udržovat erekci po různě dlouhou dobu. To jsou jistě zajímavější výkony než ty, které předvádí samec afrického paviána, jehož kopulace trvá pouhých deset až dvacet vteřin a provede během ní jen čtyři až šest pohybů pánví. Výkony lidských samců jsou však nevýznamné ve srovnání s divokými krysami, které se páří i čtyřístkrát během deseti hodin. První místo v

živočišné říši však nepochybně patří Shawově myši, která je držitelkou současného sexuálního rekordu: více než sto kopulací během jediné hodiny.

I

Testosteron a velikost varlat

U všech živočišných druhů je velikost varlat (v poměru k velikosti a mohutnosti těla) hlavním faktorem ovlivňujícím hladinu testosteronu. Velikost varlat však není nutně ve spo-

™ PROC MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

jitosti s mohutností těla. Například gorila váží čtyřikrát více než šimpanz, avšak šimpanz má čtyřikrát těžší varlata. Varlata vrabce jsou v poměru k velikosti jeho těla osmkrát větší než varlata orla - díky tomu je také vrabec velmi poži-vačný pták. Podstata věci je tato: velikost varlat ovlivňuje míru samčí monogamie či věrnosti. Africký šimpanz Bonobo má největší varlata ze všech primátů a neustále se páří s každou samicí, která je v dohledu; samci mohutných goril se svými relativně malými varlaty jsou rádi, spáří-li se jednou do roka, i když každý z nich má okolo sebe malý harém. Bereme-li v úvahu velikost varlat v poměru k mohutnosti těla, mají muži ve srovnání s ostatními primáty průměrně velká varlata. To znamená, že jejich organismus vytváří dost testostero-nu, aby měli chuť být promiskuitní, avšak zas ne tolik, aby nebylo možno omezovat jejich přirozené sklony k polygamii přísnými pravidly formulovanými ženami, církví a společnostmi.

John si na videu pozř
jak vychází z kos

Ve světle poznatků, o nichž jste se právě dočetli, by nebylo překvapivé, kdyby významní političtí představitelé, jako Bili Clinton, John F. Kennedy, Bob Hawke či Sadám Husajn, měli nadprůměrně velká varlata. Bohužel jsme tuto domněnku nemohli ověřit. Rovněž touha po sexu by u těchto mužů měla být nadprůměrná a potřebovala by svůj ventil. Veřejnost staví muže s vysokou hladinou testosteronu do významných politických pozic spojených s výkonem moci, avšak očekává od nich, že se budou chovat stejně zdrženlivě jako vykastrovaná kočka. Skutečnost je taková, že právě značná touha po

MUŽI, ŽENY A SEX

sexu je vynesla do jejich pozic, avšak paradoxně může právě ona způsobit i jejich pád.

Problém mužské nevěry má jen jedno zaručené řešení -kastraci. Po ní se muž stane monogamním, nemusí se často holit, neplesati a žije déle. Studie mužů v ústavech duševně chorých prokázaly, že kasírovaní muži se dožívají průměrně šedesátí devíti let, kdežto muži, v jejichž organismu koluje testosteron, žijí průměrně jen padesát šest let. Totéž zjištění platí i pro kočky.

Můžeme očekávat, že budoucí generace mužů budou mnohem méně potentní než současní muži. Již po několik generací se mužům stabilně zmenšují varlata a snižuje se produkce spermatu. Existují důkazy, že naši předkové měli mnohem větší varlata než současní muži. Ve srovnání s ostatními primáty, například gorilou či šimpanzem, mají muži výrazně menší množství spermií připadající na jeden gram tkáně. Současní muži produkují ve srovnání s muži ve čtyřicátých letech přibližně o polovinu méně spermií, jsou tedy méně "mužní".

I

Biologické počty

Dr. Robin Baker ze School of Biological Sciences na BritahVs University v Manchesteru ve svém pozoruhodném výzkumu prokázal, že mozek muže dokáže podvědomě vycitit z chování ženy dobu její ovulace. Mužský organismus pak vypočítá a uvolní přesný počet spermií, který je v daném momentě potřebný k úspěšnému oplodnění. Má-li například pár sexuální styk každý den, organismus muže uvolní v období ženiny ovulace v jednom styku sto milionů spermií. Nemá-li pár sexuální styk po tři dny, uvolní se tři sta milionů spermií; nemá-li styk pět dní, uvolní se pět set milionů, a to i v tom případě, že muž měl v mezidobí každý den sexu-

PROČ MUŽI NEPOSLOUHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MUŽI, ŽENY A SEX

ální styk s jinou ženou. Organismus muže uvolňuje na základě biologického výpočtu mozku právě tolik spermií, aby došlo k úspěšnému početí a vyloučila se možnost, že dojde k oplodnění konkurenční spermií.

Muži a jejich dívání se po ženách

Muži jsou stimulováni zrakem, ženy sluchem. Mozek muže je naprogramován k vnímání ženských tvarů, proto mají u mužů velké úspěchy erotické zrakové vjemy. Ženy ze všeho nejvíce touží po milých slovech. Ženina citlivost k verbálním něžnostem dosahuje takové míry, že mnohé ženy při naslouchání sladkým slovíčkům svého milého zavírají oči.

Volbu Miss Universe sledují v televizi ženy i muži, avšak muži jsou v převaze. Muže přitahuje pohled na krásné ženy a sledování podobných soutěží je přijatelnou formou mužského okukování žen. Volba Mr Universe (nejkrásnějšího muže) naopak nezajímá téměř nikoho a také ani nebývá vysílána v televizi. Ani muže, ani ženy totiž nezajímá pasivní mužská krása - přitažlivost muže většinou spočívá v jeho dovednostech a fyzické statečnosti.

avšak Mr Universe nev

krátké vzdálenosti, si jí všimne jako první. Rychle v duchu porovná sebe se slečnou - potenciální konkurencí - a obvykle vyjde z tohoto srovnání negativně. Když se potom její partner zadívá na slečnu, je osouzen, že se "dívá po ženských". Ženy si v těchto situacích obvykle myslí dvě negativní věci: za prvé, mylně se domnívají, že muž by byl raději s onou slečnou, a za druhé, že ona sama není tak fyzicky přitažlivá jako dotyčná. Muže však vizuálně přitahují ženské tvary, křivky a dlouhé nohy. Jakákoli žena s patřičnými tvary a proporcemi vzbudí jeho pozornost. Neznamená to, že muž chce takovou ženu okamžitě do postele; připomíná mu to však, že je muž-samec, jehož dějinná role spočívá ve vyhledávání příležitostí ke zvětšení velikosti kmene. Konec konců, muž onu cizí ženu ani nezná, a tak ve skutečnosti ani neuvažuje o vztahu. Totéž platí o mužích prohlížejících si erotické časopisy pro pány. Dívá-li se na nahou ženu, nepřemýšlí, jakou má asi povahu, zda umí vařit či hraje na klavír. Sleduje její tvary, křivky a fyzický vzhled - to je vše. Tento způsob sledování se příliš neliší od pohledu, kterým hodnotí šunkovou kýtu za výlohou uzemářství. Neomlouváme tím hrubé a urážlivé okukování, jehož se někteří muži dopouštějí. Snažíme se jen vysvětlit, že je-li muž přistižen při upřeném pohledu na cizí ženu, neznamená to, že nemiluje svou partnerku. Jde jen o jeho biologické naprogramování v akci. Zajímavým zjištěním vyplývajícím z výzkumů je, že na veřejných místech, jako jsou plovárny a pláže, ženy zírají na muže více než muži na ženy.

Přejde-li okolo muže krásná žena přitažlivých tvarů, muž se za ní otočí (nemá totiž dobré periferní vidění) a dívá se na ni jako v transu. Přestane mrkat a jeho ústa se naplní slinami - tuto reakci ženy popisují jako "slintání". Jde-li spolu po ulici pár a po druhé straně chodníku se houpavým krokem nese slečna v minisukni, žena, která má dobré periferní vidění na

PROČ MUŽI NEPOSLOUHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MUŽI, ŽENY A SEX

I

Co by měli dělat muži

Co očekáv

Muž by před svou partnerkou neměl nepatříčně zírat na jinou ženu, zejména na veřejnosti. Naopak jí v takové situaci může zalichotit, například: "Má sice krásné nohy, ale vsadím se, že nemá tvůj úžasný smysl pro humor. Ve srovnání s tebou je to druhá třída." Taková lichotka je pro ženu jedna z nejkrásnějších, zejména před jejími přáteli či jinými lidmi. Muž, který má odvahu něco podobného vyřknout, se setká s velkým úspěchem.

Ženy by měly pochopit, že muž je svým biologickým naprogramováním veden k tomu, aby se díval na ženské tvary a křivky, a neměly by to považovat za ohrožující. Žena může dokonce sama začít hovořit o přednostech nějaké cizí ženy. Muži by však měli pochopit, že žádná žena neocení nepřiměřené upřené pohledy.

Co vlastně očekáváme od dlouhodobého vztahu

Citovaný výzkum pochází z Ameriky (ostatní výzkumy zabývající se tímto tématem, které jsme analyzovali, nebyly dostatečně spolehlivé) a dokazuje, že muži si celkem realisticky uvědomují, co od nich ženy očekávají. Na seznamu B muži vysoko umístili položku "pěkné tělo". V seznamu A tato položka figuruje na posledním místě. Patnáct procent mužů se domnívá, že pro ženy je důležitý jejich velký penis. Pouze dvě procenta žen však tvrdí, že jim na tom záleží. Někteří muži jsou tak nezvratně přesvědčení o významu velikosti penisu, že v sexshopech a na reklamách v časopisech se v poslední době objevuje různé vybavení sloužící ke zvětšení penisu.

Nyní se podívejme, co muži očekávají od své dlouhodobé sexuální partnerky a co si o tom myslí ženy.

V následující tabulce se dozvíte, co ženy očekávají od svého dlouhodobého sexuálního partnera, a co si o ženiných preferencích myslí muži. Údaje byly získány výzkumem více než patnácti tisíc mužů a žen ve věku od sedmnácti do šedesáti let. Položky jsou seřazeny podle důležitosti.

uži

3. Inteligenci

imoi

• : ?•?? ...

Cooř>

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Jak vidíte, ženy si o mnoho méně uvědomují, co muži očekávají od svých dlouhodobých partnerek. Je tomu tak proto, že ženy odvozují své domněnky ze způsobu chování, který vidí u mužů - z mužských upřených pohledů na ženská těla. Na seznamu A se vyskytují jak krátkodobá, tak dlouhodobá kritéria toho, co ženy očekávají od mužů. U mužů je tomu jinak. Seznam D je o tom, co muži hodnotí při prvním setkání se ženou, seznam C však uvádí vlastnosti, které muži hledají u žen v dlouhodobém vztahu.

Proč muži chtějí "jen jedno"

Muži chtějí sex a ženy lásku. To je známo už tisíce let, avšak zřídka se hovoří o tom, proč je tomu tak a co s tím lze dělat. Tento fakt je hlavním zdrojem vzájemných sporů a stížností z obou stran. Zeptáte-li se ženy, jakého by chtěla muže, obvykle odpoví, že se jí líbí široká ramena, štíhlý pas a vypracované paže a nohy - všechny tyto fyzické znaky jsou zapotřebí k lovu či zápasu s velkými zvířaty. Podle ženy by však muž měl být zároveň starostlivý, něžný a citlivý k jejím

potřebám a dobrý společník při konverzaci - to jsou však ženské vlastnosti. Naneštěstí pro většinu žen se spojení vypracovaného mužského těla a ženských vlastností vyskytuje obvykle jen u gayů či zženštilých mužů.

Muž se musí učit umění potěšit ženu, neboť mu není přirozeně vrozeno. Muž je lovec - jeho mozek je naprogramován k řešení problémů, lovu zvěře a boji s nepřítelem. Večer chce hledět do ohně a několika pohyby pánve přispět k zachování velikosti kmene. Má-li žena toužit po sexu, musí se cítit milována, obdivována a oceňována. A v této rozdílnosti spočívá zádrhel, který si většina lidí nikdy neuvědomí. Muž potřebuje sex, aby se mohl vyladit na svoje pocity. Žena naneštěstí potřebuje toto vyladění, aby vůbec dostala chuť

MUŽI, ŽENY A SEX

k sexu. Muž je naprogramován na lov. Jeho organismus je uzpůsoben tak, aby byl schopen lovit bez ohledu na led, mráz či vedro. Pokožka mužů je méně citlivá, aby se lovec nenechal odradit zraněními, spáleninami či omrzlinami. Mužský svět byl během vývoje lidského rodu plný válek a smrti a nebylo v něm místo pro citlivost k potřebám jiných, pro dlouhé rozhovory a pocity. Kdyby se muži minulosti zabývali komunikací a soucítěním, nemohli by se soustředit a jejich kmen by se snadno stal cílem útoku. Ženy by si měly uvědomit, že jde o biologický fakt, kterým jsou současní muži obtíženi, a měly by se s touto skutečností vyrovnat odpovídající strategií.

Matky často poučují své dcery, že mužům jde jen o jediné - o sex. Toto tvrzení však není zcela přesné. Muži chtějí lásku, ale mohou se na ni vyladit jen prostřednictvím sexu.

Sexuální potřeby mužů a žen jsou velmi rozdílné, nemá však smysl vzájemně se obviňovat. Žádný z partnerů na této situaci nemůže nic změnit - příroda je tak vytvořila. Konec konců, protiklady se přitahují. Pouze ve vztahu dvou gayů či lesbiček jsou sexuální potřeby obvykle vyrovnané - proto se homosexuálové na rozdíl od heterosexuálů jen zřídkakdy hádají na téma láska a sex.

I

Co je třeba k sexu a lásce

Autor výroku, že cesta k mužově srdci vede přes jeho žaludek, mířil příliš vysoko. Dostane-li se muži skvělého sexu, oživí se v něm jeho jemnější, ženská stránka. Náhle slyší zpívat ptáky, všímá si barvy stromů, cítí vůni květin a dojmají ho slova populární písně. Před sexuálním stykem si ptáků všiml jen proto, že mu znečistili auto. Muž by si měl uvědomit, že tuto jeho odvrácenou stranu, která se oživuje po sexu, mají ženy rády a připadá jim nesmírně přitažlivá. Umí-

W PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁM' A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

li tuto svou stránku dávat najevo, dokáže ženu vyladit patřičným způsobem již před sexem. Žena by naopak měla vedet, že prostřednictvím skvělého sexuálního života se může dostat k mužově jemnější straně a říci mu, jak okouzující jí připadá.

Na počátku nového vztahu je vždy úžasný sex a spousta lásky. Žena poskytuje muži dostatek sexu a on jí mnoho lásky. Jeden sytí potřeby druhého. Po několika letech však muž začne většinu svého času věnovat lovu zvěře a žena péči o jeskyni. Proto se zdá, jako by láska a sex odcházely společně. Muž i žena jsou stejně zodpovědní za svůj skvělý či špatný sexuální život. Není-li v pořádku, mají však často sklony obviňovat jeden druhého. Muži by měli pochopit, že ženy potřebují k vykřesání ohně pozornost, chválu, hýčkání a dostatek času. Ženy by si měly pamatovat, že muži tyto pocity mnohem snáze vyjadřují po sexu než před ním. Muži by si měli pamatovat, jak se cítí po pěkném sexu, a měli by se snažit si tyto pocity společně s partnerkou vyvolat ve chvíli kdy se ho dožadují. Žena by měla být připravena pomoci mu'

Klíčem k dobrému vztahu je sex. Je-li sex skvělý, celý vztah se výrazně zlepší.

Pečovat, chválit, hýčkat, pochutnávat si na jídle, které uvařila, masírovat, opravovat věci v domácnosti,

vdřovat se, pět serenády, lichotit, podporovat, sytit,'

? ?????? ' ?????? ' : '?? ' V , ; . ? . • .!?? • . • .,

^ povzbuzovat, hladit, utěšovat, objímat, ignorovat přebytečný tuk, mazlit se, vzrušovat, uklidňovat, chránit

prokazovat laskavosti, uchvacovat, doprovázet,

MUŽI, ŽENY A SEX

důvěřovat, bránit, oblékat, vychloubat se, uctívat, uznávat, rozmazlovat, být ochoten pro ni zemřít, škádlit, uspokojovat, tisknout se, projevovat oddanost, zbožňovat.

JAK SPOLEHLIVÉ Přijít

I

Co od sexu očekávají muži

U mužů je to jednoduché - očekávají uvolnění nahromaděného napětí prostřednictvím orgasmu. Muž po sexuálním styku váží méně (říká se, že má prázdný mozek), protože přišel o část svého těla a potřebuje klid k odpočinku a regeneraci. Proto muž po milování často usíná. Žena se kvůli tomu často zlobí a má pocit, že se muž chová sobecky a nestará se o její potřeby.

Muž používá sexu rovněž k tomu, aby vyjádřil fyzicky to, co neumí vyjádřit emocionálně. Má-li muž problém, například nemůže sehnat nové zaměstnání, vyrovnat přečerpané konto anebo vyřešit spor, pravděpodobně bude toužit po sexu, aby odlehčil intenzitě svých emocí. Žena toto chování obvykle nechápe, nese ho nelibě, protože se cítí být "používána" a pomíjí skutečnost, že muž má problém, s nímž si neví rady.

Muži si rádi představují sex se dvěma i) by si s kýt

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Testy prokázaly, že muži, kteří potlačují touhu po sexu, mají potíže se sluchem, uvažováním, řízením auta či při práci s těžkými stroji. Rovněž obtížně vnímají čas: tři minuty jim připadají jako čtvrt hodina. Potřebuje-li žena od muže inteligentní rozhodnutí, měla by počkat až po milování, kdy má muž čistou hlavu.

I

Co od sexu očekávají ženy

Má-li muž pocitovat uspokojení ze sexu, je třeba, aby se v jeho průběhu uvolnilo nashromážděné napětí. Žena pociťuje protichůdnou potřebu: touží po postupně a dlouho se vytvářejícím napětí doprovázeném nezbytnou dávkou pozornosti a konverzace. Muž touží po prázdnotě, žena po naplnění. Porozumí-li muž tomuto protikladu, stane se z něj mnohem pozornější milenec. Většina žen potřebuje před sexuálním stykem alespoň třicetiminutovou předehtu. Mužům stačí třicet vteřin; do předehty obvykle započítávají i čas potřebný k uložení partnerky do patřičné polohy.

Po sexuálním styku se do organismu ženy vyplaví velké množství hormonů, takže žena mívá pocit, že se může postavit celému světu. Chce se dotýkat, mazlit se a povídat si. Muž však buď okamžitě usne, anebo se odtáhne - vstane a "jde něco dělat", například vyměňovat prasklou žárovku či vařit kávu. Muž se totiž chce za všech okolností ovládat a během orgasmu nad sebou dočasně ztrácí kontrolu. Vstane-li a "jde něco dělat", znovu získává kontrolu sám nad sebou.

MUŽI, ŽENY A SEX

I

Proč muži při sexu nemluví

Muži dokážou v určité době dělat jen jedinou věc. Máli muž erekci, dělá mu potíže mluvit, poslouchat či řídit, proto muži při sexu mluví jen velmi zřídka. Chce-li se žena orientovat v jeho pocitech, musí naslouchat jeho dechu. Muži rádi poslouchají "obscénní" řeči o tom, co a jak pro ně

partnerka udělá, ale před sexem, nikoli při něm. Mluví-li žena k muži během milování, může on ztratit soustředění i erekci. Během sexuálního styku užívají muži pravou mozkovou hemisféru. Snímkování mozku prokázalo, že se milování věnují tak intenzivně, že jsou téměř hluší.

Tiemmilc

Žeru

Pro ženu jsou velmi důležité slovní podněty, významnou součástí přede hry je pro ni tedy rozhovor. Když potom muž při milování přestane mluvit, žena se snadno začne domnívat, že se o ni nezajímá. Muž by proto měl během přede hry zahrnout ženu co největším množstvím láskyplných slov, aby naplnil tuto její potřebu. Žena by zase naopak měla během milování mlčet a partnerův zájem udržovat pomocí různých zvuků, jako "oooch" a "aaach", díky nimž muž dostává potřebnou pozitivní zpětnou vazbu. Když žena během milování mluví, muž se cítí povinen odpovídat a přestává se soustředit na důležitější věci.

Mozek žen nereaguje na chemické procesy spojené se sexuální touhou stejně dramaticky jako mozek mužů. Ženy si i během milování uvědomují zvuky zvenčí a změny okolí,

M PRQC MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

kdežto muž se soustředí jen na sex a nenechá se ničím vyrušovat. Tak se projevuje pradávne naprogramování ženy k ochraně hnízda - žena vnímá, co se děje okolo, a hlídá, aby nikdo nemohl ohrozit její potomstvo. Mnozí muži se již přesvědčili, že snaha přemluvit ženu k milování v přírodě, v pokoji s tenkými stěnami či za nezavřenými dveřmi snadno vede k hádce. Sex na veřejnosti, z něhož mají ženy hluboce zakořeněný strach, je však rovněž nejčastější ženskou tajnou sexuální fantazií.

MUŽI, ŽENY A SEX

Většina mužů mívá tuto sexuální fantazii: přijde k němu neznámá smyslná žena a shledá jej neodolatelným. Muž uspokojí každou její touhu - její touhu. Muž měří svou mileneckou úspěšnost mírou uspokojení ženy, a tak neustále sleduje její reakce, aby věděl, jak dobře si vede. záměrně dělat takové grimasy.

I

Cíl: orgasmus

"Použije mě, kdykoli se jí zachce, a pak mě zase nezná. Nechci být sexuálním objektem." Tato slova žádný muž nikdy nevyšlovil. Mužským kritériem uspokojení je orgasmus a muži se mylně domnívají, že stejně je tomu i u žen. "Jak je možné, že je spokojená, i když neměla orgasmus?" diví se muž. U sebe si tuto situaci neumí představit, a tak bere ženský orgasmus jako důkaz svého mileneckého úspěchu. Toto očekávání je však pro ženy velmi zavazující a stresující a vlastně snižuje šanci, že orgasmu dosáhnou. Ženy si užívají skvělého sexu prostřednictvím pocitu blízkosti, vřelosti a pomalu rostoucího napětí; orgasmus většinou chápou jako něco navíc, nikoli jako cíl. Muž musí mít orgasmus vždy, žena nikoli. Muži však vnímají ženy jako svoje sexuální zrcadla, a tak se snaží prodlužovat soulož po nekonečně dlouhou dobu a domnívají se, že právě po tom ženy touží.

Následující schéma zachycuje ženskou touhu po sexu v průběhu roku. Křivka neustále kolísá nahoru a dolů. Nahoře je tehdy, když žena nejvíce touží po orgasmu - v době ovulace -, dole je tehdy, když potřebuje mnoho něžností a nesexuálních doteků.

Většina mužů nedokáže během milování vnímat hluboké ženiny city a pocity, což je další důvod, proč je pro muže tak důležitý partnerčin orgasmus. Dosáhne-li žena orgasmu, muž dospěl k cíli a odvedl dobrou práci. Mnozí muži nikdy nepochopí, že povinný orgasmus je mužským, nikoli ženským kritériem úspěchu. Pro ženu je orgasmus přídatkem, nikoli měřítkem.

značná touha po sexu
nízká touha po sexu
JARO
touha po sexu u mužů

ZIMA
LÉTO PODZIM
TOUHA PO SEXU U MUŽŮ A ŽEN
(Zdroj: Pease International Research, UK)

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ! A ŽENY NEUMĚČÍST V MAPÁCH

MUŽI, ŽENY A SEX

I

Co nás vzrušuje

V následující tabulce se dočtete, co vzrušuje ženy a co vzrušuje muže. Jasně z ní vyplývá, že ženy a muži nechápu sexuální potřeby svých partnerů. Tento výčet preferencí v oblasti sexu je přímým odrazem naprogramování mozku muže a ženy. Muži jsou zaměřeni vizuálně a chtějí sex. Ženy jsou zaměřeny na naslouchání a pocity a touží po dotecích a romantice.

v Co vzrušuje muže
láni 2. ženská n.ihota
3. sexuální rozmanitost
4. luxusní prádlo

k'k\ 5. ženina přístupnost

Mužovým biologickým úkolem je najít co možná nejvíce zdravých žen a počít s nimi dítě. Biologickým úkolem ženy je porodit děti a najít partnera, který s ní zůstane po dobu nutnou k jejich výchově. Tyto pradávne instinkty stále pohánějí i současné muže a ženy, bez ohledu na to, že žijeme v době, která si už nežádá neustálé plození. Z těchto archaických důvodů ženy vzrušuje oddanost, odevzdání a romantika jakožto jemný příslib mužovy ochoty zůstat a pomoci s výchovou potomků. Proto ženy potřebují monogamii. (Více se dočtete v následující kapitole.)

Kritizuje-li žena mužovu potřebu zrakové stimulace, je to stejné, jako když muž kritizuje ženu za její potřebu hovořit anebo jít na večeri. Jednoduchá odpověď zní takto: je zapotřebí obojího.

I

Mužům se křivdí

Věci, které vzrušují muže, se často označují za vulgární, nechutné, hrubé či zvrhlé. Vnímají je tak zejména ženy. Všeobecně platí, že ženy nevzrušují věci uvedené v seznamu mužů a naopak, muži zase reagují vlažně na ženské položky.

Veřejné mínění velebí a oslavuje ve filmech, románech a reklamách věci, které vzrušují ženy. Mužské preference odsuzuje a zavrhuje jako pornografii a hrubost. Z biologického hlediska však příslušníci obou pohlaví potřebují k vzrušení "své" faktory. Veřejná kritika způsobí preferovaných muži vede k tomu, že časopisy jako Playboy jsou ukrývány a tajné erotické fantazie se nepřiznávají. Mnoho mužů tak nikdy neuspokojí své potřeby a hodně jich cítí vinu či se setkává s odporem a nelibostí. Porozumí-li muži i ženy dějinnému vývoji svých potřeb, snáze je pochopí a přijmou bez hněvu, odmítání či viny. Žádný člověk by neměl dělat nic, co mu není příjemné, ale volný prostor pro diskusi o potřebách partnera pomáhá vytvářet láskyplný vztah. Muži by si rovněž měli uvědomit, že zařadit romantickou večeri či víkend na venkově je stojí jen zlomek úsilí ve srovnání se ženou, která se kvůli nim houpe na lustru v podvazkovém pásu.

I

Afrodiziaka - zničení mýtu

Známe stovky údajných afrodiziak, ale ani u jednoho nebylo vědecky prokázáno, že skutečně má požadované účinky. Všechny fungují na základě placebo efektu: věříte-li, že budou účinkovat, skutečně účinkují. Některá takzvaná afrodiziaka mohou dokonce omezovat sexuální touhu nebo jí úplně bránit, zejména tehdy, dráždí-li ledviny či vyvolávají li

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ" ČÍST V MAPÁCH

svědění a vyrážku. Jediná naprosto zaručeně působící afro-diziaka jsou ta uvedená v předchozí tabulce.

Muži a pornografie

Muži mají rádi pornografii a ženy nikoli. Pornografie vychází vstříc biologickým potřebám mužů, neboť neskrývaně předvádí ženské tvary, vášeň a sex. Mnoho žen však pornografii vnímá jako ukázkou dominance necitlivých mužů nad ženami. Neexistuje žádný důkaz o spojitosti mezi pornografií a sexuálními zločiny. Pornografie však může být psychologicky nebezpečná z jiného důvodu: ukazuje totiž nesmírně výkonné muže, kteří vydrží souložit dlouhé hodiny. Tento obraz může značně pošramotit názor muže na jeho vlastní výkon.

yerzí?

Jaký je rozdíl mezi erotikou

Erotické je, použijete-li

perverzní je použít cel

Pornografie také předstírá, že ženy vzrušují stejné zrakové a fyzické faktory jako muže a že ženská touha po sexu je stejně silná či ještě vyšší než mužská. Tato představa může mít zhoubný vliv i na ženy. Presentování žen jako sexuálních objektů, které neukojitelně baží po milování, může narušit jejich sebeúctu. Výzkumy osmnáctiletých až třiačtyřicetiletých respondentů prokázaly, že padesát procent mužů vnímá svůj sexuální život ve srovnání s filmy a časopisy jako méně uspokojivý, šedesát dva procent žen však vypovědělo, že jejich sexuální život je stejně dobrý či lepší než prezentace sexu v médiích. Zdá se, že muži se snaží než ženy nechají ovlivnit očekáváními vztahujícími se k jejich výkonu.

MUŽI, ŽENY A SEX

I

Existují sexuální maniačky?

Kdyby na zemi přistáli mimozemšťané a snažili se utvořit si názor na lidi podle časopisů, knih a filmů, rychle by dospěli k závěru, že pozemské ženy jsou vysoce sexuálně založená multiorgasmická stvoření, která nikdy nemají dost. Kdyby si mimozemšťané přečetli něco z běžné pornografické literatury nebo shlédli jakýkoli pornografický film, byli by nepochybně přesvědčení, že ženy mají neukojitelný sexuální apetit a za všech okolností se vrhají na téměř jakéhokoli muže. Toto je prezentace ženy v médiích, s níž se skutečné ženy musí vyrovnat. Nenasytná sexuální maniačka je ve skutečnosti výplodem mužské představivosti a odpovídá pouhému jednomu procentu ženské populace. Moderní ženě dělá potíže uvěřit muži tvrdícímu, že se mu líbí, jak vypadá nahá. S touto fantazijní představou prezentovanou v médiích se musí vypořádat teprve současní muži a moderní ženy, protože jejich rodiče a prarodiče se nikdy nesetkali s představou ženy ovládající sexuální touhu muže. Mnoho dnešních žen se považuje za nenormální či dokonce frigidní jen proto, že neodpovídají této mediální prezentaci. Mužům se vnucuje představa, že ženy neustále silně touží po sexu, a jsou zklamaní a otrávení, když je jejich skutečná partnerka dostatečně často neprovokuje k milování. Jsme neustále obklopeni časopiseckými titulky jako "Za pět dní se naučíte, jak prožít mnohonásobný orgasmus", "Tantrický sex trvá celé hodiny", "Měla jsem tři sta milenců během tří let", "Jak to dělat celou noc" a podobně, které v ženách i mužích vyvolávají dojem, že ženy myslí jediné na sex.

?. ! :?..???.???. ? ? ? , .???.???. ? . ? , ;,

nezvýšilo však její touhu po s<

™ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁM' A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Ženská touha po sexu zůstává pravděpodobně již po celá tisíciletí stejná; změnilo se pouze to, že dnes se o ní volně diskutuje. Sexuální touha současných žen se pravděpodobně neliší od touhy jejich matek či babiček, ale ty ji potlačovaly a samozřejmě o ní nehovořily. Sexuální frustrace v době před rozšířením antikoncepční pilulky byla nepochybně vyšší než dnes. Ale jistě nebyla tak vysoká, jak se nás dnes snaží přesvědčit média.

Zhasnuto nebo rozsvíceno?

Již víme, že muži při sexu dávají přednost zrakovým podnětům. Chtějí vidět ženské tvary, křivky, nahé tělo, pornografii. Kinsey zjistil, že sedmdesát šest procent mužů by se chtělo milovat při rozsvíceném světle; po tomtéž touží pouze třicet šest procent žen. Ženy obecně nevzrušuje pohled na nahotu, pokud nejde o zamilovaný pár v romantické či podmanivé scéně. Vidí-li muž nahou ženu, velmi ho to vzrušuje. Vidí-li žena nahého muže, většinou se rozesměje.

Ženy mají rády slova a pocity. Dávají přednost sexu při ztlumených či zhasnutých světlech anebo zavítají oči, což je v souladu s jejich jemně vyladěnými smysly. Většinu žen vzrušuje něžné hlazení, smyslné doteky a sladká slovíčka. Ženské časopisy čas od času zařazují plakáty nahých mužů a snaží se čtenářky přesvědčit, že ženský postoj k nahotě je stejný jako mužský. Tento trend však nikdy netrvá dlouho. Zjistilo se však, že časopisy s těmito plakáty často vyhledávají gayové.

MUŽI, ŽENY A SEX

čile - snáze si vybaví ženino jméno.

Veškeré pokusy prodávat pornografii ženám selhaly. Koncem devadesátých let se však dobře prodávaly kalendáře s mužskými poloakty, které nakonec předčily v prodejnosti i kalendáře s ženskými akty. Kalendáře s fotografiemi múzu kupovaly tři kategorie lidí: dospívající dívky, které toužily po fotografii svého filmového či hudebního idolu, ženy, které kalendář kupovaly jako žertovný dárek pro přítelkyni, a gay-ove.

Většina žen dává přednost sext nemohou totiž snést pohled m

MANŽELSTVÍ, LÁSKA A ROMANTIKA

10. Manželství, láska a romantika

P

árové soužití jednoho muže a jedné ženy je již po dlouhou dobu obecně platnou a životaschopnou institucí. Dost často vypadal tento vztah tak, že muž měl svou párovou partnerku, několik dalších partnerek (byl-li schopen je uživit) a mnoho jednorázových nezávazných sexuálních dobrodružství.

Moderní manželství je vynálezem židovsko-křesťanské ideologie. Mělo jasný cíl: získávání dalších přívrženců tohoto náboženství. Náboženství přimělo dva dospělé lidi slíbit, že se podřídí příkázáním vyžadujícím poslušnost Bohu, a zajistilo tak, že potomstvo z tohoto manželství bude své rodiče automaticky následovat ve víře. Je-li jakákoli lidská aktivita podřízena přísným rituálům a veřejným prohlášením, jde nepochybně o činnost, která je v rozporu s lidskou přirozeností a je zde proto, aby přiměla člověka udělat něco, co by za jiných okolností určitě neudělal.

m

Manželství má i své světlé stránky.

Naučí vás věrnosti, shovívavosti, toleranci, sebeomezování a dalším dobrým vlastnostem, ali.

ČEKÁNÍ NA PRINCE NA BÍLÉM KONI

Ptáci žijící párovým životem nepotřebují ke svému "sřui ku" složité obřady - je to pro ně přirozený biologický stav

TM PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Bylo by však přinejmenším podivné, kdybychom vyžadovali, aby polygamní zvíře - například beran - uzavřelo sňatek s jednou jedinou ovcí. Nechceme tím říci, že manželství v současné společnosti nemá místo - autoři této knihy jsou manželé -, je však důležité porozumět dějinám manželské instituce a jejímu vztahu k našemu biologickému vybavení. Jaké výhody má manželství pro muže? Vezmeme-li v úvahu pouhé evoluční hledisko, pak žádné. Muži jsou jako kohouti, kteří mají nutkání šířit své geny co nejčastěji a v co nejširším okruhu. Většina mužů však vstupuje do svazku manželského, rozvedení muži se žení znovu anebo žijí v nese-zdaném soužití. Je to důkaz, že společnost výrazně potlačuje mužskou biologickou promiskuitu.

Sex je cena, kterou ženy platí za manželství. Manželství je cena, kterou muži platí za sex.

Zeptáme-li se mužů, co jim poskytuje manželství, většinou zabručí něco o teplém a bezpečném útočišti, uvařené večeři a vyžehlených košilích. Chtějí tedy křížence mezi matkou a osobním sluhou. Psychoanalytik Sigmund Freud se domníval, že tito muži pravděpodobně mají ke svým manželkám synovský vztah. Pouhých dvacet dva procent mužů považuje svou manželku za svého nejlepšího přítele. Tím obvykle bývá jiný muž, protože muži vzájemně chápou své myšlenkové procesy. Zeptáme-li se žen, kdo je jejich nejlepší přítel, osmdesát šest procent jmenuje jinou ženu, jinými slovy, někoho se stejně naprogramovaným mozkiem.

Muži, kteří se právě oženili, se často domnívají, že je čeká nekonečné množství sexu právě tehdy, když budou mít chuť. Tento předpoklad, o němž se před uzavřením manželství nikdy nemluví, však není v souladu s očekáváním žen. Výzkumy nicméně dokazují, že ženatí muži si užijí více sexu

MANŽELSTVÍ, LÁSKA A ROMANTIKA

než jejich svobodní kolegové. Ženatí muži mezi dvacátým pátým až padesátým rokem mají sexuální styk průměrně třikrát do týdne; stejného množství sexu si užívá pouhá polovina svobodných mužů. Průměr u svobodných mužů je méně než jednou týdně. V Austrálii v roce 1997 nemělo dvacet jedna procent svobodných mužů vůbec žádný sexuální styk; stejně tak tomu bylo u tří procent ženatých mužů. Na stránkách této knihy jsme se už zmínili o tom, že sex je velmi užitečný pro celkový zdravotní stav. Svobodní muži či vdovci umírají předčasně častěji než ženatí muži.

I

Proč ženy potřebují monogamii

Přestože z právního hlediska není manželství v současných západních společnostech nic více než bezzubý tygr, zůstávají vdavky stále cílem většiny žen a devadesát jedna procent lidí se i dnes žení a vdává. Pro ženu je manželství veřejným prohlášením, že muž ji považuje za svou vyvolenou a má v úmyslu žít s ní v monogamním svazku. Pocit, že je onou "vyvolenou", spouští v mozku ženy silnou chemickou reakci. Dokázaly to výzkumy, které potvrdily, že žena dosahuje orgasmu čtyřikrát až pětkrát snáze v manželském loži a dvakrát až třikrát snáze v monogamním vztahu.

Starší lidé jsou přesvědčeni, že manželství mezi mladými vychází z módy. Výzkum z roku 1998, kterého se zúčastnilo 2 344 vysokoškolských studentů obojího pohlaví ve věku osmnáct až dvacet tři let, prokázal, že to není tak zcela pravda. Osmdesát čtyři procent žen a sedmdesát procent mužů prohlásilo, že se jednoho dne vdají či ožení. Pouhých pět procent mužů a dvě procenta žen prohlásila, že manželství je zastaralá instituce.

Devadesát dva procent příslušníků obou pohlaví prolili silo, že přátelské vztahy jsou pro ně důležitější než vztahy

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

sexuální. Osmdesát šest procentům žen se zamlouvala představa, že se vdají a celý život stráví se stejným partnerem. Tato myšlenka se líbila sedmdesáti pěti procentům mužů. Pouze třicet pět procent dvojic se domnívalo, že současné vztahy jsou lepší než vztahy jejich rodičů. V hodnotovém žebříčku respondentek na předním místě figurovala věrnost: čtyřicet čtyři procent žen mladších třiceti let uvedlo, že by v případě partnerovy nevěry ukončilo svůj vztah. V kategorii třicetiletých žen by totéž udělalo jen třicet dva procent, v kategorii čtyřicetiletých dvacet osm procent a u šedesátiletých pouhých jedenáct procent. Čím je žena mladší, tím přísněji by záletníka posuzovala a tím výše je v jejím žebříčku hodnot umístěna věrnost a monogamie.

Tuto přísnost a tvrdost většina mužů nikdy nepochopí. Domnívají se, že náhodný nemanželský zálet nemůže ovlivnit jejich vztah, protože muži ve své mysli snadno oddělují sex a lásku. Žena však sex a lásku chápe jako dvě vzájemně spojené věci. Sexuální dobrodružství s jinou ženou považuje za nejhorší zradu a naprosto ospravedlnitelný důvod k ukončení vztahu.

Proč se muži vyhýbají závazkům

Ženatí muži a muži žijící v dlouhodobém svazku se potají obávají, že svobodní muži si užijí více zábavy a většího množství sexu. Představují si divoké večírky, dobrodružnou a nespoutanou výměnu partnerů a parní koupele plné nahých supermodelek. Mají obavy, že příležitosti k podobným bouřlivým akcím leží přímo před nimi, avšak oni po nich nemohou sáhnout. Je lhostejné, že v době, kdy byli svobodní, o podobné příležitosti nikdy nezakopli. Zapomněli už na osamělé večery, kdy pojídali studené fazole z konzervy, na ponižující odmítnutí od žen na večírcích, k nimž docházelo

MANŽELSTVÍ, LÁSKA A ROMANTIKA

před přáteli, a na dlouhá období bez sexu. Nemohou si pomoci - domnívají se, že trvalý závazek se rovná promeškání lákavých příležitostí.

avšak většinou se dočkají pot-

I

Kde v mozku sídlí láska?

Americká antropoložka dr. Helen Fisherová z Rutgers University v New Jersey provádí průkopnický výzkum -pomocí snímkování mozku se v něm snaží objevit centrum lásky. Její práce je teprve v začátcích, ale již stanovila tři typy emocí vysledovatelných v mozku: smyslnou touhu, milostné zaslepení a oddanost ve vztahu. Každé z těchto emocí odpovídá určitý chemický proces, který "rozsvěcuje" mozek ve chvíli, kdy je zkoumaná osoba přitahována jinou osobou. Z biologického hlediska se tyto tři složky lásky vyvinuly proto, aby zajišťovaly životně nezbytnou reprodukci. Dojde-li k početí, systém je deaktivován a proces lásky ustává.

První etapa, smyslná touha, je fyzická a neverbální přitažlivost. Další etapa, milostné zaslepení, je podle slov dr. Fisherové "stadium, kdy si nemůžete pomoci a neustále na určitou osobu myslíte. Mozek se soustředí na dobré vlastnosti a přitažlivé stránky vašeho miláčka a opomíjí ty špatné."

Prostřednictvím milostného zaslepení se mozek snaží o vytvoření svazku s potenciálním partnerem. Je to nesmírně silná emoce, která může způsobit neuvěřitelnou euforii. V případě odmítnutí na druhé straně vede k neobyčejně silnému zoufalství a posedlosti. V extrémních případech může situace skončit i vraždou. Ve stavu milostného zaslepení vylučuje mozek některé silně působící chemické látky, které způ-

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

sobují pocit radosti a povznesenosti. Dopaminy vyvolávají pocit spokojenosti, fenyletylaminy způsobují vzrušení, sero-tonin vytváří pocit emoční stability a noradrenalin je zdrojem pocitu, že člověk dokáže cokoli. Člověk závislý na sexu je ten, kdo navykl hormonálnímu koktejlu etapy milostného zaslepení a neustále ho potřebuje. Toto stadium je však dočasné -trvá tři až dvanáct měsíců, během nichž lidé mylně nazývají milostné zaslepení láskou. Jde vlastně o biologický trik přírody, která tímto způsobem zajišťuje, aby muž a žena spolu zplodili potomka. Toto období je

jistým způsobem nebezpečné: muž a žena se totiž domnívají, že jejich sexuální touhy jsou dokonale sladěné. Skutečné rozdíly v sexuální touze se projeví až po skončení etapy milostného zaslepení či na počátku etapy oddanosti.

Mí n tn

po dobu potřebnou ke zplodění p,

MANŽELSTVÍ, LÁSKA A ROMANTIKA

I

Láska - proč se muži zamilovávají a ženy rozcházejí

Láska je spletitá záležitost - platí to zejména pro muže. Muži jsou až po uši plní testosteronu, díky kterému se lehce dostanou do první fáze zamilování - smyslné touhy. Během etapy milostného zaslepení jsou muži rovněž díky testosteronu rozpálení touhou a zcela zmatení. Když pak dojde na realitu, je to tvrdý dopad. Žena, minulé noci tak vzrušující, se následujícího rána při východu slunce nemusí zdát zdaleka tak atraktivní, o inteligenci nemluvě. Žena má ve svém mozku lépe spojená centra emocí a uvažování a není pod vlivem mocného přívalu testosteronu, takže snáze zvažuje, zda dotyčný muž je pro ni vhodným potenciálním partnerem. Většinu vztahů proto ukončují ženy a mnoho mužů nechápe, co se přihodilo. Ženy se při rozchodech chovají jemně a s citem a to i tehdy, když se ony samy chtějí rozejít. Píší-li dopis na rozloučenou, často ho končí kresbou usměvavého obličejce či větou: "Stále tě budu mít ráda".

Když fázi milostného zaslepení vystřídá realita, nastane jedna ze dvou variant: buď jeden nebo oba partneři začnou ztrácet zájem o druhého, anebo nastane třetí fáze, oddanost, soustředění na vytvoření kooperativního vztahu, který potrvá dostatečně dlouho, aby v něm byly vychovány děti. Dr. Fisherová předpokládá, že díky rychlému vývoji technologie snímkování mozku v dalším výzkumu brzy porozumí umístění emocí a lásky jak v mozku muže, tak v mozku ženy. Znalost tří etap lásky může pomoci vyrovnat se s dobou milostné zaslepenosti a připravit se na případný propad ve vztahu.

I

Proč muži neumí říci: "Miluji tě"

Žena nemá nikdy potíže říci "miluji tě". Díky naprogramování mozku je ženin svět plný pocitů, emocí, komunikace a slov. Žena ví, že cítí-li se zbožňovaná a žádaná a je-li ve fázi oddanosti, je pravděpodobně zamilovaná, avšak muži není jasné, co je to vlastně láska, a plete si fázi smyslné touhy a milostné zaslepenosti s láskou. Ví jen to, že se nemůže zdržet neustálých doteků... je to láska? Jeho mozek je ohlušen a oslepen přívalem testosteronu, muž má neustále erekci a není schopen souvisle přemýšlet. Často si až po několika letech po začátku vztahu zpětně uvědomí, že byl zamilován.

M PRŮC MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Ženy si naopak uvědomují situaci, kdy láska již vymizela, a proto většinu vztahů ukončují právě ženy.

Muži mají často fobii ze závazku. Mají strach, že vyřčení slova začínajícího na "m" by je doživotně spoutalo a znamenalo by konec nahých supermodelek v parní lázni. Když muž konečně překročí hranici a vysloví ona obávaná slova, má potřebu vyprávět o tom komukoli a kdekoli. Většina mužů si však nepovšimne, že po vyslovení oněch slov začínajících na "m" se výrazně zvýší množství ženiných orgasmů.
jak muži oddělují lásku a sex

Šťastně vdaná žena, která má mimomanželské pletky, je výjimkou. Šťastně ženatý záletník je obvyklá věc. Více než devadesát procent milostných poměrů iniciují muži a více než osmdesát procent poměrů ukončují ženy. Když si totiž žena uvědomí, že vztah nemá žádnou emocionální budoucnost a je pouze fyzický, chce jej ukončit. Mozek muže se kvůli své specializovanosti může ve stejnou dobu zabývat pouze jednou věcí: muž tedy odděluje lásku a sex a dokáže se zabývat buď láskou, anebo sexem. Často má proto radost z čistě fyzického vztahu, který poutá veškerou jeho pozornost. Stále ještě nevíme přesně, kde v mozku sídlí láska. Výzkumy však dokazují, že v mozku ženy se nachází síť spojení mezi centrem lásky a centrem sexu (hypothalamem) a že dříve než je aktivováno centrum sexu, musí být aktivováno centrum lásky. Muži tato spojení pravděpodobně nemají, a tak jsou pro ně láska a sex rozdílné věci. Sex je sex a láska je láska a někdy přicházejí společně.

První otázka, kterou žena položí muži přistiženému při mimomanželském poměru, zní: "Miluješ tu ženu?" Muž, který odpoví: "Ne, byla to jen fyzická záležitost - nic to pro mě neznamenalo," pravděpodobně nelže, protože dokáže oddě-

MANŽELSTVÍ, LÁSKA A ROMANTIKA

lit sex a lásku. Ženin mozek je naprogramován jinak, a proto žena tuto odpověď obvykle nepochopí či nepřijme; dělá jí potíže uvěřit muži, který tvrdí, že o nic nešlo. Pro ženu sex rovná se láska. Nejvíce zraňující pro ni není fyzická stránka mužovy nevěry, ale narušení jejich emocionálního svazku a důvěry, kterou v něj měla. Kdyby byla svému muži nevěrná žena a tvrdila by, že o nic nešlo, pravděpodobně by lhala. Svolí-li žena k mimomanželskému sexu, pravděpodobně si ke svému milenci nejprve vytvořila emocionální vazbu.

Žena chápe lásku a sex jako vzájemně propojené. Sex rovná se láska a naopak.

I

Muži chtějí sex, ženy milování

Staré rčení tvrdí, že milování je to, co dělá žena, když s ní muž souloží. Co je to doopravdy, to je otázka, která mezi milenci celého světa často vede k hádkách a sporům. Muži používají slova "sex", na které ženy reagují s nelibostí. Podle žen toto slovo nevystihuje skutečnost. Ženy se "milují" - toto slovo vystihuje skutečnost, že potřebují cítit lásku a samy se cítit milovány, dříve než začnou toužit po sexu. Pro většinu žen znamená slovo "sex" akt odehrávající se bez lásky.

Řekne-li muž "sex", občas má na mysli pouze fyzickou stránku věci, avšak to neznamená, že svou partnerku nemiluje. isern nezamhouřil!"

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

I když se muž chce "milovat", pravděpodobně to označí slovem "sex". Na ženu toto slovo může působit negativně. Naopak však platí, že použije-li muž slova "milovat se", může mu to znít falešně anebo může mít pocit, že ženu balamutí, protože on občas opravdu chce sex. Když muži a ženy vzájemně pochopí své odlišné názory a dohodnou se, že nebudou odsuzovat partnerovy výrazy, odstraní společně jednu z překážek spokojeného vztahu.

MANŽELSTVÍ, LÁSKA A ROM

který byl v sedm hodin ohodnocen známkou pě" ^ hodnocen i o půlnoci.

IANTIKA

KfttlfiU*

I

Kdy se partneři zdají atraktivní

Výzkumy provedené v Kinseyho ústavu prokázaly, že v období "námluv" muž vnímá ženinu přitažlivost podle hloubky svých citů k ní. Považuje ji za velmi přitažlivou, pokud je do ní bláznivě zamilován, i když podle názoru ostatních vypadá nahá jako panáček Michelin. Pokud do ní není nijak zvláště zamilován, nepovažuje ji za příliš přitažlivou, i když vypadá skvěle. Vzrušuje-li muže nějaká žena, šířka jejích stehů mu nepřipadá podstatná. V každém případě je dokonalá. Fyzická přitažlivost ženy je pro muže důležitá při prvních setkáních, avšak v dlouhodobém vztahu je žena pro muže významnou měrou přitažlivá díky vřelému a obohacujícímu svazku. Toto tvrzení souhlasí i s výčtem žádoucích vlastností partnerky v tabulce v kapitole deváté.

S přitažlivostí mužů je to jinak. V barech, kde se scházejí nezadaní, byly provedeny zajímavé výzkumy. Badatelé zjistili, že čím pokročilejší byla hodina, tím přitažlivější se přítomné ženy zdály nezadaným mužům. Ženy, které muži v sedm hodin večer ohodnotili známkou pět (z deseti možných), byly v půl jedenácté hodnoceny známkou sedm a o půlnoci známkou osm a půl. Čím více alkoholu měli muži v krvi, tím výše ženy hodnotili. U žen tomu bylo jinak: muž,

Vypité množství alkoholu nijak nezvyšuje žefin^o, °, .-
~. „ ^ ° " , . . ,v - nv hodnotí

cení určitého muže; muže ho naopak i snížit. 7dV

své potenciální partnery podle osobních vlastností? pro ně důležitější než pouhý fyzický vzhled. Tot<? " ". zůstává stejné bez ohledu na množství požitého f. ° noční hodinu. V očích muže stoupá ženina přitaž' ° . ? ?. léčně s rostoucí pravděpodobností, že ho nechá US jeho biologickou roli rozséváče.

I

Protiklady se přitahují?

Průkopnické vědecké studie provedené v ro^e . „ vily, že nás přitahují lidé s podobnými hodriof2111[^].?^ ^ postoji a vnímáním. K takovým lidem velmi rycr* " J Další výzkumy prokázaly že milenci podobající se V, dob- ných charakteristikách mají větší šance vytvořit ^U, J vztah. Příliš velké podobnosti však mohou být n[^] třebí mavému vztahu dvou doplňujících se osobností; Kř u průměrného množství rozdílů, ne však příliš vel^e ° ^^ životní styl obou partnerů vzájemně nenar"Uf[^]ova ' a klidný muž je například přitahován otevřen01/ & T skou ženou a úzkostlivá žena vyhledá uvolnění partnera.

PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

MANŽELSTVÍ, LÁSKA A ROMANTIKA

I

Fyzické protiklady se přitahují

Ze všech výzkumů či přehledů fyzických vlastností, které nás přitahují na příslušnicích opačného pohlaví, vyplývá, že dáváme přednost fyzickým rysům, které se liší od našich. Muži dávají přednost jemným ženám s postavou plnou křivek na místech, kde oni sami jsou pevní a ploší. Mužům se líbí ženy s širokými boky, úzkým pasem, dlouhýma nohama a oblým hrudníkem - tedy s fyzickými vlastnostmi, které nemají a mít nemohou. Mají rádi malou bradu a nos a ploché břicho, což jsou opět rysy, které jim často chybí.

I ženy dávají u mužů přednost opačným fyzickým rysům, než mají samy - širokým ramenům, užším bokům, vypracovanějším nohám a pažím, výraznějším bradám a většímu nosu. Existují však zajímavé výjimky. Některé výzkumy například zjistily, že mužům, kteří nepijí alkohol, se líbí ženy s malými prsy. Ženy s velkými nadry dávají přednost mužům s malým nosem a muži s velkým

nosem obvykle preferují ženy s plochým hrudníkem. Extrovertní muži dávají přednost ženám s mohutnými nadry.

svého dějinného vývoje naučili dekódovat tuto informaci a nyní ji mají naprogramovanou ve svém mozku.

Pro ženy máme dobrou zprávu: Máte-li pas v rozmezí 67-80 procent míry boků, přitahujete pozornost mužů i tehdy, máte-li pět až deset kilo navíc. Pro muže je totiž základním kritériem křivka pas-boky.

' . • - ??:???? ??..?..?? . ., ??, •;• / : ...?,

Ženy všech dob preferovaly a preferují muže s postavou ve tvaru písmene V: široká ramena, úzký pas a silné paže, což jsou vlastnosti nezbytně nutné pro někdejšího úspěšného muže-lovce. Všechny ženy mají rovněž rády malý pevný zadek, avšak jen málokdy vědí, proč je tak přitahuje. My lidé jsme jedinými primáty, kteří mají vyčnívající hýždě. Je tomu tak ze dvou důvodů: za prvé pomáhají udržovat vzpřímenou postavu a za druhé zajišťují, aby muž během sexuálního styku dokázal udělat silný pohyb pánví vpřed, a zajistil tak co nejpravděpodobnější oplodnění.

Důležitý je poměr pasu a boků

Mužský vkus prošel v průběhu staletí mnohými změnami - v šestnáctém století byly v módě mohutné ženy při těle, dnes kralují vychrtlé supermodelky připomínající větvičku asparágu. Jediný fyzický rys, který nikdy nepřestane upoutávat pozornost mužů, je poměr pasu a boků. Ženy, jejichž pas je vzhledem k bokům přibližně sedmdesátiprocentní, bývají plodnější a zdravější než jiné ženy. Dr. Devendra Singhová z Cambridge University zkoumala muže mnoha národností a zjistila, že muži se pravděpodobně někdy během

I

Muži a romantika

Není pravda, že muži se nechtějí chovat k ženám romanticky. Faktem je, že nedoceňují význam takového chování. Knihy, které si kupují muži a ženy, jsou zcela jasným ukazatelem různého zaměření příslušníků obou pohlaví. Ženy utratí každý rok miliony za romantické romány a červenou knihovnu. I časopisy určené ženám jsou zaměřeny na lásku, milostné vztahy a příběhy jiných lidí. Návody ke cvičení, zdravému stravování a módnímu oblékání jsou tu proto, abj

™ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

ženy ještě více přitahovaly pozornost mužů. Z jednoho australského výzkumu vyplynulo, že ženy, které čtou romantické romány, mají sexuální styk dvakrát častěji než ty, které je nečtou. Muži naopak utrácejí miliony za knihy a časopisy technického charakteru - od příruček týkajících se počítačů a různých přístrojů až po knihy a časopisy o rybaření, lovu a kopané.

Není tedy divu, že když dojde na romantiku, většina mužů si neví rady. Nemají totiž žádný vzor, který by mohli napodobit. Jejich otcové by si také nevěděli rady, protože se s tímto problémem nikdy nesetkali. Nedávno nám na naší přednášce jedna žena řekla, že požádala svého muže, aby dal nějak najevo své city k ní. Umyl a naleštil jí auto. Muži totiž chápou praktickou činnost jako způsob, jímž se dokazuje láska a péče. Tentýž muž koupil své ženě k narozeninám zvedák na auto a k desátému výročí svatby sehnal lístky do první řady na utkání v boxu.

Nikdy nezapomínejte, že ženy jsou romantická stvo. Mají rády víno, květiny a čokoládu.

Dejte jim najevo, že o tom víte - občas o těchto věcech ztraťte slovo...

Evropští muži mají poněkud zveličenou reputaci, co se týče romantiky, ale faktem je, že naprostá většina mužů neví, jak na to. Předcházející generace mužů byly příliš zaneprázdňené vyděláváním na živobytí, než aby se zabývaly podobnými finesami. Mozek mužů je navíc naprogramován k

řešení záležitostí rázu technického, nikoli estetického. Situace není taková, že by se muži nechtěli snažit, prostě jen nedoceňují význam otevření dveří u auta, zaslání květin, tance, večere uvařené pro ženu či výměny role toaletního papíru. Žena v novém vztahu hledá romantiku a lásku. Sex následně

MANŽELSTVÍ, LÁSKA A ROMANTIKA

duje. Muž často vstupuje do nového vztahu prostřednictvím sexu a teprve potom zkoumá, zda existují možnosti dalšího vývoje.

I

Několik romantických tipů pro muže

Ženy nemají problémy s láskou a romantikou, ale muži většinou tápou ve tmě, takže se omezují na ujišťování, že jsou kdykoli a kdekoli připraveni k milování. Mužova schopnost romantického svádění (či její nedostatek) hraje významnou roli v ženě rozhodování, zda dojde na sex. Zde je šest vyzkoušených a spolehlivých návodů, které mohou uplatnit současní muži stejně dobře jako jejich předkové před pěti tisíci lety.

Jak poznáte, že muž je připraven k sexu?

1. Vytvořte pěkné prostředí

Věnovat pozornost okolnímu prostředí se vyplácí, neboť žena je citlivá vůči svému okolí a její smysly velmi dobře vnímají vnější podněty. Ženský hormon estrogen způsobuje citlivost ženy vůči osvětlení místnosti - ztlumená světla rozšiřují zornice, takže lidé vypadají přitažlivě, a vady pleti a vrásky jsou méně viditelné. Důležitá je i vhodná hudba. Uklizená a klidná místnost je lepší než taková, do níž každou chvíli vběhnou děti či jiní lidé. Ženy většinou trvají na sexu v soukromí, což vysvětluje, proč jednou z jejich nejčastějších sexuálních fantazií je sex na veřejnosti. Muži potají sní o sexu s ei/í ženou.

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

2. Nakrmte ji

Muž byl odedávna lovcem a dárcem potravy, proto je zřejmé, že poskytne-li ženě potravu, rozvíjí tak její prvotní a základní ženské pocity. Vzít ženu na večeři je proto důležité i tehdy, nemá-li hlad. Poskytnutí potravy je totiž důkazem mužovy péče o její spokojenost a přežití. Ještě hlubší význam má, uvaří-li muž jídlo sám. Probouzí tak v sobě i v ní starobylé základní pocity.

3. Rozdělte oheň

Po tisíce let shromažďovali muži dřevo a rozdělávali oheň, aby ženy ochraňovali a zahřívali. I dnes to působí na ženy romanticky. Chce-li muž zapůsobit na ženu, měl by rozdělávat oheň, a to i tehdy, má-li k dispozici jen plynová kamna. Romanticky působí skutečnost, že se muž stará o ženiny potřeby, nikoli oheň sám.

4. Přineste květiny

Většina mužů nechápe moc kytice čerstvých květin. Myslí si: "Proč utrácet tolik peněz za něco, co za pár dní zvadne a vyhodí se do koše?" Mužské logické uvažování velí darovat ženě květinu v květináči, protože ta při trvalé péči přežije a může být i užitečná. Ženy to však vidí jinak - chtějí čerstvé květiny. Za několik dní sice zvadnou a vyhodí se, ale to je alespoň další příležitost, aby muž koupil nové a znovu ženu ujistil, jak romanticky se stará o její potřeby.

5. Jděte tančit

Není pravda, že muži nechtějí tančit. Mnozí však v pravé hemisféře nemají centrum rytmu. Jděte se někdy podívat do hodiny aerobiku a sledujte mužské účastníky - budou-li tam nějací - snažící se udržet rytmus. Naučí-li se muž v tanečním kursu základy rock'n'rollu a waltzu, bude středem zájmu všech žen na večírku. Tanec je pokládán za vertikální vyjádření horizontální touhy a je to rituál, který se vyvinul proto, aby umožnil blízký kontakt těl muže a ženy, který přeroste v "námluvy", stejně jako u zvířat.

MANŽELSTVÍ, LÁSKA A ROMANTIKA

6. Kupte šampaňské a čokoládu

Tato kombinace je už dlouho spojována s romantickým milostným setkáním, i když jen málo lidí ví, proč vlastně. Šampaňské obsahuje chemické látky, které zvyšují hladinu testosteronu v organismu. Tyto látky nejsou obsaženy v žádném jiném alkoholickém nápoji. Čokoláda obsahuje fenyl-etylamin, který stimuluje centrum lásky v mozku ženy. Výzkum, který nedávno uskutečnila Danielle Piomellová z Nenrosciences Institute v San Diegu, objevil tři nové chemické látky nazývané N-acylethanolaminy, které se napojují k receptorům konopí v mozku ženy, a vyvolávají tak podobné pocity jako marihuana. Tyto chemické látky se vyskytují v hnědé čokoládě a kakau, v bílé čokoládě a kávě nikoli.

I

Proč muži přestávají hovořit a dotýkat se ženy

"Než jsme se vzali, brával mě na veřejnosti za ruku, masíroval mi záda a bez přestání mluvil. Teď už mě za ruku nedrží, není mu do řeči a dotýká se mě jen tehdy, když chce sex." Zní vám tahle stížnost povědomě?

Po sňatku ví muž o

? ? ? ???..??'???' ??..'-?'

Během společného cholení se muž své přítelkyně dotýká častěji než v kterémkoli jiném období jejich vztahu. Je tomu tak proto, že touží po sexuálních dotycích, ale ještě k nim nedostal partnerčino svolení, proto se jí místo toho dotýká na všech možných jiných místech. Jakmile dojde k sexuálním dotekům, nevidí už žádný smysl v návratu ke starým /.vy-

MANŽELSTVÍ, LÁSKA A ROMANTIKA

ným potřebám a citlivosti pokožky, bude jejich vztah mnohem bohatší.

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

kům. Soustředí se již výhradně na to nejlepší. Během cholení také shromažďuje o své partnerce co nejvíce informací a poskytuje jí co nejvíce údajů o sobě. V době sňatku ví muž

o své manželce vše potřebné a nevidí smysl v přílišném dalším mluvení. Pochopí-li však, že ženina mluva je naprogramována ke sdílení prostřednictvím rozhovoru a že její citlivost k dotekům je desetkrát vyšší než jeho, může udělat pokroky i v těchto oblastech, a milostný život manželského páru se výrazně zlepší.

I

Co je příjemné muži a co ženě

Ženský hormon oxytocin je znám jako "hormon objímání". Uvolňuje se při jemném hlazení či objetí. Oxytocin zvyšuje citlivost k dotekům a posiluje pocit láskyplného sepětí. Je to určující faktor ženina chování vůči dětem a mužům. Začne-li žena kojit, spustí se prostřednictvím tohoto hormonu reflex, který uvolňuje mléko z prsů.

Chce-li žena potěšit muže dotyky, většinou volí způsob, který se líbí jí samotné: škrábe ho na hlavě, hladí po tváři, masíruje mu záda či jemně probírá vlasy. Tento způsob dotýkání na muže neúčinkuje; někdy může být dokonce i nepříjemný. Mužská kůže je ve srovnání s ženskou pokožkou výrazně méně citlivá k doteku. Dříve tomu tak bývalo proto, aby necítil bolest a nebolela ho tolik zranění utržená při lovu. Muži touží po dotecích zejména na jednom místě - čím častěji, tím lépe. V partnerských vztazích tak vzniká závažný problém. Rozhodne-li se muž, že se bude smyslným způsobem dotýkat ženy, udělá to tak, jak to on sám má rád - silou tře její prsa a klín. Ženy tento způsob nesmírně nenávidí a tak vzniká u obou partnerů nelibost a odpor. Naučí-li se oba partneři dotýkat se vzájemně tak, aby to vyhovovalo jejich odliš-

I

Láska na jaře?

Přírodní biologické hodiny zabezpečují, aby samičky rodily svá mláďata v teplé části roku. Zajišťují tak větší pravděpodobnost přežití potomků. Je-li například nějaký živočišný druh březí po tři měsíce, páří se na jaře, aby se mláďata narodila v létě. Těhotenství u lidí trvá devět měsíců, a proto je hladina mužského hormonu testosteronu nejvyšší na podzim - devět měsíců před létem. Tvrzení o tom, že na jaře se vše v přírodě miluje, tedy platí jen pro ty živočišné druhy, u nichž březost trvá krátkou dobu - okolo tří měsíců.

..??.'?i-' ? : '••??• ?.;?? ? , ??-? ."•? ?..? ? ;

? ..? ? ?•"?"..v.-. ? ; ; --•?? ?;• . ...,-. ; ;;??•.-?;. ' /

Výzkumy zjistily, že na jižní polokouli mají muži nejvyšší hladinu testosteronu v březnu a na severní polokouli v září. Během těchto měsíců jsou muži rovněž schopni lepší orientace v mapách, neboť prostorové schopnosti souvisejí s hladinou testosteronu v organismu (blíže viz graf na straně 269 v kapitole deváté).

I

Sexy myšlení

Mysl je směsicí chemických reakcí; proto je možné "vmyslet" se do pěkného sexuálního vztahu. Tato metoda je často

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

používána při sexuální terapii. Spočívá v soustředění se výhradně na příjemné vlastnosti partnera a ožívání společných vzrušujících sexuálních prožitků. Mozek na tyto myšlenkové procesy reaguje uvolňováním chemických látek, které zvyšují sexuální touhu a smyslnost. K tomuto procesu dochází samovolně během období milostného zaslepení v době chození, kdy partneri vnímají jeden na druhém jen dobré vlastnosti a jejich sexuální touha se zdá nevyčerpatelná. Rovněž je možné se v myšlenkách od sexu odvracet - soustředíme-li se jen na negativní vlastnosti partnera, bráníme mozku ve vylučování chemických látek potřebných pro vznik sexuální touhy.

Znovuoživení etapy milostného zaslepení

Máme dobrou zprávu: je možné, abyste se "vmysleli" do sexu a rovněž je možné, abyste se "vmysleli" do doby svého milostného poblouznění, kdykoli si chcete oživit ranou dobu svého vztahu. Proto tak dobře fungují večere při svíčkách, procházky po pláži a víkendy na venkově - partneri zažijí hormonální "přiliv" a znovu se v nich ožíví pocity zamilovanosti a okouzlení. Milenci, kteří se domnívají, že doba milostného poblouznění potrvá věčně, budou zklamáni, ale pomocí účinného plánování si toto období mohou kdykoli připomenout.

Jak najít správného partnera

Láska začíná smyslnou touhou, která může trvat několik hodin, dní či týdnů. Následuje etapa milostného poblouznění, která trvá průměrně tři až dvanáct měsíců. Po ní přichází

MANŽELSTVÍ, LÁSKA A ROMAN I IKA

období vzájemné oddanosti. Když přibližně po roce vyprchí oslňující koktejl hormonů, spatříme svého partnera v ostrém denním světle. Zvyky, které nám před rokem připadaly tak okouzlující, nás nyní začínají rozčilovat. Kdysi nám připadalo roztomilé, že muž nikdy nic nenajde v ledničce, ale nyní se vám kvůli tomu chce křičet. Jemu kdysi připadalo úžasné, jak si s ním povídáte o každé maličkosti, ale teď vám kvůli tomu vyhrožuje vraždou. Tiše se ptáte sami sebe: "Tohle mám snášet po celý zbytek svého života? Co máme my dva vůbec společného?"

Je možné, že toho mnoho společného nemáte. Příroda se snaží pomocí silného hormonálního koktejlu dát dohromady muže a ženu, aby zplodili potomka, nikoli aby přemýšleli. Chcete-li najít vhodného partnera, je třeba rozhodnout, co všechno s ním máte společného z dlouhodobé perspektivy; toto hodnocení a rozhodování je usnadňováno oslepujícím hormonálním přílivem touhy. Dokážete pokračovat ve vztahu založeném na přátelství a společných zájmech, když pomine

(a ona pomine) etapa zamilovaného poblouznění? Sepište si seznam vlastností a zájmů, které byste rádi viděli u svého dlouhodobého partnera, a budete přesně vědět, koho vlastně hledáte. Muž si sepíše seznam vlastností, které má mít jeho ideální partnerka, ale když přijde na večírek, jeho myšlenky přehluší příval testosteronu. Hledání "ideální" partnerky pak bude probíhat pod vedením hormonů: hezké nohy, ploché břicho, kulatý zadek, hezká prsa a tak dále. To vše jsou vlastnosti podstatné pro krátkodobý cíl: početí potomka. Ženy chtějí citlivého a starostlivého muže s postavou ve tvaru písmene V, který je výraznou osobností, což jsou vlastnosti potřebné pro výchovu dětí, shánění potravy a ochranu rodiny. Rovněž se jedná o krátkodobou biologickou potřebu, kterou má jen málo společného s úspěšným vztahem dvou moderních lidí. Sepíšete-li si seznam vlastností, které by měl mít váš ideální dlouhodobý partner, mějte ho pořád při ruce - budete tak objektivněji hodnotit potenciálního nového partnera.

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

nera či partnerku ve chvíli, kdy se příroda bude snažit převzít vládu nad vašimi myšlenkami a nutkáními. Příroda chce, abychom co možná nejčastěji plodili potomky. K uskutečnění tohoto cíle používá velmi silných drog. Budete-li si této skutečnosti vědomi a budete-li vybaveni seznamem žádoucích vlastností svého vysněného trvalého partnera, bude těžší vás ošálit a pravděpodobněji uspějete v honbě za oním unikavým dokonalým partnerem, se kterým budete konečně šťastni až do smrti.

' • ? ? • ?????????, ??????, ?? . • : . ??:, ?????, .

"Nikdy se nedozvíme, co přimělo naše rybí předky k tomu, aby opustili vodu."

- Přírodovědec David Attenborough

CESTA K ODLIŠNÉ BUDOUCNOSTI

11.

Cesta k odlišné budoucnosti

Ř

íká se, že je skvělé být mužem, protože můžete chodit v Tunisku po pláži nahoře bez, aniž by vás ukamenovali, nemusíte si pamatovat, kam jste si dali své věci, a můžete jíst banán i před partou zedníků. A je skvělé být ženou, protože si svoje oblečení vybíráte a kupujete sama, křížíte nohy, aniž byste se musela upravovat, a můžete dát muži facku na veřejnosti a okolostojící vám ještě fandí.

Je skvělé být mužem, protože si můžete bez rozpaků kupovat okurky a cukety.

Muži a ženy jsou odlišní. Ne lepší či horší - odlišní. Vědci to vědí, ale hnutí usilující o politickou korektnost dělá všechno možné, aby tento fakt popřelo. Podle sociálního a politického názoru by se s ženami i muži mělo jednat stejně, neboť podle prapodivného přesvědčení jsou stejní. Ale oni prokazatelně nejsou.

I

Co muži a ženy skutečně chtějí?

U mužů se toho v průběhu staletí příliš nezměnilo. Osmdesát procent dnešních mužů stále považuje práci za nej

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

důležitější věc ve svém životě a devadesát devět procent prohlašuje, že chce vést skvělý sexuální život. U současných žen je tomu jinak: některé jejich priority se do značné míry liší od priorit jejich matek a babiček.

Mnohé současné ženy volí cestu budování profesionální kariéry, protože chtějí mít totéž, co mají muži: peníze, prestiž a úspěšně s kariérou na sebe tyto ženy berou i riziko dříve typicky mužských vedlejších účinků: problémy se srdcem, žaludeční vředy, stres a nebezpečí

předčasného úmrtí. Pracující ženy v současné době také kouří a pijí více než kdykoli dříve. Každá třetí pracující žena na vyšších pozicích ve Velké Británii kouří.

Více než jedna ze tří žen si kvůli stresu

Čtyřicet čtyři procent pracujících žen na vyšších pozicích tvrdí, že jejich práce je pro ně největším zdrojem stresu. Výzkum pěti tisíc žen uskutečněný britskou soukromou zdravotní pojišťovnou BUPA a časopisem o zdraví Top Sante prokázal, že šedesát šest procent respondentek mělo pocit, že přepracování poškozuje jejich zdraví.

Většina žen rovněž tvrdí, že kdyby ve hře nebyly peníze, raději by byly v domácnosti anebo měly spoustu volného času. Pouze devatenáct procent žen uvedlo, že skutečně chtějí dělat kariéru. Podobný výzkum provedený v Austrálii zjistil, že kariéra je na prvním místě u pouhých pěti procent žen ve věku 18-65 let; ostatní ženy dávají přednost mateřství. Šedesát procent žen ve věku 31-39 let se vyslovilo pro mateřství, dvě procenta pro kariéru. Ve věkovém rozmezí 18-30 let byl poměr třicet jedna procent pro mateřství a osmnáct procent pro kariéru.

CESTA K ODLIŠNÉ BUDOUCNOSTI[^]

Všeobecně vzato platí, že osmdesát procent žen staví výchovu dětí v tradičních rodinách na první místo ve svém žebříčku hodnot, což dokazuje, že mediální a feministický rozruch nemá na postoj žen tak velký vliv, jak se dříve předpokládalo. Hodnoty a priority současných žen jsou v zásadě po staletí stejné. Výrazně rozdílné však je, že devadesát tři procent moderních žen považuje za nezbytnou finanční nezávislost a šedesát dva procent chce mít více moci v politice -jinými slovy, ženy nechtějí být závislé na mužích.

V osobním životě je situace následující: pro pouhé jedno procento žen je nejdůležitější sex; pro čtyřicet pět procent je nejdůležitější důvěra a pro dvacet dva procent úcta a respekt. Pouze dvacet dva procent žen uvedlo, že jejich sexuální život je skvělý. Šedesát tři procent žen řeklo, že jejich partner není příliš dobrý milenec. Ve výčtu toho, co ženám přináší největší uspokojení, se na prvním místě stále objevuje mateřství. Většina zaměstnaných žen ve vyšším postavení tvrdí, že pracují pro peníze - žijí obvykle ve velkých městech, kde jsou nezbytně nutné dva příjmy v rodině. Mnohé se domnívají, že vydělávání peněz na stravu, ošacení a vzdělání budoucí generace je ušlechtilější než její výchova. Ženy si rodičovství užívají více než muži; muži bohužel ocení vztah k dětem až v době, kdy se stanou dědečky.

I

Volba povolání

Všeobecně řečeno, muži si stále volí podobná povolání jako dříve. Dávají přednost těm, v nichž mohou uplatnit své rozvinuté prostorové schopnosti. Vzrostl sice počet mužů, kteří volí tradiční ženská povolání, ale výzkum prokázal, že se většinou jedná o muže s více či méně žensky naprogramovaným mozkem. Zřetelné je to například u kadeřníku a umělců, méně očividné u poradců a učitelů.

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

U žen je situace trochu jiná: osmdesát čtyři procent pracujících žen ve Spojených státech je nyní zaměstnáno v sektorech informací a služeb. V západní společnosti ženy vlastní polovinu až dvě třetiny všech nově vzniklých podnikatelských příležitostí a zastávají více než čtyřicet procent míst v exekutivě, administrativě a managementu.

??;?????.? . • ??? ? ' .\.

V povoláních s tradiční mužskou hierarchií mají ženy stále ještě potíže, chtějí-li zastávat nejvyšší místa. Ženy o ně však většinou stejně nestojí. Ve většině politických systémů tvoří ženy méně než pět procent všech politiků, zdá se však, že přitahují padesát procent zájmu sdělovacích prostředků. Jste-li ženou zaměstnanou v povolání s tradiční mužskou hierarchií, můžete si zvolit jednu ze dvou

cest vedoucích k úspěchu: za prvé, opustit toto povolání a najít si jiné, v němž jsou muži a ženy zastoupeni rovnoměrně. Druhé řešení je začít se chovat jako muž. Příslušnost k mužskému pohlaví a vše, co ji připomíná, stále ještě otevírá dveře. Výzkumy dokázaly, že ženy oblečené maskulinním stylem mají lepší šance získat manažerskou pozici než ženy oblečené ženským stylem, a to dokonce i tehdy, rozhoduje-li o přijetí či nepřijetí žena. Mužští členové přijímacích komisí rovněž preferují ženy, které nepoužily parfém.

Feminizace práce

' Mužské vlastnosti a hodnoty jsou do značné míry příčinou vzestupu člověka do nejvyšších pozic, avšak ženské hod-

CESTA K ODLIŠNÉ BUDOUCNOSTI

noty se v současné době stávají jediným možným způsobem, jak se v nich udržet.

Většina organizací v minulosti vykazovala mužskou hierarchii s dominantním mužským vůdcem, jehož krédem bylo: "Budeš mě poslouchat, anebo...!" Dnes už jsou tyto způsoby řízení spíše výjimkou, stejně jako drsní hoši ve škole z doby, kdy se svaly cenily více než mozek. V současnosti už se obojí setkává spíše s opovržením. Každý člověk toužící dostat se na vrchol musí porozumět mužským prioritám, avšak systémy fungující na základě ženských hodnot mají dnes předpoklady být efektivnější, harmoničtější a tedy i úspěšnější.

Důraz na mužské hodnoty na vrcholných úrovních vede k vnitřním mocenským bojům. Není-li dosaženo shody, chce každý vystupovat sám za sebe. Počáteční a intuitivní ústupky nemají místo tam, kde se každý snaží vypadat co nejlépe a být nejlepší a kde se nebere ohled na to, že nové metody či alternativní přístupy by mohly vést k dalšímu růstu a vývoji. Ženské hodnoty naopak vedou ke spolupráci, týmové práci a vzájemné závislosti, které jsou pro oblast lidských zdrojů a strategické schopnosti organizace mnohem vhodnější. Tím nechceme říci, že muži mají být zženštilí či ženy maskulinizované. Měli by však pochopit, že styl typický pro muže a styl typický pro ženy je vhodný v odlišných fázích cesty k úspěchu.

I

Je to všechno politicky korektní?

Provedli jsme výzkum s více než deseti tisíci účastníky konferencí ze šesti zemí, v nichž se vysoce cení politická korektnost, a zjistili jsme, že devadesát osm procent mužů a devadesát čtyři procent žen pokládá tuto myšlenku za utlačující a utlačující vynález, který potlačuje jejich svobodu řídit bez cenzury to, co si opravdu myslí.

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Pojem politické korektnosti s ohledem na příslušnost k ženskému pohlaví byla původně zaměřena na potírání sexistických postojů, způsobů vyjadřování, na boj s nerovností práv mužů a žen a na sjednání stejných příležitostí pro příslušníky obou pohlaví. Mělo se za to, že ženy jsou utlačovány dominantními muži, ale politická korektnost se samozřejmě nikdy nestane názorem většiny. Bude tedy někdy vůbec k něčemu? Vědci se domnívají, že je to nepravděpodobné. Trvalo milion let, než se u mužů i žen vyvinul současný způsob chování, a pravděpodobně bude trvat další milion let, než se lidé změní v bytosti, které se přizpůsobí politicky korektnímu prostředí. Největší problém, kterému lidstvo v současnosti čelí, spočívá v tom, že jeho vznešené ideály o milion let předbíhají genetickou realitu.

I

Naše biologické vybavení se příliš nezměnilo

Chlapci si rádi hrají s různými předměty; dívky chtějí komunikaci a spolupráci s ostatními. Chlapci chtějí řídit, ovládat a mít úspěch; dívky se více zabývají morálkou, vztahy a lidmi. V politice a sféře velkých obchodů jsou ženy stále ještě výjimkou, ale není tomu tak kvůli útlaku ze strany mužů. Důvodem je, že ženy se o podobné věci nezajímají.

CESTA K ODLIŠNÉ BUDOUCNOSTI

V izraelských kibucech se po mnoho let snažili odstranit stereotypy ve výchově chlapců a dívek. Způsob oblékání, obouvání a česání dětí i způsob života, který vedly, byl rozmělněn do bezpohlavního neutrálního modelu. Chlapci si měli hrát s panenkami, šít, plést, vařit a uklízet a dívky měly hrát fotbal, šplhat po stromech a házet šipky.

V kibucech šlo o to, vytvořit sexuálně neutrální společnost, v níž by neexistovaly přísné vzorce chování pro příslušníky jednoho či druhého pohlaví a kde by muži i ženy měli stejné příležitosti a stejnou odpovědnost. Z řeči bylo odstraněno sexistické vyjadřování a věty typu "velcí kluci nebřečí" a "holčičky si nehrají v blátě". Obyvatelé kibuců pro hlašovali, že mohou předvést naprostou zaměnitelnost rolí příslušníků obou pohlaví. A co se stalo?

Po devadesáti letech trvání kibuců výzkumy prokázaly, že u chlapců vychovaných v kibucech se prese všechno objevovala agresivita a neposlušnost, že chlapci vytvářeli skupiny s určenou strukturou moci, prali se mezi sebou a seskupovali se do nepsaných hierarchií s rozdělenými úkoly. Dívky vzájemně spolupracovaly, vyhýbaly se konfliktům, chovaly se něžně a láskyplně, přátelily se a vzájemně si půjčovaly věci. Když si mohli svobodně vybrat školu a předměty, chlapci a dívky volili zcela podle preferencí svého pohlaví: chlapci šli studovat fyziku a technické a sportovní obory, dívky učitelství, poradenství, ošetrovatelství a osobní management. Jejich biologické vybavení je nasměrovalo k zájmům a povoláním, které byly v souladu s naprogramováním mozku.

Výzkumy neutrálně vychovávaných dětí ve společnostech tohoto typu ukazují, že odstranění vazby matky a dítěte nesnižuje rozdíly či preference vázané na příslušnost k určitému pohlaví dítěte. Produkuje však generaci zmatených dětí vyrůstajících s pocitem zanedbávání a opomíjení, který si s sebou patrně ponese i v dospělosti.

?1

PROČ MUŽI NEPOSLOUČAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

CESTA K ODLIŠNÉ BUDOUCNOSTI

I

Závěrem...

Vztahy mezi muži a ženami existují a fungují bez ohledu na nesmírné rozdíly mezi nimi. Větší díl zásluh na tomto fungování mají ženy, protože ty mají nezbytné dovednosti ke spravování vztahů a rodinného života. Dokážou vysledovat motivy a skrytý smysl v řeči a chování a umí předvídat výsledky či jednat tak, aby zabránily problémům. Tato schopnost by sama o sobě dokázala přeměnit svět v mnohem bezpečnější místo - kdyby v čele všech států stanuly ženy. Muži umí lovit a shánět potravu, najít cestu domů, hledět do ohně a plodit potomky. Bylo by zapotřebí, aby se naučili novým způsobům přežití odpovídajícím moderní době, stejně jako to dělají ženy.

Vztahy začínají pokulhávat tehdy, když si muž a žena neuvědomují, že jsou od přírody rozdílní, a když jeden od druhého očekává, že bude žít podle jeho či jejich představ a očekávání. Většina stresu ve vztahu pochází z mylné domněnky, že muži a ženy jsou v dnešní době stejní a mají stejné priority, touhy a přání.

Poprvé v dějinách lidstva vychováváme a vzděláváme chlapce a dívky stejným způsobem, učíme je, že jsou stejní a stejně schopní. Když tyto děti vyrostou, vdají se a ožení l a jednoho krásného

rána zjistí, že se navzájem liší všemi možnými způsoby, tvary a formami. Nelze se příliš divit, že manželství a vztahy mladých lidí jsou v tak katastrofálním stavu. Každá teorie, která trvá na stejnosti příslušníků obou pohlaví, s sebou nese nebezpečí, neboť požaduje stejné chování od mužů a od žen. Ale muži a ženy mají naprosto rozdílně naprogramovaný mozek. Občas se zdá až nepochopitelné, že příroda vytvořila dvě tak neslučitelné bytosti. Tato neslučitelnost je však jen zdánlivá a existuje proto, že naše biologické vybavení je v rozporu se současným způsobem života.

Máme však pro vás dobrou zprávu: pochopíte-li, odkud pramení rozdíly mezi mužem a ženou, bude se vám s nimi lépe žít, naučíte se s nimi zacházet, respektovat je a nakonec se k nim chovat láskyplně.

Muži chtějí moc, úspěch a sex. Ženy chtějí vztahy, stabilitu a lásku. Rozčilovat se kvůli tomu je totéž jako zlobit se na mraky, když prší. Přijmete-li fakt, že prší, bude vám lépe, protože si vezmete deštník či plášť do deště a bude po problému. Stejným způsobem lze předvídat potíže či konflikty ve vztahu, které vyplývají z rozdílů mezi muži a ženami, a vyřešit je ihned, když se objeví.

Metoda snímkování mozku nám denně umožňuje poznat nová vzrušující fakta o fungování mozku a zdůvodňuje mnohé skutečnosti, které jsme až doposud pouze předpokládali. Například: Když se dívka trpící anorexií podívá do zrcadla, vidí před sebou obézní stvoření. To, co vidí, je nějakým způsobem pokřivená realita. Dr. Bryan Lask z londýnské Great Ormond Street Hospital v roce 1998 snímkoval mozek anorek-tických dospívajících dívek a zjistil, že téměř všechny měly omezený průtok krve tou částí mozku, která odpovídá za zrakové vjemy. A to je jen jeden z výzkumů, které v současné době odhalují, co se děje v mozku, když věci nefungují tak jak mají.

Vědci celého světa poskytují konzistentní a nezvratné důkazy o tom, že biochemické procesy odehrávající se během nitroděložního vývoje řídí strukturu mozku, a ta zase ovlivňuje naše preference. Většinou však nepotřebujeme zařízení na snímkování mozku za několik milionů dolarů, aby nám bylo jasné, že muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách. Taková nákladná zařízení jen dokazují to, co je často naprosto zřejmé.

V této knize jsme vám předestřeli poznatky, o nichž jste možná kdesi v podvědomí věděli, ale nikdy jste se nad nimi vědomě nezamýšleli.

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHAJÍ A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Je zajímavé, že na počátku dvacátého prvního století dosud na školách nevyučujeme předmětu "vztah mezi muži a ženami". Místo toho zkoumáme krysy v bludišti a opice dělající salta kvůli banánu. Věda je pomalá a neohrabaná a trvá roky, než jsou její poznatky začleněny do systému vzdělávání.

Vzdělávání tedy zůstává na vás, na čtenářích. Jedině tak můžete doufat v šťastný a obohacující vztah, takový, jaký si zaslouží muži i ženy.

LITERA! UKA

Literatura

Antes, J. R., McBride, R. B., Collins, J. D.: "The effect of a new city route on the cognitive maps of its residents". Environment and Behaviour,

20, 75-91, (1988) Baker, Robin: Sperm Wnrs: Infidelity, Sexual Conflict and other Bedroom Battles,

Fourth Estate, Allen & Unwin, 1997 Barash, D.: Sociobiology, London, Fontána, 1981 Beatty, W. W., Truster, A. I.: "Gender differences in geographical knowled-

ge", Sex Roks, 16,565-590,1987 Beatty, W. W.: "The Fargo Map Test: A standardised method for assessing

remote memory for visuospatial information", Journal of Clinical

Psychology, 44,61-67,1988 Becker, J. B., Marc Breedlove, S., Crews, D.: Behavioural Endocrinology, The MIT Press/Bradford Books, 1992 Benbow, C. R., Stanley, J. C.: "Sex Differences in Mathematical Reasoning Ability: more facts", Science, 222,1983,1029-31 Biddulph, Steve & Biddulph, Sharon: More Secrets Of Happy Children. HarperCollins, 1994. Česky: Tajemství výchovy šťastných dětí, Portál, Praha 1999 Biddulph, Steve: Raising Boys, Finch Publishing, Australia, 1997 Blum, D.: Sex on the Brain, Viking, Penguin Botting, Kate & Douglas: Sex Appeal. Bantam Books, Great Britain, 1995 Brasch, R.: How Did li Begin? HarperCollins, Australia, 1965 Brasch, R.: How Did Sex begin? HarperCollins, Australia, 1990 Brown, M. A., Broadway, M. J.: "The cognitive maps of adolescentni Confusion about inter-town distances", Professkmal Geographer, 33,315-325,1981

Lili RATURA

^ PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Buss, David: The Evolution of Desire, Basic Books

Cabot, dr. Sandra: Dorit Let Your Hormones Kule Your Life, Women's Health

Advisory Service, Sydney 1991 Chang, K. T., Antes, J. R.: "Sex and cultural differences in map reading",

The American Cartographer, 14,29-42,1987 Coates, Jennifer: Women, Men and Language, Longman, 1986 Collis, Jack: Yes You Can, HarperCollins, Australia, 1993 Crick, R: The Astonishing Hypothesis, Touchstone Books, 1995 Darwin, C: The Voyage of Charles Darwin, Ariel, London 1978 Dawkins, R.: The Selfish Gene, The Oxford University Press, 1976 Dawkins, R.: The Blind Watchmaker, London, Penguin, 1988 Deacon, T., Lané, A.: The Symbolic Species: The Co-Evolution of Language and

the Human Brain. DeAngelis, Barbara: Secrets about MEN Every Woman Should Know. Thorsons

Publishing Group, UK De Vries, G.}, De Bruin, J. P. C, Uylings, H. B. M., Corner, M. A.: The rela-

tionship between Structure and Function, Progress in Brain Research, Vol. 61, Elsevier, 1984

Diamond, J.: The Rise and Fall of the Third Chimpanzee, Vintage, London, 1992 Dixon, N.: Our Own Worst Enemy. London, Futura, 1988 Dejong, F. H. & Van De Poli, N. E.: "Relationship Between Sexual Behaviour in Male and T-emale Rats; Effects of Gonadal Hormones", Progress in Brain Research,

61, De Vries, G. J. et al. (eds.), Elsevier, Amsterdam 1984,283-302 Dorner, G.: "Prenatal Stress and Possible Aetiological Factors of Homosexuality

in Human Males", Endokrinologie, 75,365-68,1980 Dubovsky, S. L., Norton, W. W.: Mind-Body Deceptions. W. W. Norton & Co.,

1997 Edelson, Edward, Francis Crick and James Watson: And the Building Blocks

of Life, Oxford University Press, 1998 Ehrhardt, A. A., Meyer-Bahlburg, H. F. L: "Effects of Prenatal Sex Hormones

on Gender-Related Behaviour", Science, 211 (1981), I312-L4 Ellis, H.: Man and Woman, 8th Edition rev. William Heinemann (Medical

Books), London, 1934 Ellis, Lee: Research Methods on the Sociál Sciences, Minot State University,

1994

Farah, Martha J.: "Is Visual Imagery really Visual? Overlooked Evidence", *Psychological Review* 95,307-17,1988
Farrell, dr. Elizabeth, Westmore, Ann: *The HRT Handbook*, Anně O'Donovan

Pty Ltd, Australia, 1993
Fast, Julius & Bernstein, Meredith: *Sexual Chemistry. What it is How to use it.*

M. Evans and Company, New York, 1983
Fisher, Helen: *Anatomy of Love*, Touchstone Books, 1995
Freud, Sigmund: *Three Contributions to the Theory of Sex*, *Basic Writings*, Random House, New York 1905. *Česky: Tři pojednání o historii sexuality. Práce k sexuální teorii a k učení o neurosách. Vybrané spisy III, Avi-cenum, Praha 1971*

Gardner H., Weidenfeld, Nicholson: *Extraordinary Minds*. Basic Books
Garner, Alan: *Con conversationally Speaking*, Second Lowell House, USA 1997
Glass, Lillian: *He Says, She Says*, Bantam Books, 1992
Gochros, Harvey & Fischer, Joel: *Treat Yourself to a Better Sex Life*, Prentice

Halí Press, New York, 1987

Goffman, Erving: *Gender Advertisements*. Harper and Row, 1976
Goleman, D. Bloomsbury: *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More than IQ*. Bantam 1997. *Česky: Emoční inteligence*. Columbus, Praha 1997
Gray, John: *What Your Mother Couldn't Tell You and Your Father Didn't Know*, Hodder & Stoughton, 1994. *Česky: Co vám matka říci nemohla a otec nevěděl*, Práh a Knižní klub, Praha, 1995
Gray, John: *Mars and Venus in the Bedroom*, Hodder & Stoughton, 1995.

Česky: Mars a Venuše v ložnici, Práh a Knižní klub, Praha 1996
Gray John: *Men Are from Mars, Women Are From Venus*, HarperCollins Publishers, USA 1992. *Česky: Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše*, Práh, Sván, Knižní klub, Praha 1995
Gray, John: *Men, Women & Relationships*, Hodder & Stoughton 1995. *Česky.*

Muži, ženy a jejich vztahy, Práh a Knižní klub, Praha 1996
Greenfield, S., Freeman, W. H.: *Journey to the Centers of the Mind*, Basic Books, Greenfield, S., Weidenfeld, Nicholson: *The Human Brain: A Guided Tour*. Basic Books, 1997
Greenfield, Susan: *"The Human Mind Explained; An Owner's Guide to the Mysteries of the Mind"*, Henry Holt and Company, 1996

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ!)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Grice, Julia: *What Makes a Woman Sexy*, Judy Piatkus Publishers, London, 1988

Hampson, E., Kimura, E: "Reciprocal effects of hormonal fluctuations on human motor and perceptospatial skills", *Research Bulletin* 656, Department of

Psychology, University of Western Ontario, London, Canada, June 1987
Handy, Charles: *The empty raincoat - making sense of the future*, Hutchinson,

London 1994
Harlow, H. E, Zimmerman, R. R.: "The Development of Affectional Responses in Infant Monkeys", *American Philosophical Society* 102,501-

509,1958
Hendrix, Harville, Ph.D.: *Getting the Love You Want - A Guide for Couples*, Schwartz & Wilkinson Publishers Pty Ltd, Melbourne 1988
Henley, N. M.: *Power, Sex and Nonverbal Communication*, Prentice Hall, New Jersey, 1977

Hite, S.: *The Hite Report: Women and Love*, Alfred A. Knopf, New York, 1987
Hobson, J. A., Little, Brown: *The Chemistry of Conscious States: How the Brain Changes Its Mind*

Hobson, J. A.: *Consciousness*, W. H. Freeman and Co, 1998
Hoyenga, K. B., Hoyenga, K: *Sex Differences*, Little Brown & Company,

Boston, 1980
Humphries, Nicholas: *Contrast Illusions in Perspective*, *Nature* 232,91-93, 1970

Humphries, Nicholas: A History of the Mind, Simon & Schuster, 1992 Hutchinson, J. B. (ed.), Biological Determinants of Sexual Behavior, John Wiley & Sons, New York, 1978
 Lloyd, B., Archer, J.: Sex and Gender, Penguin Books, London 1982 Huxley, Aldous: The Doors of Perception and Heaven and Hell. HarperCollins, 1990
 Johnson, Gary: Monkey Business, Gower Publishing, 1995 Kagan, J.: "Sex Differences in the Human Infant", Sex and Behavior: Status and Prospectus. McGill, T. E. et al. (eds.), Plenum Press, New York 1978, 305-16 Kahn, Elaine & Rudnitsky, David: Love Codes. Understanding Men's Secret Body Language, Judy Piatkus Publishers, London, 1989 Kimura, D.: Sex Differences in the Brain. Scientific American, 267, 118-125,

LITERA]

1992

Kimura, D.: Estrogen replacement therapy may protect against intellectual decline in postmenopausal women. Hormones and Behavior, 29, 31-32, 1995 Kimura, D.: Sex, sexual orientation and sex hormones influence human cognitive function. Current Opinion in Neurobiology, 6, 259-263, 1996 Kimura, D.: "Are Men's and Women's Brains Really Different?" Canadian Psychology 28 (2) 1987, 133-47 Kimura, D.: "Male Brain, Female Brain: The Hidden Difference", Psychology Today (November 1985) 51-58
 Kimura, D.: "How Different are the Male and Female Brains? Women's World, October 1986, 13-14
 Kimura, Doreen: "Neuromotor Mechanisms in Human Communication", Oxford University Press, 1993 Kimura, D., Hampson, E.: Cognitive pattern in men and women is influenced by fluctuations in sex hormones. Current Directions in Psychological Science, 3, 57-61, 1994
 King, dr. Rosie: Good Loving, Great Sex. Random House Australia, (W Kumler and Butterfield: Gender Difference In Map Reading, University of Colorado, 1998
 Lakoff, Robin: Language and Women's Place, Harper and Row, with Lewis, David: The Secret Language of Success, Carroll & Graf Publishers
 Lewis, Michael: "Culture and Gender Roles: There is No Unisex in the Nursery", Psychology Today 5, 54-57, 1972 Lewis, Michael, Linda Cherry: Social Behaviour and Language Acquisition. In Interaction, Conversation, and the Development of Language, New York 1977
 Lorenz, Konrad: King Solomon's Ring, University Press, Cambridge, 1964 Lorenz, Konrad: On Aggression, Methuen, London, 1966 MacCoby E" Jacklin, C, The Psychology of Sex Differences, Stanford University Press, 1987 Marcel, A. J.: Conscious and Preconscious Perception: Experimental Visual Masking and Word Recognition, Cognitive Psychology 15, 237, 1983 Martin, R: The Sickening Mind, HarperCollins

M PROČ MUŽI NEPOSLOUCHÁ!)! A ŽENY NEUMÍ ČÍST V MAPÁCH

Maynard Smith, J.: Did Darwin Get It Right? Penguin, London, 1993

McKinlay, Deborah: *Love Lies*, HarperCollins, London, 1993

Miliard, Anně: *Early Man*, Pan Books, London, 1981

Moir, Anně & Jessel, David: *BrainSex*, Mandarin Paperback, London, 1989

Montagu, Ashley: *Touching: the Human Significance of the Skin*, Harper and Row, 1986

Morris, Desmond: *Animal Watching*, Arrow Books, 1990 Morris, Desmond: *Baby Watching*, Mackays of Chatham PLC, London 1991 Morris, Desmond: *Bodywatching*, Jonathan Cape Ltd, UK Morris, Desmond: *The Pocket Guide to Manwatching*, Triad/Granada 1982 Morris, Desmond: *Mimate Behaviour*, Triad/Granada 1979 Morris, Desmond: *The Naked Ape*, Triad/Granada 1979

Moyer, K. E.: "Sex Differences in Aggression", *Sex Differences in Behaviour*, Friedman R. C. et al. (eds.), John Wiley & Sons, New York, 335-72, 1974

O'Connor, Dagmar: *How to make love to the samé person for the rest of your life and still love it*. Bantam Books, Great Britain, 1987

Ornstein, R.: *The Right Mind: Making Sense of the Hemispheres*, Roundhouse Pease, Allan: *Everything Men Know About Women*. Camel Publishing Company, Sydney, 1986 Pease, Allan: *Rudé And Politically Incorrect Jokes*. Pease Training International, 1998

Pease, Allan: *Talk Language*, Pease Training International, 1989 Pease, Allan: *Body Language*, Camel Publishing Company, 1979 Pease Allan & Barbara: *Memory Language*, Pease Learning Systems, Sydney 1986

Pease, Raymond & dr. Ruth: *Tav dance your way to Sociál Ridicule*, Pease Training International, Loridon 1998

Peck, Scott M.: *The Road Less Travelled*, Arrow Books Limited, London, 1983.

Česky: *Něvy šlapanou cestou*, Odeon, Praha 1990

Pertot, dr. Sandra: *A Commonsense Guide to Sex*. HarperCollins, Sydney 1994

Peters, Brooks: *Terrific Sex in Fearful Times*, Sun Books, Crows Nést 1989

Petras, Ross & Kathryn: *The 776 Stupidest Things Ever Said*, Michael O'mara Books, 1994

Quillam, Susan: *Sexual Body Talk*, Headline Book Publishing, 1992

Rabin, Claire: *Eaual Partners, Good Friends - Empowering couples through the-*

LITERAM I

rapy. Routledge, London 1996

Reinisch, J. M., Rosenblum, L. A., Sanders, S. A.: *Masculinity/Feminiinh/*. Oxford University Press, 1987

Reinisch, J. M. et al. (eds.): *Masculinít and Femíninity*. The Kinsey Institute Series, Oxford University Press 1987

Reisner, Paul: *Couplehood*, Bantam, USA 1994

Rosenblum, L. A.: *Sex Differences in Mother-Infant Attachment in Monkeys, Sex Differences in Behaviour*, Friedman R. et al. (eds.), John Willey & Sons, New York 1974, 123-41

Shapiro, R.: *Origins*, London, Pelican, 1988

Shaywitz, Sally & Bennett: *Nature*, 373, 607-609, 1995

Suter, William & Beatrice: *Guilt Without Sex*, Pease Training International, London 1998

Tannen, Deborah: *You Just Dont Understand: Women and Men in Conversation*. William Morrow, 1990

Tannen, Deborah: *That's Not What I Meant*, Ballantine, 1986

Thorne, Barrie, Cheri Kramarae, Nancy Henley (eds.): *Language, Gender and Society*, Newbury House, 1983

Westheimer, Ruth, dr.: *Rutiis Guide to Sex*, Schwartz Publishing Melbourne,

1983

Whiteside, Robert: Face Language 11, Frederick Fell Publishers 1988 Whiteside, Robert: Face Language, Pocket Books, New York 1974 Wilson, E. O.: Sociobiology. Cambridge, Massachusetts, Belknap Press of

Harvard University Press, 1980 Wilson, G. D., Nias, D.: Love Mysteries: The Psychology of Sexual Attraction,

Open Books, London 1976

Winston Macauley, Marnie: Manspeak, Newport House, USA 1996 Witleson, S. F.: The brain connection: the corpus callosum is larger in left

handers, Science, 229 (1985), 665-68 Wolf, Naomi: The Beauty Myth, Anchor 1992 Wright, R.: The Mord Animal, Pantheon, New York, 1994. Český: Monilm

zvíře. Proč jsme to, co jsme, Nakladatelství Lidové noviny, Praha Young, J. Z.: An Introduction to the Study of Man, Oxford University Pře

1979